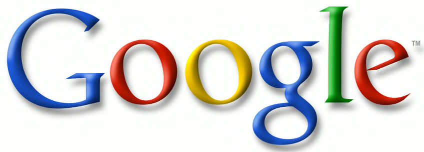
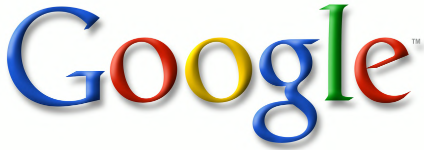
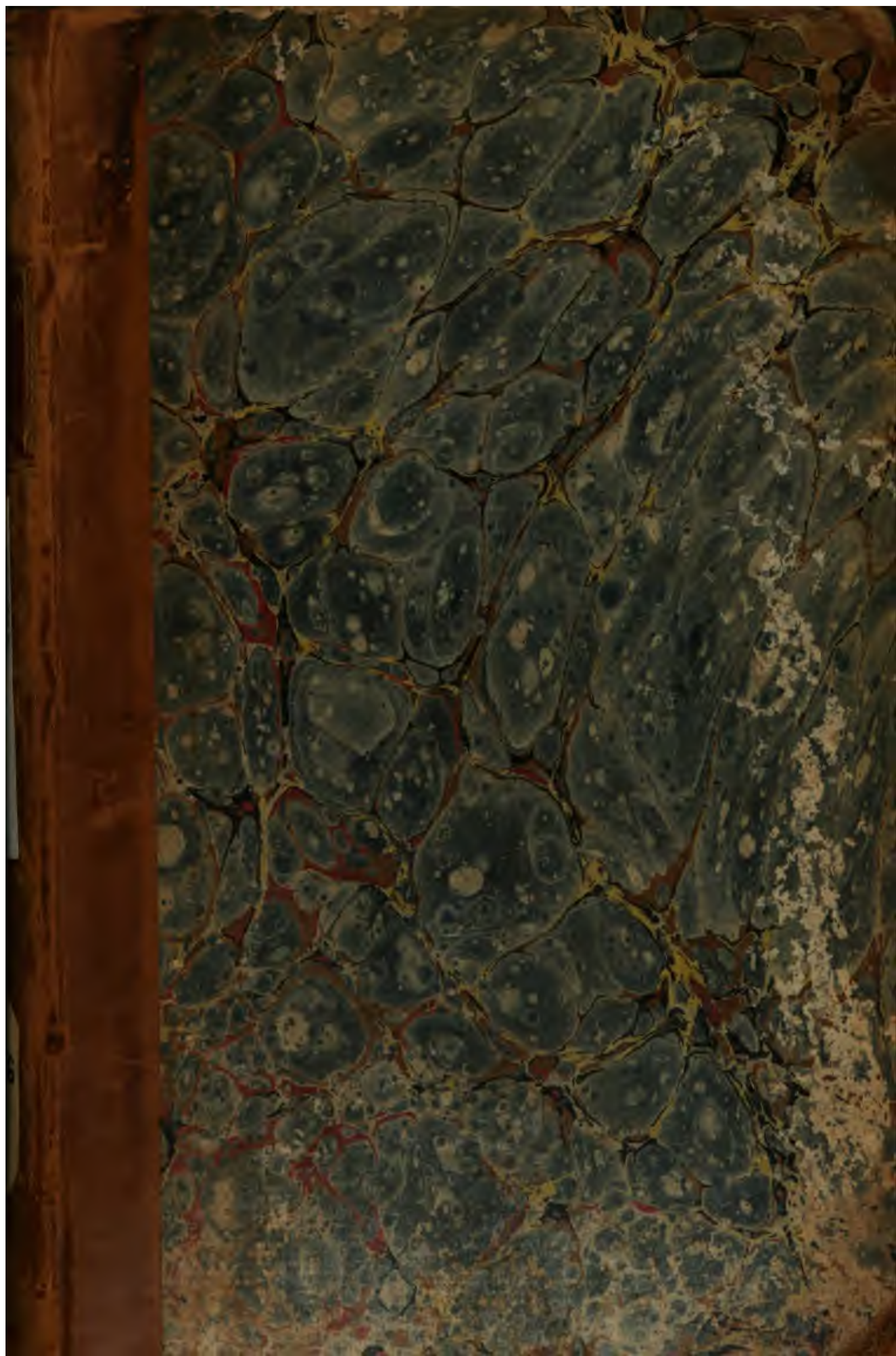
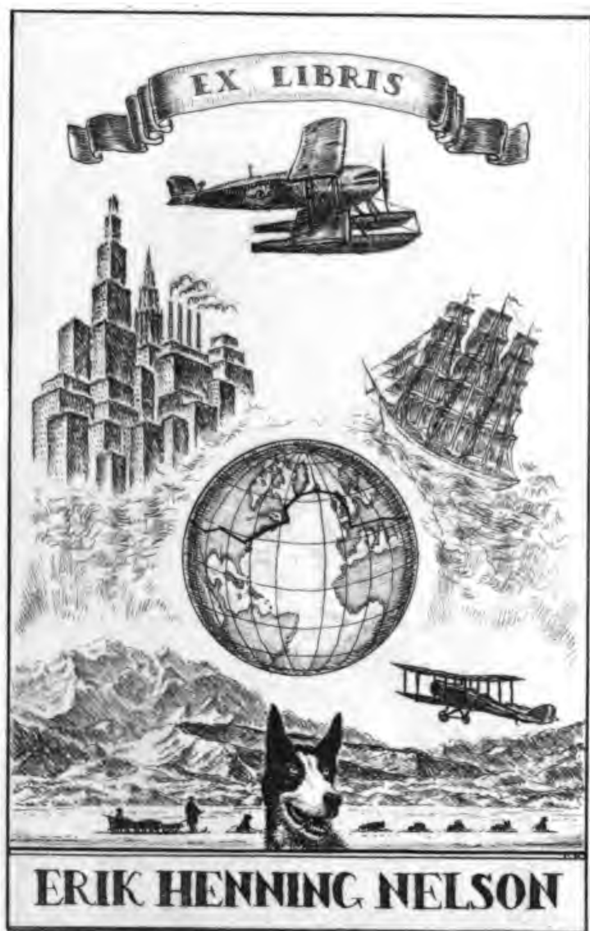

EX LIBRIS
ERIK HENNING NELSON

PREDIKNINGAR

AF

MAGNUS LEHNBERG.

TREDJE DELEN.

ANDRA UPPLAGAN.

STOCKHOLM.
Tryckte hos OLOF GRAHN 1813.

Tredje Delens Innehåll.

Innehåll.

Predikan

på

Första Söndagen i Adventet.

Si! Herren, Herren kommer —. si! Hans arbete och Hans gerning skall icke vara utan frukt. — Gud hade bestämt en tid, då mörkret, oredorna och tröstlösheten i menniskornas andeliga verld skulle upphöra: en tid, då åtminstone tillräckliga orsaker och medel skulle gifvas till tänkande och olyckliga varelsers upprättelse. Han hade beslutit att låta *Uppgången af höjden* besöka jordens folk, att sända en Frälsare ur sitt eget sköte, och derigenom bringa till fullkomlighet de flere visa och undransvärda anstalter, som Han under tidernas gång vidtagit, till påskyndande af detta stora ändamål. Salighet och Nåd — föga kända namn i dödligheten — skulle frambryta med dagen ur det Eviga fördolda. Messias, *Guds herrlighets sken och Hans Väsendes rätta afbild*, skulle komma. Med mildhetens och ljusets makt skulle Han nedslå ondskans och sorgernas välde. Förlåtelse och dygd skulle finnas på jorden; hugsvalelse och hopp skulle följa dem. Han skulle *predika dem eländom;* Han skulle förbinda de sårade, och hela de förkrossade hjertan. Stor och

glädjefull, och mäktig i sina verkningar, bebådades Hans ankomst af Gudomligheten: *si! Herren, Herren kommer — si! Hans arbete och Hans gerning skall icke vara utan frukt.* Es. 40: 10.

Christelige Åhörare, med skäl gläddе sig de Gamle af blotta hoppet på en sådan Välgörares uppenbarelse för en framtida verld; och vore det ej vanligt i menniskosynnet att mindre lifligt fägnas af en njuten än en förväntad lycka, huru mycket skulle icke vår glädje öfverstiga deras, som *önskade se det vi se*, och erfara den ymnigare välgerning vi erfarit! Ty är det icke oss gifvet, Mine Bröder, att veta den Hjelten vara kommen, det ljuset vara tändt, och många af de mäktiga gerningar vara uträttade, som lofvades åt aflägsna fäder? Mötas vi ej i dag, för att ännu i minnet höra ljuda från höjden den stora morgonens lofsånger öfver Skaparens nedstigande välvilja till menniskorna? — Christne, *Herren, Herren kommer! — Herren, Herren är kommen!* Ack! redan med späda röster i våra barndomsår, och med förstlingen af ett välböjdt hjertas rörelser, instämde vi uti det högtidliga lofvet öfver en med Jesu ankomst för menskligheten uppgången salighet och frid. Och ännu, så ofta, under våra framskridande åldrar, denna Högtid återkommer, förljufva sig oförmärkt våra känslor, och några goda, behagliga tårar upp-

stiga med sången till menniskoslägtets Välgörare. Och skulle våra hjertan kallna härefter vid Hans åminnelse? Omgifva oss ej, i den tid vi lefva, många okända välgerningar af Christendomen? Men hvarifrån kommer det likväl, att denna högtidsglädje i Christenheten likasom går i aftagande med åren? Hvad våller, att menniskohjertan synas kallna i detta afseende, ju mer en växande eftertanke och upplysning borde upplyfta dem till en glad och grundad tacksamhet? Har då ämnet för vår glädje öfver Jesu ankomst förlorat sig; eller fortsätter Han ej mer sina välgerningar öfver verlden? O! Han är ännu samma saliggörande Vän; Hans lära är ännu en öppen källa till ljus och hugsvalelse för vårt slägte. Men vi, som i Hans tempel fira högtiden af Hans uppenbarelse, äro till större delen icke nog uppmärksamme på det goda Han åstadkommer, för att rätt innerligen känna och lofsjunga Hans välgerning. Under en sorglig blick på det onda i sedernas verld, förgäta vi så mången stor och Gudomlig verkan, som Han ännu dagligen frambringar på jorden. Vi betrakta någongång Religionens inre värde, och påminna oss dess verkningar i aflägsna tidehvarf; men icke sällan undfalla oss dess närmaste frukter. Ja, Mine Åhörare, i den tid vi lefva omgifva oss många okända välgerningar af Christendomen och dess Gudomlige Upphofsman: väl-

gerningar, dem de fleste antingen icke se, eller icke erkänna. Det tillhör vår tacksamhetspligt, att, vid början af ett nytt årskifte i Saliggörarens kyrka, uppsöka dessa dolda frukter af Hans gerning och Hans arbete. Låt oss samla dem i en helig betraktelse; och jag hoppas, att deras eftersinnande skall omgifva våra tankar med det ljus, och uppvärma vårt hjerta med den kärlek, att vi ännu i dag skola med fordna dagars liflighet och glädje välsigna vår till jorden ankommande Vän och åkalla Honom med rörda barns tillgifvenhet, — —

Evang. Matth. 21: 1.

Välsignade Åhörare, efter hvad vi redan i början af denna vår andaktsöfning föreställt, tro vi oss närmast uppfylla högtidens ändamål, och lifligast uppväcka en glädjefull tacksamhet för den Gudomlige Konung, som stiftat nådens och salighetens rike på jorden, då vi välja till ämne för vår betraktelse:

Christendomens fördolda eller mindre synbara välgerningar.

Det gifvas följder af Jesu ankomst, det gifvas *frukter af Hans arbete och Hans gerning* på jorden, som genast falla i ögonen, och dem endast den djupaste okunnighet eller den högsta ovilja skulle kunna misskänna. Uppgången af en

Himlalära, ljus, enfaldig, hög och hugsvalande: en deruti för alla tider öppnad tillgång och anvisning på nåd, helgelse och hopp: hastiga och vidsträckta segrar öfver gudlöshet, laster och fördomar: hela menigheter af svaga, villsefarande menniskor i de första tidehvarfven, upplysta till oförfärade vittnen af sanningen, och till exempel af den högsta helighet och dygd: Gud, bättre och allmännare känd, värdigare dyrkad, mera älskad och sökt, hvar helst Jesu Evangelium hunnit framtränga — alla dessa verkningar af vår Saliggörares ankomst, hvem känner dem ej; hvem mäktar bestrida deras sanning; och vittna de ej med styrka för en benådad verld, att *Herren är kommen, att Hans arbete och Hans gerning har icke varit utan frukt?* Men, utom dessa allmänna och mer aflägsna välgerningar, dem Religionens natur och häfdernas vittnesbörd klarast framställa för vår syn, gifvas inga andra närmare, och genom nu lefvande menniskors förfarenhet bekräftade frukter af en andelig Välgörares närvarelse? Har Han endast grundat en möjlighet för jordens folk att blifva förbättrade, tröstade och lyckliga? Eller är det endast i de närmaste tiderna efter Hans uppenbarelse, som Han fört sin stora plan till någon verkställighet, och låtit menniskor komma till åtnjutande af de välsignelser Han beredde? Jo, Älskade Åhörare, äfven vår tid har att tac-

ka Honom för många hugneliga bevis af Hans Läras kraft, af Hans fortfarande och aldrig fruktlösa omsorger. Jag vill nu icke tala om de verkningar af Hans vård, som äfven ibland oss visa sig för hvarje öppnadt öga: icke om det allmänna ljus Han vidmakthåller i sin församling: icke om de ständiga anledningar till förbättring och frid, som Han genom Lärans röst håller hvarje menniska tillhanda: icke om de i verlden utbredda menskligare och mera välgörande tänkesätt, onekeliga gåfvor af den milda Religionens ingifvelser — jag förbigår dessa oftare framställda, dessa allmännare erkända vittnesbörd om en närvarande och aldrig overksam kraft af Frälsaren och Hans Salighetslära. Men det gifvas välgerningar af Christendomen, som jag kallar *fördolda* eller *mindre synbara*, icke derföre, att de ej af menniskor skulle kunna märkas och erfaras, men emedan de antingen äro af en natur att icke lätteligen falla i allmänhetens ögon, eller att man ofta af bristande uppmärksamhet ser dem förbi, eller att man, af ett slags olynne, föga beräknar deras värde, vid öfversigten af fördelar och brister i menniskornas andeliga verld. Det synes mig som ett närmare betraktande, en bättre kännedom af dessa Christendomens välgerningar skulle väcka en både lifligare glädje och allmännare tacksamhet mot välgerningarnas Upphofsman; och

det är derföre, Mine Åhörare, som jag på dessa föremål önskade kunna fästa eder uppmärksamhet.

Inom den krets af begrepp och kunskaper, som blotta naturliga tankeförmågan tillegnar sig, och som utmärkes med namn af förnuftets vishet, har, i afseende på menniskans andeliga förbindelser och förhoppningar, med tiderna uppgått ett klarare ljus, en mera lefvande, ädel och tröstelig anda; och skulle vi ej med rättvisa föra denna händelse till *Christendomens hemliga välgerningar?* Det är visst, att, med den icke ogrundade tanke vi hysa om menniskoförnuftets naturliga svaghet, röras vi ofta af en angenäm förundran öfver den ljusa blick, den varma rörlighet, hvarmed en del af tidens Vise synes upplyfta sig till de högsta föremål öfver sinnenas verld. Du hör, upplysta Christen, du hör bland dessa ädlare tänkare en lära, som talar om den Högsta Varelsen med en värdighet, om menniskans förbindelser till Honom med ett ljus, om dygden med en renhet och sanning, om våra utsigter och vårt ändamål med en öfvertyglighet och ett deltagande, som upplyfter, tröstar och gläder. Man undervisar dig, i denna den menskliga Vishetens Skola, att förtröstande tillbedja Naturens och din egen Välgörare, att med glad och otvungen vilja åtlyda Hans bud, att underkasta dig Hans styrelse med tåla-

mod, att göra rätt utan afseende på belöning, att utsträcka din menniskokärlek lika vidt med verlden, att, under vandringen till det odödliga lifvets mål, gå öfver till Evigheten med dina förhoppningar. Du hör dessa rena tankar, dessa ädla föreskrifter; du hör dem framställas af menniskor, som erkänna ingen annan källa för sin vishet, än naturens allmänna ljus och sitt eget snilles upptäckter. Och likväl synes dig, att, med undantag af en eller annan af dem utelemnad synpunkt, du möter i deras lärobyggnad samma ljus, samma höga syftemål, samma ädla, välgörande anda, samma allmänna bemödande att rena, trösta och fullkomna menniskosjälen, som den du funnit i den Gudomliga Lära Saliggöraren meddelat åt vår verld. Men hvarifrån denna likhet med Christendomen hos de verkligen Vise i tidehvarfvet? Hvarigenom ser menniskosnillet nu ämnen, som det icke fordom såg, eller ser dem nu klarare och fullkomligare än i de gamla tider? Ligga ej dessa andeliga föremål ännu lika högt som förr öfver den sinliga menniskans egen naturliga och inskränkta synkrets? — Mine Åhörare, skulle vi här kunna misstaga oss om Jesu Salighetsläras välgörande inflytelse? Är det ej hennes i verlden uppgångna och närvarande ljus, som hemligen meddelat sig åt den forskande menniskotanken, gifvit en mäktig väckelse, en ny dag

åt vissa i själen slumrande orediga känslor, eller ock åstadkommit alldeles nya och för naturen fordom obekanta eller förlorade föreställningar? Med barndomens undervisning, och genom det Gudomliga Ordets beständiga närvarelse, hafva de Christna religionsbegreppen oförmärkt inplantat sig i tänkarens sinne, blifvit sammanväfda med hans naturliga tankeförråd, och gifvit åt hans lärobyggnad en sanning och en upphöjelse, som han tror vara sitt eget, då det är en vida högre och visare Mästares verk.

Och sen här, Älskade Christne, en lika stor, som för myckenheten föga synbar välgerning af vår salighets Upphofsman. I en tid, der menniskosnillets oroliga stolthet upprest sig mot Hans i verlden uppenbarade Himlalära, velat mota dess verkningar, och förneka all annan källa till vishet än sitt eget svaga, irrande och ofullständiga ljus, der, genom sin dolda skickelse, och genom det motsagda Ordets hemliga verkningskraft, leder Han många af den otrogna verldens egna Lärare, att sjelfve yrka och utbreda större delen af de heliga sanningar, som äro så nödvändiga för mensklighetens ordning och tröst. Han uppväcker, till sin Läras befordran, äfven dem, som ville bestrida henne. Sanningen måste fram, under hvad drägt det måtte vara. Det högmod,

som vägrar antaga henne såsom en skänk af Religionen, måste erkänna henne såsom en fordran af förnuftet. Christendomens ljusa och saliga begrepp hafva en gång blifvit införda i verlden; och tron på en nådig Gud, och aktningen för hjertats pligter, och hoppet på en bättre verlds lycksalighet, dessa vårt slägtes himmelska skyddsandar, skola aldrig mer kunna utrotas ur menskligheten. Ja, Mine Åhörare, genom Hans vård, som skänkte oss den Christna Gudaktighetens Lära, har den tidepunkt redan inträffat, då det bäst upplysta förnuft erkänner sitt behof att läna ljus af Religionen, och gemensamt med henne använder sina krafter, att reda och befästa dess hugsvalande sanningar. Och denna småningom åstadkomna rigtning, denna beredda helsosamma förödmjukelse af ett fordom villadt och trotsande förnuft, hvad är det icke för en välgerning af Christendomen, hvad är det icke för ett ämne för vår glädje och tacksamhet vid dess Stiftares minne! — Ack! under det vi ofta klaga öfver saknade verkningar af en gifven Himlalära, utbreder hon hemligen sitt ljus, samlar nya stöd för sitt bestånd, grundlägger många nya välsignelser för hjertan, som henne förr icke erkände. Förgätom ej, att hvarje fullkomligt ren och tröstande tanke, som låter höra sig af den menskliga vishetens röst, är en skänk af Religionen; förgätom

ej, att hvarje fägnande ljus i våra egna utsigter, att hvarje ny bekräftelse för vårt eget hopp, är en frukt af Christendomens fördolda välgerningar; förgätom ej vårt hjertas förbindelse mot Honom, *hvårs ord är våra fötters lykta, och ett ljus på våra vägar. Si! Herren är kommen — si! Hans arbete och Hans gerning är icke utan frukt.*

Fördolda, obemärkta af verlden, men icke derföre mindre säkra och prisvärda äro de välgerningar af Christendomen, hvarigenom många enskilta hjertan dageligen beredas, förvaras, hugnas och uppmuntras, till åtnjutande af den andeliga sällhet Jesus kommit att upprätta. Känd och uppenbar, är den grund, öppet och för alla bekant är det allmänna medel Saliggöraren i sin Lära framlagt till menniskors upprättelse, förbättring och lycksalighet; men de enskilta verkningar, som på denna grund och genom dessa medel uppkomma, äro ofta okände. De synas icke, alla, för mennisko-öga; de äro ofta endast kända utaf Gud, och af det hjerta, i hvilket de beredas. Och ehuru de, till en del, äro ganska märkbara till sin natur, blifva de dock icke alltid af menniskor sedda eller beräknade. Vi höra rösten, som kallar syndare till bättring: men vi se ej ångrens rörelser, som vakna i en brottslig själ. Vi höra försoningens löften om nåd hos

en älskande Fader: men vi se ej huru många troende hjertan, som omfatta sin tröst vid nådastolen. Vi känna pligternas bud föreskrifne af Religionen, och dygdens krafter erbjudne af Himmelen: men vi upptäcka ej huru många goda uppsåt, huru många förbättrade böjelser, huru många ädla gerningar dessa medel åstadkomma i menskligheten. Vi veta hvad sällhet som blifvit lofvad åt en verklig Gudaktighets vän: men de angenäma känslor, de ljufva tillfredsställelser, de stunder af salighet, som fromhetens öfning hos våra bröder uppväcker, äro oss fördolda. Christne, det gifves en frukt i verlden af Jesu och Hans Läras närvarelse. Kunde vi läsa i menniskohjertan, eller länte vi endast nog uppmärksamhet åt hvad som tilldrager sig omkring oss, vi skulle då upptäcka många glädjande exempel af en helgande och hugsvalande Christendom. Vi skulle icke tro, att hvar och en förlorad son går orörd ur det tempel, der han hört en återkallande Faders röst: vi skulle icke frukta, att hvar och en föråldrad syndare stadnar obevekt på förtappelsens väg: att hvar och en förbättrad varelse skall åter falla: att hvar och en, som helgar sig åt fromhet och dygd, skall utan muntran framgå en tung och sorglig bana. Se dig omkring, och känn Religionens hemliga gåfvor åt vår verld. O! huru många tilltänkta brott i menniskohjer-

tan, hemligen återhållna af Religionens ingifvelser: huru många dygder befordrade: huru många välgerningar utöfvade i tysthet: huru mycken frid och glädje njuten i en obemärkt enslighet: huru många fördolda frukter af Christendomen: huru många ämnen till förnöjelse och en brinnande erkänsla, vid ett återkalladt minne af Gudomlighetens ankomst i vår verld. *Tackom Guds innerliga barmhertighet, genom hvilken Uppgången af höjden hafver oss besökt, till att uppenbaras dem, som sitta i mörkret och dödsens skugga, och styra våra fötter på fridsens väg.*

Fördolda för verlden, gömda och obemärkta äro många välgerningar af Christendomen, i fråga om dess tröstande och hugsvalande kraft. Christne! uppstego i detta ögonblick de bilder för edra tankar, som icke sällan under lefnaden inställa sig för vår verkliga syn, så skullen J redan med tårar välsigna ankomsten af mensklighetens Hugsvalare. De största och bittraste lidanden äro vanligen undangömda för andras ögonkast; så äro äfven de tröstande omständigheter, som förmildra dem. De upptäckas då och då af en like, som kallas till deras biträde, eller som af egen böjelse går att räcka den olycklige sin hand. Men huru mäktig, huru himmelskt ljuf och skön visar sig ej vid sådana uppträden Re-

ligionens anda! Jag öppnar en trång och föga upplyst hydda; jag söker i mina tankar något tröstligt ord att säga åt den eländige, som der ligger med ett af hopplösa plågor rysligen förtärdt och vanställdt anlete; darrande nalkas jag hans sorgliga och öfvergifna hviloställe; men, redan vid min första åsyn, möter mig hans vänliga blick, och detta uttryck af en lugn och tröstad stämma: *jag håller det så före, att denna tidens vedermöda är icke lika mot den herrlighet, som på oss uppenbaras skall.* Ack! huru drägliga förekomma honom icke hans smärtor. Han lider icke; han är redan uppgången i salighetens himmel, som hans Frälsare lofvat honom. — Och denna tröst, Mine Åhörare, huru ofta, och lika omärkligt för hopen, men med lika styrka och lif, upprepar den sig icke bland lidande varelser i de Christnas verld! Gå in i de aflägsna sorgens boningar hvar som helst. Hvem tröstar den fattige öfver förlusten af hans lycka? Hvem lofvar en sörjande far eller mor att ännu en gång återfinna sitt vid grafven begråtna barn? Hvem nedstiger i fängelset, och ger åt sjelfva den ångerfulla brottslingen hopp? — Hvilken annan än Han, som, i den högsta mening, *kommit att förbinda de sårade, och förkunna de fångar förlossning?* Till Hans Lära hastade den känslofulle ynglingen att finna en rik

ersättning

ersättning för de fåfängliga nöjen samvetet manat honom att uppoffra; hit gick den svage att hemta munterhet i sin vacklande strid, och tröst för sina vidlådande brister; hit gick den mognade dygden att fullkomna sin seger, och stadga det lugn, och fägnas af den frid, i hvars skugga dess lefnad så stilla framflyter till sitt mål. Christne! dröjom icke att sjelfve i våra hjertan förfara välsignelserna af Jesu ankomst i verlden. Begagnom, med ett tacksamt och lydaktigt sinne, de sanningar Han kungjort till vår upplysning, helgelse, tröst och förhoppning; och äfven för oss *skall Hans arbete och Hans gerning icke vara utan frukt.* —

PREDIKAN

på

Tredje Söndagen i Adventet.

Står du ännu fast i dine fromhet? Denna fråga framställdes till en Man, som gifvit många och säkra prof af en stadgad Gudaktighet. De tvenne ytterligheterna i mennisko-öden: en hög lycka, och en stor vedermöda, hade ännu icke mäktat rubba hans grundsatser och hans jemna dygd. Medgångens frestelser hade han redan med seger genomgått; och han kämpade nu, som en man, emot olyckan. Så upphöjd var hans dygd öfver det vanliga i menniskosinnet, att fåkunnigheten gjorde honom hans tålamod till en förebråelse: *står du ännu fast i dine fromhet?* Jobs 2: 9.

Dyraste Christne, vi påminnas, vid denna fråga, och af detta efterdöme, om en egenskap i vår Christeliga dygde-öfning, som förnuftet och Religionen gemensamt kräfva af vårt hjerta, och som gifver åt alla andra fullkomligheter deras högsta värde: ståndaktigheten. Det är denna dygd, hvilken, likasom ett föreningsband, håller våra tänkesätt och vår vandel tillhopa, och som gör vår sedliga lefnad till ett helt och

sammanhängande verk. Den är en framhärdande utöfning af alla ädla grundsatser; den gör, att vårt förhållande blir sig likt i alla våra särskilta belägenheter, och att vi af inga frestelser låta föra oss å sido från sanningens och rättfärdighetens väg. Det är, med ett ord, genom ståndaktigheten, som menniskans särskilta goda böjelser och gerningar samla sig till en hel och verkelig dygd; och hvem inser då icke redan värdet och nödvändigheten af denna egenskap i vår Gudaktighetsöfning? — Men denna egenskap är ibland menniskor lika-så sällsynt, som den är vigtig och nödvändig. Om då och då, under ett vanligt lefnadslopp, om i synnerhet vid de tillfällen i lifvet, der styrkan af goda grundsatser egenteligen pröfvas, man skulle ställa den frågan äfven till de bättre, till de för Gudaktigheten och dygden mest benägna sinnen: *står du ännu fäst i dine fromhet;* är ditt hjerta alltid enligt med sig sjelft, dina gerningar med de reglor du erkänner, din vandel med dina tänkesätt; följer du orygeligen samma lefnadsplan, som Religionen dig föreskrifvit, som du fordom erkänt, och ännu ofta erkänner vara vishetens och sanningens; håller du ditt sinne stadigt och jemnt mot de förförelser, som vilja afleda dig till en annan väg? — Huru många skulle väl på en sådan fråga kunna gifva i sitt samvete ett beja-

kande och tillfredsställande svar? De fleste menniskors förhållande visar en ojemn vexling mellan ljus och skuggor, mellan dygder och afvikelser. De föras ömsom af sanningens lära, och af fåfänglighetens. I dag höra de vishetens, i morgon begärets röst. Deras tänkesätt förändras icke sällan med dagen och händelserna; och de blifva, genom andra tillfälligheter, likasom andra varelser än de voro förut. — O! Mine Åhörare, lärom ståndaktigheten, denna dygd, utom hvilken all vår förvärfvade upplysning, alla våra uppkommande goda och heliga rörelser, alla våra då och då öfvade dygder, förlora en betydlig del af sitt värde, och nästan all sin åsyftade verkan till vår lycksalighet. Tänkom allvarligen, huru vi möjligen skola stadga oss i den goda författning, som Guds nåd genom Religionen tilläfventyrs redan uppväckt, eller framdeles vill uppväcka i våra hjertan. Användom denna stunden för ett sådant ändamål; och bedjom med gemensam andakt, att Gud, som *uti oss ett godt verk begynt hafver, måtte det ock fullborda*, och *alltid behålla vårt hjerta vid det ena, att vi Hans namn frukta!* — —

Evang. Matth. 11: 2.

Välsignade Åhörare, vårt upplästa Evangelium, likasom det språk vi nyttjat till vår för-

beredelse, visar oss exempel af ett i det goda stadigt och osvikeligt sinne. Johannes hade möjligen kunnat undgå det fängelse, der han nu var innesluten, om han hade vikit från sina rena grundsatser, om han velat förråda sanningen och sin dygd. Men han var, efter Frälsarens eget omdöme, icke *en svag och svigtande rö, som drifs hit och dit af vädret;* han var en stadig man, som hvarken af lyckans leende eller af dess hot lät afvända sig från den heliga pligt han kände, och från den visa väg han utvalt. Hans efterdöme är vår anledning att till inbördes uppmuntran på denna stunden betrakta:

En Christens ståndaktighet.

Då jag talar om ståndaktigheten, Välsignade Åhörare, och ståndaktighet i en Christens hjerta, förstår jag dermed naturligen hans jemna framhärdande och bemödande i allt hvad som är vist och sant för förståndet, i allt hvad som är värdigt och godt i lefnaden; och förutsätter således, att sådana tänkesätt äro hos honom uppgångne, att en sådan vandel är af honom begynt, hvaruti, efter Religionens lynne, det blir en dygd och en förbindelse att fortfara. — För att lifligare känna arten och värdet af en sådan ståndaktighet, låt oss några ögonblick betrakta en Chri-

sten i de omständigheter, der denna dygd egenteligen både fordras och bepröfvas; låt oss följa honom under tankens frestelser, under lyckans, och under motgångens.

Hans ståndaktighet visar sig och pröfvas under tankens frestelser. Jag nämner med detta namn de motsägelser och tvifvelsmål, hvarmed verlden och vårt eget hjerta ofta söka skaka våra begrepp om Religionens hufvudsakliga föremål. De läro satser, hvilkas ämnen icke falla i våra sinnen eller af dem kunna undersökas och bekräftas, äro naturligen underkastade olika meningar och omdömen ibland menniskor. Ehuru välgrundade sanningar af denna art i sig sjelfve kunna vara: ehuru tydligt deras öfverensstämmelse med menniskans andeliga natur och kallelse må kunna bevisas: ehuru synbara vittnesbörd må kunna framtes för den Läras Gudomlighet, som dem bekräftar, så återstår dock, för den tvekande menniskotanken, alltid något att sätta i fråga, alltid något att motsäga; och dessa motsägelser antaga tusende olika vändningar, efter de sinnens olika beskaffenhet, der de uppkomma. Så, huru många försök anfalla icke ofta och dageligen en Christens tro och tänkesätt i Gudaktighetens ämnen! De svårigheter, som den allvarsamma forskningsandan framkastar, förena sig med qvickhetens

löjen; och båda upprepas med omsorg af den lättsinniga hop, som, då den vill finna sitt nöje i brottet, måste söka sin tillflykt i Gudlösheten. Utan tvifvel är denna belägenhet vådlig, och visserligen fordra dessa tankens frestelser, dessa försöken på vår Christeliga öfvertygelse ett vaksamt och allvarligt motstånd, om de skola besegras. Den svage, den obeväpnade, faller ofta, för dessa anfall, i den ytterligaste försakelse af den Lära han fordom vördade, och afviker alldeles från den väg, der han fordom under Religionens vård och anvisning vandrade. Och om en menniskas fullkomliga affall från Christeliga tänkesätt mera sällan skulle vara följden af de villo-läror, som i verlden höras, hvem känner icke åtminstone huru mycket de i allmänhet verka, till försvagande af det jemna förtroende, af den vissa tillförsigt, hvarmed vi borde omfatta och följa Gudaktighetens saliggörande sanningar? Huru mången, genom dessa yttre anledningar, och genom eget hjertas ostadighet, har icke fallit uti detta vacklande omskifte mellan tro och otro, som gör hans Gudaktighet, om den så må nämnas, så föga verksam för de ändamål den skulle befordra! Beständigt dragen mellan olika grundsatser, är han i en oupphörlig strid med sig sjelf. Hans tanke hvilar ej fullkomligt vid något; han emottager öfvertygelser af tillfället. I den ensliga andakts-

stunden och i templet rördes han af Religionens röst — utgången i verlden, följde han hennes lära. Hans lefnad, likasom hans tro, blir delad mellan villan och visheten. Han älskar, må hända, Gudaktigheten; han är böjlig för dess höga sanningar; han framträder några steg på dess väg; men han saknar den fasthet i sin öfvertygelse, som skulle göra honom ståndaktig mot förförelsen.

Men jag skådar, på en annan sida, en Christen, lefvande i samma verld, blottställd för samma frestelser, för samma både främmande och inre motstånd mot sin tro och sina grundsatser. Jag frågar honom: *står du ännu fast i dine fromhet?* Och hans hela väsende, hans jemna vandring på rättfärdighetens väg, den uppenbara ära han gifver åt Religionen, säga mig, att jag funnit den *ståndaktige*. Hvad Himlaläran förkunnat honom om hans Gud, om hans kallelse i verlden, om hans pligter och förhoppning, det har han antagit med vördnad, det har han pröfvat med öfverläggning, det känner han i sitt hjerta såsom sanning, och dervid hvilar han med fullkomlig tillförsigt. De motsägelser, som möta honom från Religionens vedersakare, de svårigheter, som uppstiga från hans egna tankar, må göra honom några stunders bekymmer; men de kunna icke vederlägga Gudomlighetens röst i hans

innersta; de kunna icke öfvertala honom att vika ett steg från den väg, som denna rösten för honom utvisat. Han vet *på hvem* och *hvad han tror;* han känner på öfvertygliga grunder, att all vishet i verlden förgäfves skall bjuda honom någon högre och renare kunskap, några bättre reglor för sin vandel, några gladare utsigter för sitt hopp, någon säkrare väg till lycksaligheten, än den han här antagit till sin efterföljd. Med denna öfvertygelse, alltid närvarande i sitt sinne, låter han lättsinnigheten le, och villo-läran predika hvad den gitter; men den sanning han fordom trodde, den sanning erkänner han ännu; den Gud, han fordom tillbad såsom sin Fader och sin Saliggörare, den Guden vill han framgent dyrka; den nåd, hvaraf han redan emottagit sitt hjertas helgelse och ro, på den nåden vill han framgent förtrösta; den odödlighet, för hvars tillkommande lön han hittills inrättat sin lefnad, för den vill han ännu strida och arbeta till sin sista timma. — Ack! Mine Åhörare, hvilket värde i detta fasta sinne; huru ljuft, huru lycksaligt, att alltid vara säker på sig sjelf och sina egna tankar! Det är först genom en sådan stadga i tänkesätt och grundsatser, som vi kunna fullkomligen både öfva och njuta Religionen, med framgång uppfylla dess pligter, och med trygghet erfara dess hugsvalelser. Så efterkommes det Gu-

domliga budet: *vik icke derifrån, hvarken till höger eller venster, på det du må visliga handla i allt hvad du företager dig.*

En Christens ståndaktighet pröfvas och visar sig äfven uti lyckans frestelser. Den timliga lyckan äger vanligen en besynnerlig makt öfver menniskosinnen. Begäret till en högre grad af välgång är så starkt, och det nöje dess besittning ingifver så förföriskt, att det fordras en mer än vanlig dygd, för att icke förlora sig, antingen i beredandet af detta goda, eller i dess åtnjutande. Menniskors förhållande, när frågan är att förvärfva en tilläggning i sina jordiska fördelar, är ofta af den beskaffenhet, att den icke en gång uthärdar den verdsliga sedolärans, ännu mindre Religionens blick. Hvem är denna varelse, som i dag åsidosätter alla de goda grundsatser, hvilka i går voro lifligast närvarande för hans sinne; som förgäter aktningen för andras rätt, och för sitt eget värde: som uppoffrar hvarje helig pligt; som sårar sanningen: som säljer sin öfvertygelse: som gör allt hvad han i en annan ställning hade föraktat hos andra — hvem är han? Det är en vanlig menniska, som fiker efter lyckan, som blotta utsigten af en ökad välgång har förvillat, som fallit för frestelsen att vinna några ögonblicks föda för den sinliga känslan eller för inbillnin-

gen — Men om menniskan är i fara att förgäta sig i lyckans beredande, så är hon det icke mindre i dess besittning. Huru mången, i ringare villkor, var vis, var saktmödig, var måttlig, var en god vän och en välgörande medmenniska! Han försattes i en förmånligare belägenhet, och han öfverraskades af fåfängligheten, han förlorade sitt välde öfver sig sjelf, han blef trotsig och öfvermodig, han sänkte sig i öfverflödets njutningar, han glömde sin vän, han förlorade sin känsla för den lidande, han tänkte endast på sitt, icke på verldens gagn. Så vådlig, så frestande är en ställning, der hvarje begär kan uppfyllas, och hvarje inbillningens önskan blifva tillfredsställd. — I sanning, Mine Åhörare, det är en belägenhet, som försöker menniskohjertat, och som pröfvar äfven en öfvad Christens dygd. Men också hvilken värdighet, hvilken ära i den Vises efterdöme, som, midtibland dessa förförelser, står stadig och *fast i sine fromhet:* som hvarken af lyckans aflägsna löften eller af dess närvarande njutning låter böja sig från de ädla grundsatser han hyser, och från den bana han går. Han har gjort sig om de jordiska tingen de begrepp, som svara emot deras sanna väsende; han har afmätt deras värde och deras ändamål i Religionens ljus. Han har i samvetet sin gifna regel både för deras förvärfvande och deras rätta bruk. Han kän-

net att de icke bidraga till hans lycksalighet, utan i den mån de vinnas och användas utan förebråelse. Med en ädel höghet föraktar han derföre hvarje steg till en större fördel, som skulle qvarlemna ett agg i hans hjerta, eller för hvilket han skulle blygas inför sig sjelf. På höjden af det utvertes anseendet, och i ymnigheten af lyckans skänker, är han densamma saktmodiga, vîsa och ömsinta medmenniskan som förut. Den ringare finner uti honom sin like, den fattige sin vän, och den sorgsne sin hugsvalare. Hans hela lefnad visar ett intagande sammanhang mellan de renaste grundsatser och de bästa gerningar. Han är sig lik uti allt. Den dygd och det välgörande, som i går utgjorde hans förnöjelse, de blifva ock i morgon och i alla hans öfriga dagar hans hjertas lust, och rättesnöret för hela hans förhållande. Allt styres hos honom af samma anda, allt syftar till samma mål; han är den *ståndaktige* Gudsdyrkaren, i hvilka uppträden han må synas, i hvad omständigheter han må försättas.

Ja, och ännu under en annan synpunkt möter mig bilden af detta fasta och stadiga hjerta. Jag ser den dygdige uti olyckan, och jag frågar: *står du ännu fast i dine fromhet?* Ack! Älskade Åhörare, om han i en långvarig sjuk-

doms vedermödor, eller vid förlusten af sin jordiska välgång, bär sin tunga börda med tålamod: om han uthärdar sina mörka stunder i en ståndaktig stillhet, utan att klaga, hvarken mot lyckan eller den Makten som hvälfver dess lopp: om han, efter mången fåfäng väntan, ännu med undergifvenhet hoppas på Himmelens omvårdnad, och ännu tillbeder dess visa ändamål, i den skugga, der han icke märker dem — hvilket stort och värdigt skådespel gifver icke en sådan lidande, både inför menniskor och inför Gud! Hvilken ära gifver han icke åt menniskonaturen, hvars högsta styrka han utvisar, och åt Religionen, hvars kraft han ådagalägger i sitt tålamod! —

Ack! Christne, när en gång vår stund kommer att lida, måtte äfven vårt efterdöme blifva lika uppbyggligt! Men låt oss ock derföre i tid söka grundlägga denna lyckliga sinnesförfattning; låt oss *icke omföras af allehanda väder, och följa hvar och en väg, som de ostadiga hjertan göra;* låt oss, under en jemn dygdeöfning, redan i lyckans och medgångens dagar, bereda det glada medvetande i vårt samvete, och stadga den innerliga förtröstan till Gud i vårt hjerta, som säkrast förmå upprätthålla sinnet under olyckans stormar. Kastade mot en okänd strand, af brusande vå-

gör, i en mörk natt, skola vi då trygge kunna hvila vid hoppet till Himmelen, såsom *vår själs fasta och säkraste ankar.* Af ett uppriktigt och trofast hjerta hafva vi tjent Herran uti de goda dagar — *hvi skulle vi frukta oss i de onda?* —

PREDIKAN

på

Juldagen.

Frid på jorden — var ämnet för de himmelske Andars glädje vid Jesu födelsetimma. Frid hade varit ändamålet, Frid skulle blifva verkan af Hans Lära och förrättningar bland de dödlige; och med Fridens bebådelse, och den ömmaste önskan, att den måtte utbreda sitt ljufva välde bland eder alla, kommer jag i dag att med eder helga det högtidliga minnet af vår Fridfurstes sälla uppenbarelse.

Frid på jorden! — Ja, Älskade Åhörare, midtuti en stormig och skakad verld, bland menniskor, jagade af fruktan och tärda af förebråelser, bland makters brottande och fall, bland umgängets missnöjen, bland varelser, qvalda eller hotade af alla de vedermödor, som hemliga eller uppenbara strider bereda, skola dock alltid Religionens budbärare tala om Frid, och bjuda dess önskade välsignelser åt jorden. Skall deras stämma ännu förlora sig bland bullret; skall deras stilla Lära höras mer än förr? Jag vet icke; men upphörom ej att yrka en förgäten sällhet. Visom åtminstone, att menniskohjertat och verlden kunde äga stillheten, om de ville: att midtibland dem hvilar en

fridstiftande makt, som, bättre än alla deras egna uppfinningar, kunde återställa det lugn de önska — och förstöra. Ack! om vi ej ägde annat medel att frambära till ett hjertas ro, än tjusningen, som den sinlige efterjagar i sina tidsfördrif, och den sjelfkloke tror sig finna i tröstlösa tankespel: om vi ej kunde utvisa någon annan väg att gifva stillhet åt samfunden, någon annan kraft att bereda den enskiltare sammanlefnadens lugn, än den förfinade klokhet, hvaraf verlden berömmer sig i vården af sina fördelar, eller den behagliga konst, som förgyller ytan af vårt umgänge — Christne, vi skulle då icke våga att tala om Frid på jorden. Men hafva vi att förkunna ett medel till lugn och stillhet, gifvet af naturens Upphofsman, och mäktigt öfver naturen: hafva vi att uppge en fridgifvande kraft, skickad att qväfva ofridens ämnen i deras källa, att gifva menniskan ljus öfver sin verkliga belägenhet, sina faror och sina behof, att meddela henne makt öfver sig sjelf, ingjuta förtröstan i dess samvete, ordning i dess begär, och mildhet i dess lynne — hafva vi ett sådant medel att framställa, med hvilken grundad rätt kunna vi då icke både bjuda och söka Frid bland våra likar i menskligheten!

Christne, sen stunden, då det dagades för jordens folk, då Fridens och Salighetens morgonstjer-

na

na uppgick ur den allmänna natten; sen ögonblicket, då Fridens Herre nedsteg från himmelen, att kalla och berättiga menniskan till dess njutning; hören himlarnas sälla Skara, som sjunger om glädje och Frid vid Försonarens födelsetimma — och lärom att skatta, lärom att njuta vår beredda sällhet. Och skulle det ej vara tid att, efter så många fruktlöst försökta utvägar till hjertats och sammanlefnadens befredande, ändteligen mera allmänt gå tillbaka till Religionen, detta enda sanna medel till vår glädje och vår ro? Skulle det ej vara tid att mera mangrant, mera sorgfälligt, sätta i utöfning en Lära, som har i sin natur den himmelska förmågan att hela samvetets sår, att mildra lifsbekymren, att undanrödja all den fasa, som villornas, våldets och begärens strider utbreda öfver vår verld? — Gudomlige Saliggörare! vare Din ankomst välsignad. Barmhertigheten förde Dig till våra nejder, att upprätta en förlorad Frid; låt samma barmhertighet väcka Dina bekännare, att icke vanvårda sin lycka. Låt i dag en blick på tillståndet i vår verld påminna oss att bättre prisa och nyttja Din välgerning. Låt tacksamhetens och Din egen fridgifvande anda upplifva oss, — —

Evang. Luc. 2: 1.

Välsignade Åhörare, den himmelska lofsång vi hört, den dag vi fira, det ändamål, till hvars befordran vi böra förena oss med den frälsande Kärleken, det hemliga bekymmer, hvarmed vissa anmärkningar öfver verldens närvarande tillstånd någongång torde uppblanda vår glädje öfver den sällhet henne tillbjudes — alla dessa omständigheter lemna oss en grundad anledning att till ämne för våra tankar på denna stunden företaga:

En Christens undersökning öfver jordens Frid, vid minnet af Försonarens, den allmänna Fridstiftarens uppenbarelse.

Frid på jorden! Vid blotta nämnandet af detta önskansvärda föremål röres hvarje mildt och dygdigt hjerta. Antingen man, i mera vidsträckt mening, tager detta ord för en sammanfattning af allt slags inre och yttre välstånd, eller, i en inskränktare och hos oss vanligare bemärkelse, dermed örstår ett hjertas lugna och förnöjliga tillstånd inom sig sjelft, samt menniskors vänliga förhållande till hvarandra, så utmärker det, i alla fall, den mest förträffliga gåfva åt menniskonaturen, och betecknar det stora ändamålet för Jesu, vår Saliggörares ankomst, lära och förrättningar på jorden. Den känslofulla och upplysta

menniskan har intet ömmare begär, intet kärare ämne för sin önskan, än att denna Fridens ljuflighet, stadgad inom hennes eget bröst, måtte blifva en allmän välsignelse bland hennes förnuftiga likar — ingenting, hvarföre hon hellre och med mera lefvande glädje tackar Gud, än för den grund som blifvit lagd, för de medel som blifvit gifna, för de väckelser, som stundeligen meddelas till denna sälla gåfvas njutning och utspridande i menskligheten. Men under detsamma kan hon icke undgå att föra tanken omkring bland sina medvarelser, och hon frågar sig: hvilket är det närvarande tillståndet af jordens Frid; eller huru mycken Frid röjer sig bland de dödlige i de särskilta afseenden, der man egenteligen ville finna den? Hvar äro de önskade verkningar, för hvilkas lagda grund och orsak vi lofsjunga en Gudomlig Fridstiftare? — Ingen billig tänkare, Älskade Christne, ingen, som någorlunda känner och jemförer menskligheténs tillstånd före och efter Saliggörarens ankomst, lärer kunna bestrida, att det gifvas många lika synbara, som stora och lyckliga frukter af Hans uppenbarelse. Mången tanke, dagad af ett fridgifvande ljus, mången själ hugsvalad, många oroliga sinnen stillade, mången vänlig förening knuten mellan fordom stridiga bröder — äro minnesmärken, som i de fortgående tidehvarfven bevittna, att

mitt samvete gnager mig icke; medan vi rättfärdige vordne äro af trone, hafva vi Frid med Gud genom vår Herra Jesum Christum. — Och vid denna syn, Älskade Åhörare, vid blotta tanken, att här och der gifves en dödlig, som verkeligen njuter en sådan Frid, vid blotta föreställningen af en varelse, som, född till synd, och genom egna afvikelser blottställd för Samvetets och den eviga Rättfärdighetens domar, likväl nu känner sitt hjerta utan fördömmelse, sin Gud utan vrede, sin evighet utan straff, och sin tillkommande salighet försäkrad — vid den tanken inom vårt eget bröst: äfven för dina fel gifves en försoning, äfven för dig är det nåd i himmelen, äfven för din dödstimma är en känsla af Frid och förhoppning förvarad, hvilken glädje bör icke upplifva vår själ, under Fridstiftarens minne; med hvilka rörelser af en helig erkänsla skulle vi ej välsigna *Guds innerliga barmhertighet, genom hvilken Uppgången af höjden hafver oss besökt*, och från djupet af vårt hjerta instämma i den himmelska Lofsången vid Jesu födelsefest: *ära vare Gud i höjden!*

Men från detta glada föremål, från åsynen af ett hjerta, som verkeligen njuter en grundad och befästad samvetsro, rycker en sorglig erfarenhet våra tankar till beklagansvärda bröder, som, vid en öppen tillgång till samma fridgifvande me-

del, likväl sakna dess frukt i en vacklande och skakad själ. Och huru många medlemmar af vår Christenhet finnas icke i en sådan belägenhet! Hvilken bedröflig föreställning uppväcker deras åsyn om det allmänna tillståndet af jordens Frid! — Hvar är Friden hos denna vanliga vän af lyckan och verlden, hvars sinne du finner ömsom upptaget af begäret och ledsnaden, af nöjet och förebråelsen? Du ser der, kanhända, glädtigheten fladdra några ögonblick kring ett tomt hjerta, men du upptäcker der ingen verklig ro. — Hvar är Friden hos denna utvertes Gudsdyrkare, hvars hela lefnad, så tillsägandes, är en vexling mellan fel och ånger: som med tårar påkallar nåd öfver fordna förbrytelser, under utöfningen af nya? Du röjer der, tilläfventyrs, någongång en döfvad smärta, men den sanna tillfredsställelsen är icke der. — Hvar är Friden hos denna i sitt eget sinne osäkra tänkare, som den ena stunden tror, den andra tviflar, ömsom gillar och förkastar, ömsom följer och öfvergifver Religionens väg? Du ser, i hans hjerta, bilden af den vackraste dag omvexla med det djupaste mörker, men denna brytning är icke Fridens kännemärke. — Hvar är Friden hos denna döende på sotesängen, hos denna till Evigheten öfvergående varelse, hvars ännu öfriga ögonblick upptagas af smärtorna i den natur som dör, och farhågorna i den natur som skall lefva? Hans syn-

bara strid mellan fruktan och förhoppning, hans häftiga bönerop, hans ifver att betjena sig af alla Religionens medel, må vittna om ett allvarligt begär efter en Fridgifvande nåd: de må äfven gifva någon lindring åt hans beklämda hjerta, men det fasta samvetslugnet, som gifver mod, är dock icke närvarande hos honom. Ja, Mine Åhörare, utan att indela menniskorna i några vissa klasser af lynnen och belägenheter, må vi vända oss till hela samlingen af dem, som utvertes bekänna Jesu tro, och fråga: huru många äro i en verklig njutning af den inre tillfredsställelse och förnöjsamhet, som vår i dag beprisade Saliggörare kommit att upprätta? Huru många ibland oss skola, vid en noggrann pröfning, finna sig äga den grundade trygghet i sitt samvete, den lifliga visshet om en vänlig förening med Gud genom Christum, det stilla förtroende till Hans vård, det förnöjliga öfverlåtande till Hans välbehag äfven i svårare öden, den glada försäkran om ett lyckligare tillstånd i ett annat lif, egenskaper, som utgöra en verklig sinnesfrid? Skall hvar och en af oss, vid undersökningen om sitt hjertas förhållande till den Helige, kunna säga med förfarenhetens öfvertygelse, *min Vän är min, och jag är Hans; mitt vittne är i himmelen, och den mig känner bor i höjden.* Skall hvar och en af oss, äfven under ett fortsatt lidande, kunna säga till

Honom i sitt innersta: *likväl, blifver jag städse vid Dig, ty Du håller mig vid min högra hand?* Skola vi, alla, om vår dödstimma och stunden till vår sista redogörelse nu vore inne, kunna yttra med den lugna sanningens förtröstan: *nu låter Du Din tjenare fara i frid?* — Gifve Gud att så vore! Men alltför många anledningar synas gifva tillkänna, att denna fredade och förnöjliga sinnesförfattning icke är allmän i vår verld.

Dyrbara, beredda Frid, himmelens känsla i ett menniskohjerta på jorden, skall då din njutning för så många vara förlorad, och den eviga Barmhertighetens syftemål blott till en del blifva uppfyldt? Och hvilka orsaker, Dyraste Christne, kunna vålla en så olycklig förlust? Ej finnas de i något nekadt medel till Fridens grundläggande: nej, svarar Himlaläran, *så älskade Gud verlden, att Han utgaf sin enda Son* — ej i någon inskränkt välvilja till några få: nej, *Gud vill att alla menniskor skola frälste varda* — ej i någon för våra nejder undanhållen kunskap om Fridsens vägar: nej, *Gud hafver skickat ibland oss Försoningens ord.* Orsakerna till denna Fridens förlust ligga i desamma hjertan, som sakna den. Att icke nämna det uppsåtliga föraktet för Salighetens Evangelium, som hos dess förnekare naturligen måste hindra dess välgörande inflytelse, så visar sig det vanligaste

och mest allmänna skälet till denna Fridens saknad uti försummelsen eller den orätta tillämpningen af den Gudomliga Nåde-Lära, som tillbjuder Friden åt en menniskosjäl. Eller är det icke sådant förfarenheten visar de flestes förhållande i vår Christenhet? De begära intet bättre än att vara i Frid med Gud, och att, vid sina tillfällen, känna denna Friden i sitt hjerta; men de bekymra sig föga om den af Gud föreskrifna väg att komma till åtnjutande af denna sälla gåfva. Tröstelig och ljuf är läran ifrån Himmelen: *si, jag utstryker dina missgerningar såsom ett moln, och dina synder såsom en dimma. Kommen till mig, J alle, som arbeten och ären betungade; jag vill vederqvicka eder.* — Men samma eviga Vishet har äfven ropat till menniskorna: *bättrer eder och tror Evangelio: utan J omvänden eder och varden såsom barn, skolen J icke komma i Himmelriket.* Och detta villkor för Fridens tillämpning är dem icke lika angenämt. De ville komma till dess åtnjutande utan strid och möda. Ett offer, framburet åt den försonande Guden i Hans helgedom, någon flyktig känsla af ånger öfver det felaktiga i en förfluten lefnad, någon suck om nåd, någon bekännelse af tro, något löfte att blifva bättre, hvarvid likväl gemenligen är något hemligt undantag: och för öfrigt uppskof till framtiden, fortsättning af samma fel, samma begärelsers välde,

samma osmak för de heligaste skyldigheter, hvilken Frid, hvilken inre tillfredsställelse, hvilken sinnets hvila och lugn skulle ett sådant bland menniskor icke ovanligt förhållande medföra? Bör man, vid ett sådant uppförande, forundra sig, om man skulle vara i samma ställning som Skriften tillägger de ogudaktige, att *ett ruskande löf skall jaga dem*? Bör man förundra sig, om, under dessa omständigheter, den saligaste Fridslära blir onyttig för hjertat: om, vid de onda dagars annalkande, om, vid olyckans väckelser, om, vid Evighetens åtanke på dödssängen, den osäkra och skakade själen icke känner någon verklig Frid?

Nej, Älskade MedChristen, den Frid ditt hjerta önskar och Religionen tillbjuder, sök och samla den i den ordning, som är gifven af ordningens Gud. Gläd dig af den försonande Nåd, som afplanar fordna synder; tro med visshet, att denna salighet äfven är ämnad åt dig. Men vet, att den tillfredsställande känslan deraf icke ingår i ett oheligt hjerta, och att lugnet icke trifves bland brottsliga begär. Följ det ljus, och nyttja den kraft, som Guds helgande kärlek håller dig tillhanda, till en grundelig förbättring. *Låt af det onda, och lär att göra det rätt är*, säger Herren; *kom sedan och låt oss gå till rätta med hvarandra*. Närma dig mer och mer till en möjlig oskuld,

till en Christelig fullkomlighet i hjerta och vandel — och då skall, efter Gudomlighetens löfte, *Din Frid blifva som en morgondagg;* du skall då, i allt högre mått, erfara ljufheten af den sanning, att *det icke är något fördömligt i dem, som äro i Christo Jesu.* Du skall, ju längre ju mer, känna den lugna *glädjen att hålla dig intill Gud, och sätta ditt hopp till Herren, Herren.* Du skall i denna Fridens njutning äga en fordom okänd styrka mot olyckan, en hvila under plågorna, ett stöd i naturens yttersta strid; ty *den rättfärdige är ock i döden frimodig.*

Är det Frid på jorden? — frågar vår eftertanke, och ser på menniskornas inbördes förhållande till hvarandra. Christne! med den kärlekslära Jesus förkunnar: med den grund Han lagt, och de krafter Han gifvit till dess utöfning: med den stora tanke Han öppnat, såsom en grundregel för sammanlefnaden, att *vi äro, alla, bröder:* med det heliga band, som, genom en af Honom förkunnad allmän barmhertighet, förbinder oss med Kärlekens och Fridens Gud: med den synnerliga pligt Han oss ålagt, att med saktmod fördraga likars fel, och göra rättvisa åt deras dygder: med så många bland Christna kända anledningar, så väl af Gudomliga bud, som af egen fördel, att älska och underhålla Frid i det broderliga umgänget,

skulle man väl billigt kunna befara, att, i detta afseende, det kunde saknas Frid på jorden? — Bröder! jag endast nämner detta, vid Fridstiftarens åminnelse: jag endast framställer denna fråga, och lemnar den att i tysthet besvaras af hvarje tänkande medlem i de särskilta kretsarne af det menskliga umgänget. Deras erfarenhet må säga, om ingen förtrytsamhet öfver andras lycka, om ingen stolthet öfver egna företräden, om inga sökta eller gifna anledningar till inbördes missnöjen oroa de Christnas Frid. Deras medvetande må upplysa, om hvarje enskilt boning är så lycklig — om äfven de, som natur och öden närmast förbundit, göra hvarandras dagar så behagliga, och sammanlefnaden så lugn, som den, efter en fridgifvande Läras afsigter, kunde vara? Blott det önskade jag i dag hafva erinrat, att, om vi allenast rätt begagnade de föreskrifter vår Salighetsfurste oss lemnat — om Hans bud: *såsom jag hafver älskat eder, så skolen ock J älska hvarandra inbördes*, fick verka på våra hjertan, och den fullkomliga lefnadsregel Han gifvit sina efterföljare iakttoges och utöfvades ibland oss: *allt hvad J viljen att menniskorna skola göra eder, det skolen ock J göra dem* — huru skulle ej då den allmänna ofriden i verlden försvinna, och vår hela sammanlefnad blifva nöjd och behaglig. Vi skulle då, i gemensamma lofsånger, välsigna den Medlare,

som bar Frid åt vårt Slägte — som, då Han försonat oss med Gud, och fredat vårt hjerta, och stadfästat vårt hopp för en tillkommande verld, tillika gjort vårt umgänge gladt, och vår vandring förnöjd i den närvarande. Men om vi nu icke blott se våldsamma skakningar och blodiga uppträden härja och föröda de jordiska samfunden — om tvedrägt och stridigheter, om hat och missnöjen äfven söndra och qvälja enskilta hjertan, ack! må åtminstone ingen af Jesu bekännare i denna samling förråda sin tro, sanningen, och sin rätta lycksalighet, genom ett mot Christendomens anda stridande lynne. Nej, må Himmelens röst och den förbättrade menniskonaturens ädlaste känsla få råda i våra hjertan. Låt oss visa, hvilken mild och välgörande Lära vi bekänna. Låt oss göra vårt yttersta, för att vinna våra likars välvilja, och, om möjligt vore, utbreda Fridens välsignelser till hela menskligheten. Vid hvarje rörelse af agg och bitterhet, som ofridens ande vill ingifva oss till våra bröders förfång, låt vår tanke hasta till den store Fridstiftaren mellan himmelen och jorden. Låt oss fråga oss sjelfva: är detta att gifva ära åt den fridsamma tro vi antagit; och var det väl så Han tänkte, den store Menniskovännen, då Han nedsteg från Himmelen, för att genom sin Lära och sina efterdömen sprida Fridens välsignelser öfver jorden?

Älskade Åhörare! lifvets och lycksalighetens Gud, har i dag å nyo tillbudit oss *Frid*, en gåfva, den vi ej, utan eget förvållande, kunna förlora. Han har budit oss Frid med himmelen: låt oss, genom Hans nåd, helga vårt sinne att emottaga den. Han bjuder oss Frid i vårt samvete: låt oss nära och förvara den i ett dygdigt och rent hjerta. Han bjuder oss Frid i det menskliga umgänget: låt oss i kärleken behålla *andans enhet genom Fridsens band.* Låt oss sålunda i vårt efterdöme bevisa, att hvad som är till ibland menniskor, i sitt ämne och i sin möjlighet, äfven finnes i ett verkligt åtnjutande: *Frid på jorden!* —

PREDIKAN
på
Juldagen.

Jag ville gerna vandra till Guds hus, med glädje och tacksägelse, bland den hop som högtid håller. Så är den Vises själ uppfylld af Gud. Ur ensligheten, der han tillbeder dess ära, hastar han att dela den glada vördnadens känslor med sina bröder. Vet han ett samqväm förenadt att upphöja den högsta Varelsens lof: känner han ett tillfälle, der denna Makten välsignas för någon utmärkt välgerning — dit skyndar han sina steg; deruti vill hans tacksamma hjerta deltaga; och om några olyckliga motstånd resa sig mot hans andas drift, om från det rum, der han af plågan och bekymret fängslas, han upptäcker den förbigående skaran, som samlar sig till templet att lofva Gud, så tydes hans saknad och hans åhåga i denna heliga klagan: *jag ville gerna vandra till Guds hus, med glädje och tacksägelse, bland den hop som högtid håller.* Ps. 42: 5.

En lära för er, J, Christenhetens medlemmar; J hållen nu eder stora högtid. Ännu firas minnet af den underbara Nådens dag; och J sen stunden likasom ur evigheten återkallad, då äm-

net

net för eder sanna glädje bland menniskor framgick. Menigheterna samla sig; templens portar öppnas; tidigt, med morgonens offer, hafva rösterna uppstigit, som välsigna Gud för salighetens välgerning; och vi, af vår kallelse framställde *bland den hop som högtid håller*, upprepa i svaga återskall den himmelske Budbärarens röst: *si! jag bådar eder stor glädje: i dag är eder född:r Frälsaren!* Jag vet ej hvilka känslor upplifva dessa lofsägande myckenheter, under ytan af så heliga öfningar; jag vet ej huruvida vanans tvång, eller hjertats ädlare drifter samlat dem i den Högstes boning: om andakten ännu hvilar under det tungan, ensam uppväckt, utgjuter sig i Saliggörarens pris; men det vet jag, att om, ibland denna högtidens deltagare, här och der blandar sig en vis man, visserligen skall hans hjerta brinna af de heligaste rörelser; visserligen, intagen af denna dagens nåd, skall han, redan före sitt uppträde i helgedomen, hafva sett opp till barmhertighetens Fader med tacksägelse, och betraktat med glädje sitt lyckliga slägte. Utan tvifvel skall han inse det välgörande undret i ett steg, hvarigenom Skaparen benäget närmar sig till Kreaturen; utan tvifvel skall han tillbedja ljuset, som sprider sig öfver en mörk verld, och välsigna förlossningen, som bjudes åt de olyckliga syndens offer, och trö-

sten, som från himmelen sänker sig öfver dem, som ingen sällhet kunnat förbida; och dessa känslor skola både inom honom utgöra och för hans benådade medmenniskor uttrycka den rätta högtiden af Jesu födelsestund: glädjen öfver Hans frälsande uppenbarelse på jorden.

Dessa äro föreställningar i den Vises själ, under deltagandet med den *hop som högtid håller*. Jag vill, till mönster för den sednare, i dag teckna de förra, med deras ämnen, inför mina Christna Bröder. Jag känner min ställning — huru olik den, hvaruti den himmelske Budbäraren kom att första gången frambära denna stora glädjetidning! Jag har icke, som Han, att tala till dessa herdar, i mörkret af sina öden, benägne att glädjas öfver hvad frälsning som helst dem blifvit bebådad, och, genom enfaldigheten i sin själ, öppne för det ljus af *Herrans klarhet, som dem kringhvärfde* — jag förkunnar det eviga Evangelium för dem, som, ehuru inträdde bland den *hop som högtid håller*, kanhända äfven hit medföra antingen ledsnadens ovilja mot ett föråldradt ämne, eller fördomens ovilja mot en Lära, hvars sanning de misskänna. Huru skulle jag väcka den heliga glädjens rörelser, i det ena fallet; eller, i det andra, äska tacksamhetens lof? Emedlertid låt mig, o Gud! icke bäfva för min pligt: låt mig icke miss-

trösta om sanningens makt öfver menniskorna. Jag skall säga dem, som jag bör, att, i den nyhet som i dag från himmelen bebådas, bjuder sig en underbar nåd och okända nöjen åt deras hjertan: jag skall säga dem, att denne nykomna himmelska Menniskovännen bär i sina händer ett ljus öfver de ämnen som de minst känna, en läkedom mot det sår som bittrast svider, en kraft mot farorna som de mest befrukta, och ett återstående glädje-ämne, när allt, ända intill sjelfva lustan, förgås. Kanske skola de verdsliga förströelserna ett ögonblick fly för dessa föreställningar; kanske skall en gång känslan af det egna behofvet väcka begär till en erbuden nåd; kanske skall en oväntad glädje-tår frambryta från ett hjerta, som allt hittills förgätit sig, och den Vises tacksamma efterdöme utbreda sin verkan till mer än en bland denna *hop som högtid håller*. Herre! uppfyll nådeligen denna vår oskyldiga väntan. Vi bedje Dig, — —

Evang. Luc. 2: 1.

Längtade David, Mine Åhörare, att med hopen deltaga i de heliga öfningarna i Guds hus, så var det derföre, att han, mera vis än hopen, såg bättre in uti orsakerna och ändamålen för den Högstes dyrkan: att han, med mera erfaren-

het af Guds nåd både i sina öden och på sitt hjerta, kände sig af en upplyst och eldad tacksamhet drifven att tillbedja sin och hela verldens Välgörare. Så, vid denna glada högtid, helgad till den nykomna Frälsarens lof, skall den visaste deltagaren känna den varmaste glädjen; och det är derföre vi framställa, till allas uppmuntran, dennes efterdöme, då vi med Guds nåd betrakta:

Den Vises glädje bland den hop som högtid håller.

Fägnas den Vise vid åtanken af Jesu födelse, och äska vi att denna glädje borde sprida sig och kännas bland hela hopen af dem som högtid hålla, hvilka ämnen hafva vi då att åt verlden frambjuda till en sådan förnöjelse? Det är den frågan vi först skola besvara. Länen mig dertill eder uppmärksamhet.

Den Gudomliga Person, hvars högtid vi fira, är en Uppfinnare af nya glädje-ämnen för menniskorna. Hören Engelens röst: *si! jag bådar eder stor glädje, ty i dag är eder födder Frälsaren;* och denne Frälsaren, Mine Bröder, har beredt oss nöjet af sanningens kännedom i de ting, som vår sällhet närmast röra. Våra heliga Skrifter likna jorden före Frälsarens ankomst vid ett *gräseligen mörkt land,* ett land, hvars innevånare

bodde och famlade *bland dödens skuggor* — bilder af en djup okunnighet, ledande till förf.rliga villor i tänkesätt och gerningar. Denna målning är en ibland dem, som vedersakare af vår bekännelse minst kunna bestrida, och som tydligast bestyrkes af de minnemärken oss ännu återstå af dessa försvundna tiders belägenhet. Vi neka ej, att menniskoförståndet redan då i många ämnen hade vunnit en vidsträckt odling; vi medgifva, att det uti vissa hade stigit till en höjd, öfver hvilken det sedan förgäfves sökt att lyfta sig. Men, med allt detta, hvad var deras kännedom om Gud, om de pligter och afseenden, som ingå uti Hans dyrkan? Tag undan en enda Nation i verlden, som, fast i en dunkel dag, kände sina förbindelser till Naturens Herre; och se, i hvad ställning voro de öfriga? Ännu upprestes tempel åt inbillningens, åt sjelfva lästernas diktade Gudar; ännu rökte altaren af blodiga offer; och de blinda menigheter, från ett vidskeppligt tillbedjande i Gudarnas boning, hastade att gifva dem en ursinnig dyrkan i sina gerningar. Ingen sanning i deras Religionsbegrepp, intet fäste för deras böjelser, intet verkligt näringsämne för dygden — men detta var menighetens mörker, sägen J; de Visare tänkte annorlunda. — Frågen dem. Ja, i afseende på en viss ordning i sina yttre gerningar, i afseende på samfundsdygderna, med-

gifvom, att de ägde ett företräde för hopen både till ljus och utöfning. Men frågen dem efter sanna begrepp i de ting, som egenteligen tillhöra själens välfärd: frågen dem, huru Gud skall dyrkas; och, i stället för svar, skola de tillbakars fråga: är Han verkeligen till; är det en, eller flere; och, om Han är, hvad kräfver Han af varelserna; — och, ibland brott och förvillelser och afbrutna dygder, hvar skola de taga ämnen att förnöja Hans rätt och uppfylla hvad Han kräfver? Frågen, med ett ord, dessa de fordna folkslagens Vise om hjertats försäkrade ro, om dygdens näring, om odödligheten och det tillkommande lifvets belöningar — och J skolen läsa den inbördes striden och bekymret i deras tankar, bristerna i deras insigter och villrådigheten i deras beslut.

Men i denna allmänna oreda, vid denna synbara vanmakt i menniskoförståndet, hvarifrån uppgick dagen, som småningom spridde sanning och tröst till vårt slägte? Hvarifrån dessa ädlare begrepp, denna ymniga tillgång till upplysning i en himmelsk kunskap, som nu röjer sig bland oss och bland en betydlig del af jordens innebyggare? Hvem utvidgade den Vises synkrets; hvem riktade den okunniges tankar? Hvem lärde dem begge, att i Gud finna en Far, och att tillbedja Honom i anda och sanning? Hvem gaf

åt menniskosjälen denna nya vändning och fart, till dess förkofran i de ämnen, som höra till lycksaligheten? O! vare Du välsignad, Gudomlige Frälsare; denna lyckliga förändring var Ditt verk. Du var det sanna *ljuset till hedningarnas upplysning.* Du inträdde i verlden; och nu äro, genom Din uppenbarelse, okunnighetens och vantrons dimmor förskingrade, och en renare dag utbredd öfver jordens krets. Nu, uti Evangelio, blifva våra ögon öppnade, och de lyckligare ändamål synbara, dem Gud åsyftat med vårt närvarande lif; nu hafva vi blifvit bragte till den förnuftigaste och trösterikaste Gudalära, och underviste i de för verlden förborgade trosgrunder, som äro de kraftigaste driffjädrar till våra pligters uppfyllande, och en källa af den ljufligaste tröst. Hvilket glädjeämne för en förnuftig själ, att, i stället för den villade naturens mörker, i stället för grofva och ovärdiga tankar om Gud och sitt förhållande till Honom, nu kunna, i den förklarade sanningens dag, betrakta Honom med vördnad, veta, att det är Honom hon i dygden ärar, viss om belöningen, som ärofull framskymtar öfver grafvens djup! — Ack! långtifrån att otacksamt frånkänna vår Frälsare denna sälla förändring, skulle vi ej hellre, tillbedjande, glädja oss öfver detta bland våra hyddor uppgångna ljus? — Dock, stadnom ej vid dessa allmänna betraktelser.

Jag har sagt, att den Gudomliga Person, hvars högtid vi fira, är en Uppfinnare af nya glädjeämnen för menniskorna. Ja, Han har beredt oss möjligheten af den glädjen att vara nöjde med Gud och med vårt hjerta, sedan Han visat på hvad villkor Gud kan vara nöjd med oss. Den Lära, Mine Åhörare, som bådar oss försoningen med Gud genom en Medlare, som uppfyllt de eviga lagarnas rätt, och burit hämnden för menniskornas missgerningar — denna Lära, jag upprepar det, var ny för verlden, då Medlaren sjelf kom att henne kungöra; och det glädjeämne, den innefattar, uppgick för första gången klart och tydligt för de dödligas syn. Hade Jesus icke uppenbarat sig, huru mångas olyckliga öde hade icke blifvit att qväljas af vaknande förebråelser, och bäfva för sin Skapare, och kastas af sina obändiga lustar, och söka, genom hela naturens öcken, efter någon tröst för sitt hjerta — och finna ingen! Besinnom, att denna förtröstansfulla suck till en mild och barmhertig Gud, att detta nöje i samvetets bifall, att denna ljufliga hvila i lugnade begär, frukter af Hans inträde och mödor i verlden, aldrig utom Honom hade fägnat våra hjertan. Men nu, huru mången har icke denna trösten hugsvalat, der den framgått genom tidehvarfven; och huru mångens högsta förnöjelse utgör den icke ännu i detta ögonblick! Du är mitt vitt-

ne, du, som fordom, vid samvetets aggningar, såg bedjande åt höjden, men, under våldet af ditt bekymmer, icke visste om der var nåd för dig. Då förde dig en hemlig hand till det så länge försmådda räddningsmedel, som Gud uti Christo uppenbarat. Du betraktade din Domare i det ljus, hvaruti Evangelium Honom visar; och du tänkte: är detta den Gud, för hvilken mitt hjerta flydde; är Han så förfärlig för syndaren, som min förmörkade anda Honom afmålat? Ser jag icke Hans faderliga hand utsträckt att emottaga sitt förlorade, men ångerfulla barn? Hvad äskar Han? — min tro, min tillgifvenhet, och min förbättring. Välan, min Fader! tag dessa svaga offer; jag öfverlemnar mig åt Din barmhertighet och Dina vägar. — Och då hvilken okänd glädje röjde sig i din själ! Länge hade du hört en uppenbarad Saliggörare bebådas åt jorden; men den dagen blef dig verkeligen *födder Frälsaren*, och med Honom denna friden med Gud, hvars förstling du smakade, och hvars fulla lycksalighet du erfar under din dageligen fortsatta vandring på dygdens och Gudaktighetens väg. — Ack! MedChristne, en sådan glädje har genom Jesu uppenbarelse blifvit eder alla möjlig: ett sådant nöje uti Gud, en sådan försäkran om Hans vänskap, en sådan hvila både från samvetets agg och begärelsernas välde. Bland alla de nöjen och lustbarheter, dem J tillåten edert hjer-

ta att njuta, äro dessa kanhända de enda, dem J ännu icke pröfvat. Låten edert sällhetslystna begär vända sig till dessa ädla föremål — och *si! jag bådar eder stor glädje.*

Jag har sagt, att den Gudomliga Person, hvars högtid vi fira, är en Upphofsman till nya glädjeämnen för menniskorna; ja, Han har, mot lifvets olyckor och vår förvandlings fasa, beredt oss en för naturen föga uppdagad tröst. Sägom icke, att Jesus kommit att fritaga sina tillgifna från de smärtor, som i allmänhet qvälja menniskolifvet; nej, det tillhörer detta tillståndets ofullkomlighet, att äfven den dygdige lider. Men då Jesus i sin Lära underrättar oss, att vi, genom Hans efterföljd, stå under Guds besynnerliga och ömma vård: att alla våra öden, och hvar känsla vi under dem erfara, äro af Honom räknade, och skola på ett eller annat sätt lända till vår båtnad: då Han i vårt fredade samvete betagit oss all misströstan om så milda afsigter: då Han gifvit oss det villkorliga hoppet, att *den rättfärdige skall alltid ljus uppgå igen, och fromma hjertan glädje:* och, framförallt, då Han förskingrat den dimma, som gjorde Evighetens tillkommande belöningar så dunkla för vår naturliga syn: då Han försäkrat, att vårt lidande och vår dygd skola en dag belönas, *att denna tidens vedermöda är icke li-*

ka mot den herrlighet, som på oss uppenbaras skall — hvad har Han icke uti sådana välgerningar uträttat till vår lindring och ro mot de största förfärelser för vårt hjerta! Svaga menskllghet, som lefver bland plågorna, för att sluteligen blifva ett rof för döden, se här en Hugsvalare inträda bland dina qval; se här tröstegrunder förklarade för ditt öga, dem du, under så många föregående seklers fall, antingen ej kunnat se, eller åtminstone ej utan tvekan njuta. Och du, min ömkansvärde like, din åtanke framkallar mina tårar: med dina kroppssmärtor förena sig den öfvergifnas saknad och den förföljdas rådlöshet: ingen mäktig vän, som räcker dig sin hand, men väl fiender, som bespotta din olycka: du lider — men tålamod — *i dag är dig födder Frälsaren*, den betrycktes stöd och den olyckliges vän! Han skall vara när dig i nöden. Dina smärtor fortfara; de växa med dina motgångar, och din anda vill uppgifvas — men tålamod — *i dag är dig födder Frälsaren!* Han talar med den Allsmäktiga Sanningens röst uti Religionen: jag skall en dag utur eländet rycka min lidande vän, och *låta honom till äro komma.*

Men jag är dödlig; jag nalkas hastande till grafven — denna föreställning är mig naturligen vidrigare än alla lifvets vedermödor. Under tankens

visshet och inbillningens förfärelse för detta öde, föreser jag på afstånd den mörka timma, då, såsom min nyss bortgångna like, äfven jag skall gå ned från detta lifvets skådeplats. Bland plågorna, som min varelses förestående upplösning medför, skall jag hafva att kämpa mot kärleken till lifvet, mot naturens tvifvelsmål i mitt hjerta, mot saknaden af hvad jag i verlden mest älskade att behålla, och mot aningen af en förestående räkenskap inför den Allvetande, för hvars dom jag ryser. — Emedlertid är afskedets ögonblick inne — förgäfves hela verldens tröst — förgäfves alla medel att vidmakthålla det slocknande lifvet! Mina vänners tårar i det sista, sista farväl — allt hvad som varit kärast för mitt hjerta, och som i denna stunden skall blifva mig ännu kärare, efter det måste lemnas — intet skall ett enda ögonblick kunna hejda den hand, som släpar mig till förgängelsen. O! den sorgliga gåfvan af detta lifvet, tungt ofta när det njutes, men bittrast när det slutar sig under farhågor och qval. — Mine Åhörare, om detta är en svag teckning af den sig sjelf lemnade menniskonaturen vid förvandlingens åsyn, o! vare då välkommen bland de dödlige en Välgerningsman, som kan borttaga detta största af alla bekymmer, och upplyfta vår anda öfver den förgängelse, som hotar vår jordiska del. Det är detta som Han gjort, den Gudomlige Menniskovännen, som i dag uppen-

barat sig för verlden. Det är Han, som genom sin eviga seger *döden borttagit hafver, och lifvet och ett oförgängligt väsende frambragt i ljuset genom Evangelium.* Det är Han, som kommit *att göra dem fria, som uti allt sitt lefverne genom dödens räddhåga måste trälar vara.* Det är Han, som genom de Gudomligt befästade grunderna i sin Lära, genom kraften och efterdömet af sin egen seger, oemotsägligen vittnar om ett lif efter döden, om Evigheten, som öfver grafven öppnar sig för vår varelse. Det är Han, som säger till den troendes hjerta i dess förvandlingsstund: höj dig emot dödens förfärelser, och bäfva icke. Frukta icke dina gerningars uppenbarelse inför Guds dom, ty din skuld är afplanad: eller förlusten af det lif du lemnar — du går till ett bättre: eller saknaden af din vän — du skall möta honom i Guds rike. Se himmelen öppnas; och dygdens Belönare, som du i Religionen tjenat, väntar dig, i lycksalighetens sköte, med detta herrliga och ovanskeliga arf, som Han *beredt hafver dem som Honom älska.* Du dör — men din anda lefver, och sjelfva dina förströdda lemningar skola ej förgås. Nej, i den tysta och aflägsna vrå, der din aska hvilar bortblandad och förgäten, skall den Alltseende upptäcka dig, och den Eviga Makten förherrliga din varelse.

Sådana glädjeämnen har vår välsignade Frälsare infört i verlden; sådana glädjeämnen äro allmänt förkunnade, *åt allo folkena* tillbudna, för hvar och en medlem i Christenheten möjlige att åtkomma. Hvad allmän glädje borde icke deras åtanke väcka; huru borde icke, vid en Högtid som denna, förnöjelse uppelda hvarje bröst, och teckna sig i hvarje anletsdrag, bland hela *den, hop som* i dag *högtid håller*! Med hvilka hjerteliga välsignelser borde icke menniskorna gå fram-emot Upphofsmannen af dessa okända och himmelska nöjen uti detta mörka och osaliga land! Emedlertid, huru skall jag nämna deras otack? Menigheten håller högtid, och förgäter Honom. Hvilken köld i deras hjertan vid den gladaste nyhet, som någonsin blifvit buren åt jorden! Bland hela myckenheten, som vanan samlat att betyga den nykomna Saliggöraren sin dyrkan, är det endast en här och der inblandad sällsynt vis menniska, som värdigt emottager Honom *med glädje och tacksägelse.*

Den Vise gläder sig. Jag kallar den vis, som gifver sig tid att, utan fördom och med allvar, betrakta Christendomens innehåll. Huru, utan detta, skulle man kunna inse hvilka verkeliga fördelar tillflutit verlden, och hvilken stor lycksalighet den kunde tillflyta genom Religionen? Men

huru många göra väl Jesu Lära den rättvisan och sig sjelfva den tjensten, att endast taga en noga och redig kunskap af hvad den bjuder? Huru många falska tillmälen; huru många ovärdiga fördomar mot denna himmelska Vishet höras ej bland de upplystare, som läna omdömen af hvarandra; och hvilken liknöjdhet för henne bland myckenheten, som icke dömmer! — Bröder! låtom ej denna dyrbara skatt ligga okänd och missvårdad ibland oss. Så kallt vårt hjerta tilläfventyrs i denna stunden må vara, af så hjertelig vördnad skola vi känna oss uppeldade, då vi låtit upplysa oss om Christendomens stora och värdiga sanningar. Vi skola då icke längre vara stumme deltagare i Jesu högtid; vår anda skall upplyftas af glädje, och vår tunga utgjuta sig i välsignelser öfver den Vän, som med en sådan vishet velat hugna jorden.

Den Vise gläder sig. Jag kallar den vis, som låtit sig vara angeläget, att på sitt hjerta erfara verkan af det uppenbarade ljuset till en andelig ro. Den glädjetidningen till jordens inbyggare: *i dag är eder födder Frälsaren!* hvad intryck skulle den göra på en själ, som icke känner sig sjelf derigenom vara gagnad och lycklig? Så länge vi äro nedsänkte uti jordens omsorger, förströdde bland tidens villor, druckne af fåfängans ro, glöm-

ske af hvad själens välfärd kräfver, och af hvad i framtiden förestår, så äro vi uti en fullkomlig oförmåga att känna någon glädje öfver en andelig välgerning mot vårt slägte. Men låt den Gudomliga rösten vinna ljud, som stundom ropar i vårt samvete; låt vishetens kraft hafva fört oss från insigt i egen fara till känsla af en Förlossares nåd, af syndens förlåtelse, af hjertats frid, af dygdens ljuflighet, af en glad odödlighets förhoppning — och hvilken skall icke då blifva vår glädje, vid åtanken af Jesu inträde i verlden! Då skola icke allenast templens heliga öfningar, utan hvarje enslighetens stund blifva en högtid, hvaruti vårt hjerta brinnande hembär tacksamhetens och kärlekens offer åt vår Saliggörare.

Den Vise gläder sig. Jag kallar den vis, som under glädjen öfver sin genom Jesum vundna förskoning, gläder sig öfver tillfället och förmågan att bevisa Honom sin tacksamhet genom dygden. Och i sanning är det den rätta glädjen, den värdiga högtiden åt Honom, som kommit att *förlossa oss af all orättfärdighet.* Det är icke den lättsinnige, som smickrar sitt samvete med en lätt vunnen nåd, under det han tillåter sig syndens nöjen: det är icke den, hvars orena glädje skulle kunna behaga en helig Frälsare. Nej det är

den

den Vise, som genom den helsosamma nåden *försakar allt ogudaktigt väsende och verdslig lusta, och lefver rättfärdeliga, tukteliga och Gudeliga i denna verlden.* Det är den Vise, som sätter beviset af sin glädje uti undergifvenhet för Gud, i kärlek och frid med sina likar, i tålamod och alla de älskansvärda dygder, hvilkas bud och hvilkas efterdöme han af sin nykomne Förlossare emottagit.

Älskade Åhörare, Gudaläran har i denna stund talat till eder om glädje; och J hasten från dessa andaktens ögonblick till andra tillfällen, der sinnena äfven skola bjuda sina förnöjelser. Ack! de skola blifva hörde; men skola de ock utestänga allt minne och all verkan af Christendomens nu tystnande röst? Ej vägrar Religionen oskyldiga vederqvickelser, dem vi uti det glada umgänget njuta och begära af hvarandra; men skulle vi åt dem uppoffra hvarje timme af en högtid, som har ett vida ädlare föremål? Skulle ej äfven visheten få tillegna sig någon stund af dessa dagar, för att i vår enslighet påminna oss, att vi äro Christne, att vi äro menniskor, kallade till högre nöjen än sinnenas, och till en bättre verld än jorden? Och då, i en sådan stund, vi ville föra oss till minnes Saliggörarens välgerning, huru många eländen Han med sin Lära bortjagat

af jorden, huru många bedröfvade hjertan den hugsvalat, huru många tårar den än skulle aftorka, och hvilken förhoppning den öppnat åt oss alla — skulle icke nöjet af dessa betraktelser rikt ersätta några ögonblicks uppoffring af all annan ro? — Herren ingifve i våra hjertan denna vishet, och befäste denna glädje, som ibland alla förnöjelser skall blifva den enda varaktiga! —

PREDIKAN

på

Nyårsdagen.

Min tid är borta och ifrån mig tagen. Ett sorgligt sändebud väckte Hiskia ur den behagliga föreställningen om ännu återstående långa och lyckliga tider; och erinrade honom oförmodadt deras och lifvets flykt. Modfälld och tröstlös, såg han nu tillbaka på sina hastigt förflutna år, som i sin fart betagit honom ej allenast den tillfredsställelse de sjelfve gifvit, utan äfven allt hvad hoppet lofvat honom i framtiden. Han suckade till Himmelen; han klagade öfver en lika hastad som oersättlig förlust; och dessa ord frambröto, med tårarna, ur hans hjerta: *min tid är borta och ifrån mig tagen.* Es. 38: 12.

Kanhända, Christelige Åhörare, saknar denna klagan icke all likhet med den hemliga bedröfvelse, som, vid hvarje märkligare afdelning af vår lefnadstid, upprör ett ömt och eftertänksamt sinne. Det är vanligen icke utan en sorglig känsla man ser ett helt skifte för evigt afsöndradt från den inskränkta rymden för vår varelse; och öfvergången från ett större eller mindre tidehvarf, det vi genomlefvat, är likasom

afskedet från en vän, den vi ej mer skola återfinna på jorden. Af hvilka öden de än varit uppfyllda, dessa dagar som försvunnit, så utgjorde de dock egenteligen *vår* tid, och lemna så mycket djupare saknad, som kommande stunder ännu icke tillhöra oss, utan i en mörk och tvetydig förhoppning. Ännu ömmare sårar oss förlusten af en flyende tid, när vi dermed i tanken förena minnet af många flyktade tillfredsställelser, af många försvundna ämnen för vår sällhet, dem inga återstående dagar kunna gifva oss tillbaka, och när antalet af redan samlade år visar oss allt mindre afstånd från gränsen af menniskolifvet. O! huru tungt, vid dessa utsigter, stiger icke sucken från ett sorgfullt bröst: *min tid är borta och ifrån mig tagen.*

Men hvilken föga angenäm helsning är detta till Med-Christne, dem jag har den glädjen att möta på Årets första dag, vårdade och gynnade af Guds godhet! Hvarföre, då Himmelen låtit oss upplefva ett nytt tidskifte, kommer jag att, vid dess ingång, framkalla någon oroande betraktelse? Älskade Åhörare, må Försynen för eder alla utmärka vårt påbegynta År med all möjlig sällhet, och, igenom lyckliga händelser i de tider som återstå, låta eder glömma saknaden af en

försvunnen tid! Det är visserligen icke min afsigt, att genom några sökta skuggor göra utsigten åt okända rymder ännu mörkare, eller minska behaget af en Högtid, som hvar och en önskar fira under lyckliga förebud. Nej; men den oro, som redan ligger i naturen, den känsla af bedröfvelse, som, vid tanken på flyende dagar, döljer sig och verkar i de flesta menniskosinnen, har jag endast velat nämna, för att, i den mån jag förmår, söka undanrödja eller förljufva åtminstone ett af de bekymmer, som vanligen förfölja oss på vandringen till ett oundvikligt mål. Ja, det visa eftersinnandet, erfarenheten och Religionen bjuda oss medel att kunna betrakta årens och tidernas flykt ej allenast med lugn, utan äfven med tillfredsställelse och förhoppning; och det är med föreställningen af dessa ämnen vi vilja uppmuntra hvarandra att taga ett tröstеligt afsked af förflutna år, och möta det tillkommande med frimodighet. — Gud! som i Din gömda vishet bestämde huru många dagar skulle utgöra vårt hela förgängliga lif, lär de svaga barn, som sucka öfver flydda ögonblick, att med förnöjsamhet följa Din styrelse, och hvila vid Din omvårdnad. Låt oss, genom ett vist omdöme öfver den tid som farit, helga den som återstår, och, genom en vaksam utöfning af Religionens

bud, hålla oss tillgången öppen till Religionens hugsvalelser. Vi åkalla Dig derom, — —

Evang. Luc. 2: 21.

Hvad denna Högtid naturligen uppväckt i våra tankar, hvad vår egen ömmare känsla begär, och hvad vi redan antagit i vår förberedelse, är att, såsom ämne för vår andakt på denna stunden, genom Guds nådiga bistånd föreställa:

En Christens tröst, vid afskedet från flyende tider.

Om tidens flykt i sig sjelf har någonting dystert och bedröfligt för en varelse, medvetande af sin egen förgänglighet: om öfvergången från vissa gladare år, från vissa lyckligare lefnadsåldrar, från vissa för vår tillfredsställelse gynnande belägenheter och föremål ofta i vårt sinne väcker en djupare oro: om urets slag och väktarens rop ur midnatten nyss upprörde vår känsla med bilden af en evigt förfluten tid: om städse tilltagande anledningar att betrakta lifvets oförmärkta, men skyndsamma fart till målet, icke ovanligen både föda och underhålla en nedslagen sinnesförfattning i vår själ — huru välkommen bör då icke vara hos oss alla, Religionens

som, i förening med erfarenheten och det visa eftersinnandet, föreställer oss tidernas flykt under trösteligare synpunkter, och undervisar hjertat i den hemliga konsten att, äfven vid blicken på våra försvinnande år, tacka Himmelen, och hoppas!

Så hörom då, Älskade Christne, denna vishetens och hugsvalelsens röst, vid afskedet från de år vi öfverlefvat. Betrakta, ropar den, granska närmare beskaffenheten af dina förflutna tider, och se — huru mycket sorgligt och mödosamt har icke med dem försvunnit. Ofta, utan synnerlig uppmärksamhet, höra vi en naturens menniska i sitt hjertas enfald tacka Gud för hvarje förfluten stund, som tagit med sig i farten många svåra tyngder; och jag är öfvertygad, att i de kojor, der fromhet och förnöjsamhet utgöra husets enda rikedom, många sådana lofoffer, äfven vid denna årens vexling, blifva uppsända till en välgörande Försyn. Der sitter någon åldrad och redlig far, någon ömsint och fryntlig moder, omgifven af sina barn, i hvilans och högtidens stund. Himmelen vare lofvad, säger han, som fört mig till denna dagen, och till de omständigheter, i hvilka jag nu lefver. Många tunga besvär, många oroligheter, många ämnen för en bitter sorg, som utmärkte mina fordna dagar, hafva försvunnit. Det kostade många trötta steg,

smärta — hvarföre skulle vi beklaga oss att hafva förlorat en tid, som, just genom det han flydde, försatte oss i det lyckliga afståndet från många lidanden och bekymmer? Välsignad vare Du, hemlige Vårdare af min tid och mina öden, för hvarje förfluten stund, och för hvarje plågsam känsla, som med ögonblicken flydde till förgängligheten! Det minne, jag deraf vill förvara, är ett minne till min glädje: minnet af de sällare stunder, med hvilka Du blandade min mörka dag, och af den barmhertighet, hvarmed Du aflägsnat en del af lifvets vedermödor.

Några skiften af din tid hafva förflutit — så talar Religionen vidare till vår tröst — ett år ännu har flyktat från din jordiska varelse; men eftersinna: den tid är icke hel och hållen förlorad, som var nyttig för din dygd, eller för ditt hjertas undervisning i framtiden. Tvenne fördelar stå qvar vid tidens flykt, och utgöra en oföränderlig behållning: en god gerning med sina afsigter och sina följder — och en undervisande erfarenhet till något bättre. Gud har gifvit hvarje menniska förmåga att bereda sig den ena och den andra af dessa hugsvalelser; och Han har lagt i dessa tingens natur, att, vid tanken på flyktade dagar, utgöra en stor och verklig tröst. Är det icke så, Dyraste Christne, att äfven den minsta

af dessa nämnda fördelar, en samlad förbättrande erfarenhet af det förflutna, öppnar någon hugnelig och behaglig utsigt för vår själ? Hvad vi njutit, hvad vi lidit, hvad vi felat, allt hvad vi erfarit i våra öden och vårt förhållande under en slutad tiderymd, utgör ju en samlad undervisning för vårt stora ändamål; hjertats väckelse eller förkofran i det goda — och derigenom sinnets uppböjelse till åtnjutande af en större sällhet i framtiden? Samla tanken i din enslighet, och fråga dig: hvilka hafva varit mina händelser i ett förflutet år; huru har mitt sinne och min vandel varit inrättad? Har Himlen gynnat mig med lycka och framgång, med helsa och nöjen; huru har jag tackat Honom; huru har jag, för mig sjelf och andra, nyttjat Hans betrodda gods? Hvad har jag i synnerhet eftersträfvat; och hvilka tillfredsställelser hafva fyllda önskningar gifvit åt mitt hjerta? Hafva några synnerliga lidanden träffat mig, några obehag af ett vidrigt öde; huru har jag burit deras tyngd; hvilka voro deras närmaste orsaker, deras synbara påföljder? — Det må vara, Min Vän, att en sådan undersökning väcker någon i början föga fägnande erinran: det må vara, att den upptäcker dig någon underlåten tacksamhet emot Gud, någon försummad pligt emot dina likar: det må vara, att den visar dig din bristande tillfredsställelse, dina uthärdade bekym-

mer såsom följder af egna fel, af misstagna tillhetsämnen, af underlåtna tillfällen att sätta ditt sinne i ordning genom Religionen: det må vara, att, vid denna undersökning, ditt vaknande hjerta suckar med billig ånger öfver en förlorad andel af din tid — men din erfarenhet är dock qvar, med sina helsosamma lärdomar, att bereda bättre öden i framtiden. Tacka Försynen; och nyttja med omsorg dessa skänkta väckelser, denna sorgeliga men välgörande behållning af försvundna dagar, att, genom hjertats helgelse och en visare vandel i den tid som återstår, samla en fullkomligare grund för din tröst, vid påföljande förändringar i din lefnad.

Och denna grund, denna hugsvalande behållning af sin flyende tid, är det, som en upplyst och öfvad Christen förvärfvat genom en tidigt ingången förening med Gud, genom ett samvete renadt och bevaradt mot förebråelsen, genom sitt bemödande att använda hvarje stund till något godt och nyttigt ändamål. De dagar han helgat till hjertats beredelse att emottaga Himmelens nåd för fordna synder — de stunder han nyttjat till sitt andeliga fullkomnande — de ögonblick, då han uppsökte en lidande menniska med sin välgerning, då han återkallade någon dygdernas affälling med sina vänliga råd och sina

efterdömen, då han bemödade sig att genom en utbredd ordning och ljus befordra den allmänna lycksaligheten, o! huru ljuft återkomma icke dessa stunder i hans minne, äfven sedan dagarna flytt; och huru välgörande qvarblifva icke deras frukter ibland menniskor! — Ja, rättsinnige! hvem du är, tacka Försynen med glädje för hvarje god och nyttig gerning Han gifvit dig krafter och tillfälle att uträtta; gläd dig äfven öfver de mödor, der hoppet besvikit dig, och utgången ej svarat mot dina afsigter; ty om allt annat vore forloradt, så står dock ditt ädla bemödande qvar inför Gud, och skall i någon lycklig påföljd framdeles bevittna, att den tid är vunnen, som offrades åt ett godt syftemål. Den är vunnen för vårt lugn, för vår hugnad under lifvets föränderliga uppträden, för vår redogörelse inför oss sjelfva och Skaparen, när tiden för alla våra verkningar på jorden hunnit till slut. O! med hvilket tröstande behag skola de då inställa sig i minnet, dessa långt försvundna år, tillika med bilderna af ädla gerningar och afsigter. De äro återkastade strålar af en nedgående sol, att vederqvicka den trötta vandraren i hans aftonstund; de samla sig hos den redlige vid grafven; de upplyfta hans nedböjda hufvud ännu en gång emot himmelen; ty *vår berömmelse*, säger Apostelen, *är detta, nem-*

ligen vårt samvetes vittnesbörd, att vi uti enfaldighet och Guds renhet hafva vandrat i verlden.

Och, genom denna qvarblifvande frukt af din förflutna tid, visst kan du med tröstadt sinne se dina dagar förflyta, och lugna din själ, i afseende på hvad dig i verlden återstår, om du tillika besinnar hvad Religionen ändteligen anför till din uppmuntran, vid afskedet från de flyktande åren: din tid är uti Guds hand. Helig och ljuf är den tanken, Älskade Åhörare, som visar oss vår varelse ställd under den Allsmäktiges vård, och våra ögonblick upptagna under den eviga Vishetens omsorger. När, vid beräkningen af många framfarna år, en bild af alltings förgänglighet inställer sig okallad i våra sinnen; när tanken på lifvets flykt, på småningom försvinnande glädjeämnen, på annalkandet af en mullen aftonstund, och på en oundviklig flyttning ur tiden, ingjuter i vårt hjerta tilläfventyrs mången orolig känsla, och nedsänker sinnet i en allmännare sorglighet, o! huru välgörande framblickar icke denna stråle från himmelen i vår själ: *Du är min Gud; min tid är i Dina händer!* — Blifve denna tanke vår tröst vid afskedet från flydda åratal; blifve den vårt ljus vid inträdet i det år vi i dag begynt! Visserligen gifver oss erfa-

tenheten af redan länge njutna välsignelser en sannolik förbidan af deras fortsättning från samma välgörande hand: visserligen kunna vi hoppas mycket af den menniskoälskande Gud, som hellre gläder än bedröfvar, hellre ser lyckliga och förnöjda än olyckliga och klagande barn på jorden — men icke kunna vi lofva oss mer än Han lofvat; och bland Hans löften hvar nämdes någonsin en oföränderlig lycka? Tag derföre, du, som lefver i ombytlighetens verld, tag Christendomens och den allmänna förfarenhetens råd till dina ledsagare vid öfvergången till okända tider. Fägna dig, men med måtta och en vis inskränkning, af de fördelar, som Försynen ännu håller dig tillhanda. Använd din lyckas gåfvor, att göra andra lyckliga med dig. Men bered dig i förväg på förändringar, på saknader och förluster, som framtiden möjligen kan hafva i beredskap. Lita ej förmycket på det lugna hafvet, och på en leende medgång. Hvem vet från hvilken sida vindarne skola uppstiga, mot hvilka klippor de kunna kasta din bräckliga båt, och huru mycket du kan bärga ur skeppsbrottet. Samla derföre en annan skatt åt ditt hjerta: samla Religionens undergifvenhet, den sanna dygdens mod, och det heliga hoppets förtröstan till Honom, som har din tid i sina händer. Sätt dig,

genom Gudaktigheten och dess ståndaktiga utöfning, i skick att kunna möta hvilka sorgliga omvexlingar dig måtte förestå med denna stilla och fridgifvande känsla: *Herren gaf och Herren tog; välsignadt vare Herrans namn. Om jag än vandrade i en mörk dal, fruktar jag dock intet ondt; ty Du äst när mig!* —

PREDIKAN

PREDIKAN

på

Nyårsdagen.

Si! jag vill ännu föröka dina dagar med femton år. Gud hade hört den bön, som Konung Hiskia med tårar framburit om en längre lefnad. Den tidning han nyss emottagit, att beställa om sitt hus och att dö, blef återkallad; gradernas skugga på solvisaren skulle flytta sig några linier tillbaka; och förgänglighetens likasom redan upplyfta hand blef återhållen af lifvets Herre, som lät bära honom denna försäkran: *si, jag vill ännu föröka dina dagar med femton år.* Es. 38: 5.

Dyraste Christne, när uret slog de sista timmarne af det år, som nyss förflutit, hvilken afbild kände vi ej i vårt innersta af det bud, som en gång skall förkunna oss, att tiden är lyktad, att vi skola nedlägga vår staf, och gå bort. Om, i dessa stunder, om, vid det gamla årets sista nedgående dag, edert hjerta, hemligt klagande öfver lifvets flyktighet, frågat Himmelen med bekymmer: är det här jag bör stadna, eller huru långt är ännu afståndet till mitt mål; skall jag ännu länge räknas bland de lefvande på jorden?

— så vore detta bekymmer och denna fråga någonting som vanligen händer, och som naturligen måste hända menniskor, hvilkas första längtan är att lefva, hvilkas högsta afsky är att dö. O! huru gerna ville jag vara det sändebud, som kunde möta edra tysta önskningar med den försäkran, att den Makt, som har tiden i sina händer, lofvar att ännu föröka eder lefnad med femton år, och låter eder hoppas tredubbelt.

Det är sant, mitt öga, lika skumt för andras som för min egen framtid, har ingenting sett, och kan ingenting upptäcka i det fördolda råd, som bestämmer de dödligas dagar. Likväl få vi med gemensam glädje anmärka, att den Högste icke lemnat vår hemliga fråga utan allt svar, eller vår bön utan all välsignelse. Han har, med denna Dagens uppgång för vårt öga, bebådat oss ännu ett uppskof i vår flyttning, och en tilläggning till vår genomlefda tid. När vi med vanliga lifskrafter trädde in i det nya året, var det icke likasom en röst till våra sinnen: Gud har hört din bönesuck, och låtit dig begynna en ny följd af dagar. Han upptäcker ej huru mycken eller liten rymd af tid dig ännu skall återstå; men Han har gifvit dig denna dagen, och låter dig, på sannolika anledningar, hoppas din lefnads fortsättning i flere af dem som följa? Jo, Älskade

Åhörare, det är så Han talar i dessa skänkta ögonblick; och denna förökelse till våra dagar är likasom ett nytt lif, som Försynen i sin godhet beviljat oss. — Men detta nya lifvet, hvad är dess ändamål; hvad var afsigten med denna dyrbara gåfva af lifvets Fader? Var det endast att förnöja ett trånande lifs begär; var det endast för lifvets egen skull, som Han lade denna tid till vår vandring på jorden? O! Mine Åhörare, då Religionen vid årets början tilltalar oss, hörom en tanke, som är helsosam för vårt sanna väl. Ingenting är vanligare, än att höra menniskor, sedan de hunnit ett stycke fram på lefnadsbanan, och samlat en viss erfarenhet, yttra sig: om jag kunde flytta mina dagar något tillbaka, om jag kunde återtaga några af de skiften jag genomgått, om jag ännu kunde begynna att lefva, med hvilken klokhet skulle jag icke anlägga min ban, huru skulle jag icke veta att göra lifvet mera lyckligt för mitt hjerta! — Välan, O! Menniska, se här detta önskade tillfälle i något afseende vunnet; se här det sanna ändamålet af det nya lif Himmelen dig i dag förunnat. Begynn att lefva. Om du ej kan återkalla det förflutna, kan du dock förbättra mycket af dess följder, och göra det återstående till det mesta godt. Begynn att lefva, så mycket på dig ankommer, ett värdigt, ett gagnande och lycksaligt lif. Det är denna vishetens

lämpas. Vi önska ingenting högre, ingenting ömmare, än att dygdens och Gudaktighetens Vän måtte stadigt fortfara på den väg, der han en gång lyckligen inträdde. Men då ofullkomligheter häfta vid den bästa menniska: då dygden sjelf måste med hvar dag antingen stiga, eller med hvar dag gå tillbaka och förlora sig, skulle då icke äfven den visaste alltid hafva något godt att begynna, någon ny seger att företaga, någon ny grad af lycksalighet att eftersträfva, och må jag icke på sådana grunder få tro, att han af vårt allmänna råd på denna dagen kan draga någon nyttig erinran?

Föreställom oss då, Älskade Med-Christne, att tiden för vårt naturliga lif verkeligen med denna dagen begyntes: föreställom oss den ibland menniskor så ofta önskade händelsen, att, med den erfarenhet vi samlat, och de förståndskrafter vi äga vid förnuftets ålder, vi nu för första gången trädde ut på lefnadsbanan — med hvilka försigtighetsmått skulle vi begynna vår väg, hvilka skulle blifva våra förnämsta föresatser, i afseende på vår vandel och vår sällhet? Vi skulle med noggranhet undersöka vår egen sinnesbeskaffenhet, lära känna oss sjelfva och den verld, der vi skulle tillbringa våra dagar; vi skulle utse och välja de grundsatser, som likligast föra till en lyck-

lig lefnad, och följa dem med ståndaktighet; vi skulle köpa tiden, föresätta oss många ädla och nyttiga företag, liksom förestode oss den längsta tiderymd, och skynda med deras utöfning, liksom hade vi endast en dag att lefva. Väl, det är just dessa reglor, som Religionen, med löfte om välsignelse och lycka, råder oss att ifrån årets första stunder iakttaga.

Begynn att lefva! Undersök med omsorg din egen sinnesbeskaffenhet; lär att känna dig sjelf och verlden, der du har att tillbringa dina dagar — en gammal, en gyllende regel, som menniskorna känna och förgäta, och hvars uraktlåtna öfning föder den stora myckenheten af deras misstag och olyckor. Hvilka äro dina egenskaper och krafter; hvilka äro dina begär och böjelser, och den särskilta ställningen i ditt lynne? Hvilka goda verkningar, hvilka dygder kunna naturligast härledas ur din sinnesförfattning; för hvilka oordningar och fel är ditt hjerta mest öppet? Hvad är din egen styrka, i afseende på dina ödens beredning; hvilka hinder och hvilka hjelpemedel skola sannolikast möta dig bland menniskorna? Hvar är det rum och den belägenhet i verlden, der du, enligt dina förmögenheter, skulle bäst bereda andras, och, med detsamma, din egen lycka? Dessa frågor, Mine Åhörare, tillräckligen upplyste

och besvarade af den erfarenhet, som vi genom uppmärksamheten på oss sjelfva och på verlden kunde förvärfva, hvilket välgörande ljus skulle icke denna kännedom utbreda för våra steg på en återstående lefnadsban! Hade vi ägt denna kännedom till vår rättelse, när vi första gången gingo fram på lifvets skådeplats, huru många förvillelser, huru många olyckliga afsteg och fall skulle vi icke hafva undvikit i vår förflutna lefnad! Hade vi känt menniskans stora kallelse och mål, vi skulle icke så länge hafva följt en annan kosa: hade vi känt begären med deras bedräglighet och våld, vi skulle hafva tagit en varning mot deras förförelser: hade vi känt vårt hjertas förmåner och fel, vi skulle icke hafva lemnat så många nyttiga frön utan odling, eller så många frestelser utan motstånd: hade vi känt vår styrka och vanmakt i afseende på lifvets öden, vi skulle icke så ofta hafva uraktlåtit hvad vi kunde göra, eller så ofta förgäfves arbetat mot Försynen: hade vi känt menniskorna med hvad de förmå och hvad de vilja, vi skulle icke så många gånger hafva bedragit oss både i vårt misstroende och vår förtröstan. — Men dessa följder af underlåten kännedom i vår forflutna tid, hvad erinra de, om icke vårt behof att använda den yrkade vishetsregeln, för den tid vi begynne att lefva? Låt denna för hvar och en ibland

oss mer eller mindre sorgliga erfarenhet föra oss till en noggrann undersökning af vår verkliga ställning och författning, till en kännedom af oss sjelfva, icke smickrad och förvillad af egenkärleken, men sann, men upplysande, och ledande till att söka sådana ljus och stöd för vårt lif, som vår natur, vår lycka och vårt ändamål begära.

Begynn att lefva! Antag de heliga grundsatser, som äro af en pröfvad kraft att föra till en lycklig lefnad; och när du antagit, följ dem med ståndaktighet. Så litet menniskorna i allmänhet känna sig sjelfva och sina vigtigaste behof, så litet söka de ock, både i början och fortsättningen af sin bana, att förse sig med ett ljus, och följa de reglor, som kunde säkrast leda deras steg. Vanligen hafva de icke undersökt, än mindre antagit någon verklig regel för sin vandel, innan de redan så länge, likasom händelsevis, följt de gångbara tänkesätten, att de antingen af fördom, vana eller maklighet, finna det för svårt att gå öfver till bättre grundsatser. Skulle detta falla oss besynnerligt, så kastom ögat tillbaka på en menniskas allmännaste händelser och förhållande från morgonen af lifvet. Det är sant, att vi icke syntes gå alldeles obeväpnade ut på skådeplatsen. Tidigt besöktes vi af Religionen, som talade om de stora ämnena för menniskans klokhet och lycka;

Gud, samvetet, Försynen, och ett tillkommande. De lärde oss att njuta, men icke dåras af de fördelar, som skimra och förgås. Men dessa lärdomar voro ännu af ingen egen öfverläggning stadgade i vårt hjerta, när vi trädde ut i verlden med egna begär, att omgifvas af främmande förvillelser. Förledande föremål mötte våra sinnen. Det leende, det glädtiga i en förtjusad verld framställde sig behagligt för vår naturliga sällhetslystnad. Snart var en sann, men i hjertat ännu icke mognad vishet förgäten. Vi hörde intet annat af menniskor beprisas, än lyckans fördelar, och vi beprisade dem som de; vi sågo intet annat med lifaktig täflan eftersträfvas, och vi täflade som andra. Oförmärkt voro både begäret och omdömet, både hjertat och förståndet fästade vid jorden. Det ville icke mera ingå i vårt begrepp, huru man med en tyglad lusta kan vara glad, huru man kan vara gömd och lycklig, huru man med återhållna begär och inskränkta tillgångar kan njuta lifvet. Så tog kärleken till verld och lycka välde öfver den oförfarna menniskan, danade dess tänkesätt och styrde dess gerningar: så föddes fördomarna mot Religionen, som förer en annan Lära: så gjorde villfarelsernas och syndens vana hjertat tungt och obeqvämt att följa de väckelser, som då och då af samvetet och en bedragen sällhetslust inskjötos att vända om till en bättre bana.

Men om detta är den väg, hvarpå menniskor vanligen förvilla sig: om det intet annat är möjligt, än att de ofta af sådana sinlighetens förvillelser, eller snarare af en sådan brist på alla stadiga tänkesätt, skola hafva rönt de bedröfligaste följder för sin lycka och sinnesfrid — huru bjuder dem icke den naturliga ömheten för eget väl att antaga vishetens kända men förgätna grundsatser för återstående dagar? Må den verdsligt sinnade menniskan höra sin egen erfarenhet; den talar genom minnet af fordna öden: har du icke nog länge följt den förvillade verldens grundsatser; har du icke varit nog ofta dårad af dess bedrägliga löften; har du icke funnit nog törnen på den stig, der du sökte nöjet och sällheten? Räkna dina dagar; huru många hafva varit rätt lyckliga? Kasta ögat åt framtiden; hvad lofvar den? Det är tid att öfvergifva så osäkra, så förföriska läror; det är tid att söka någon bättre ledsagare. — Ack! Älskade Christne, här höjer ännu Religionen sin vänliga röst: här, ropar hon, är sällhetens väg; *si! Herrans fruktan är vishet, och fly det onda är förståndighet.* Begynn att lefva efter denna stora regel. Sök, från första inträdet i ditt nya lif, sök Honom, som är lifvets och sällhetens Fader. Lemna ditt hjerta åt Hans Anda, och dina öden åt Hans Försyn. Låt dygden, grundad på Hans lagar, lifvad af Hans kärlek, blifva ditt

rådande tänkesätt, och vik aldrig af från dess helsosamma ingifvelser. Det jordiska goda, som ligger i din väg, må du njuta, när Himlen det förlänar; men såra ej ditt samvete; din vinning vore för liten för ett sådant offer. Och när du lyckligen begynt att vandra efter dessa värdiga grundsatser, haf mod att fortfara. Dina fordna begär skola med verldens retelser återkomma: haf mod att göra dem motstånd. — Enfaldiga reglor, Mine Åhörare, men hvilkas efterlefnad skall medföra välsignelsen, sinneslugnet, tålamodet och hoppet, som utgöra allt, hvad ett upplyst hjerta för våra återstående dagar ömmast begär.

Med denna vishet utrustade, begynnom då att lefva vårt förökta lif. Begynnom, men med en eldad ifver, att uppfylla vår rätta kallelse i verlden. Vi hafva vigtiga pligter att fullgöra, en daglig förbättring att söka, en Evighet att lefva för, en Nästa att uppbygga och gagna, ett samfund att tjena, en nödlidande broder att hugsvala — och vi hafva endast en liten tid att lefva. Låt det lära oss att med omsorg köpa tiden, att med hushållning använda dess flyende stunder. Låt oss besinna, att hvarje uppskjuten skyldighet är en förlorad dygd. När kom det flydda ögonblicket tillbaka med ett försvunnet tillfälle? När återkom väl morgonen och ungdomsåren med själens mun-

terhet och styrka till ädla och nyttiga värf? O! från de sena och trötta stunderna vid grafven hör jag en sorglig röst: *min tid är borta;* men ifrån Himmelen nedstiger denna Lära: *medan J tid hafven, lären att göra godt emot hvar man.* — Ja detta är din röst, O Eviga Väsen, Sanningens och Lycksalighetens Fader! det är Din vilja, att *vi*, genom en nyttig och välgörande vandel, skola gifva värde och lycka åt det lif Du förlänt. Vare Du evigt välsignad för Dina dyrbara skänker, och denna Din nådefulla afsigt af oss alla uppfylld till vårt eget väl!

Ack! kunna vi väl erinra oss alla de välsignelser, Älskade Med-Christne, som vi under det förflutna året allmänt och enskilt erfarit, utan att känna våra hjertan med ömma rörelser upplyftas till det godas Upphof, och lifvas af begär att uppfylla Skaparens vilja? När vi kasta våra ögon på en Fosterjord, som intet menniskoblod färgat, inga främmande härär förtrampat, och inga inbördes uppträden förödt: när vi se öfverheten välsignad i sina värf, den lyckligare medborgaren förkofrad, den fattige i sina mödor hugnad med ett nödtorftigt bröd, och den nödställda sjuklingen af menniskovännens händer hugsvalad: när vi minnas så många skänkta anledningar till enskilt glädje och ro: när vi tänka på de

största af alla välgerningar, som Himlen här kan bevisa åt en dödlig, och som Han oss intill denna stunden förunnat: Sanningen och Tiden — visserligen, vid åtanken af denna Guds faderliga omvårdnad, må tacksamheten väcka denna fråga i vårt innersta: *huru skola vi vedergälla Herranom det myckna goda, som Han oss gjort hafver?* Visserligen, då vi begrunda Försynens omsorger att göra våra dagar lyckliga, må vi deraf hemta den kraftigaste bevekelse att fullgöra Religionens gifna föreskrift i denna stunden: att sjelfve med allvar begynna ett värdigt och lycksaligt lif. — Och nu, Du våra dagars och ödens Beskyddare! skulle ej erfarenheten af Din bevista nåd ingifva oss förtröstan att begära dess fortsättning? Ack! jo, Din godhet tillåter och välsignar den suck, som kärleken och välviljan kalla oss att utgjuta för hvarandra. Så hör våra ömma önskningar för en Konung, den Din Försyn kallat att bland detta folk utföra Dina afsigter till dess välfrefnad. Led och bekröna Hans ådagalagda nit för sitt vigtiga kall. Den börda Han bär, må den lättas af tacksamheten; de anstalter Han vidtager för allmänt väl, må de välsignas af Din godhet, och välsignelsen deraf sprida sig öfver hans dagar med långvarig lycka och förnöjelse! Ja, öfver hela vårt älskade Konungahus, öfver Fosterlandet och Din Församling hvile Din skyd-

dande och välsignande hand! Låt sanningen alltid segra i våra tempel, rättvisan på våra domstolar, friden i vårt borgerliga umgänge, dygderna och lugnet i våra hyddor. — Och J samtelige, Mine Vördade och Älskade Åhörare, hvad skulle jag nämna för välsignelser, dem mitt hjerta icke med fullkomlig uppriktighet eder tillönskar? Den Gud, som med denna skänkta dag låter eder hoppas edra dagars ytterligare förökelse, Han förläne ock alla medel att göra dem glada, lättade eller hugsvalade! När J gån att begynna eller fortsätta en lefnad efter Hans vilja, vare Hans Anda edert ljus, och låte Han eder i ymnigt mått få erfara den makalösa glädje, som Gudaktigheten gifver! När J gån att söka eder timliga lyckas förkofran, gifve Han framgång åt edra oskyldiga företag! När eder dag mulnar, och sorgerna sprida sitt mörker i edert tjäll, låte Han eder röna hoppets hugsvalelse och den utgång ur nöden, hvarom Han i sin trofasta barmhertighet försäkrat sina Vänner! —

PREDIKAN
på
Kyndelsmässo-Dagen.

Gack bort och hvila dig, att du må uppstå i dinom del, när dagarne hafva en ända. Under den ärofullaste vandring på en bana, der han ståndaktigt uppfyllt de vigtigaste pligter, får Daniel höra detta bud från den Allsvåldige öfver lif och död. Utan att anföra de särskilta meningar, som Skrifternas Uttolkare hafva yttrat vid förklaringen af dessa ord, antaga vi, såsom den enklaste för vårt förstånd och den mest uppbyggliga för vårt hjerta, att här påsyftades den dygdige mannens bortgång till sin sista hvila i grafven, och den eviga sällhetslott, hvartill han vid verldens allmänna förvandling skulle uppstå. *Gack bort och hvila dig, att du må uppstå i dinom del, när dagarne hafva en ända.* Dan. 12: 13.

Vi skulle ej kunna finna, Mine Åhörare, en mera talande bild af våra öden och vårt slut, än den Daniels exempel framställer. Sedan han från frihetens och enfaldens lugn i sin fädernesbygd blifvit bortsläpad bojor till ett främmande land: sedan han åter, ur fångenskapens nesa

upplyftad,

upplyftad, smakat besvären och nöjena af ett högre öde, manas han ändteligen att lemna skådeplatsen, och från alla dess tillryggalagda omvexlingar nedstiga i det tysta. Så, efter en blandning af lycka och nöd, af mödor och vederqvickelser, af glada och sorgliga stunder, skall, vid något okändt ställe på vår vädjoban, en budbärare möta oss med denna befallning: *gack bort och hvila dig!*

Gack bort, det är naturens dom. Vi hafva kommit, med det vissa vilkoret: att gå. Föga skulle vi ock lida af denna lag, om, likt de öfriga kreaturen, vi kunde nalkas vårt mål utan att se det, eller om vi kunde se och möta det utan bekymmer. Men då, med den häftigaste kärlek till lifvet, det blifvit oss medgifvet att tydligen känna den oundvikliga förvandling oss förestår, så röjer vår tanke, i denna lag, icke en Faders första afsigt med oskyldiga barn, dem Han egnat åt sällheten, utan en Domares beslut öfver felaktiga varelser, som Honom trotsat. *Gack bort!* en hård lag för vårt hjerta; begäret att vara-till är det första i den lefvande naturen; det gör våld på vår själ, vid det minsta, som hotar våra dagar. Vi vilja lefva för hvad pris det ock vore; vi fatta med förtviflad häftighet uti allt hvad som omgifver oss, för att kunna hålla oss uppe ur det

fall vi förese, och ur djupet, som öppnar sig under våra fjät. Och likväl är denna domen orygglig; och likväl gifves i hela verlden intet, som kan undandraga oss dess makt, intet, som en enda timme kan afvända dess sista oundvikliga slag: ej ålderdomens tunga suck, som begär att åtminstone smaka någon fägnad af ett lif, hvars bästa förflutna stunder endast *möda och arbete varit:* ej ynglingens starka klagorop, som fordra att hans ålders blomma måtte få mogna, innan hon skördas, och att icke i halfva dagar bortryckas från okända nöjen och leende förhoppningar: ej vänskapen, som kämpande qvarhåller ett lika tröstlöst föremål, och med heliga tårar klagar öfver den på en gång gifna och återtagna sällheten: ej det välgörande hjertats begär, som önskade ännu en längre tid gagna menskligheten: ej den ångerfullas bön, som bäfvande återkallar flydda ögonblick, för att ära en förgäten dygd — intet kan, efter naturens vanliga ordning, afböja det slag oss ämnas; din stund är inne; förqväf din ålders klagosuck, och lemna ungdomens nöjen, och slit dig lös från din vän, och öfvergif dina bästa afsigter; gack bort, utur de lefvandes land, i den mörka grafven; du är menniska — du måste dö! —

Vårt hjerta känner en billig fasa för denna dom; och, innan stunden för dess uppfyllan-

de ännu är inne, hur ofta under vår lefnad erfara vi ej dess qval! Så ofta bilden af vår förestående förgängelse framställer sig stark och liflig för våra sinnen, känna vi likasom närvarande alla dess förskräckelser i vår själ. Vi likasom känna oss gripne af den kalla dödens hand, och belägrade på alla sidor af dess smärtor; vi sjunka ned i grafven under ett ödsligt öfvergifvande af allt hvad oss kärast varit, och dessa känslor, ehuru ännu endast verkade af vår inbillning, förbittra dock all vår lefnadsro, nedslå våra sinneskrafter, och låta oss dö tusende gånger, i stället för en. O! hvem skall undsätta vår mensklighet, af naturen öfverlemnad till rof för dessa smärtor? Skulle vi tilläfventyrs söka tröst uti glömskan, och i sinliga förströelser bortblanda den besvärliga tanken af vår förvandling? — Ack! det är hopens vanliga tillflykt; men detta tröstemedel, af visheten förbjudet, huru vanmäktigt i sin natur! Är faran borta dermed, att man blundar vid dess annalkande; och, med allt vårt bemödande att glömma döden, står det väl i vår förmåga att alltid förekomma dess qväljande aggningar? Christne! om någonting framför allt annat bör göra oss Religionen kär, så är det dess Gudomliga kraft att bryta dödens udd, och väpna oss mot dess förfärelser. Så full är Christendomens lära af hugsvalelse mot detta lifvets undergång, att hon

kunde synas enkom derföre ämnad. Då naturen lemnar sina förgängliga barn tröstlösa vid det stränga budet: *gack bort*, så visar den tröstande Religionen beskaffenheten af vår bortgång, och säger till sin bepröfvade vän: *gack bort och hvila dig*, icke i en evig sömn, som din natur befarar, men endast till en tid, ty *du skall uppstå i dinom del, när dagarne hafva en ända*. — Ack! om, genom mitt svaga bemödande, jag kunde förmå en fruktande dödlig att omfatta den tröst, som häruti bjuder sig åt hans hjerta: om, genom Himlalärans visa betraktelser, jag kunde förljufva dessa stunder, dem han antingen onyttigt förbittrar genom sina farhågor, eller brottsligt uppoffrar åt förgänglighetens tjusningar, för att glömma sitt mål: om jag kunde gifva fart åt en själ att lyfta sig öfver kretsen af de förgängliga ämnen, som, då de föda hans kärlek för jorden, öka hans bekymmer att lemna dem. — Men hvad kan jag utan Dig, mäktige Beherrskare öfver vårt lif och vårt hjerta! Du, som i Din rättvisa dom bjudit oss dö, men i Din förskonande kärlek skänkt oss medel emot dödens farhåga, gif kraft åt den dödlige, som genom dessa medel vill muntra sig sjelf och sina likar, att fatta och framställa dem med det lif de äga, för att åstadkomma det öfverlåtna sinne, det lugn och den trygghet som de kunna. Hör oss, i Jesu namn, — —

Evang. Luc. 2: 22.

I fortsättning af vår andakt, och under ökad anledning af Dagens Evangelium, vilja vi, till inbördes uppbyggelse, med gemensamt allvar betrakta:

Den Christeliga Vishetens medel att mildra farhågan för döden.

De händelser, Välsignade Åhörare, som i dag förekomma i vår text, synas särdeles ämnade för en sådan betraktelse, som den vi företagit. Det synes som ville den store Frälsaren, kommen till verldens hugsvalelse, icke visa sig inför menniskor, utan att tillika framställa för deras åskådande ett lysande exempel af den frimodighet och styrka emot döden, hvartill Han framdeles genom sin kraft och sin lära skulle lyfta svaga menniskohjertan. Simeon, en rättfärdig man, tager Jesum i famnen, tänker på sin nära förestående hvila, och välsignar sin Skapare. *I frid* kunde Han *fara alla verldenes väg*, ty i det ljus, som uppgått för hans syn, kände han tillräckligen både den verld han gick att lemna, och den verld honom förestod. Det är i detta ljus till folkslagens upplysning, det är i den genom Jesum uppenbarade Vishetsläran vi kunna hemta mäktiga medel att mildra de farhågor, som dödens

åtanke gemenligen uppväcker. Och sannerligen, den som endast hört nämnas innehållet af vår heliga Gudalära, utan att äga någon särskilt kunskap om deras tillstånd som den bekänna, skulle han väl för-ställa sig, att de Christne kunna så mycket frukta att dö? Med de ljusa och upphöjda begrepp denna Lära meddelar om detta lifvet och det tillkommande, borde åtminstone dess bekännare icke frukta sin förvandling, af de skäl, som fotla farhåga hos dem, som *intet hopp hafva.* Men det synes mångengång såsom vore all denna högre upplysning gifven förgäfves. Med den naturliga räddhågan för sin varelses upplösning förenar sig ofta hos de Christna samma otro och tvekan i afseende på ett annat lif, samma öfverdrifna tillgifvenhet för det närvarandes fördelar och nöjen, samma svaga och förtviflande känslor, som göra grafven så förfärlig för dem, hvilka utom Religionen *vandra i mörkret och dödsens skugga.* O! Mine Åhörare, låt oss lära att draga en bättre fördel af vår ställning och af den tillgång oss blifvit öppnad till hugsvalelse och lugn; låt oss vid erinran af de omständigheter, som vanligen vålla eller föröka vår dödsfruktan, påminna oss Vishetens medel att minska de förfärliga verkningar, som dessa omständigheter åstadkomma på våra sinnen.

Menniskorna skakas af en ovis fruktan för döden; och denna häftiga farhåga härleder sig

icke sällan af en rådande otro eller tvekan i frågan om ett tillkommande lif. Det är ett ondt i den förstörda menniskonaturen, som må räknas bland dess mest ömkansvärda eländen: jag menar dess olyckliga fintlighet att bereda sin egen plåga. Då jag nämner denna bedröfliga erfarenhet, är min tanke fästad på dessa förvillade sinnen, som använda, till att utrota sin aning om ett tillkommande, det förstånd och den tankestyrka de naturligen borde nyttja till befästande af det hopp, som visar en uppgående dag efter döden — ett förhållande, det man ej skulle kunna förklara, utan såsom följden af ett sinneslöst hat till sin egen lycksalighet, om icke deras vandel och öfriga grundsatser visade källan, hvarifrån det härleder sig. Dårade i sinlighet och inöfvade i ondska, föra de en lefnad, som gör till deras hufvudsakliga fördel, att intet annat lif måtte vara än detta, och att allt hvad de hafva att vänta sig, måtte slutas vid grafven. Men skulle väl denna otro — hvilken hårdhet i hjertat och hvilken föregifven styrka i förståndet som helst måtte den åtfölja — skulle, säger jag, denna otro kunna befria menniskorna från fruktan att dö? Skulle de icke tvertom äga skäl att frukta det, just derföre, att de icke erkänna något annat tillstånd än det närvarande, och att deras otro, då den förkastar hoppet om ett tillkommande, icke

utesluter ur deras tanke den grymma ovisshet, som dem alltid återstår: att saken kan likväl vara annorlunda än de förmoda.

Hvilken förfärlig belägenhet, detta tillstånd, der, i tvekan mellan naturens undergång och eviga eländen, det icke visar sig någon enda tillflykt öfrig för ett bäfvande hjerta. Hvilken vånda för en menniska, att, vid hvarje framträngande blick af döden, nödgas säga till sig sjelf: det lider; min sista timma nalkas oförmärkt; snart skall jag alldeles upphöra att vara-till; eller skall jag begynna att vara evigt olycklig. Hvilkendera af dessa utgångar mig förestår är mig lika osäkert. Hela mitt öde på jorden inskränker sig inom några få dagar, som löpa sin kos emot min vilja; hvarefter antingen intet skall vara mig öfrigt, eller skall det endast återstå mig att lida den dom, hvarmed ett förfäradt samvete någongång hotat min tygellösa vandel! — Detta, Christne, är en dödsfruktan, hvars blotta åtanke må väcka på en gång vårt medlidande och vår afsky — fruktan i en själ, som ser döden för ögonen, och känner icke det enda, som skulle kunna hugsvala henne: sin förestående odödlighet; hvars hela förnuft tjenar henne till intet annat, än att göra henne så villrådig, så förtviflad, och så olycklig, som hon möjligen kan blifva. Jag

vet, att denna fruktan kan blifva mindre känbar och kanhända omärklig i den Gudlöses hjerta, så länge han i jemna förströelser hinner gömma sig för sig sjelf och för tanken om sina förestående öden; men jag vet ock, att denna känsla ligger hemligen qvar i hans innersta, färdig att agga honom, i det ögonblick han sansar sig; jag vet, att dödens närmare annalkande skall bryta det konstlade mod han någongång kunnat visa, innan farans stund var förhanden, och lemna honom åt all den tröstlöshet, som minnet af efterlemnade brott och åsynen af en tillkommande förödelse kunna uppväcka i ett sönderslitet hjerta.

J frågen mig, Dyraste Christne, huru en menniska, som med denna sjelfvilliga otro möter sin sista stund, skall hugsvalas? Jag vet icke; men frågen J efter medlet att förvara sig mot denna till förstånd och hjerta osaliga belägenhet, så svarar jag: vakom öfver våra böjelser och vår vandel, så att vår hela själaförfattning och vårt förhållande icke måtte gifva oss något hemligt skäl att önska, det ingen sådan verld vore till, dit *våra gerningar följa oss efter*. Det är denna hemliga orsak, jag upprepar det, som alstrat så många tvifvelsmål och förnekelser af ett tillkommande lif, så mycket misstroende till de grunder, hvarmed den Högste både i naturen och i sin up-

penbarade Lära försäkrar oss om dess verklighet. Men låt vårt sinne vara rent från denna sinlighetens och lastens fördom: låt vår fasta föresats vara att föra en vandel, som kan vinna den Eviges bifall: låt så våra tankar samla och betrakta de vittnesbörd, som förnuft och Christendom framställa, om den andas odödlighet, som upplifvar vår varelse, om uppfyllandet af hela menniskoslägtets längtan efter ett fortfarande bestånd, om den lidande dygdens ersättning i en annan verlds lycksalighet, om dödens brutna välde genom en dödad och åter lefvande Frälsares seger, om menniskornas sista dom efter sina gerningar, den Gudlösas straff, och den Trognas eviga belöning — det är då, Älskade Christne, som vårt förstånd och vårt hjerta skola öppna sig för de mest tröstande öfvertygelser; det är då vi skola komma i tillstånd att upplyfta oss till de saligaste betraktelser, om än våra sinnen, vid dödens åtanke, ofta emot vår vilja framkasta tvifvelsmål för vårt hopp. Och huru väl behöfva vi icke, alla, detta stöd för vårt svaga hjerta! Vi böra göra odödlighetens begrepp till vår vanligaste tanke, och alltid hafva den tillhands för vår själ. Ack! huru mångengång, då vid en likes fall jag skådar dessa stela lemningar, som ej mer kunna röras, denna mörka enslighet, som gömmer dem undan alla lefvandes åsyn, denna fullkomliga upp-

lösning och bortblandning med den mull, af hvilken de varit sammansatte — huru ofta, vid dessa sorgliga bilder, skulle jag känt min förhoppning vackla, om jag ej gjort mitt hjerta bekant med de *herrliga ting, som Gud beredt hafver dem, som Honom älska*, om jag ej haft mina tankar starkt fästade på det lif, som Religionen lofvar sina trofasta bekännare, *på det obesmittade, ovanskeliga arf, som oss i himmelen förvaradt är.* Men, vid denna betraktelse, hvar blir den stora fasan af vår förvandling? Huru förljufvas ej sjelfva dödens boningar; och huru försvinna ej alla de förfärande skuggor, som ur grafven uppstiga för vår inbillning! I mörkret af det obemärkta rum, der min jordiska hydda ligger nederfallen och förvandlad, skall jag dock vara ihågkommen och räknad af den alltseende Makten, som till odödlig ära lofvat upptaga min varelse. Jag vet, att *när denna hyddan, vårt jordiska hus, varder nederslagit, så hafva vi ett hus, icke med händer gjordt, utan det evigt är i himmelen* — och är himmelen, Mine Åhörare, vår bestämda boningsort, så är jorden vår vädjoban, så är grafven vår hvila, så är döden blott en öfvergång till vår varelses odödliga bestånd.

Menniskorna skakas af en orolig fruktan för döden, och denna farhåga härleder sig ofta från en alltför häftig tillgifvenhet för verlden. Det

är icke den sanna Christendomens lära, det är vissa dess bekännares mörka och sorgliga inbillning, som föreställt denna närvarande verld, såsom blottad på alla verkliga förmåner och nöjen, såsom uppfylld af idel tårar och olycksfall. Den eviga Godhet, som satt oss på denna skådeplats, har visserligen icke lemnat oss utan ämnen för vår glädje och vår tacksamhet. Det är oss lofgifvet att njuta den förra: det är vår pligt att hembära den sednare åt vår varelses goda Upphof. Men då Religionen bjuder oss att anse alla gåfvor, äfven de timliga, såsom ganska goda, efter de *komma ofvan efter ifrån Ljusets Fader*, så varnar hon oss, med lika nit, att icke skatta dem öfver deras rätta halt. Se detta lifvets goda, säger hon, men räkna de obehag, af hvilka det är uppblandadt; betrakta dess nöjen, men förgät icke mödan, som föregår, mättnaden, som följer dem, och tårarne, som bevittna deras flykt; bryt varsamt frukterna, som bjudas åt din hand, men sök något bättre; *bruka denna verlden, såsom brukade du henne icke.* O! hvilken välgörande afsigt i detta bud, och hvilket oförstånd i ett hjerta, som det icke följer. Sätta vi ett alltför högt värde på dessa jordiska fördelar, så erfara vi väl deraf, likasom i en dryckenskap, en häftigare glädje, men förlusten, som förr eller sednare inbryter, blir, genom dessa uppdrifna föreställningar,

så mycket mera svår och odräglig. Så, genom de alltför stora begrepp, som vi göra oss om de timliga gåfvor, dem vi antingen äga eller i hoppet förvänta, föröka vi i vår inbillning fasan af det slag, som skall beröfva oss möjligheten att dem åtnjuta.

Ja, jag ser dig i denna sinnesställning, olycklige, bedragne Vän! Vid hvarje skymt af grafven, som dina likars fall framkastar för ditt öga, blöder ditt förskräckta hjerta öfver en förestående obotlig förlust. Du ryser att en gång, och kanske alltför hastigt, nödgas lemna en verld, hvars goda du smakat, och der du finner ännu så många fördelar återstå. Hör! har du väl moget öfverlagt, hvad det är du går att mista? Känner du arten af alla de förgängliga välluster, hvilkas saknad vid grafven uppväcker din oro? Ack! fråga de gamle män, mogne och förfarne i verldens villor; det är i en så lång följd af dagar, det är i så många år de öfverlemnat sig åt dessa fördelar; de hafva haft att välja mellan de ämnen verlden mest upphöjer; de hafva dem utan förbehåll hvar efter annan pröfvat, och med ombyte af ålder hafva de ombytt begär; de nalkas stranden, der lustan ej mera hoppas, efter hon intet mera vet; hvad hafva de njutit? — lyckan, eller de plågsamma omsorger, hvarmed de henne eftersträfvat? — nöjet, eller de förebråelser, som inmängt sig i deras ro? Hör en Konungs

omdöme öfver alla jordens sällheter: *jag såg mig omkring, och fann att allt, allt är fåfänglighet.* — Hvad hafva vi då att göra, Christne, när den öfverdrifna begärelsen till fåfänglighetens fördelar vill bemästra sig vårt förnuft? Hören den eviga Vishetens röst: *J ären främmande och gäster på jorden. Söken ett annat fädernesland.* J hafven icke här edert blifvande hem; en dag måsten J lemna allt hvad J här njuten; derföre fästen icke här edra hjertan; upplyften eder anda öfver detta jordiska, för att med styrka kunna emottaga tidningen om dess instundande, oundvikliga saknad. — Det äro dessa föreställningar, alltför mycket uraktlåtna i lyckans stunder, som vi ofta böra förnya i vår själ, och som då äro mäktige att kufva verldens retelser. Låta vi dessa sanna begrepp beständigt lefva för våra tankar: skatta vi verlden för hvad den är, en blandning af lycka och nöd, af nöje och ledsnad, af mödor och ro: akta vi det goda hon erbjuder, såsom vår vederqvickelse, ej såsom vår sällhet — då skola vi äga vår fria munterhet och styrka att lyfta oss öfver vårt öde; då skola vi ej allenast utan förtviflan tänka på vår nödvändiga bortgång, utan med ett slags ljuflighet föreställa oss den stund, då vi kallas att gå ner af skådeplatsen, och i de tysta boningar hvila, känslolöse mot förföljares hot, och falska vänners smicker, och tomma nöjens stoj, och alla de omvexlingar af

tårar och löje, som här upptagit vårt lif, äfven då det sällast varit.

Men kanske, svage Dödlige! återstå dig ännu några ämnen för din dödsfruktan. Ja, jag ser, och genom mitt eget hjertas rörelser slutar jag till de hemliga farhågor, som qvälja dig. Med allt ditt hopp om en tillkommande lyckligare verld, med all ditt hjertas afsöndring från jorden, känner du dock i ditt innersta en bäfvan för ditt sista steg. Ja, det är en fruktan, som är född med din varelse; och du skulle förgäfves bemöda dig att fullkomligen öfvervinna den. Helgonet sjelft, med sträckta händer mot ett önskadt fädernesland, darrar för det ögonblick, som skall införa det till sin längtans föremål. Men upplyft i den vigtiga stunden dina ögon, och *se den salighet som Gud beredt hafver allo folke;* se den Frälsare, som dödt och uppvaknat för dig; och besinna, att du går att dö och uppvakna med Honom. Huru vet du, hvad hemliga nådegåfvor och krafter Han har förvarade åt din sista timme, att göra den lugn, tröstad och frimodig? Du fruktar döden genom en hemlig tvekan om din värdiga beredelse att kunna träda fram inför den evige Domaren; och synnerligen är detta ett vigtigt skäl till vår farhåga; men lefver du icke i detta ögonblick, och är icke den barmhertighet dig öppen, som gifver kraft till syndarens helgelse och försoning?

Sjelfva denna bäfvande tanke, som vaknat i ditt hjerta, är den icke påminnelsen, från en frälsande Nåd, att skynda med din bättring, om du den ännu icke företagit? O! försumma allenast icke *den tid der du uti sökt var.* Låt den Christeliga Visheten rena ditt samvete, och stadga dess förtröstan under dygdernas utöfning. Hvad lugn i din dödstimma, om, med odödligheten för din syn, och med verlden under dina fötter, du är tillfreds med Gud och med dig sjelf öfver din förflutna lefnad! Med hvad trygghet kan du då icke tänka på din förestående flyttning! *Jag offras nu,* säger Apostelen, *och tiden tillstundar, att jag skall skiljas hädan; men jag hafver kämpat en god kamp; jag hafver fullbordat loppet; jag hafver behållit tron; härefter är mig förvarad rättfärdighetens krona, hvilken Herren mig gifva skall, den rättfärdige Domaren, men icke mig allenast, utan allom dem som älska Hans uppenbarelse.* Detta vittnesbörd inom vårt eget bröst, huru skall det icke understödja vår mensklighet uti vår sista stund! Det skall nedkalla Himmelens hugsvalelser öfver vårt trötta hufvud, likt ett uppfriskande regn på en torkad mark. Det skall bjuda vår själ att lemna sin boning oförfärad, med detta förtröstansfulla utrop: *Herre! nu låter Du Din tjenare fara i frid.* —

PREDIKAN

PREDIKAN
på
Påskdagen.

Jag lefver; J skolen ock lefva! Denna röst tycker jag mig i dag höra med Gudomlig styrka upprepad — icke från den thron, der Englarne, med skylda ansigten, i strålarne af Guds herrlighet, äro vane att beundra Evigheten och lifvet i sin Skapare — icke från naturens lefvande rymder, der Han, i millioner slägtens skänkta och fortsatta lif, vittnar att Han evinnerligen lefver — men från de rum, som endast synas ämnade åt tystnaden och döden, der förgängelsen synes evigt njuta sina rof, och sjelfva lifsbegäret förlorat sig. Från de glömdas boningar, från den mörka grafven höjer en dödad Hjelte sin återtagna Guda-röst till vår tanke: *jag lefver; J skolen ock lefva!* Joh. 14: 19.

O! J, den korsfäste Jesu sanna Tillbedjare, J Vänner af Guds Son, som sågen Honom lida som en menniska, och som menniska dö: J, som, af undren vid Hans dödstimma, och af vanmakten i Hans sista fall, villrådige inom eder sjelfve, vandren nedslagne, och tvekande mellan hoppet och misströstan att se Hans löften uppfyllda

— J hasten nu, förde af saknadens och tacksamhetens känslor, J hasten nu till griften, der Han hvilade, att offra den klagande vänskapens tårar på Hans mull; J gån att, för en tid, bevara älskade lemningar mot förgängelsens sista våld, och den bortgångna Vännens minne mot glömskans oförrätter; *J söken Jesum af Nazareth; Han är uppstånden; Han är icke här; si rummet, der de hade lagt Honom.*

Hvilken tidning, Älskade Christne, hvilken förvånande händelse för dem, som ännu ej ägde nog ljus för att inse det Jesus var den Helige, som, efter Davids ord, *ej skulle se förgängelse!* Hvilket glädjande under ännu för oss, som känna den rätta storheten af Hans Person och Hans kallelse, att se Honom segrande utgången utur all den förnedring, utur all den djupa vanmakt, hvaraf Han syntes omgifven. Nyss sågo vi Honom, uti våra tankar, nesligen dömmas till döden, och öfvergifven släpa det tunga korsets börda, och utan lindring uthärda de gröfsta missdådares straff. Vi hörde Hans fiender hädande mana Honom att stiga ned af korset: vi hörde Honom sjelf utan svar höja sina klagorop till den Fader, hvars dom Han undergick: vi sågo Hans hjerta beklämdt af dödens ångest, och Hans hufvud nedböjas, och Hans anda uppgifvas, och graf-

ven emottaga Honom, och dess dörr bevaras med insegel och vakter — då var Hans förföljares stund och mörksens makt. Nu är Hans förklarade äras dag uppgången; nu visar Han, i sitt återtagna lif, sin ändteligen fullkomnade seger öfver de stora fiender, mot hvilka Han stridt öfver synden, och öfver honom, som döden i våld hade. Han är nu ärad för sin utståndna smälek, under det Han burit syndares fördömmelse: ärad, ty nu skall hvarje ifrån syndens eländen till lycksaligheten frälsadt hjerta tacka Honom, för sina synders förlåtelse, för sin återvundna frid, för sin styrka i dygden, för sin själs glädje, för sin odödlighets försäkrade hopp.

Ack! Mine Åhörare, jag nämnde vår odödlighet, jag nämnde dess försäkrade hopp; är då detta äfven en följd af Jesu seger öfver döden? O! Mine Bröder, så låtom vårt hjerta helt och hållet utgjuta sig i Hans lof; *så sjungom i dag med fördubblad glädje om seger i de rättfärdigas hyddor.* Skola de då uppfyllas, O min Gud! dessa lyckliga aningar, menniskonaturen känner om ett fortfarande bestånd? Är det möjligt, att jag, med lifsbegäret i mitt hjerta, och med grafven för min syn, skall kunna vinna den seger jag begär, och undvika den undergång jag befarar? Är det möjligt, att jag, som ser min jor-

diska varelse småningom försvinna, som i aftagande krafter förespår en oundviklig förvandling, och ser glömskan bereda sig att trampa på min aska — är det möjligt, att jag, på ett eller annat sätt, skall fortfara att vara-till, att ett tillstånd gifves, der jag kan njuta den jemna sällhet, som jag här förgäfves eftersträfvat? Ja, Älskade Christne, vår Frälsare, som öfver döden segrat, försäkrar oss derom. Så stoft vi äro, kunna vi härutinnan härma den Eviges vittnesbörd om sig sjelf, tillegna oss Hans löfte: *jag lefver; J skolen ock lefva!*

O! Du, vår salighets Furste, må alltid åminnelsen af Din seger vara oss kär. Låt dem Du frälsat, genom Din åtanke och Din nåds kraft, förvara sig, att ej återfalla i den död, hvars udd Du brutit: att ej gå miste om den krona, som Dina mödor och Din seger förvärfvat. Vi välsigne Dig i denna stund för Din stora barmhertighet. Vi tillbedje Ditt namn, och lofsjunge Din ära, — —

Evang. Marc. 16: 1.

Blifve vårt betraktelseämne på denna vår högtid i anledning af Jesu seger öfver döden:

Vårt hopp om ett tillkommande lif, försäkradt för vårt förstånd, vigtigt och oumbärligt för vårt hjerta.

Han är uppstånden; Han är icke här; si rummet, der de hade lagt Honom. Vi kunna ej bättre fira minnet af denna stora händelse, än då vi föra oss till sinnes vår egen förestående seger öfver döden, och det Odödlighetshopp, hvartill vi kallade äro. Vi tro oss icke här tala till en enda, som skulle allvarsamt förneka menniskosjälens odödlighet, eller möjligheten för en allsmäktig Gud att en dag samla vårt förströdda stoft, och återlifva den förstörda delen af vår varelse. Vi tala inför menniskor, som bekänna Odödlighetens hopp, inför Christna, som ej i dag skulle böja sina knän för Återlösarens namn, och fira sin andeliga Konungs seger, om de ej väntade Hans uppenbarelse i ett annat fädernesland. Vi tala för tänkande, och i Gudaktighetens grunder underviste själar, som visserligen känna *skäl till det hopp, som uti dem är,* men som icke dessmindre, genom en temmeligen allmän försummelse att upplifva detta vigtiga ämne för sina tankar, torde vid många tillfällen sakna den mäktiga och välgörande kraft, som denna föreställning skänker. För att kunna rätt erfara denna helsosamma verkan, är icke nog, att endast lösligen erinra sig de bevis, som styrka vår bestämmelse för evigheten. Nej, vi måste samla och stadga dem i vårt sinne till den högsta möjliga visshet, så att vi tryggt kunna säga med Apostelen: *jag vet på hvem jag tror,*

och är viss, att Han förmår förvara mitt betrodda gods intill den dagen. Gud ske lof! vi sakna icke heller möjligheten att komma till denna fasta öfvertygelse. Det stora odödlighetens hopp kan blifva försäkradt för vårt förstånd, till högsta sannolikhet, genom sjelfva naturens inplantade begrepp — det blir fullkomligen säkert genom de ostridiga bevis, som Christendomen framställer.

Jag hoppas på ett lif efter döden; och att försäkra detta hopp kallar jag, till mitt bistånd, det ljus naturen kan meddela. En Christen, som vill befästa sitt hopp, använder visligen hvad han vet om menniskornas och om Guds natur. Inom sig sjelf märker han en kraft, som känner, som tänker och begär: ett väsende, som genom dessa egenskaper måste vara afskildt från en kroppslig natur och kroppsliga brister: en själ, med ett ord, begåfvad med förmögenheter, som äro öfver alla synliga kreaturs, som jemt syfta till en växande fullkomlighet, och som äro i stånd att emottaga den; och detta väsende, skulle det vara ämnadt åt förgängelsen; skulle det vara danadt för en tid af några flyktiga år, der dessa egenskaper, mäktige af så mycken upphöjelse, knappast hinna utvecklas? Skulle det ej fastmer af en allvis Upphofsman vara skickadt för en oändlig tid, att i en ständigt tilltagande förmåga nalkas, beundra

och ära Hans eviga storhet? Den Christelige tänkaren går in i sitt hjerta; han undersöker sina begär. I sitt innersta känner han ett trängtande behof att vara-till. Han betraktar sina likar: de drifvas af samma känsla. Han kringförer sin uppmärksamhet till alla tider, till alla folkslag på jorden: de sammanstämma alla i den längtan och i den aning, att menniskan ej hel och hållen skall dö: att något lif och något rum för henne måste gifvas på andra sidan om grafven. Och detta stora begär, som af ingen klyftig slutkonst låter kasta sig öfverända, skulle det vara i hela menniskonaturen inplantadt för att bedraga den? Denna ädlaste och högsta af alla känslor, skulle en allsmäktig Skapare, en god och rättvis Gud hafva gifvit den, utan att tillika gifva ett verkligt ämne, hvartill den syftar; skulle Han ej fastmer ära sin egen förmåga, sin egen eviga sanning, och uppfylla en ädel trängtan, den Han sjelf hos sitt förnuftiga kreatur upptändt? Från denna betraktelse går den Vise till Skaparens allmänna styrelse med menniskor. Är det en Gud, som regerar verlden? Tillhör det då ej den högsta och fullkomligaste Varelsen att älska ordning och rätt, att belöna dem som följa Hans lagar, och straffa dem som vika derifrån? Men hvar är här den dygdiges belöning, som, ofta föraktad och förtryckt, släpar ett olyckligt lif till grafven, och

går bort ur de lefvandes land, utan att hafva smakat annat än dess vedermödor? Hvar är hämden öfver den brottslige, som honom förtrampat, som nöjd och segrande vandrar sin väg fram, och som ännu lemnar lyckan till arf åt sina efterkommande? Rättfärdige Gud! det måtte gifvas en vedergällningstid, ett tillstånd efter döden, der sakerna skola sättas i en annan ordning: det måtte gifvas en ersättning för dessa tårar, dem oskulden fäller: det måtte gifvas en hämd öfver den tyranniska hand, som dem utpressar. En dag skall visserligen komma, som uppenbarar Din rättfärdighet, som förklarar Din dolda regering, och framkallar menniskorna till den lott, som deras olika gerningar och öden förtjent.

J kännen, Dyraste Christne, hvad stöd dessa och dylika slutföljder gifva åt vår förhoppning om ett tillkommande. De bevisa, att denna förhoppning är fornuftig och enlig med naturen. Men vi känna dock menniskoförståndets svaghet. Det motsäger ofta med samma styrka den sanning det skulle upprätta. Åtminstone framkastar det i detta ämne många frågor att upplösa, många svårigheter att öfvervinna — *ho skall välta oss stenen ifrån grafvens dörr?* Här må vi ödmjuke se på vår Gudomlige Frälsare, misstro alla andra

ledsagare, och säga som Petrus: *Herre! till hvem skola vi gå? — Du hafver eviga lifsens ord.*

Jag hoppas på ett lif efter döden; och att i min öfvertygelse befästa detta hopp, kallar jag, till mitt biträde, Jesu välsignade Lära, Hans seger och Hans tillsägelser. Det är den Christna Religionens stora ära, att hafva med tydliga vittnesbörd och med Gudomlig myndighet förvissat menniskorna om deras varelses fortfarande bestånd efter detta lifvet. Om förnuftet, med all den stora sannolikhet det gifver i detta vigtiga ämne, likväl stadnar i betänkligheter, och alltid yttrar sig på ett ovisst och vacklande sätt, så huru nödig var icke härutinnan, för menniskorna en upptäckt och en kunskap, som härledde sig omedelbarligen från Gud, och som gifver full trovärdighet åt allt hvad förnuftet derom uppgifvit, och sätter denna hufvudsanning öfver alla tvifvel, all misstanke! Och detta uträttar Jesu Evangelium, detta välsignade Ljuset till hedningarnas upplysning. Hela denna Lära är byggd på det stora begreppet om en odödlighet: hela dess sammanhang andas ett evigt lif. Och hvad skulle jag billigt fordra till försäkran om ett tillkommande tillstånd, efter den upplysning, som Christendomen meddelar mig? Det sätt, hvarpå denna Lära bibringar oss kunskapen uti detta vigtiga ämne, leder

med en segrande styrka till visshet och uppbyggelse. Hon talar icke endast, som de verldsliga lärobyggnader, till menniskors förstånd: hon syftar ej endast att upplysa den skarpsinnige tänkaren: hon talar med lika tydlighet till de enfaldigaste sinnen. Hon intrycker, att jag så må säga, odödlighetens begrepp genom min inbillning och mina känslor, till att göra sanningen deraf så mycket mäktigare och känbarare i min själ. Hon säger mig icke endast, att min varelse går genom döden till ett annat lif: hon framställer händelser för mitt öga, som visa mig denna flyttningens möjlighet och dess bekräftelse.

Christen, se din Återlösares seger; se Hans liflösa kropp resa sig och utgå af grafven; se griften tom, och vittnet af himmelen som förkunnar: *Han är icke här; Han är uppstånden!* Hvad röjer du i detta underbara uppträde, om icke en i ögat fallande försäkran, att icke heller din död skall blifva någon evig sömn: att äfven för dig skall, genom Hans kraft, gifvas en återkomst till lifvet. Och hvarföre skulle din uppväckelse vara mera omöjlig? Var icke din Försonares lifskänsla likaså utslocknad; var icke Hans graf likaså mörk, likaså tillsluten som din kan blifva det; och är icke din varelse ett föremål för samma allsmäktiga Vishet? Och en Saliggörare,

som så i sitt eget exempel vittnat för ditt öga om dödens brutna välde, hvad förtroende förtjena ej Hans gifna försäkringar och löften om ett återstående lif? Hör! *Jag går*, säger Han: *till min Fader och eder Fader, till min Gud och eder Gud. I min Faders hus äro många boningar. Jag går att bereda eder rum. Jag vill komma igen, och taga eder till mig, att der jag är, der skolen J ock vara. Jag var död, och si! jag är lefvande, och hafver nycklarna till grafven och till döden.* Dagen nalkas, då menniskones Son skall komma i sitt majestät, då alla de i grifterna hvila skola höra Hans röst, då löftet skall fullkomnas för Hans vänner med denna dom: *kommer, J, min Faders välsignade, och besitter det rike, som eder tillredt är alltifrån verldens begynnelse.* Saliga löften! dyra och trovärdiga genom de under, hvarmed de blifvit bekräftade, trovärdiga genom det talande exempel, som visar möjligheten af deras uppfyllande, trovärdiga genom sjelfva den Gudomliga enfald, som förnuftet i dem måste igenkänna.

Sådana skäl, Älskade Åhörare, förena sig att stadga i vår öfvertygelse den stora väntan af ett tillkommande. Antingen vi rådfråga förnuftet, eller lyssna till Uppenbarelsens ingifvelser, finna vi detta vigtiga ämne bekräftadt. Hvad å-

terstår oss, för att göra denna välgrundade förbidan så liflig och tillfredsställande för vårt hjerta, som den naturligen kan och bör vara? — det, att så helga vårt sinne, så inrätta vår vandel, att odödligheten kan vara vår fördel: att vi ej behöfva frukta den vissbet vi söka om ett tillkommande lif. *Uppstå ifrån synden* är det första steget till en gläd väntan att *uppstå ifrån grafven*. Vi måste *födas på nytt*, säger Salighetens Lära, för att äga *det lefvande hoppet*. Likasom i de sällas boningar, der denna förbidan skall uppfyllas, *intet besmitteligt får inkomma*, så ingår icke heller detta hoppet med dess fulla lif och ljuflighet i en själ, der ännu oskärade lustar herrska. Ty kallom icke hopp de smickrande inbillningar, hvarmed den lastfulle då och då söker förmildra en uppstigande ryslig tanke på sin död. Denna känsla äger i hans hjerta en alltför osäker grund; den är uppblandad med för många farhågor, den skakas af för många motsägelser, att kunna gifva någon verklig tillfredsställelse. Ett i försoningens nåd renadt hjerta, befästadt och helgadt i dygdernas utöfning, är den rätta författning, i hvilken vi kunna njuta ett försäkradt Odödlighetshopp. Det eviga lifvets aning, likasom dess begär, är en naturligen inplantad känsla i vårt hjerta: men det är rättsinnigheten och dygden, som skola upplifva den. Ack! i det ögonblick jag

förenar mig med ordningens Gud, till att öfva det goda, känner jag min själ upplyftas till högre föreställningar, min anda likasom vidgas och förstora sig. Det är då först, som jag tycker mig med visshet känna någonting evigt i min varelse; det är då, som jag med styrka hör den ljufliga rösten i mitt innersta: *du skall icke dö!* Då begynner jag känna en fullkomlig vigt och öfvertyglighet i de skäl för ett tillkommande, som mitt förstånd och Religionen erbjuda; svårigheterna reda sig mer och mer för min tanke; motsägelserna försvagas; evighetens utsigter framträda i en större klarhet och ljus; och utslaget af mina undersökningar i detta ämne blir detta: *jag är viss derpå, att Han förmår förvara mitt betrodda gods intill den dagen.*

Vigtigt, oumbärligt är detta hoppet för vårt hjerta under lifvets framfart — ty, utan en liflig känsla af ett tillkommande, förfaller hela vår enskilta Gudsdyrkan. Hela vår Religion är byggd på tron om en tillkommande verld. Evighetens stora öde, som det är ändamålet af allt hvad Gud för oss gjort, så är det ock den förnämsta drifsjädern att befordra allt hvad Han af oss äskar. Utom afsigten på en oändlig lycksalighet, utom faran af ett evigt elände, skulle allt hvad Uppenbarelsen förkunnar om Guds underbara vägar

med menniskor, och mycket af hvad den bjuder i afseende på vårt hjertas dygd och våra skyldigheter, förekomma oss antingen otroligt eller mindre betydligt, och utan all förbindande kraft. Se här, kanhända, en af hufvudkällorna till det smädande förakt, hvarmed obetänksamma sinnen möta vår Salighetsläras hemligheter, och visserligen rätta orsaken till den tröga liknöjdhet, hvarmed äfven de, som Jesu namn utvertes tillbedja, sköta Religionens pligter. De lemna ur sigte målet, hvartill de gå, och det nödvändiga sammanhanget mellan tiden och Evigheten. — Och hvad, bland så många retelser, hvarmed en sinlig verld förförer, bland så många begärelsers våld, under så mycken naturlig svaghet i vårt hjerta, hvad skulle hålla oss vid vägen, och styrka oss i vår strid, och muntra oss i vår helgelses lopp, om vi ej hade Evighetens förhoppning att kalla till vårt understöd? Så liten förfarenhet vi ock må äga i Gudaktighetens vägar, så måste vi dock ofta hafva rönt den Gudomliga kraften af denna stora föreställning. Vi voro i fara att förgäta oss; vår känsla för dygden kallnade; lyckan och fåfängligheten ville öfverväldiga vårt svaga hjerta; nära var vårt fall; och lasten redan log åt sitt förväntade offer; men, vi framkallade en tanke på odödligheten, som sade: förgät dig icke; med detta steg nalkades du din eviga be-

stämmelse; med detta ögonblick, som flydde, lemnade du en del af förgängligheten, en del af både dess fägnader och dess vedermödor på ett oändligt afstånd? Vi lyddé denna mäktiga tankes röst; och det var den som bevarade oss. — Ack! Mine Åhörare, så länge vi äga detta hoppet stadigt och lefvande i vårt hjerta, skall ingen skyldighet förekomma oss så svår, att vi ej villigt underkasta oss den, och ingen synd så retande, att vi ej gerna beröfva oss dess bedrägliga fägnad. *Välsignad vare Gud, som oss hafver födt på nytt till ett lefvande hopp genom Jesu Christi uppståndelse.*

Vigtigt och oumbärligt är detta hoppet för vårt hjerta — ty, utom en liflig känsla om ett tillkommande, skulle vi uti lifvets betydligaste öden sakna all verklig tröst och tillfredsställelse. Och hvilkens hjerta skulle härutinnan motsäga mig; skulle icke känslan af hvar och ens eget behof säga mer till styrka för detta påståendе, än alla de bevis jag kunde anföra? Lycka, vänner, all jordisk ära och makt, huru onyttige ären J, huru fåfängt edert biträde att hugsvala oss vid tusende tillfällen i vår lefnad! — Ack! om ej himmelens vissa förhoppning då vederqvicker vår själ, hvad skulle för en enda timme gifva hvila åt våra smärtor? Hoppet är det enda, som kan gifva någon verklig tröst åt en o-

lycklig. Det är en ersättning för närvarande saknader, och en försäkran på tillkommande förnöjelser. Odödlighetens förbidan är allt, för den troende och den lidande dygden. Här föreser den öfvergifna sjuklingen sin helsa, den fattige sitt förvarade arf, den förföljde sin upprättelse, den döende sitt lif och sin instundande seger öfver förgängligheten; ty *de rättfärdige, om de än mycket lida, hafva ju dock ett visst hopp att de aldrig dö skola; deras bedröfvelse, den dock timmelig och lätt är, föder uti dem en evig och öfver all måtto vigtig herrlighet.* Sälla förhoppning! kom då att fägna mitt hjerta under det omskifteliga lifvets framfart; kom att upplysa den dag då jag lider; kom att ersätta mina saknader i den stund, då jag skall lemna mitt rum på jorden, och vid grafven taga afsked från hvad jag ömmast älskat; kom då att lätta mitt flämtande bröst med den försäkran, att allt, som på jorden förtjenat min kärlek och min tillgifvenhet, min vän, min oskyldiga glädje, och mitt lif, skall blifva mig herrligare återgifvet i de rättfärdigas uppståndelse. —

PREDIKAN

PREDIKAN

på

Fjerde Söndagen efter Påsk.

Jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse. Så nöjd med den högre Styrelsens afsigter, så tacksam mot en allsmäktig Vårdares nåd, uppsteg en för någon tid af sorgerna pröfvad Man ur djupet af sina bekymmer. Och hvad som härvid synes oss ovanligt i hans förhållande, hvad som med rätta ådrager sig vår synnerliga uppmärksamhet, är, att han ej allenast välsignade den Gudomliga Handen för sin vundna räddning ur vedermödan, utan äfven tackade Himlen för sjelfva lidandet, som Han låtit honom undergå. *Jag vill*, säger han, *i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse.* Es. 38: 15.

Dyraste Christne, då vi endast rådfråga vår naturliga känslighet för lidandet, finna vi ej lätteligen något ämne för tacksamheten i de motgångar, som stundom förmörka vår lefnadsdag. Vi söja då endast sorgliga anledningar deruti till vår klagan, och till de missnöjen med händelsernas och lifvets Styresman, som betaga oss vår tillämnade tröst, och lägga en ökad tyngd till våra

vidrigheter. Huru ofta från ett lidande hjerta uppstiga icke, med qvalets suck, dessa tysta förebråelser emot Himmelen: hvarföre så många tunga bördor i ett lif, som man påstår vara mig gifvet till min sällhet; hvarföre dessa slag och dessa saknader, som så ömt såra min själ; hvarföre synes eländet så handlöst kastadt öfver allt, öfver brottslingen och den oskyldige; denna Makt, af hvars godtycke menniskans öden bero, hvilka lagar följer Han väl i deras utdelning; om Han är rättvis, hvarföre lider den fromme; om Han är god, hvi skonar Han ej den felaktige; skulle det ej vara ett föremål mera värdigt Hans åskådande, då det vore ett tillstånd mera önskansvärdt för menniskan, att låta hennes korta lefnadsdag framskrida utan moln, och hennes hjerta njuta glädjen utan sorgliga omvexlingar?

Så dömmer, så förvillar sig en upprörd känsla, som icke sträcker sin syn utom det närvarande ögonblickets intryck. Den upplysta tanken, som Religionen handleder, betraktar menniskan, hennes egenskaper, hennes belägenhet i verlden, hennes närvarande förbindelser, hennes tillkommande ändamål — och dömmer annorlunda. Den upptäcker i vårt lidande både orsaker och följder, som fullkomligen rättfärdiga den höga Styrelse, af hvilken vi bero. Den upptäcker i sjelf-

va molnet af sorgerna hvad vi helst önskade finna till vår hugsvalelse: den välgörande Fadershanden, som i alla sina skickelser och anstalter hafver allting väl beställt. — Ja, Dyraste Åhörare, dessa stundom inträffande afbrott i vår glädje på jorden, dessa mötande bedröfvelser, som vi så mycket befara, och så otåligt lida, kunna likväl, ej mindre än sjelfva nöjet, blifva båtande för det hela af vårt väl; och om vi hafva orsak att tacka Himlen för vår själs ro, hafva vi ej mindre anledning att tacka Honom för vår själs bedröfvelse. Hvilken tröstelig tanke! Låt oss ytterligare befästa den i vår öfvertygelse, och bereda oss dertill med vår Faders förtröstansfulla åkallan i bönen, — —

Evang. Joh. 16: 5.

En stor förestående sorg förkunnade Jesus sina Lärjungar i Dagens Evangelium. De skulle snart erfara den bittraste af alla bedröfvelser för ett ädlare sinne: att skiljas från en Vän, vid hvilken de hade fästat sitt hjerta, och som i verlden utgjorde deras enda tillflykt och hopp. Likväl föreställer dem Saliggöraren, att sjelfva detta stora sorgeämne var dem förmånligt. *Eder är nyttigt att jag bortgår*, sade Han, ty derigenom skall den anda blifva eder gifven, som skall full-

komna eder begynta kännedom af Herrans vägar, stadfästa eder tro, bereda eder hugsvalelse, och i mitt namn öfvertyga en otrogen verld om sina villfarelser, sin synd och sin instundande dom. — Så innefattade deras närvarande sorg ett ämne för deras tillkommande glädje; på sådant sätt åsyftar Försynen, med hvarje tillskickad motgång, någon vigtig nytta för vår själ; och denna sanning är så hufvudsaklig till vår tröst, och vår undergifvenhet för Guds styrelse vid lifvets omvexlingar, att vi af nämd anledning tro oss förbundne att såsom ämne för närvarande andakt föreställa:

De synnerliga skäl vi äga att tacka Himlen för våra bedröfvelser.

Om det vore min afsigt, Christelige Åhörare, att anföra alla de anledningar, som förete sig vid menniskors lidande, att erkänna och rättfärdiga Guds godhet, så skulle jag framställa en jemförelse mellan deras afvikelser och Hans tuktan; och jag skulle ropa till den brottslige: tacka Himmelen, som straffar dig mildare än du förtjent. Jag skulle erinra, huru många glädjeämnen oss i allmänhet förunnas mot en enda pålagd vedermöda; och jag skulle säga: *hafva vi fått godt af Gud, skola vi icke ock det ondt annamma*

onda? Jag skulle anföra tusende omständigheter vid våra öden i verlden, som bevittna, att Guds mildhet är mera verkande än Hans rättvisa, och att det icke är våra förebråelser, utan vår innerliga tacksamhet, Han förtjenar. Men jag föreställer mig här endast de timliga motgångarnas inflytelse på det hela af vår lycksalighet, de synbart valgörande frukter, som naturligen kunna och böra åtfölja vårt lidande, och som följakteligen ingå i de afsigter, hvarföre det af den goda Försynen blir oss tillskickadt. Låt en bepröfvad Christen anföra hvad han i detta afseende erfarit; låt honom nämna hvad skäl han äger att fägna sig öfver de vedermödor Försynen låtit honom genomgå.

Min själ var bedröfvad, säger han; min glädje var stundom afbruten af mötande vidrigheter; men *jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse* — ty denna min bedröfvelse förde mitt hjerta till Gud. Om det är af någon vigt för menniskan att känna och att älska sin Upphofsman: om hon i egentlig mening ej kan vara lycklig, lycklig i sitt hjerta och för evigheten, utan så vida hon är förent med Gud, och känner sig vara det, så måtte inga händelser i lifvet vara henne mer vigtiga, än sådana, som befordra hennes upplysning i detta ämne, som påskynda eller befästa henne i denna före-

ning. Men skulle det vara sannolikt, att en jemn välgång, att ett oafbrutet åtnjutande af lifvets lycka och ro vore det tjenligaste befordringsmedel för detta stora ändamål? Hvad säger oss förfarenheten, den säkraste upplysare vi uti detta ämne kunna rådfråga? Hvilka tider i vår lefnad har vårt hjerta varit varmast för Gud, vår omtanke mest sysslosatt, vårt sinne mest böjligt att ingå eller stadga oss på Hans vägar? Var det i nöjets, eller i bedröfvelsens tid? Hafva vi icke känt menniskor af en länge obruten lycka? Det var en lång följd af dagar, som inga sorgliga tillfälligheter, inga sårande förluster, ingen fläkt af motgångens vindar skakade deras själ. Ödet skonade deras förmögenhet, deras vänner, deras helsa och deras namn. En leende lycka syntes undanrödja alla hinder för deras önskningar, framställde nöjets mångskiftade blomster till deras val, och lemnade ännu klara utsigter åt inbillningen och hoppet. Välan! denna oafbrutna välgång, gjorde den deras hjerta mera känslofullt för den Varelsen, *af hvilken all god gåfva kommer?* Tänkte de då med en tillbörlig liflighet på medlen att behaga Honom, på vishetens föreskrifter, på det nödiga väldet öfver sina sinnesrörelser, på den sällhet som själen begär, och som ej beror på det gynnande sammanloppet af utvertes fördelar? Ack! det var visserligen icke så. Den o-

störda medgången försvagade hos dem allt mer och mer de känslor, som skulle tillhöra Himmelen och Religionen. De blefvo mindre uppmärksamme på sig sjelfva, på sina gerningar och deras påföljder. Deras hela sinnesförfattning försämrades småningom: de voro i fara att förlora Gud, genom sjelfva öfverflödet af Hans välgerning.

Så sant är det, Älskade Christne, att vi stundom behöfva några afbrott i vår timmeliga ro, för att icke vanvårda våra högsta fördelar: att Gud, så tillsägandes, då och då behöfver gömma sig i bedröfvelsens moln, för att blifva känd och älskad af vårt hjerta. Saknaden af det goda väcker minnet af Välgöraren; behofvet förer oss tillbaka till den Makten, från hvilken vår hjelp kommer. Hvilkens erfarenhet bestyrker icke denna Profetens anmärkning: *Herre! när bedröfvelse är på färde, så söker man Dig?* — Ack! det var känslan af detta behof i motgångsstunden, som blef en orsak till den sälla sinnesförfattning, hvari mången pröfvad Christen befinner sig. Nöden öppnade hans öra för sanningar, åt hvilkas röst han nyss hade gifvit ingen, eller en ganska flyktig uppmärksamhet. Sinnenas eller hela verldens onytta till hans tröst visade honom, att hans tillfredsställelse hvilade på högre ämnen. Med den suck han uppsände om sin timmeliga rädd-

ning, följde en bön om förlåtelse för hans synd; och den anda, som helgar och förbättrar, nedsteg i hans hjerta, tillika med trösten för hans vedermödor. Så tillsändes honom, genom bedröfvelsen, den af Frälsaren utlofvade Hugsvalare, som, då Han öfvertygade honom om fordna villfarelser och brister, uppväckte en grundad tro i hans själ, lärde honom söka den sanna rättfärdigheten, och derigenom undvika den hårdare dom, som hotar ett oförbättradt slägte. Han utgick ur motgångens skola, förädlad till sina tänkesätt, närmare förbunden med sin Gud, lifvad och styrkt till hvarje god gerning, utrustad och varnad i stormen mot en återkommande lyckas förförelser. — Men är detta en frukt, som menniskan kan hemta af sin motgångsstund, är detta en afsigt, hvarföre Himlen stundom afbryter min jordiska glädje? — O! så varen då välkomne, helsosamma Sorger, att stundom utbreda eder skugga öfver min lefnadsban. Utestängen från mitt hjerta all den glädje, som skulle skilja mig ifrån Gud. Hvar gång min känsla för Honom kunde vara i våda att utslockna, hvar gång vishetens och dygdens kraft i min själ kunde vara på vägen att förlora sig, må dessa mulna, men nyttiga väktare återkomma till min erinran. Jag vill tacka den Allsmäktige för en vedermöda, som bereder mig till en högre ro, och med David erkänna i min

innersta: *det är mig ljuft, Herre! att Du hafver späkt mig, att jag må lära Dina rätter.*

Min själ var bedröfvad, min glädje var stundom afbruten af mötande vidrigheter; men *jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse* — ty den renade och fullkomnade mina tänkesätt. Ja, det är en onekelig sanning, Älskade Åhörare, att det jemna tillståndet af vår medgångstid, likt den stilla och hvilande luften i naturen, behöfver någongång af olyckans vindar att renas och sättas i rörelse. Det bäst artade lynne samlar, i en oafbruten lycka, många ämnen till sitt förderf, Vi blifva förströdda af nöjet, som vanligen hänförer oss på ett långt afstånd ifrån oss sjelfva. Vår lefnad liknar då icke sällan en sömnvandring, eller en dröm, der vi hafva känning af allt, utom af vår egen belägenhet. Oförmärkt taga begären välde öfver de grundsatser af dygd och vishet, som uppfostran och Religion nedlagt i vårt bröst. I stället att förkofras i det goda, gå vi småningom tillbaka; dygden förlorar sin rörlighet och sin kraft; och vår hela sinnesförfattning är i fara att råka under sinlighetens och lastens tyranni. Huru väl gör då icke den goda Försynen, när den då och då skickar afpassade motgångar, att väcka oss ur slumret, och vända vår uppmärksamhet in på

oss sjelfva och på vår egen förbättring! Olyckan är en stor sedolärare. Den återgifver åt sinnet den spänning och den verksamhet, som det under en långvarig medgång förlorar. Den likasom tvingar oss, genom saknaden af all annan förnöjelse, att söka vår förnöjelse i det goda. Och, i stället att bevisa vår sats genom aflägsna betraktelser, påminnom oss endast, att vårt hjerta nästan aldrig befunnit sig i en bättre och ädlare författning, än vid utgången ur en svår sjukdom, eller någon annan betydlig vedermöda. Hvilken renhet hafva vi icke då funnit i våra afsigter, hvilket lif i våra föresatser till en helig vandel, hvilken tystnad i våra begär, och hvilken vaknad känsla af dygdens himmelska värde och ro! Skulle icke det vara nog till vår öfvertygelse, att *Gud agar oss till det som nyttigt är, och att Hans aga, om den än synes vara till ångest, vedergäller likväl sedan en fridsam rättfärdighetens frukt dem som deruti öfvade äro?*

Min själ var bedröfvad; min glädje var stundom afbruten af mötande vidrigheter, *men jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse* — ty den gjorde mitt hjerta ömt för andras olyckor. Det är en dygd framför alla, hvartill motgången upphöjer vår själ, och till hvars utöfning den gifver oss en egen skicklig-

het: jag menar barmhertigheten och välgörandet. Hvarifrån kommer det, Dyraste Christne, att när vi ofta se den nödlidande förgäfves utsträcka sina händer till lyckans vän, se vi deremot uslingen villigt dela sitt torftiga bröd med en annan? Hvad stänger den enas hjerta för medlidandet; och hvad gör den andra så beställsam att aftorka tårarna på en likes ansigte? — det allena, att den ena äger en erfarenhet, som den andra saknar. Det är så naturligt, att den, som aldrig lidit af egen, kan icke lida af andras sorg. Se der en öm, en faderlig afsigt, hvarföre menskligheteus gemensamme Vårdare någongång afbryter den lyckligas ro: för att icke lemna honom känslolös för likars bekymmer — en afsigt, som visserligen fordrar vår vördnad och erkänsla, äfven då vi sjelfve blifva föremål för denna bepröfning. Den bedröfvelsen vare välsignad, som öppnade mitt hjerta för en likes nöd, och för den vällusten att, då jag intet mer äger, skänka honom mina tårar! *Jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse.*

God är Försynens afsigt vid förändringarna i våra jordiska öden — ty jag lärde genom lidandet att bättre skatta och njuta min gladare dag. Det är en anmärkning, som tillbjuder sig åt hvarje menniskas erfarenhet, att man aldrig lifligare

känner värdet af det goda oss förunnas, än genom den motsatta känslan af dess saknad. En gynnande lyckas gåfvor, helsans välsignelser, alla lifvets samlade behag göra ofta alltför litet förnöjliga intryck hos en långvarig och orubbad ägare. Han blir småningom kall för alltid närvarande fördelar; han förgäter deras värde, deras Gifvare och deras ändamål. Men låt dagranden uppgå för den bedröfvade efter en lång och sömnlös natt: gif tröstande utsigter åt den, som någon tid kämpat mot vidriga öden: låt en länge misskänd redlig man se sin oskuld och sin ära dagade af sanningens välgerning: låt sjuklingen fägnas af återkommande krafter, och ombyta sin ensliga boning mot en fri och leende natur — och du skall se menniskor, som veta värdera sin lycka och Himmelens omvårdnad. Ack! med hvilken allvarlig rörelse man tackar Gud för en lättad sorgfri dag, när man verkeligen erfarit tyngderna af en motsatt belägenhet. Med hvilken omsorg man skyndar att, till Gifvarens behag, använda de krafter och den lycka, som man, genom den fordna saknaden, känner vara en frivillig nåd! Mera glad för sig sjelf, mera tacksam mot Försynen, mera nyttig för verlden och sammanlefnaden, utgår den bedröfvade ur motgångens skola; åtminstone höra dessa frukter till de välgörande ändamål, hvarföre lidan-

det blir oss af en Faderlig Styrelse tillskickadt; och hvem skulle ej, vid denna tanke, välsigna Honom äfven för den öfvergående smärtans och bedröfvelsens stund?

Men ännu en åsyftad och naturlig frukt, ännu en välgörande afsigt vid våra vedermödor visar sig för den bepröfvades erfarenhet — ty bedröfvelserna förbereda oförmärkt vårt sinne till en nöjdare skillsmässa från lifvet, och fästa lifligare vår uppmärksamhet på en bättre verld. Med en alltför bitter saknad, med alltför tröstlösa tårar skulle den flyttande vandraren öfvergifva en ort, der allt, som förekommit hans syn och hans sinne, varit honom fägnande och behagligt: der ingen arbetsmöda gjort honom dagen tung: der aldrig något ovänligt bemötande förbittrat hans umgänge: der aldrig någon inre smärta gifvit honom en obehaglig känsla af sin varelse. Huru skulle han hugsvala sig öfver en dom, som förjagade honom från denna sälla boning; och med hvad rörelse skulle han se åt det främmande land, dit han tvungen skulle ställa sin resa? — Och vore icke detta menniskans belägenhet, Mine Åhörare, om hon, utan erfarenhet af något lidande på jorden, skulle öfverföras af förvandlingen till Evighetens verld? Sannerligen, det var en grundad kännedom af men-

niskan, det var förfarenheten, som talade hos den Vise, när han utropade: *O! Död, huru bitter är du för den, som goda dagar och nog hafver?* Med vår naturligen starka tillgifvenhet för lifvet, med vår medfödda fruktan att dö; hvilken ökad smärta skulle icke en alltid sorgfri lefnadstid gifva åt vårt sista afsked! Ljuf deremot är hvilans åtanke för den trötte arbetaren; skön lyser stranden på andra sidan för den, som sväfvar på svallande vågor mellan klipporna; och tröstande är Evighetens blick för den dödlige, som pröfvat omvexlingarna i ofullkomlighetens och bekymrens verld! *Jag åstundar*, säger han, *skiljas hädan, och vara när Christo, hvilket ock mycket bättre vore. Jag suckar efter barnaskapet, och väntar min förlossning. Herre! ho skall lösa mig från denna dödsens kropp?*

Lycklige! hvem du är, som ännu, genom Himmelens välgerning, njuter de särskilta ämnena för lifvets glädje, som ännu med muntert anlete mötes och lyckönskas af din ungdomsvän: ännu ledes af en god Faders råd: ännu tröstas af en ömsint Maka eller Mor: ännu trycker älskade barn, vårdade och dygdiga, i dina armar: ännu fägnas af ymnighetens, ärans och ryktets fördelar — gifve den Allsmäktige Vårdaren en lång varaktighet åt din sällhet! Han bibehålle åt

helgade sinnen hvarje älskadt ämne för deras förnöjelse! Ledsage eder alla Hans faderliga hand, afvände alla sorger, och möte eder öfverallt med nya bevis af den nåd, hvarmed Han hittills välsignat eder lefnad! Måtte Hans vishet, till bevarande af det goda Han nedlagt i eder själ, till befordran af edra stora ändamål, hellre välja lyckans uppmuntringar, än motgångens bepröfvelse! — Men när, i det råd vi ej kunna utgrunda, Han någongång måste besluta att afvexla edra ljusare öden méd bekymmer, måtten J då tröstas med Försynens afsigter vid våra lidanden, och vinna deras påräknade frukt! Måtten J då med bifall och lugn i edert hjerta höra den Gudomliga rösten: *jag vill göra dig utkoradan i bedröfvelsens ugn; jag hafver i sorgernas ögonblick som snarast gömt bort mitt ansigte för dig; men med eviga nåd vill jag omfatta dig, säger Herren, din Förbarmare.* Hör nådeligen denna bön, och fullborda dessa löften, Du, Dina barns milde Vårdare och Ledsagare! —

PREDIKAN
på
Pingstdagen.

Den, som from är inför Honom, gifver Han vishet och sannskyldig glädje. En vishetens vän predikade om mödan, ledsnaden, fåfängligheten af jordens håfvor och menniskornas företag. Åsynen på menniskolifvet och den egna förfarenheten födde dessa tunga betraktelser. Han såg och beklagade, att nästan i alla belägenheter på jorden mängden af de dödlige var föga tillfredsställd och nöjd. Ymnigheten, makten, vällusterna, sjelfva kunskapernas och snillets rikedomar voro gifne åt många; men visheten att vara förnuftigt glad, att njuta de gifna sällhetsämnena med en verklig förnöjelse, var en gåfva, som Gud syntes hafva förbehållit åt några få: *den, som from är inför Honom, gifver Han vishet och sannskyldig glädje.* Pred. Bok. 2: 26.

Glädje, Mine Åhörare, såsom en frukt af fromheten, frid och sinneslugn, såsom en gåfva af Gud åt ett helgadt hjerta, tillbjudes menniskan öfverallt i Salighetens ord. Religionens löften, de föremål hon framställer för vår tro, den helgelse hon gifver åt våra sinneskrafter, den

erfarenhet dess verksamma utöfning meddelar, ådagalägga utan rimlig motsägelse, att *rättfärdighetens frukt skall vara frid*, att den upplysta Gudaktighetens väg är vägen till en glädje, som icke verlden gifver. Och denna själens ro, som aldrig stått att hemta af sinlighetens njutningar, som fordom blott ett ringare antal af de dödlige kunnat med möda förvärfva, tillbjuder sig nu åt hvartenda hjerta, som lefver i vår af Christendomen upplysta verld. — Vi helga i dessa stunder minnet af en dag, då den fridgifvande Andens gåfvor, tillika med den förklarade Religionens ljus, begynte vidsträcktare utbreda sig ibland menniskor. Från denna dagen började Jesu Gudomliga Sällhetslära samla mera talrika bekännare, och väcka en allmännare uppmärksamhet på de ämnen, som till frid och till förbättring tjena. Så långt denna Saliggörarens Lära från den tiden hunnit sprida sitt ljus öfver menskligheten, ljuder Hans röst till alla, som henne antaga: *min frid gifver jag eder — edert hjerta vare icke bedröfvadt!* Och huru många i alla Christendomens förflutna tider hafva icke i sjelfva verket funnit sin glädje och sin lycka i Religionen! Huru mången tackar icke i dag dess fridgifvande anda för det lugn han njuter i sitt samvete, för den stillhet han känner i sina begär, för den trygga förtröstan,

hvarmed han i farorna och nöden kan se åt Himmelen efter sin undsättning! Ja, Christelige Åhörare, det är eder Himlaläras ändamål, det är hennes saliga förmåga, att, mer än någon annan kraft i verlden, gifva en verklig glädje åt eder själ. Den är i sig sjelf, och vi predika den för menniskorna såsom en klar och flödande källa af frid och sinnesro. Det är denna lyckliggörande egenskap, som vårt hjerta helst önskar att finna i Religionen; och vi föreställa den med skäl såsom den ljufvaste dragkraft att föra våra likar in på Gudaktighetens väg. Ett enda sårar härvid ofta en antingen mindre upplyst, eller mindre billig granskares syn, och minskar hos många det tillbörliga förtroendet till Religionens löften åt vårt hjerta. Hvarföre, säger man, njuta äfven de bästa Christna Gudaktighetens utlofvade glädje stundom i ett så ringa, alltid i ett så olika mått? Om Christendomens tro och utöfning innefattar så rika ämnen till förnöjelse, hvarföre äro många dess efterföljare ofta så litet tillfredsställde? Denna anmärkning är af vigt. Vi röra här ett ämne, som, med den Högstes bistånd, vi skole använda denna stunden att närmare utreda. Måtte vårt hjerta, genom detta bemödande, känna sig befästadt i sin förtröstan till Religionens kraft, och lifvadt i sin känsla af Religionens hugsvalelse! Vi åkalle Dig derom, Evige Förbarmare! — — —

Evang. Joh. 14: 23.

Med de anledningar vi redan anfört af dagen och vårt heliga Evangelium, skola vi, genom Guds nåd, fortsätta vår andakt på denna stunden med Christeliga betraktelser öfver den frågan:

Till hvad grad af fullkomlighet kan menniskan i detta lifvet hafva frid och sinnesro?

Då man endast nämner den frid och sinnesro, som Religionen lofvar och meddelar, kännen J, utan beskrifning och utan erinran, Christelige Åhörare, hvad denna gåfva i sin fullkomlighet innefattar. J föreställen eder ett af de Gudomliga Sanningarna upplyst och helgadt hjerta, ledigt från gnagande förebråelser, ledigt från all qväljande fruktan för Gud. J föreställen eder ett hjerta, som derjemte njuter en verkelig glädje af ett godt samvete, af en försäkrad förening med den Högsta Varelsen: som af Honom, antingen Han betraktas såsom Domare öfver menniskornas gerningar, eller såsom Utdelare af menniskornas öden, alltid väntar sig det bästa i ett tillfredsställande hopp, och som, i följd af en sådan författning, behåller sitt sinne lugnt och förnöjligt, ehvad olika vändningar de yttre händelserna må taga i verlden. Sådant är vårt allmänna begrepp om

den frid och sinnesro Religionen utlofvar; och då vi fråga, till hvad grad af fullkomlighet den kan af menniskor i detta lifvet åtnjutas, är det visserligen icke vår tanke, att Christendomen i sig sjelf skulle sakna förmåga att gifva en på det högsta fullkomlig glädje åt en menniskosjäl. Nej, en Lära som föreställer oss Gud under det ljufva begreppet af en Fader: som visar oss medlet att få våra fordna öfverträdelser af Honom förlåtna, och vår vänliga förening med Honom upprättad för framtiden: en Lära, som uti dygden, den hon både bjuder och ingifver, meddelar den rätta grunden, det rätta näringsämnet för ett godt samvete: en Lära, som för hoppet öppnar de sällaste utsigter öfver lifvets gräns, och visar på andra sidan en verld af ersättningar och belöning — en sådan Lära är visserligen i sin natur den mest skickliga att ingifva den fullkomligaste frid och glädje. Men menniskan sjelf, med sina naturliga brister, med sina omskiftande öden och sina förbindelser i verlden, kan hon emottaga eller njuta detta lugnet, denna förnöjelsen, utan med en viss inskränkning? Kunna alla af Christendomen helgade och förbättrade menniskor — ty om andra är icke här fråga — kunna de, med den större eller mindre olikhet, som förekommer i deras sinnesförfattning och yttre omständigheter, till en lika grad och lika stadigt nju-

ta denna Religionens gåfva? Det är detta, som vi nu med några anmärkningar skola söka närmare upplysa. Jag har trott, att vi måhända härigenom skola öfvertygas, att det mindre jemna lugn, att den bristande glädje, hvaröfver mången from och rättsinnig menniska beklagar sig, icke bör länDa Gudaktigheten och en lycklig lefnad till förebråelse: att vi härigenom skola väckas till en närmare uppmärksamhet på de orsaker hos oss sjelfva, som hittills torde hafva minskat vår frid och vår förnöjelse, och sålunda föras till ett lyckligt bemödande att föröka den glädje, som, äfven då den njutes i minsta fullkomlighet, är af mera verkeligt värde för vår själ, än alla andra, till det högsta uppdrifna nöjen och tillfredsställelser på jorden. Måtte, genom Himmelens välsignelse, dessa afsigter kunna uppfyllas! — och våra ögonblick i denna stunden skola icke hafva onyttigt förflutit.

Vi anmärka först: att menniskan kan icke här njuta något slags glädje i fullkomlighet. Nej, Mine Åhörare, begärom ej så mycket. Det var icke det omöjliga, som Saliggöraren lofvade sina vänner. En alldeles fullkomlig frid och stillhet i själen, ett lugn, som af ingen inre eller yttre anledning skulle skakas, en förnöjelse, som i alla tider och omständigheter skulle bibehålla sig li-

ka liflig och oförändrad, en sådan sällhetens njutning är uti det närvarande tillståndet icke förenlig med menniskonaturen. De sundaste och bäst fattade grundsatser af Religionen, den mest underhållna dygd af fromhet, de bäst grundade förhoppningar till Gud för det närvarande och det tillkommande lifvet, verka dock i alla fall svagt hos en svag och inskränkt varelse. Och denna varelsen är ställd i en verld, der tusende föremål, hvilkas intryck han ej kan undvika, likasom genom en naturlig syftning, arbeta mot dess lugn och sinnesro. Att bringa en sådan varelse, att bringa menniskan till en efter vår högsta föreställning fullkomlig frid och förnöjelse, det skulle vara detsamma som att befria henne från alla egna brister, från hennes fallenhet att fela, som ofta föder hennes missnöje med sig sjelf, från hennes tveksamma sinne, som icke sällan minskar behaget af hennes förhoppningar, från hennes naturliga farhågor för framtiden, som uppblanda känslan af en närvarande ro: det skulle vara att antingen göra henne känslolös för alla obehagliga intryck af händelserna, eller att sätta verlden med dess öden i en annan ställning än den är — det vore, med ett ord, att omskapa naturen; och J kännen, att det icke är sådant, som Religionen lofvat oss, eller som ingår i Försynens kungjorda afsigter med vår pröfningstid.

Men fastän fullkomligheten i detta, som i alla andra afseenden, icke kan blifva någon menniskas lott på jorden: fastän ingen här kan äga en under alla synpunkter fullständig och oafbruten ro, så kan den likväl åtnjutas till en högre eller ringare, till en mer eller mindre tillfredsställande grad, efter menniskors olika omständigheter och författning. Vi anmärka derföre, för det andra: att Gudaktighetens glädje måste kännas i ett olika mått hos naturligen olika lynnen, i en af naturen gladare eller sorgbundnare sinnesställning. Det är synbart för tanken, och det visar sig ännu klarare genom förfarenheten, att samma grundsatser och krafter af Religionen, tillämpade på olika lynnen, göra i afseende på graden af det goda de kunna åstadkomma, en lika skiljaktig verkan, som samma regn och samma värma ifrån luftkretsen på en olikartad jord. Ett sinne, mera öppet för glädjen, mera benäget att söka och att finna behag i alla omgifvande föremål, mera danadt att betrakta äfven oangenämа förändringar på en lättare sida, måste nödvändigt, då det helgat sig åt Gudaktighet och dygd, både lifligare och varaktigare erfara deras sälla inflytelse. Religionen, med sina ljufva och behagliga föremål, kommer i ett sådant sinne, likasom morgonen med daggen, att nära en planta, som der naturligen växer. Hvad skall icke samvetets bifall, tankens

umgänge med en god och älskad Gud, hoppets utsigter åt det glada landet på andra sidan om grafven, gifva för ett lif åt ett sådant hjertas likasom medfödda frid och glädje! Deremot åstadkomma samma förnöjliga föremål lika naturligen en mindre verkan hos en motsatt sinnesställning. Med lika helgade tänkesätt, med en lika renad tro, och med lika goda uppsåt, vandrar en annan fromhetens vän på rättfärdighetens bana. Han har i sitt hjerta ingen grund för svårare förebråelser; han är förent med Gud; han samlar i dygdens utöfning en underhållen rättighet till dygdens nöjen; han ser åt samma fädernesland i en bättre verld; han känner ock visserligen någon hugnad af sina förmåner såsom en Christen och ett Guds barn — men han känner denna hugnad svagt; han finner den så ofta afbruten af bekymren; han känner sig ofta lifligare röras af det hotande i ödet, än af det trösteliga i hoppet; det nöje han njuter, njuter han med en hemlig farhåga; den sol han ser, ser han genom molnet, som äfven utbreder sin dystra skugga öfver den verld, som omgifver honom. Hvilket är då detta moln, som så fördunklar hans synkrets; hvilka orsaker vålla, att han i ett så ringa mått njuter den förnöjelse, som Himmelens nåd och Religionen honom tillbjuda? Ack! detta moln uppstiger från hans eget hjerta; dessa orsaker här-

flyta från hans sorgbundna och alltför känsloömma sinnelag. Lifvets mödor och obehag göra hos honom alltför täta, alltför lifliga intryck; de förminska nu hans frid vid sjelfva fridens källa, och betaga honom en betydlig del af den sinnesro, som borde vara en så naturlig följd af hans Gudaktighet. Värdiga och fromma Gudsdyrkare, om du skulle befinna dig i denna belägenhet, hör den sanning, som du älskar, men hvars tröst du alltför litet njuter. Du är visserligen icke här så lycklig som du kunde vara, och vänta icke heller på denna sidan om grafven all den förnöjelse en annan känner, åt hvilken naturen och lyckan gaf en mera lätt och sorgfri själ. Men anklaga ej under dina tunga ögonblick hvarken Himmelen eller Religionen. De gifva dig så mycken ro, som du efter din författning kan emottaga. Tröttna ej vid din dygd, fastän du ej alltid eller lika lifligt kan erfara dess nöjen. Tacka Försynen för det mått af glädje, som Han dig förunnar; och besinna, huru tröstlös du med ditt naturligen ömma sinne skulle vara, om du saknade äfven denna grad af Religionens hugsvalelse, om du, på förvillelsens väg öfvergifven åt sorgernas mörker, icke ägde denna lefvande stjernan för din syn. Denna gnista kan dock, genom Guds nåd och din egen visa omsorg, vidga sig till ett större ljus, och din känsla af Gudaktighetens

glädje uppgå till en större fullkomlighet. Lär att icke sätta alltför mycken vigt i timmeliga händelser; öfvervinn småningom genom visheten din alltför stora känslighet för det vidriga i verlden; återkalla ofta i din själ Gudomlighetens löfte, att *den rättfärdige skall alltid ljus uppgå igen, och fromma hjertan glädje;* öfva din eftertanke att, betrakta det närvarande och det tillkommande mindre på dess förfärliga, än på dess ljufva och trösteliga sida; vänj ditt hjerta att icke anse Gud utan såsom din Far, och dig sjelf såsom ett älskadt barn under Hans omvårdnad — och ditt sinne skall lättas under bördan, och allt närmare beredas för den fullkomnade ro, som väntar dig i ett bättre tidehvarf. *Om vårt hjerta icke fördömmer oss, så hafve vi en förtröstan till Gud, att vi få af Honom allt det vi bedje, ty vi hålle Hans bud, och göre det Honom ljuft är.*

Till en olika grad af fullkomlighet njutes, för det tredje, sinnets frid och glädje af den, som, utan svåra afsteg, länge vandrat på rättfärdighetens väg — olika af en annan, hvars nu förbättrade hjerta besväras af sorgliga minnen på det förflutna. Den i sitt innersta mest lyckliga och tillfredsställda menniska skulle vara den, som, så långt han kunde se tillbaka på lefnadsbanan, icke såg någon qvarlemnad förebråelse i sina spår:

som såg alla sina genomgångna åldrar, sin barndom, sina ungdomsår, och de dagar, han sedan öfverlefvat, tecknade, hvar och en, med sina tillhöriga dygder. Hvilket nöje för honom, när han tänker, att den Gud, på hvars godhet han nu hoppas, den har han från sina första stunder icke uppsåtligen förtörnat; detsamma rena och rättsinniga hjerta, hvarmed han nu uppfyller lifvets skyldigheter, det har han förvarat obefläckadt genom sin hela förflutna tid! Den stora grunden till menniskors missnöjen, tillvitelsen, är honom lika så främmande som brottet. Dygderna kosta honom mindre möda och strid, ty öfningen har gjort dem till en vana. De höga nöjena af Religionen hafva hos honom blifvit en stadgad smak; hans sinne upplyfter sig utan svårighet att njuta dem; de bestrida icke, de förhöja hans öfriga glädjeämnen. — Här, Mine Åhörare, visar sig en älskansvärd frukt af en tidig Gudaktighet; här se vi en anledning att njuta friden och glädjen i dess på jorden högsta möjeliga grad. Visserligen har ock den från långsammare villor återkomne, den som sednare begynt en vandel efter Guds sinne, visserligen har ock han dessa välsignelser öppnade för sin själ; visserligen har han sin andel af rättfärdighetens frukt, från den stund han inträder på rättfärdighetens bana. Och huru olyckligt för mängden af de död-

lige, om det icke vore så! Religionens kraft, som förbättrade den fordna brottslingen, nedlade med detsamma i hans hjerta ett fruktgifvande ämne till dess ro. Den barmhertighet af himmelen, som i hans försoningstimma lofvade att icke mer tänka på hans förflutna fel, skänkte honom äfven rättigheten att icke heller sjelf till sin plåga ihågkomma dem. Han är numera ett Guds barn genom Christum; hvem skulle fördömma honom?

Emedlertid ligger det dock i naturen, och kännes af förfarenheten, att en sådan menniska icke kan äga en till lika grad oblandad och stadig glädje. Sorgliga minnen återkomma icke sällan för hans inbillning, och afbryta många stunder från hans ro. De fordna uppsåtliga fel, som numera icke fördömma, äro dock en gång gjorda, och deras åtanke inställer sig ofta i hans hjerta, mörk och obehaglig. Ju lifligare han för det närvarande älskar visheten och dygden, ju mera förekommer det honom bedröfligt, att icke alltid hafva följt deras lagar; och midtunder den tröst, hvarmed han hugnas af Religionen, känner han dock stundom, med tårar, den betydliga skillnaden emellan en Gudsfruktan fortsatt ifrån ungdomen, och en Gudsfruktan började i de senare år. Ack! Älskade Åhörare, kännom här värdet af en snar ingång på vishetens väg. Och J, på

hvilkas val det ännu ankommer, att från lifvets gladare skiften följa denna bana, besinnen hvilken vinst J derigenom bereden för edra tilltagande sena år. Besinnen, att, äfven om Gud skulle gifva eder nåd att då först börja eder förbättring, det likväl på långt när icke är detsamma för edert lugn och glädje, som en tidigare dygd. Det är en sanning och en nödvändighet i naturen, att ju längre och stadigare vi hafva efterföljt Religionens bud, ju ymnigare och varaktigare skola vi känna dess förnöjelser. *Du är min tillflykt, Herre! mitt hopp alltifrån min ungdom*, det är den mognade dygdens känsla; och denna känsla näres och upplifvas af detta vittnesbörd ifrån Himmelen: *min nåd skall icke vika ifrån dig, och min frids förbund skall icke förfalla, säger Herren, din förbarmare.*

Ett af de förnämsta medel att lifligen och varaktigt njuta Gudaktighetens ro är: att i tid begynna och med vaksamhet fortsätta utöfningen af våra Gudaktighetspligter; och vi måste ändteligen här göra den anmärkning: att en af de allmännaste orsaker till en minskad eller vacklande sinnesro består i menniskans försummelse eller ojemna nit att uppfylla Religionens och dygdens bud. Och för att besanna detta omdöme, behöfver den tänkande endast gifva

någon akt på förhållandet i sitt eget hjerta. Hvilka voro väl hans lyckligaste, hans mest förnöjda stunder? När tänkte han med den största glädje på en närvarande och alltseende Gud: när betraktade han med det mest lugna sinne sin egen framfart med tiden, och lyckans närvarande eller hotande förändringar? När hade hans hjerta nog af sig sjelft och af hoppet till varelsernas Upphofsman? Var det icke i de ögonblick, då han, med hela värman af en lefvande dygd, fullgjorde sina förbindelser emot Himmelen och menskligheten? — I sanning, om en Christen, som helgat sig åt Religionen och rättsinniga tänkesätt, känner sitt sinne i oordning, sin inre tillfredsställelse aftaga, det första, han i en sådan belägenhet bör fråga sig, är: hvilken efterlåtenhet kan jag hafva begått i omkretsen af mina pligter? Hvilket afsteg har jag gjort från samvetslagen? Har jag icke försummat antingen den vaksamhet jag bordt hafva öfver mig sjelf, eller det hjertats offer jag varit skyldig åt den Högste, eller någon af de särskilta förbindelserna mot mina likar på jorden? — Det är mer än sannolikt, att han, vid en sådan undersökning, skall finna orsaken till sin orolighet uti brister, dem han kunnat förekomma, och hvilkas skadeliga verkningar på hans sinnesfrid han genom en ökad uppmärksamhet kan undanrödja för framtiden. Låt derföre den, som någongång tycker

sig sakna den glädje han lofvat sig i fromhetens tjenst, utan uppskof återlifva sitt nit i dess utöfning. Låt honom skynda att i andakten och en god gerning söka en läkedom för sitt hjertas sår. Bedröfvelsen flyr för en ädel verksamhet. Ju mera värma i dygden, ju mera lif i nöjet. *Herrans fruktan gör fröjd; och det är den rättfärdiga en glädje, att göra det rätt är.*

Ja, Dyraste Christine, ehuru, efter hvad vi nu visat, en i det högsta begrepp fullkomlig sinnesfrid och glädje endast är att vänta i fullkomlighetens land: ehuru vår olika sinnesbeskaffenhet, vår tidigare eller senare, vår mera nitfulla eller mera efterlåtna öfning af Gudaktighetens lagar, gör en betydlig skillnad i det lugn och den tillfredsställelse de kunna meddela, förgätom likväl ej, att äfven det minsta mått af glädje på rättfärdighetens väg är af ett oändeligen högre värde, än alla de tomma och flyktande nöjen, som verlden och lyckan kunna meddela; förgätom ej, då vi skulle tycka oss njuta en alltför liten sällhetskänsla vid vår Gudaktighet, att vi böra uppsöka orsakerna dertill uti vår egen själ, att vi, genom förbättring af ännu återstående brister, genom en snar och nitfull utöfning af lifvets pligter, kunna förkofra vår glädje till en större fullkomlighet. Dessa vishetens omsorger ske-

la, under den Evige Fridgifvarens välsignelse, stadga vårt inre lugn, och göra till en lycklig förfarenhet i vårt hjerta den mognade Gudsdyrkarens vittnesbörd: *det är min glädje, att jag håller mig intill Gud. Den, som from är inför Honom, gifver Han vishet och sannskyldig glädje!* —

PREDIKAN

PREDIKAN

på

Femte Söndagen efter H. Tref. Dag.

Välsignad är den man, som förlåter sig uppå Herran, och Herren hans tröst är. Under det att verlden, Dyraste Christne, ömsom uppväcker våra förhoppningar och besviker dem, kallar oss Religionen oupphörligen att sätta vår tillit och förtröstan till Gud. Att bygga vår sällhets förbidan på någonting annat utom Honom, föreställer hon, om icke alltid såsom ett brott, åtminstone alltid såsom en missräkning. Den enda säkerheten för vårt hopp, och den enda hvilan för vårt hjerta sätter hon i förtroendet till Skaparens vishet och barmhertighet: *välsignad är den man, som förlåter sig uppå Herran, och Herren hans tröst är.* Jerem. 17: 7.

Det är afgjordt genom förfarenheten, att menniskan, för sin tillfredsställelse och sin lycka, alltid behöfver något främmande stöd att hvila uppå. Vårt hjerta fordrar någon säkerhet både för det goda vi njuta, och för det goda vi efterlängta; och för intetdera är vår egen åtgärd tillräcklig. Vi se föremålen för våra önskningar;

men att samla och förena dem till vår lycka, är utom kretsen af vår enskilta förmåga. Medvetande af denna vanmakt, söka vi våra tillflykter utom oss, och stadna merendels med vår tillförsigt hos de varelser oss närmast omgifva. Vi bygga våra uträkningar på menniskors makt och klokhet, på vänskapen, och på det vi kalla lyckliga tillfälligheter. Vårt sinne hvilar vid dessa svaga pelare, så länge det kan; men ack! huru snart röja vi icke deras svaghet. De stå på samma osäkra grund som vi sjelfve, och äro underkastade samma förändringar. Makten faller; klokheten förvillar sig; vänskapen utslocknar; tillfälligheterna taga en annan gång; och förfarenheten ropar till vårt nedslagna hjerta: *förlåt dig icke uppå menniskor.*

Men, i denna belägenhet, med behofvet af en hvila och ett grundfäste, det vi hvarken kunna gifva oss sjelfva, eller erhålla utaf verlden, hvart skola vi föra våra tankar, för att finna det? Hvarifrån skola vi med någon visshet förbida ett stöd för vår välgång, en hjelp i nöden, en hugsvalelse i oundvikliga sorger, och den grad af sinnesstyrka, som vi behöfva både för vår kallelse och våra öden? Ack! Mine Åhörare, *välsignad är den man, som förlåter sig uppå Herran, och Herren hans tröst är.* Med glädje må vi upplyfta

vårt hjerta till Hans faderliga försyn. Han har gjort det till vår pligt, och till vår största välsignelse, att kasta våra omsorger uppå Honom, och tillförse oss allt godt af Hans oändeliga makt. Vår verkeliga sällhet är förenad med vårt förtroende till Gud. Der äro grunder som icke förändra sig, och förhoppningar som icke bedraga. Der äro eviga tillflykter för vårt hjerta, som ingen nöd och inga omvexlingar kunna betaga oss. Med ett ord, i den mån vi förlita oss på Gud, i den mån äro vi lycklige; förtröstan på Honom medförer sina egna välsignelser. Och skulle öfvertygelsen om denna sanning icke ännu vara nog grundad, om känslan deraf icke skulle vara nog upplifvad, så följen i denna stunden en betraktelse, der det Gudomliga Ordet och förfarenheten skola förena sig att bevittna deras lycksalighet, som uppå Herran förtrösta. Den text, som i dag förekommer, skall påminna oss välsignelserna af ett rättsinnigt förtroende till Gud. Måtte minnet af hvad Han gjort, och föreställningen af hvad Han ännu vill göra till vår sällhet betaga oss all ogrundad misströstan, och stadga vår tillit till Hans faderliga vård. Fader! ingif oss denna barnsliga anda, detta hjerta efter Ditt sinne, i hvilket vi alltid kunna åkalla Dig med frimodighet, — —

Evang. Luc. 5: 1.

Enligt dagens heliga Evangelium, visade Simon i början en orolig och tvekande omsorg vid arbetet för sitt och de sinas timliga behof. *Mästare! vi hafve arbetat hela natten, och fått intet.* Men snart synes han erinra sig, huru obilligt menniskan misströstar, under Försynens milda omvårdnad; och honom tillskyndades, inom få stunder, det ymnigaste förråd. Detta är den bjudande anledning, på hvilken vi företagit oss att, genom den Högstes bistånd, med hvarandra betrakta:

Guds välsignelse öfver ett hjerta, som på Gud förtröstar.

Om vi med andra ord ville nämna den förtröstan vi här omtala, skulle vi kalla den en sinnesförfattning hos en upplyst och helgad Christen, hvarigenom han med ståndaktigt förtroende, undergifvenhet och hopp öfverlemnar sig till Gudomlighetens styrelse, i afseende på sin lefnads behof, händelser och öden. Efter denna beskrifning skulle jag, kanhända, öfverflödigt erinra, att den ogudaktiges anspråk på Himmelens beskydd öfver en lastfull lefnad: att den oupplystes väntan på välgerningar, som det icke vore Gud värdigt att meddela: att lättsinnighetens förhoppnin-

gar på Allmaktens biträde till inbillningens planér och begär: att det ostadiga sinnets tillförsigt, som den ena tillfälligheten uppväcker, och den andra tillfälligheten förstör — att alla dessa likheter af förtroende till Gud icke utgöra det verkeliga förtroendet, och att de välsignelser, som åtfölja detta, således icke tillhöra dem. Nej, allena det af Gudaktigheten upplysta och förbättrade hjertat, som genom känslan af Guds kärlek kommit i författning att kunna hoppas uppå Gud: som icke väntar annan åtgärd af Försynen till sin förmån än den, som är enlig med den visa ordning Han fastställt för sina verkningar: som ingenting mera åstundar, än hvad en af visheten ledsagad sällhetslängtan behöfver för sin tillfredsställelse: som med en alltid lika tillförsigt hvilar vid Himmelens beslut, ehvad de utfalla i likhet med dess oskyldiga önskningar eller ej — J kännen det, Mine Åhörare, det är allena ett sådant hjerta, som hyser en rättskaffens förtröstan, och hvars tillförsigt skall af den Högste besvaras med välsignelse. *Uppå dig tröstar min själ*, säger den fromme; och Sanningen svarar honom ifrån höjden: *välsignad är den man, som förlåter sig uppå Herran, och Herren hans tröst är.*

Gud välsignar den frommes förtröstan: Han välsignar honom med ett afpassadt mått af utver-

tes förmåner och lycka. Det är en välsignelse, som Gud ofta utlofvat i sitt ord, och som vår naturliga billighetskänsla tilldömmer åt den dygdige såsom hans tillhöriga rätt. Och då det goda på jorden visserligen är af Skaparen bestämdt att med fägnad njutas af de varelser, som bebo henne, synes det obegripligt, att Hans Försyn skulle vid utdelningen öka de orättfärdigas lott, med förminskning af deras, som äro Honom af hjertat tillgifne. Det förekommer oss fastmer, att ett företräde skulle ovillkorligen tillhöra de sednare, och att den stora välsignelsen skulle, äfven i detta afseende, vara ett förbehåll åt dem, som under en rättsinnig vandel förbida af Honom sin lycksalighet. Ja, Älskade Åhörare, och utan tvifvel är detta den allmänna lagen i Försynens styrelse; och de händelser, som synas vika derifrån, böra hvarken ingifva oss något misstroende till Guds godhet, eller förminska vårt hopp om den frommes utlofvade belöning. — Men här upproras redan edra sinnen af den kända och naturliga anmärkningen om de ogudaktigas lycka. Detta är visserligen ingen ringa svårighet för vårt inskränkta förstånd; och huru mången har icke denna tanke jagat tillbaka från en början Gudaktighet; huru mången har den icke qvarhållit på lättsinnighetens och lastens väg! Han kände Gudlösa och onda menniskor, som be-

funno sig i ett blomstrande välstånd, hvilkas anläggningar lyckades, hvilkas makt och ära upphöjdes, och för hvilka motgången syntes vara ett främmande namn. Han såg deremot vänner af Gudaktigheten och dygden, som lefde i armod och betryck, som suckade under bordan af mångfaldiga bekymmer, som blefvo misshandlade och föraktade af hvar man. Dessa tillfälligheter kommo icke öfverens med hvad han kallar vishet och rätt; de motsäga den föreställning, som han fordom gjorde sig om verldens regering. Han anklagade derföre den Allsmäktige, och knorrade mot Hans försyn. Han gjorde sig vidriga begrepp om den sanna fromheten och dygden. Han misstänkte deras värde och nytta, drog de Gudomliga tillsägelserna i tvifvelsmål, och frågade, som den trotsande syndaren, i sitt sinne: *hvem är den Allsmäktige, att vi Honom tjena skulle; eller hvad båtar det oss, att vi Honom åkalle?*

Skadliga och straffbara tanke! Vi kunna icke nog vakta oss mot dess förförelse. Det är sant, att, vid den olika utdelningen af Försynens gåfvor, möta stundom tillfälligheter, som icke kunna förklaras, utan genom utsigten åt ett tillkommande, genom beredelsen för sällare öden, genom lofvade ersättningar i en annan verld, genom en tillbörlig undergifvenhet för den Oänd-

liges vishet, hvars djup vi ej kunna utgrunda. Men det är ej mindre säkert, att den invändning mot den Gudomliga Styrelsen, som tages af de ogudaktigas jordiska förmåner, skulle förlora det mesta af sin förmenta styrka, om vi lärde bättre dömma både om menniskornas sinnesförfattning och om deras öden. Det är ostridigt, att vi ganska ofta bedraga oss i våra omdömen om beskaffenheten af vår nästas hjerta och vandel. Vi hålla många för lastbara, som icke äro det; och vi tillskrifva andra en hög grad af dygd och fromhet, som de likväl icke äga. Det är icke så lätt att göra sig ett rigtigt begrepp om en menniskas rådande böjelser. Vi bedraga oss icke sällan, när vi, från några enskilta gerningar, från några ord, eller några andra yttre tecken, sluta till hennes verkliga tänkesätt. Både dygd och last gömma sig ofta för ett öga, som ej kan se in i hjertat. En annan art af svaghet sätter sig äfven emot vår sunda och oväldiga urskillning härutinnan. En gömd och hemlig harm öfver andras förmåner gör menniskan ofta benägen att dömma den lycklige brottslig, och medömkan föranleder henne deremot att frikänna den som lider. Genom dessa orsaker, Mine Åhörare, synes oss menniskornas lycka och olycka, i afseende på deras förtjenst, ofta i ett omvändt förhållande. Den, vi anse för en gynnad orättfärdig, är, kanhända, ett

verkeligen välsinnadt hjerta, som Himmelen belönar; och den, vi räknat bland vanlottade dygdige, hörer, kanhända, icke till deras antal, utan uppbär, i det han lider, en frukt af sina egna gerningar. Med ett ord, om vi kunde bättre urskilja, noggrannare jemföra det onda och det goda i menniskornas hjertan och öden, skulle vi helt säkert finna många svårigheter vid Försynens styrelse häfna, finna många förnyade anledningar att, äfven i afseende på delningen af lyckans gåfvor, utropa: *välsignad är den man, som förlåter sig uppå Herran!*

Vore det fråga om de förmåner, som mest skimra för inbillningen, och mest smickra ett utsväfvande begär; vore det fråga om det högsta mått af rikedomar, makt och nöjen, så kunde vi visserligen icke alltid, och tilläfventyrs sällan räkna detta goda bland de frommas välsignelser. Gud har icke sagt till menniskan i allmänhet; var from, och jag skall försätta dig i öfverflöd, jag skall upplyfta dig till de högsta äretsällen, jag skall öfverhopa dig med mera godt än du hinner använda; men Han har sagt: var from, ty *den, som Herran fruktar, skall icke hafva brist på något godt.* Följ mina lagar, och förtro dig till min vård; och jag skall sätta dig på det rum, och gifva dig det mått af jordiska håfvor, som bäst pas-

sar för dina särskilta egenskaper, för ditt särskilta lynne och för ditt ändamål. — Detta, Mine Åhörare, är innehållet af Gudomlighetens löften, i afseende på det timliga goda; och skulle icke Hans vänner vara säkre att Han dem uppfyller? Huru ofta sågo vi väl en redlig, en nyttig och i alla afseenden from menniska sakna hvad hon verkeligen behöfde? *Jag hafver ung varit*, säger David, *och är gammal vorden, och har ännu icke sett den rättfärdige förgången, eller hans barn efter bröd gå.* Huru ofta sågo vi ett helt folk, som ärade Gud, och öfvade rättfärdigheten, sakna den trefnad och den framgång, som Gud i sina löften och i naturens ordning förbundit med ett rättsinnigt väsende? *Bepröfver mig härutinnan, säger Herren Zebaoth; och ser till, om jag icke njuter välsignelse neder tillfyllest.* Ja, Christen! i hvad stånd och villkor du må vara, öfva Gudaktigheten, och hvila med förtröstan vid din Faders omsorger. När du med trohet arbetar i ditt bestämda kall, se upp till Försynen; Han skall gifva framgång åt dina mödor; när du går att söka en billig fördel, som ligger i din väg, var säker att, om den gagnar dig, skall Han välsigna din förhoppning. Trösta med frimodighet på din Gud; begär af Honom med vishet hvad som leder till sin sanna lycka; och Gud skall *gifva dig hvad ditt hjerta begärar, och fullborda all din anslag.*

Gud välsignar den frommes förtröstan: Han välsignar honom med den stora gåfvan i hans sinne, att kunna njuta med tillfredsställelse den lott af lycka honom tillfallit, och bära med tålamod de vedermödor, som äro oundvikliga på jorden. Är det icke bedröfligt, Älskade Åhörare, att det så ofta här i verlden skall visa sig en tydlig skillnad mellan lyckan och lycksaligheten? Många nog hafva blifvit försedde med ymnighet af utvertes fördelar; men få äro de, som förstå att njuta dem med en verklig tillfredsställelse. Denna gåfva äger likväl en på Gud förtröstande Christen, både såsom en särskilt belöning, och såsom en naturlig följd af sjelfva sin förtröstan. Han är lycklig med den större eller mindre grad af välstånd han besitter. Ty hans förtroende till Himmelen befriar honom från många bekymmer, som förminska andras glädje, och förser honom med många nya njutningar, hvartill de icke äga någon tillgång. Hvem känner icke de många oroliga sinnesrörelser, som störa de ogudaktigas lycka; huru de tråna efter mer; huru de missnöjas med det närvarande; huru de ängslas för framtiden; huru samvetet icke heller är sysslolöst att ofreda deras ro! En Christen, som lefver i förtroende med Gud, är fri från dessa olägenheter. Hans hela sinnesförfattning är af en natur att gifva hvila och lugn. Han träng-

tar icke efter nya förmåner: han njuter med måtta dem han har; han besvärar ej sitt sinne öfver framtidens skickelser: han tror att de äro förvarade i Guds hand; samvetet ofredar icke hans hjerta: han hoppas på en Gud, som förlåter, och han förer en vandel, som icke samlar några ämnen för nya förebråelser. Men icke nog att hans tillfredsställelse är förvarad mot de lastbaras bekymmer — den samlar äfven en ny förkofran uti egna glädjeämnen. Han kan vända sina ögon med förnöjelse mot himmelen, och förvänta sig all möjlig hjelp af den Oändliges barmhertighet. Han njuter *Guds frid, som öfvergår allt förstånd.* Han finner i medvetandet af sin Skapares nåd vida mer glädje, än den förmente lyckans gunstling finner i alla sina förströelser. Hoppet, som hos den verldslige går i ständigt aftagande, och minskas, tillika med den rymd, som är emellan honom och grafven, växer hos Gudaktighetens vän med hvarje dag, som förer honom närmare till hans mål. Han har de skönaste utsigter för sig; och annalkandet af hans ändalykt är honom ett trösteligt budskap: det förkunnar honom åtnjutandet af en oföränderlig glädje. — Sälla förtroende till Gud! huru många hugnader sprider det icke öfver vår lefnad och vårt hjerta. Genom alla särskilta åldrar af lifvet, och genom alla ödets förändringar, röner den fromme deruti sitt

stöd och sin säkraste tillflykt. O! huru lycklig är den, som i en stadgad Gudaktighet kan säga till sin Skapare: *uppå Dig tröstar min själ;* af Dina faderliga omsorger väntar jag det mått af lycka, som jag behöfver, för att förnöjligt eller drägligt tillbringa mina dagar. Jag vet, Du skall bevara min jordiska glädje, så länge Du ser att den icke skadar min själ. Men när Du skulle pröfva det tjenligt att omvexla den emot sorgerna, så är Du ännu mitt stöd i den onda dagen, såsom Du hittills varit mitt hopp och min tillflykt. —

PREDIKAN

på

Sjunde Söndagen efter H. Tref. Dag.

Herre! till hvem skola vi gå? Du hafver eviga lifsens ord. Det var det varma och värdiga svar, som en af Jesu Lärjungar lemnade sin Mästare, då Han, vid åsynen af ostadiga menigheters flykt, frågade sina närmaste vänner, om äfven de ville öfvergifva Honom. Det ord af lif och hugsvalelse, som de af Honom inhemtat, de glada förhoppningar, som denna Lära uppväckt i deras själ, hade ingen tillförene kunnat bjuda dem, och de väntade det icke heller af någon annan vishet i verlden: *Herre! till hvem skola vi gå? Du hafver eviga lifsens ord.* Joh. 6: 68.

Till hvem skola vi gå? — må äfven vara alla dödligas fråga, som, medvetande af sitt hjertas behof, söka, i detta afseende, några ljusa och tillfredsställande utsigter. Naturen af vårt sinne, beskaffenheten af våra allmänna villkor på jorden, osäkerheten och vexlingen af enskilta lefnadshändelser, allt påkallar vår omtanke att fråga efter en vishet, som tröstar och ledsagar. Vi känna med oro ett mål för vår närvarande bana: vi

äro dödlige — hvem säger oss ett ord om varaktighet och lif? Vi äro för kortsynte att förese, för svage att leda våra timliga öden — hvem försäkrar oss om en mäktigare omvårdnad? Vi hemsökas af sorgerna och vedermödan — hvem bjuder oss en lindring; hvem visar oss en önskad utgång ur vår nöd? Vi känna en hemlig domare i vårt innersta; vi känna oss nödvändigt underkastade en Oändlig Varelses makt — hvem stillar vår fruktan; hvem lifvar vår förhoppning? Ty, med ett ord, Dyraste Åhörare, ehuru mycken skiljaktighet till lynne och tänkesätt det än måtte vara ibland menniskor, ehuru olika de än må dömma öfver sitt tillstånd i verlden, öfver sitt ändamål, och öfver medlen till sin sällhet, återstår dem likväl alltid den känsla af ett samvete och en Gud, det begär att *vara*, den aning af ett tillkommande, den starka rörlighet för lidandet, som fordrar någon antaglig förklaring, något hugsvalande ljus; och den timmen inställer sig förr eller sednare, då de i detta afseende fråga med bekymmer: *till hvem skola vi gå?* — Helige Grundläggare af vår salighet, och Stiftare af vår Himlalära! *Du hafver eviga lifsens ord.* Hos Dig finner menniskohjertat sina svåraste frågor upplösta, sina ömmaste bekymmer stillade. Förgäfves, på alla andra vägar än dem Du utstakat, skulle vi söka en lika tillfredsställelse. — Och

likväl, är det väl denna Läras ljus, som verlden i dess närvarande belägenhet helst söker och efterföljer? Är den icke redan i många sinnen öfvergifven, denna trösteliga vishet, som i början af lifvets väg var deras ledsagare? Men vid denna sorgeliga syn, Älskade MedChristne, förvarom åtminstone våra egna hjertan för en lika kallsinnighet. Upplifvom vår känsla af den sanna Christendomens värde för själens vigtiga behof. Och för att känna detta värde så mycket lifligare, föreställom oss, att vi vore på vägen att öfvergifva den saliggörande Religionen för alltid: att vi snart skulle blifva försatte utom hela kretsen af de tankar och föremål, som hon framkallat — och frågom oss under detsamma med fullt allvar: *till hvem skola vi gå?* — Görom denna öfverläggning till ämne för vår närvarande andakt; och upplyse Du vår själ, och befäste Du vårt hjerta i Din sanning, Du på hvars nåd allena vår tröst och vår förhoppning hvilar! — —

Evang. Matth. 17: 1.

Honom hörer! Detta Gudomliga bud, förkunnadt ifrån himmelen, förklarar ändamålet af den underbara syn vårt Evangelium framställer. Jesu bekännare skulle derigenom bekräftas

i sitt förtroende för Honom och den Lära Han framburit. De skulle sinligen öfvertygas, att det ord Han talat till dem om Gud, om själens frelsning och odödligheten; var den Eviga Sanningens uttryck, att de hos ingen annan varelse och uti ingen lärobyggnad på jorden skulle finna en så ren, en så ljuf och tröstelig vishet, som i detta lifvets och lycksalighetens Ord. — Att äfven i våra hjertan städga och bevara en lika öfvertygelse är vår önskan, då vi till betraktelse framställa den frågan:

Utom lifvets ord i Religionen, hvart skulle vi gå att finna ett tröstande ljus, en önskad tillfredsställelse för vår själ?

Om menniskor alltid med liflighet och allvar eftersinnade värdet af Christendomens ljus, af de föremål den framställer, af de krafter den meddelar, skulle det vara troligt, att någon kunde vanvårda dess lära, eller sätta sig i saknad af dess välsignelser? Vi känna, alla, vissa vigtiga behof i vår själ, vissa allvarliga fordringar af vårt hjerta, vissa oroande, bekymmerfulla belägenheter för tanke och känslokraft, der, på en väg eller annan, vi måste söka någonting för vår tillfredsställelse. Samvetets bekymmer, smärtorna under lifvets yttre sorgeämnen, utsigterna åt den

mörka gränsen af vår jordiska lefnadstid — alla dessa omständigheter begära någon tillgång till hugsvalelse, till sinnesstyrka, till lindring, och till ett behagligare ljus. Och frågan är nu, hvar vi skulle finna en sådan tillgång, om vi saknade, om vi kunde öfvergifva den upplysning, som Saliggöraren i verlden medfört?

Utom detta lifsens Ord, utom Jesus och Hans Lära, hvart skulle en menniska gå, att finna stillhet och ro under samvetets bekymmer? Och då jag nämner detta behof i en menniskosjäl, skulle jag väl, för någon enda bland jordens ofullkomliga varelser, hafva nämnt ett alldeles okändt och främmande ämne? Bör jag väl föreställa mig någon så lycklig, att han, under fortgången af sin lefnad, aldrig funnit någon orsak att vara missnöjd med sig sjelf: att han, vid en ljus och stilla eftertanke öfver sina särskilta gerningar, alltid kunnat säga med öfvertygelse: *mitt samvete gnager mig icke?* Visst gifvas hjertan, som, bevarade genom en tidig dygd, aldrig känt sig betungade af en gröfre brottslighet: som i detta afseende ej torde erfara annat bekymmer än en finare känslas oro öfver brister, oskiljaktiga från naturen. Men få äro dessa lyckliga varelser mot de många, som, vid en allvarsam återsyn på sin förflutna lefnad, icke möta annat än sorgligt åter-

kommande minnen af fordom älskade fel, och hotande tillvitelser af ett sent uppvaknadt samvete. Och huru tungt kommer icke vanligen detta bekymmer att blanda sig med lifvets öfriga obehag? Det inställer sig vid nöjenas flykt; det förmörkar ensamheten; det gifver en ny hårdhet åt slagen af en vidrig lycka, och förbittrar syndarens sena dagar med den upprepade anmärkningen: du har illa uppfyllt den kallelse, som varit dig anbefalld; du har vårdslösat Himmelens bud; du har handlat mot din egen tankes insigter; hvilken redogörelse kan du frambära inför Honom, som rätt dömmer?

O! hvem talar något mäktigt trösteord till ett sådant hjertas sorg? Hvar höjer sig den röst, som kan återgifva lugnet åt ett skakadt samvete? Hvem gifver bättringens mod och fridens känsla åt den ångerfulle, som hvarken kan ersätta en försummad dygd eller återkalla en begången villfarelse? — Christine! J kännen det. En Saliggörare har talat. Lifvets och förlåtelsens Ord har låtit höra sig: det är nåd i himmelen: den förlorade Sonen återfinner sin Far och sin Vän: den förkrossade rön skall icke sönderbrytas: *så sant som jag lefver, säger Herren, jag hufver ingen lust till syndarens död, utan att den ogudaktige omvänder sig från sitt onda väsende, och lefver.* I det-

ta försoningens Ord, som Jesus uppfyllt och förklarat, ligger hugsvalelsen för det ångrande hjertats sorg: här källan till en återkommande glädje: här kraften att i nya dygder efterfölja Honom, *den sig sjelf gaf för oss, på det Han skulle rena oss sig sjelfvom ett folk till egendom, det sig om goda gerningar beflitar.*

Men detta Ordet, Christne, taladt af Gudomligheten till svaga och bristfulla varelser, huru väl är det icke afpassadt att förskingra det moln af fruktan och farhågor, som sprider sig öfver ett ångerfullt och naturligen misströstande hjerta! Himmelen klarnar dervid på alla sidor, och synes upplyst af de mest uppmuntrande strålar af en Gudomlig barmhertighet. Föreställom oss nu, att antingen Försynen hade nekat oss, eller att vi sjelfvilligt skulle öfvergifva denna tillflykt mot samvetets bekymmer, *till hvem skulle vi gå*, att finna en lika, eller en bättre tröst? Skulle vi höra den lättsinniga vishet, som bjuder oss glömma vår sorg i hvirfveln af verlden eller i bullrande tidsfördrif? Det måtte tilläfventyrs lyckas för vår gladare tid; men åren och de sorgfulla händelserna, som naturligen måste gifva rum åt samvetsbetraktelser, äro icke i våra händer; och det inre missnöjet, likt oron i uret, stadnar icke förr än med den hemliga kraft, som

satte det i rörelse. Skulle vi mot dessa hjertats farhågor hellre söka vårt beskydd i otrons och tviflets lärobyggnad? Skulle vi förneka Gudomlighetens uppmärksamhet på menniskan och hennes gerningar, förneka vårt eget hjertas fordringar på dygd och rättsinnighet, göra hela menniskolifvet till en lek, utan pligter och utan ansvarighet? Men kunde någon olyckligare Lära upptänkas, än att vilja freda hjertat, mot dess fruktan, med förlusten af allt dess hopp? Och huru fåfäng vore icke dessutom i längden denna strid mot känslor, som äro djupast rotade i menniskonaturen! Nej, i den stund, då dessa bittra, men varnande och helsosamma rörelser skulle uppkomma, sökom hugsvalelsen i den väg, der den af Religionen är oss beredd, i den *sorg efter Guds sinne*, i den tro på Guds nåd, *i den bättring till salighet, som man icke ångrar*. Detta var den väg, som Du uppenbarade, Gudomlige Saliggörare! var den tröst Du grundade för menniskojälen. *Herre! till hvem skola vi gå? Du hafver eviga lifsens ord.*

Ja, utom detta lifsens Ord, utom Jesus och Hans Lära, hvem skulle bära oss någon grundelig tröst, under våra yttre lidanden? Hvem skulle mäktigare förljufva antingen känslan af lifvets plågor, eller tanken på dess slut? Om i dag jag

äger den tillfredsställelsen att tala till lyckliga varelser, ännu genom Guds nåd förskonte for det bittra i tidens omvexlingar, tror jag mig likväl icke ofreda deras lugn med en förtidig erinran, då jag nämner menniskonaturens lidande, dess svaghet och dess tröst. Icke är lifvet ett fält endast för olyckor och jemmer. Det framställer visserligen många ämnen till förnöjlighet och ro. Dess stora skådespel är blandadt af glada och sorgfulla uppträden. Åt hvar och en medförer det dock något skifte för lidandet, något ämne för stora och verkeliga bekymmer; och för vissa synes det, som hade de fått olyckan i arf, och som voro de endast utsatta till mål för ödets vidrigheter. Jag såg icke sällan en man, hvars bästa förhoppningar svekos af oväntade tillfälligheter. De uträkningar, han gjorde sig på någon hugnad i verlden, hafva, hvar efter annan, blifvit tillintetgjorde. Lyckan klarnade någongång för hans hopp; men det var endast för att gifva honom en bittrare känsla af dess vidrighet vid utgången. Han ägde en liten tillgång att berga sina barn och sin omvårdnad; men denna tillgång förtärdes af lågorna, eller röfvades af våldet. Han räknade på någon tillgifvenhet af menniskor dem han gagnat; men dessa menniskor förskjöto honom med hårdhet i hans nöd. Han ägde en verkelig vän, genom hvars deltagande ömhet han än-

nu kunnat blifva lycklig; men denna vännen ryck̄tes af en förtidig död ur hans armar. Och under allt detta finner han sig hemsökt af sjukdomens smärtor och lemnad att framsläpa ett mödosamt lif, utan väntan på något bättre i dödligheten. I en sådan belägenhet, hvar skall han finna en hugsvalelse, som verkeligen tillfredsställer honom? Eller, för att bättre besvara denna fråga, J lycklige! som i dag njuten de särskilta hugnaderna af lifvet, föreställen eder, att genom omvexlingens lag J skullen finna eder sjelfva försatte uti en eller annan af dessa bedröfliga händelser. Föreställen eder derjemte, att alla de grunder till tröst, som Religionen uppenbarat, voro eder betagne, och jag frågar: *hvart skullen J gå*, att finna en önskad hvila för eder sorg? Eder enda tillflykt skulle det blifva att trösta på eder egen naturliga sinnesstyrka, denna rörstaf, som ofta brister vid den första allvarsamma tryckning af motgången; eller skullen J hvila vid tanken på en ovillkorlig nödvändighet, på ett blindt och af ingen vishet ledsagadt öde. Och hvad vore icke detta för en eländig tröst! Skulle det väl gifva åt edert lidande något bättre utseende? Skulle det visa eder olyckan på någon behagligare eller mindre fruktansvärd sida? Skulle det lära eder att hoppas något bättre? Skulle det förnuftigtvis gifva eder en timmes lin-

dring under någon stor och i sig sjelf ohjelplig sorg? — O! hvilket tröstlöst mörker skulle omgifva allt hvad oss möter i verlden, om Christendomens Lära vore oss förborgad. Men nu är mörkret förskingradt genom detta lifsens Ord, som vår Saliggörare medfört. Nu öppna sig källor till hugsvalelse och hopp. Nu kan ingen olycka göra den dygdige tröstlös. Ty är det icke genom Jesum och Hans Lära, som vi äga de sköna tröstegrunder, hvilka blifvit genom vanan liksom införlifvade i vårt förnuft och våra naturliga tänkesätt? Här, O! min like, som lider, härifrån har du den stora tanken på en Faders omvårdnad, som skickar och leder dina öden: härifrån den trösteliga känslan af Gudomlighetens närvarelse i din sorg: härifrån den upplyftande vissheten om ett sällare tillkommande, som skall förklara allt, som skall bringa Försynens vidsträckta planer till fullbordan, och förbyta dina närvarande bekymmer till lycksalighet. — Ack! det är för Religionens vän, som andaktens tysta timme öppnar dess helgedom i umgänget med den Evige: den helgedom, der det sårade hjertat känner sig heladt, och det trötta sinnet hvilar sig: der verldens omsorger förgätas, dess buller tystnar, och dess eländen försvinna: der en klarare himmel strålar, och ett stillare ljus utgjuter sig öfver ett bedröfvadt anlete: der den

Gudfruktige, midt i sorgernas mörker, känner sig icke vara ensam eller öfvergifven, utan hör rösten af sin Hugsvalare: *frukta dig icke; jag är med dig; vik icke af, ty jag är din Gud.* — Sannerligen, Mine Åhörare, dessa höga tröstegrunder äro den Christna Läran egenteligen tillhöriga. De utgöra den tröst, som alla folkslag hafva önskat sig, som all förnuftets vishet sökt att upptäcka, men som ingen mäktat med säkerhet framgifva åt menniskoslägtet, tills vår Saliggörare bragte lifvet och odödligheten i ljuset genom Evangelium. *Herre! till hvem skola vi gå? Du hafver eviga lifsens ord.*

Ja, Älskade Christne, hvad skulle ersätta oss denna Ledsagare, hvad skulle blifva i stället för detta ljus, när, under dagarnas hastiga framfart, vi en gång hunnit fram till ålderdomen och till nejderna af grafven? Den verld, vi gå att lemna, aflägsnar sig mer och mer. Våra fordna nöjen, de vänner vi älskade, allt hvad som väckte vårt deltagande i verlden, sväfvar endast i sorgliga minnen för våra tankar. De äro då icke mer för oss. Ensamme och trötte, hvila vi på stranden till det gränslösa haf, på hvars vågor alla bortföras, men ingen återkommit, att beskrifva oss ett annat land — ingen, utom den Saliggörande Vän, som talade lif midt i dödligheten, och

medbragta seger öfver grafven. O! må vi aldrig öfvergifva det ljus Han upptändt, den väg Han föreskrifvit, det hopp Han låtit uppgå, denna enda verkeliga tröst, som en gång kan ersätta oss werld, och vänner, och lycka, och allt. Ack! hvad blifva alla menskliga tillfredsställelser, hvad blifver naturens bästa vishet, vid vår afskedstimma? — en döende lampa vid vår bädd, som endast visar oss det tilltagande mörkret, och utslocknar. — Store och älskansvärde Upphofsman af fridens Evangelium! Du har utvisat den säkra bana, som leder oss trygge till vårt mål mellan lifvets stormar. Skulle vi den öfvergifva? Nej, *Herre! till hvem skola vi gå? Du hafver eviga lifsens ord.* —

PREDIKAN

på

Åttonde Söndagen efter H. Tref. Dag.

Den fasta Guds grund blifver ståndande, och hafver detta insegel: Herren känner sina. Ja, evigt skall den grunden stå fast, på hvilken menniskornas Fader byggde deras lycksalighet: ty Han byggde den på barmhertigheten och sanningen i sitt eget väsende. Evigt vill Han med bifall och välsignelse igenkänna de oförställda dyrkare, och hafva dem i en öm åminnelse inneslutne, som på denna i Christo framlagda grund sökte hos Honom sin tillflykt, sin helgelse och sitt hopp. Verldens läror och dess omdömen må vackla och förändras, händelserna omvexla, och alla jordiska tröstegrunder förlora sig; men *den fasta Guds grund blifver ståndande, och hafver detta insegel: Herren känner sina.* 2 Tim. 2: 19.

Bland den mängd af dödlige, som i Christendomens tempel tillbeder en försonad och saliggörande Gud, gifves förmodeligen ingen, som icke önskar sig vara räknad bland de synnerliga föremålen för Hans välbehag, bland de lyckliga varelser, som Han egenteligen erkänner för sina. Hvem nalkas Hans altare, hvem åkallar Hans

namn, hvem samlar sig med menigheten i Hans yttre dyrkan, och önskar icke att hos Honom finna förlåtelse för sin synd, att njuta Hans frid i sitt hjerta, att i bekymrets stund få röna Hans hugsvalelse, att vid sitt afsked ur verlden upplifvas af salighetens hopp, och vid Evighetens möte få deltaga i de heligas arfvedel? Men alla dessa menniskor, som bära sina utvertes andaktsoffer åt Gud, och som lofva sig dessa fördelar deraf i sitt hjerta, tillhöra de alla verkeligen den krets af sanna dyrkare, som Han erkänner, och åt hvilka Han vill meddela dessa frukter af sin nåd? Äga de alla i sitt sinne och sin vandel de kännetecken, hvarpå den Allvetande vill erkänna dem som sina, hvarpå de sjelfve med stadig öfvertygelse kunna veta sig vara Hans? O! huru mången har icke, genom ett villadt omdöme öfver sitt andeliga tillstånd, antingen betagit sig sjelf en tillfredsställelse, som han kunnat äga, eller skapat sig ett fåfängt hopp, som bedragit honom.

Hvilken tanke skulle jag då, under denna stund, i hvarje enskilt hjerta kunna uppväcka, mera nyttig för vårt vigtigaste ändamål, mera öfverensstämmande med det ämne dagen framställer för vår andakt, än tanken på de utmärkande egenskaperna i ett hjerta, som verkeligen tillhörer Gud? Må denna fråga hos hvar och en af

oss vinna ett klart och tröstande ljus af den betraktelse, vi nu gå att företaga, och hvartill vi utbedje oss den Högstes välsignelse, — —

Evang. Matth. 7: 15.

Sedan Jesus i vår text utmärkt och varnat mot de förförare, som, under sken af nit för Gud, och under namn af lärare och profeter, skulle söka införa i Hans församling förderfliga läror och skadeliga efterdömen, så visar Han, derefter, till rättelse för alla sina närvarande och tillkommande bekännare, det allmänna och säkra skiljemärket emellan en uppriktig och en falsk Gudsfruktan, emellan redliga och förställda Christna: *af deras frukt skolen J känna dem.* Han såg huru många bland Hans framtida tillbedjare skulle förvilla sig sjelfva och andra genom ett sken till Gudaktighet. De skulle taga detta skenet för verkligheten. De skulle sätta det hufvudsakliga af Religionen uti ord, uti vissa yttre andakter; de skulle derigenom gå miste om sitt ändamål; deras Gudsfruktan skulle icke erkännas af den Högste; de skulle finna Himmelen stängd för sina rop, emedan deras hjerta icke var uppriktigt. Af denna anledning hafva vi gjort till betraktelseämne på denna stunden:

En Christens säkra prof af ett rättsinnigt väsende i sin Gudsdyrkan.

Ett godt trä kan icke bära onda frukt; icke heller kan ett ondt trä bära goda frukt — det är Saliggörarens enkla och ljusa grundsats i vårt Evangelium, hvarefter Han vill att menniskor skola pröfva beskaffenheten af sitt tillstånd och förhållande i afseende på Religionen. Ja, Dyraste Christne, våra systemål och afsigter, de rådande känslorna i vårt hjerta, våra gerningars ståndaktiga rigtning efter vår Faders och vår Saliggörares bud — sen der de allmänna och hufvudsakliga kännetecken, efter hvilka vi kunna dömma om lifvet och verkligheten af vår tro, om uppriktigheten och värdet af vår Gudsdyrkan; genom dessa prof vill hjertats Ransakare erkänna oss för *sina*, för sina sanna och rättsinniga tillbedjare.

Herren känner sina. Han erkänner dem, först, genom de värdiga driffjädrar och afsigter, som leda dem vid deras Gudaktighet. Om oftast bland menniskor värdet af våra företag endast skattas efter utgången, så är deremot inför Gud ingen dygd, utan genom en ädel afsigt. Och på denna grunden, hvad stämpel får en Gudsfruktan, som ej skulle härflyta ur annat bevekande skäl, än dessa små och låga uträkningar, som i alla tider ledsagat så många förställda dyrkare till templet och altaret? Om, vid en noga pröfning af vårt hjerta, vi skulle upptäcka, att

den fromhet, vi ådagalägga i vårt yttre väsende, icke vore annat än verkan af en tvungen vana, eller af en egennyttig uträkning på likars aktning och förtroende, eller af en vidskepplig konst att, om jag så får tala, hålla Allmakten vid lynne, på det Han ej måtte lägga hinder i vägen för våra jordiska syftemål och våra hemliga begär — hvad värde skulle då vår Gudaktighet äga inför den Alltseende; hur skulle den slutligen dömmas af vårt eget samvete? Skulle den icke både af Himmelen och oss förkastas såsom en dygd af oäkta art, såsom en skrymtad rättfärdighet, hvilken aldrig än öppnat någon dödlig ingången i Guds rike?

Men, Älskade Åhörare, är vår Gudsfruktan uppriktig och sann, då äro våra afsigter stora och upphöjda, som det Föremål vi tillbedja. Det underlåter väl icke i alla fall att vara vår egen fördel, som styrer våra steg, men det är denna ädla och värdiga fördel, som Gud sjelf befallt oss att eftersträfva: vår själs förening med Honom genom dygden — sinneslugnet, grundadt på vissheten om Hans nåd — hoppet om en sällare varelse i den verld, dit vi flytta genom döden. Visar oss pröfningen af vårt eget hjerta, att syftemålen vid vår Gudsdyrkan äro af denna art: att Gud är den vi främst söke att behaga med vår lydnad: att det

är ofriden med Honom, som vi mest frukte: att det är utsigten af dygdens belöningar i ett bättre lif, som i synnerhet gör henne vigtig och kär för vårt hjerta — då kunna vi af våra afsigters värdighet hemta det hugneliga vittnesbörd, att vår Gudsfruktan är ren, att den gillas af hjertats Domare, och skall af Honom föras oss till räkning på den dag, då Han kommer och hafver sin lön med sig.

Herren känner sina. Han erkänner dem, och de kunna erkänna sig sjelfva såsom Hans sanna dyrkare, för det andra, genom den lefvande känslan af en varm tillgifvenhet för Gud och af glädje i Honom, som de underhålla i sitt hjerta. Men då jag anför denna omständighet som ett kännetecken på redlighet i vår Gudsfruktan, vågar jag icke yrka dess användande utan med en viss inskränkning. Förfarenheten har visat, att på ena sidan, en uppbragt inbillning, förenad med en lättrörd känslokraft, icke sällan missleder menniskor att, med uraktlåtande af lifvets vigtigaste pligter, taga sina häftigaste andaktsrörelser för hela det verkeliga väsendet af Religionen, och, på den andra, att misslyckade försök att underhålla en ständigt brinnande Gudaktighetskänsla afvändt många sinnen från all vidare fortgång på dygdens

dens väg. Vi skulle mycket misstaga oss, om vi trodde, antingen att ständigt underhållna andaktsrörelser vore möjliga, eller att en ofta återkommande lifaktig upplyftning i vår själ vore det enda säkra beviset af ett mot Gud uppriktigt hjerta. Det är utan tvifvel en nåd mer af Himmelen, det är en ökad lycksalighet för den dygdige, att ofta och lifligen få fägna sitt sinne med de glada känslor Gudomlighetens åtanke är mäktig att ingifva; men lifligheten af våra inre rörelser beror icke af vår vilja. Vårt naturliga lynne, lifvets tillfälliga händelser, Guds fria nåd, som delar sina gåfvor efter visa afsigter, göra härutinnan mycken olikhet. Gudaktighetens redliga vän saknar vid många tillfällen detta högre nöje i Gud, denna lefvande värma i sina känslor för Honom; men skulle han derföre tveka om sin uppriktighet? Skulle han misströsta om den Eviges välbehag öfver hans välmenta dyrkan? Ack! skulle Gud förkasta mitt hjertas offer, mitt allvarsamma bemödande att täckas Honom, för det jag någongång är mindre lycklig än jag ville, för det jag känner mindre lif i mina Gudaktighetsrörelser än jag önskade? Nej, så länge samvetet vittnar om rena uppsåt, om en alltid verksam åhåga att göra Guds vilja, saknar ej min Gudsfruktan den uppriktighet Han begär.

Dock talar jag icke här till försvar för en sjelfförvållad kallsinnighet? Om det är omöjligt att alltid äga lika höga och lifaktiga känslor, att alltid erfara ett lika flödande nöje i sina tankar på Gud: om således någon ojemnhet i denna del kan bestå med ett redligen Gudfruktigt och helgadt hjerta, så är det, på andra sidan, lika omöjligt att hafva en uppriktig dygd, och vara alldeles utan de rörelser för dygdens Upphofsman, som gifva henne sin förnämsta näring. Att nämna en känslolös Gudsfruktan, är att nämna en orimlighet. Fastän vår tillgifvenhet för Honom ej alltid kan yttra sig med ett lika lif, måste dock en sådan tillgifvenhet lefva i vårt hjerta. Der måste vara detta slags känslighet, som villigt emottager intrycken af Guds höghet och nåd, som finner sig på ett öfverträffande sätt fägnad af dessa rörelser, när de uppkomma, och som sjelf söker med begärlighet att uppväcka dem. Dödlige! om du påstår att dyrka Gud, men likväl aldrig erfarit något utmärkt nöje vid Hans åtanke: om du kan betrakta himlarna, blomstren och det goda i menskligheten, utan att röras af någon beundran, någon innerlig känsla af tillgifvenhet för deras Upphofsman: om du icke älskar att finna Honom öfverallt, i vänskapens ljuflighet, i din lyckas välgerning, och i sjelfva mörkret, som betäcker din olycksstund: om du aldrig känner nå-

gonting behagligt uti att tacka Honom för din sällhet, och utgjuta för Honom ditt hjerta i din nöd: om du med ingen glädje emottager tillfället att behaga Honom med en god gerning, och med ingen åhåga trängtar att höra hvad Han af dig begär — om detta är din vanliga sinnesförfattning, då misstänk både din dygd och din Gudsdyrkan; de äro icke uppriktiga; de äro icke till, utan i din inbillning; ty Skriften vittnar, att *den som icke älskar*, den som icke röner någon lust, något synnerligt nöje i Hans åtanke, *han känner icke Gud.*

Herren känner sina. Han erkänner dem och de kunna erkänna sig sjelfva såsom Hans, när deras vandel är sig lik, i ensligheten och i menniskors åsyn. Och visserligen gifves intet kännetecken säkrare på redligheten af en menniskas dygd och Gudsfruktan. Ty hvad skulle, å andra sidan, tydligare härutinnan bevisa ett vacklande lynne, än att antingen i sina tankar vanära den Gud man inför menniskor bekänner, eller att icke våga visa inför verlden sin vördnad för Honom, när det fordras? Christen! vill du med öfvertygelse veta, om din Gudaktighet är uppriktig och sann, nyttja detta profvet: gå, förödmjuka dig inför Gud med lika andakt i din enslighets rum, som offenteligen, ibland templets vitt-

nen, öfva trohet och rätträdighet äfven då, när ingen dödligs medvetande kunde bestraffa din orättvisa; sprid din barmhertighets frukt äfven i tysthetens mörker; räck äfven en okänd hand åt den usling, som ej kan betala dig med ett namn; ersätt en fordom njuten välgerning, äfven sedan dess minne blifvit begrafvet med din vän, och då ingen mer kunde påminna dig din förbindelse; och skulle du lefva i en tid, der din Gudaktighet och din allvarsamma dygd kunde blifva ett mål för lättsinnighetens hädelser, haf mod att likväl uppenbarligen visa, på hvem du tror, och att göra åt Guds ära ett offer af din ömtålighet. Med detta förhållande skall du för den Alltseende, för dig sjelf och för verlden bevittna redligheten af ditt hjerta. Och när du, jemte dessa anförda prof af uppriktighet i din Gudsfruktan, tillika bemödar dig att mer och mer nalkas det fullkomliga i Guds åtlydnad: när du i en fortfarande menniskokärlek, mildhet, försonlighet och frid, icke blott utväljer det lätta, utan äfven underkastar dig det tyngre af skyldigheterna, som något kostar ditt naturliga begär — då äger du alla de vittnesbörd du behöfver, för att med visshet kunna räkna dig ibland Guds barn, och tillegna dig deras välsignelser.

Älskade Åhörare! Skulle det väl undfalla någon ibland eder, hvarföre jag talar om en upp-

riktig Gudaktighets kännetecken? Vi behöfva Religion för vår lycksalighet — Religionen bjuder oss sina hugnader och sitt stöd; men vi röna sällan, vid behofvet, all den förmån deraf, som vi kunde. Vi lida någongång af samvetskänslan öfver fordna villfarelser — Christendomen visar oss ett försonadt Fadershjerta i himmelen; men vi känna endast svagt dess hugsvalande verkan. Vi lida under närvarande plågor, eller vid utsigten af en hotande framtid — Religionen visar oss Försynens omvårdnad; men vårt hjerta hvilar icke. Vårt sista uppträde vid grafven oroar vårt sinne; men vi känna oss föga styrkte af Religionens hopp. Hvaraf kommer, att vi förlora så mycket af Gudaktighetens fördelar, om icke deraf, att vi äro osäkra om vårt eget hjertas tillstånd, och kunna derföre icke med full trygghet tillegna oss Himmelens hugsvalande löften? Men låtom oss, genom de kännetecken, hvarpå vi aldrig kunna misstaga oss, pröfva vårt hjerta, och efter profvet stadga det i sin dygd, eller rätta dess felaktighet — och då skall i samma hjerta vår oroliga tvekan försvinna; en hemlig röst skall säga oss: se der en Allsmäktig Fader, som du tjenar: du är under Hans beskydd: på det fasta berget skall du hvila: och ingen skall taga denna grund för din glädje ifrån dig. —

PREDIKAN

på

Nionde Söndagen efter H. Tref. Dag.

Du hafver mycket godt förvaradt intill mång år. Det utgör en betydlig, och måhända den vigtigaste delen af den frommes lycksalighet, att han alltid äger en lycka öfrig, alltid något godt att hoppas i framtiden. Ehvad han saknar eller njuter af lifvets välsignelser, kan han alltid säga i sitt hjerta: ditt sällhetsförråd är ännu icke tömdt; af den glädje Försynen ämnat dig har du ännu njutit det minsta; *du hafver mycket godt förvaradt intill mång år.* Luc. 12: 19.

Det är en regel af visheten, Dyraste Christne, att, nöjde med det mått af lycka Himmelen oss i dag förunnar, icke onyttigt pläga oss med öfverdrifna omsorger för morgondagens behof; men det är ock en föreskrift, ej mindre vis, och lika vigtig för sällheten, att icke lemna all omtanke för det tillkommande derhän, att varsamt kasta ögat framför oss på andra tider och belägenheter än de närvarande, undersöka hvad vi der troligen komma att behöfva, och samla, så vidt vi kunna, något förråd till vår hugnad i dessa återstående dagar och år. Det är denna sist-

nämda lag af Christi lära och naturens, det är denna pligt mot edert eget väl, Älskade Åhörare, till hvars sorgfälliga iakttagande jag här önskade föra eder uppmärksamhet. Tvenne stora skiften afdela vanligen menniskolifvet; det ena, då naturens liflighet, sinnena och någon grad af lycka bjuda oss en ymnigare tillfredsställelse af verlden — det andra, då vidriga öden, aftagande lifskrafter och ålderdomen flytta oss, till det mesta, utom kretsen af föregående dagars njutningar. Och då jag betraktar oss, till större delen, såsom ännu deltagande i den förra af dessa belägenheter, ville jag gerna sätta vår omtanke i rörelse, att bereda oss någon tillgång till lättnad och förnöjelse i den sednare. Alltför ofta, under framfarten af de lyckligare dagar, förgäta menniskorna att andra dagar vänta dem, och dagar af en helt olika och förändrad art. De tära sorglöst på det förråd, lyckan meddelat dem till ett närvarande nöje, obekymrade att samla nödiga ämnen för framtidens ro. Och då de sträcka sin omsorg, att förvara sig något godt för återstående tider, så är detta goda af en art, som mera svarar mot deras närvarande begär, än mot hvad de framdeles behöfva. De söka sin framtida tillflykt i det förgängliga gods, som antingen skall fly undan deras eftersträfvande, eller för hvilket de snart ej mer skola hafva någon känsla öfrig.

Så komma de tunga stunder, de kulna, aftagande år, och föra inga hugsvalelser med sig. Den sorgsna, ömkansvärda varelsen känner sig utfattig på tröst och ro; ty hans fordna nöjen hafva flyktat med tiden, och de tillgångar, hvarpå han gjorde sin räkning och byggde sitt hopp, passa icke för hans närvarande ställning. — Christen! för att undvika ett lika öde, gör dig icke brottslig till en lika försummelse. I din närvarande ymnighet och glädje tänk på tillkommande behof. Låt icke den stund, som nu är, föröda dina tillgångar för en stund, som kommer; och under den sällhet, som tid och lycka gifva dig, samla dig ett förråd, som ej beror af dem. Religionens vishet vill härutinnan i dag gifva dig sina erinringar; hör henne. Då du följer dess röst, skall du, i hvad skifte af lifvet du må inträda, finna dina hugnader för dig, *och hafva mycket godt förvaradt intill mång år.* — Gode Fader! välsigna vårt uppsåt, och gif framgång åt ett välmenande verk. Vi bedje Dig derom i Jesu namn. — —

Evang. Luc. 16: 1.

I följd af vår begynta andakt, och med anledning af Dagens heliga Evangelium, må ämnet för vår betraktelse på denna stunden blifva:

En Christens visa omtanke att förvara sig något godt för återstående onda dagar.

En man, hvars onda förhållande visserligen icke framställer annat än ett afskräckande efterdöme, gifver oss dock, genom sin försigtighet, en väckelse att tänka på återstående dagars behof. Han var icke en dygdig Man; men han var vis på sitt sätt och i sitt slägte. Han förutsåg ett oundvikligt afsked från det gods han illa förvaltat, och tänkte, för sin bergning i framtiden: *hvad skall jag göra?* Man måste bereda sig några tillflykter: man måste utvälja dem, som troligen skola blifva de mest nyttiga: man måste skynda sig, för att hafva något godt i förvar innan den onda dagen kommer: man måste hafva en annan hydda beredd, innan man utjagas från den man nu innehar. — Så, Mine Åhörare, upplyste verldens klokhet denna Man, att bevaka hvad han trodde tillhöra sina tillkommande fördelar. Och vi, som bekänna oss till ädlare tänkesätt, som hafva tillgång till en högre upplysning, skulle vi ej låta den rätta visheten föra oss att bereda tjenliga ämnen för vår ro i de annalkande mulna och sena skiften af lifvet? Den lifligaålderns förmåner, vår lyckas gåfvor, den tillfredsställelse, som deltagandet i en verksammare samfundslefnad medförer, de behagliga känslor, som inbillningen underhåller genom löften om många återstående nöjen i verlden — detta är det gods, som tillhörer den förra, den ljusare afdelningen af menniskolifvet.

Om menniskan i detta tidskifte icke just är säll, om hon, äfven der, icke kan vara alldeles fritagen från åtskilliga oroligheter och missnöjen, så äger hon likväl då, genom sjelfva sin belägenhet, tillgångar nog att temmeligen gladt lefva sin dag fram. Hon är ännu en gunstling af naturen, gynnad med vårens och sommarens lifgifvande skänker. Men detta tidehvarf skall upphöra. Så många äldre likar, som gå ett stycke framför oss på lifvets stråt, bevittna med sitt efterdöme att en förändring förestår. Vår eftertanke, vår naturliga ömhet för egna öden bör då säga oss: naturen och händelserna gå sin vanliga gång, och du måste, såsom allt annat, följa deras hvirfvel — du skall i din ordning blifva afsatt från fögderiet. Din glada ålder skall fly; dina krafter skola vägra sig åt samfundsmödorna; din lycka skall antingen upphöra att gifva, eller ditt hjerta att smaka de tillfredsställelser du än äger. Du skall befinna dig i en helt annan krets af sinnesrörelser, af händelser och utsigter. Ditt öga skall icke mer finna de omgifvande föremålen tecknade af morgonens behag — det skall finna dem dystert öfverdragna med aftonens skuggor. I stället för din fordna belägenhet, der allt gick dina önskningar villigt till mötes, skall du röna en viss motbjudighet uti allt. Vidriga öden och ålderdomen, ofta förente, men hvar för sig tillräcklige

att göra dig dagen tung, skola småningom lemna dig mer eller mindre sorgliga bevis, att verlden har intet mer att uträtta för din lycka.

Men, Christne, i denna belägenhet, som erfarenheten och vår egen tanke visa oss på närmare eller längre afstånd, hvilka skola blifva våra tillflykter? Hvilket är det goda, som vi kunna hålla oss i förvar till vår lättnad i en sådan annalkande tidepunkt? Skola vi räkna på de grunder och tillgångar, som nu vanligen föda våra nöjen? Det vore att räkna på ett gods, som då redan är borta, eller hvars åtnjutande med någon verklig tillfredsställelse är oss redan förment. Nej, våra tillflykter, vårt förvarade goda för de kommande onda dagar måste nödvändigt vara af en annan art. De måste bestå uti förmåner, som egenteligen tillhöra själen, i tillfredsställelser, som icke bero af sinliga njutningar, och som ersätta oss i någon mån eller fullkomligen de saknader, som tid och lycka tillfogat. O! du, som naturligen upprörd vid åtanken af tillkommande tunga dagar, ser begärligt efter någon önskad lättnad för din sorg, följ de anledningar visheten dig gifver. Bered dig i din lycka att kunna njuta de tillflykter, som äro dig ämnade för den onda dagen; och hör de råd, som försigtigheten yrkar till din efterföljd.

Vill du hafva något godt i förvar för den tillkommande onda dagen, bevara din Religionskänsla, och de höga grundsatser, som med henne äro i förening. Från morgonen af lifvet vaknade och upplifvades i vårt hjerta den känsla, som förer oss att i Gud finna det goda Upphofvet till vår varelse, den visa Styrelsen af vårt lefnadslopp, och den stora källan till lycksalighet för detta och ett annat lif. Uti denna allmänna Gudaktighetskänsla förena sig alla de höga och helsosamma grundsatser om dygdens värde och lön, om den sanna lyckan, om det visa verldsföraktet, om fåfängligheten af allt, som ej kan upphöja eller följa vår anda till oändligheten. Denna sammanfattning af stora begrepp i vår själ blef oss icke endast gifven att i allmänhet styra vår vandel på lifvets väg, utan äfven att blifva vår förnämsta tillflykt, vår hvila och vårt hopp under lifvets bedröfvelser. Ty denna sinnesförfattning upplyfter mennniskan till allt som är trösteligt och stort, samlar i hennes själ allt hvad som högst förnöjer, och visar henne motgången i en förgänglig verld, såsom ett ganska obetydligt afbrott i det hela af hennes lycksalighet. Hvilka händelser skulle äga makt att göra det hjerta tröstlöst, der denna känsla hunnit till någon grad af liflighet och mognad? Ett sinne, som känner sig äga Gud, har ingenting förlorat; och den varel-

se, som vet, att han går med dygden genom en verld, der Gud regerar, till en evighet, der Gud vedergäller, lärer icke mycket beklaga sig hvarken öfver sin vandring eller sitt mål. Med ett ord, Mine Åhörare, förtroendet till en mild och älskande Gud, närvarelsen af de tankar och utsigter, som det åtfölja, denna ljufva känsla, som en Christen, under sin upplysning, kan hysa med fullkomlig säkerhet, är menniskans stora hvilopunkt bland tidens stormar. Äfven i sin minsta grad af liflighet och styrka, äfven då den af mycken tvekan och villrådighet försvagas, är tanken på en vårdande Försyn den trösteligaste, som kan röra ett såradt hjerta; och hvad bör den då icke verka till vår hugsvalelse, när vi under en stadgad Gudaktighetsöfning hunnit förvandla ett svagt hopp till en segrande förtröstan!

Ack! hvad gör då den obetänkte, som i sin lyckas dag vanvårdar en gåfva, den han skulle föra med sig såsom sin yppersta tillflykt i den onda dagen? Hvi låter han verlden döfva och nästan utrota den sällaste känsla i sitt bröst? Så oförtruten att med möda förvärfva allt, som blott kan gifva en liten förhöjning åt ett närvarande nöje, hvi lemnar han ej då och då en stund åt förkofran af det tröstemedel, som gäller mot tillkommande bekymmer? Är han nog drucken af

lycka, att alldeles glömma dess förändring; eller är han nog blind att tro någon annan hugsvalelse i eländet kunna uppfylla Gudaktighetens rum; eller tror han, att denna tillflykt, föraktad i hans medgång, skall i alla fall öppna sig för hans suckar i motgångstimmen? Ack! hvad denna tanke är bedräglig. Den Gudsfruktan, som ej förut i hjertat bereddes, verkar svagt eller intet vid behofvet. Mer än en dödlig har för sent kallat till sitt biträde en alltför länge vanvårdad Gudaktighet. Men du, känslofulla varelse, som i dag hörer dess röst, var visare. Bevara din Religionskänsla såsom din dyraste skatt. Låt Gudaktigheten rena ditt hjerta, så skall hon styrka det. Låt ej din lyckas tid endast blifva stunder af en ofruktsam glädje; låt den framalstra någon nyttig förkofran för en annan dag. Inplanta mer och mer i ditt sinne ädla tänkesätt och dygdiga böjelser. Då skall du småningom samla dig ett förråd, som skall blifva dig öfrigt, när olyckans stund inbryter. Verlden skall äga föga eller ingen makt öfver din sällhet, då till det högsta blott en ringa del deraf är hennes verk. Din tröst skall blifva, då allt förvandlas, att *verlden förgås och hennes lusta*, men *den som gör Guds vilje, han blifver evinnerliga.*

Vill du hafva en tillflykt i förvar för den återstående onda dagen, bered dig genom din vandel ett fägnande minne af ditt förflutna lefnadsskifte. Den första tanke, som den Christeliga försigtigheten bör ingifva en menniska, vid åtanken på lifvets tunga öden, är att vara fri från förebråelse af sig sjelf. De samvetsrörelser, som i lifvets sysslosatta eller förströdda dagar antingen qväfvas eller sällan uppkomma, samla sig till den brottsliges qval i olyckans och ensamhetens tid. Vårt hjerta blifver då ofta vårt enda umgänge; och vi kunna ej undkomma den hemliga röst, som kallar oss till räkenskapen: dina förrättningar på verldens skådeplats äro slutade; det återstår dig endast att gå ned, och hemta din belöning. Dina förflutna dagar, åt hvad hafva de varit helgade — åt fåfängan, eller åt skyldigheterna? Din lycka, genom hvad medel har du förvärfvat den, och med hvad hjerta har du den användt? Beredde du dina fördelar på bekostnad af din egen dygd och af andras rättigheter? Tänkte du på den olycklige, den tiden dig väl gick? Försköt du från ditt hjerta hans eländes suck, eller räckte du honom det bröd, han saknade, och du ägde till öfverflöd? — Ack! om samvetet skulle förebrå oss vår lyckas missbruk, huru odräglig blir motgångens tyngd; huru eländig en

varelse, som måste på en gång uthärda — olyckan och förebråelsen!

Dödlige, betänk detta i din glada dag; unna dig ock en ro för framtiden. Hushålla så med din lycka, att du må hafva någon hugnad öfrig i den okända stund, då hon skall öfvergifva dig. Samvetet är den dygdiges och välgörarens vän. Som det varit hans muntran under lefnadspligterna, så är det ock hans hugsvalelse i motgången. Dess vittnesbörd är icke skrytet af en diktad oskuld — ty hvilken menniska är utan fel? — det är den stilla försäkran, att Gud af nåd håller honom räkning för hans redliga bemödande att göra det Honom täckt är. I motgången bergar han frukterna af det goda han öfvade i en förfluten tid. Allt det lysande och behagliga, hvaraf han på lyckans dag omhvärfdes, kan lätt förvandlas, eller bli till intet; men om han njutit det med ett brottfritt hjerta, om han genom goda gerningar bevisat dygdiga tänkesätt, och framställt värdiga efterdömen, så är hans förlust ringa mot hvad han äger qvar i det goda medvetandet. Det är blott, så tillsägandes, ämnet till sällheten, som gått förloradt; eller rättare, det har blifvit upparbetadt, förädladt och fullkomnadt till en ren och oförgänglig njutning.

Dödlige!

Dödlige! jag upprepar det, betänk detta i din glada dag, på det du, i den onda, må äga en säker tillflykt. Medan du ännu är på vägen, sök att göra din frid med Gud, på det du, vid banans slut, må kunna möta din Domare med lugn och med förtröstan.

En Christen förvarar sig en tillflykt till den onda dagen, när, genom sitt umgänge bland menniskorna, han bereder sig ett aktadt och äradt namn. Det är ett behof i vår natur, Dyraste Christne, att vara väl ansedde bland våra likar, äfven utan allt annat afseende än på deras omdömen. Denna känsla tilltager gemenligen ju längre vi framskrida på lefnadsbanan, och blir oss mest nödvändig, när mot lifvets afton vi mer och mer afsöndras från andra fördelar och afsigter. När menniskan ingenting mera är, behöfver hon tröstas med aktningen för hvad hon varit. Men det anseende vi röna för vårt stånd, för vår lycka, för vår inflytelse på händelserna, J veten det, det är icke detta, på hvilket vi kunna göra oss någon räkning för våra vidriga år. Det hörer till det osäkra gods, som händelserna släpa med sig till förgängligheten, och som i alla fall gifver ingen verklig tillfredsställelse. Det är den Dygdige, som äger en aktning för sig sjelf,

och ett namn, som tillhörer honom. Öfver detta hafva tidens och lyckans förändringar intet välde. Tvertom lyser Solen klarast fram utur molnet, och den redliges ära samlar nya strålar af motgången. Menniskorna påminna sig, i hans olycksstund, allt det goda han uträttat, hans rena, oegennyttiga hjerta, hans menniskoälskande gerningar. Afunden, ej mer förargad öfver hans framgångar, skall tystna, eller förena sig med den allmänna rösten till hans pris. När han afgår från göromålen, skall han följas af saknaden; när han lider, skola många hjertan deltaga i hans sorg; och när han sluteligen lemnar hela skådeplatsen, skall hans minne lefva i välsignelse.

I sanning, det är någonting för den lidande, att med samvetets goda vittnesbörd förena menniskornas, och, fastän öfvergifven af lyckan, veta sig äga både Himmelens och Jordens tillgifvenhet. Sådant är det goda, sådana de tillflykter, min Vän, som den milda Försynen ämnat dig. Samla och förvara dem i tid åt ditt hjerta. Du kan icke förlora dem, utan genom din egen försummelse. Stadga din tillgifvenhetskänsla för Gud, och uppfyll din själ med de höga tänkesätt, som Hans Lära framställer. Gör samvetet till din vän, och bevara dig mot den egna förebråelsen. Använd, till dina likars gagn, det goda Himmelen

gifvit dig, och förvärfva, genom ett välgörande umgänge, deras välvilja. Och då, Värdiga Christen! skall du med lugnadt sinne gå dina öden till mötes. De sena stunderna, så tröstlösa för vishetens föraktare, skola hafva sin klarhet för dig. Den verld, du lemnar, skall gifva dig hvad hon kan af sina hugsvalelser; och den verld, dit du går, skall redan på gränsen fägna dig med sitt hopp. Du beredde dig, i lyckan, på tillkommande vidrigheter. Gudaktigheten skall löna din försigtighet med de ljufvaste tillflykter. *Du hafver mycket godt förvaradt intill mång år.* —

PREDIKAN

på

Elfte Söndagen efter H. Tref. Dag.

Skall det då fåfängt vara, att mitt hjerta ostraffeliga lefver, och att jag mina händer i oskyldighet twår? Uti ett ögonblick af sorg och nedslagenhet, vid åsynen af de Gudlösas lycka, och de rättsinnigas ofta inträffande motgångar, frestades en dygdig och lidande Asaph att sätta Gudaktighetens nytta och Försynens rättvisa i twifvelsmål. Skall då, tänkte han, under den Högstes regering på jorden, ingen sällhet vara förbehållen åt en ren och brottfri själ? Skall, i menniskans närvarande tid och öden, det icke gifvas någon annan skillnad emellan den fromme och den ogudaktige, än att den förra lider, och den sednare frodas i en trotsande välgång? Min oskyldiga vandel, som samvetet bevittnar, mitt hjertas varma tillgifvenhet för Gud, mitt bemödande att vara Hans faderliga vilja trogen, min vaksamma omsorg att icke såra eller förolämpa någon varelse, med hvilken jag lefver — skola de då ej kunna freda mig mot Lyckans förföljelser och den stolta Gudlöshetens förakt; skola de vara alldeles fruktlösa och förlorade för min närvarande sällhet; *skall det*

då fåfängt vara, att mitt hjerta ostraffeligå lefver, och att jag mina händer i oskyldighet tvår? Ps. 73: 13.

Så, Dyraste Christne, föras menniskor icke sällan att tveka om en ostrafflig lefnads förmåner, i afseende på deras yttre välgång. Då, under Försynens för det närvarande gömda och hemlida styrelse, det stundom händer, att den rättsinnige lider, och *den ogudaktiga går, som hade han gjort den rättfärdigas gerningar,* så draga vi ofta derutaf den förhastade slutsats, att Gudaktigheten är till intet nyttig, att dygden för den, som öfvar henne, åtminstone icke medförer någon gifven förmånsrätt. Huru mycket en sådan välmening är hinderlig för den frommas tillfredsställelse, för Religionens och de godas framgång i verlden, visar sig vid den minsta eftertanke. Men med denna fördom, med denna tvekan om Gudaktighetens inflytelse på vår utvertes lycka, förenar sig, icke sällan, en annan mot Religionen lika förolämpande och till sina följder ännu skadeligare tanke. Ovänner af vår Salighetslära hafva förekastat oss, och många i öfrigt välsinnade bekännare af Religionen taga det nästan för en sanning, att äfven det inre företräde, som vi tillägga ett helgadt och förbättradt hjerta, att äfven känslan och njutningen af ett högre värde genom fromheten, skulle, efter denna Läras anda och

föreskrifter, icke rätteligen hos en Christen kunna äga rum. Det äro ställen och uttryck i våra heliga Skrifter, som synas yrka en alltid förödmjukad och sorgbunden sinnesförfattning. Der talas om andelig fattigdom, om hjertats innerliga förkrosselse, om ett nedsättande och en försakelse af all egen ära och företräde. Sjelfva den lärorika jemförelse, som Frälsaren i denna dagens text framställer, prisar ju den enas ödmjuka känsla af sin ovärdighet, och nedslår den andras stolta berömmelse af sina dygder. Med ett ord, man har af sådana anledningar trott sig finna, att all högre lyftning i själen, att all behaglig njutning af en genom Gudaktigheten vunnen upphöjelse och förädling ej kunde stå att förena med den af en Christen fordrade ödmjuka och sjelfförsakande sinnesart. Och om än alla icke antaga denna sats med full öfvertygelse, underhålla dock många öfver detta ämne en alltför oredig och tvekande föreställning, och sätta med bekymmer i fråga, om den dygdige kan glädja sig inför Gud af sitt vundna företräde eller ej. Men hvad, Christelige Åhörare, skulle detta föregifvande eller denna tvekan äga någon verklig grund i Religionen? Skulle den rättsinnige, då han ej alltid med visshet kan räkna på något företräde i lyckans skänker, icke heller få fägna sig af något inre företräde genom sin dygd? Skulle äfven detta

glädjeämne under lifvets framfart vara honom betaget? Hvad skulle då sluteligen fästa honom på fromhetens och rättfärdighetens väg? Hvad skulle framskynda honom till målet? Hvad skulle upprätthålla hans sinne under de ofta hårda försökelser, han i lifvet har att genomgå? *Skall det då fåfängt vara, att han ostraffeliga lefver, och att han sina händer i oskyldighet tvår?*

Bemödom oss i denna stunden, att gifva något ljus åt detta grannlaga ämne, och att derutinnan reda våra föreställningar. Det förtjenar vår allvarliga uppmärksamhet, och vi behöfva uti detta, som i allt, att åkalla ljusets anda och Fader till vårt biträde. Hör oss, då vi bedje Dig derom i Jesu namn, — —

Evang. Luc. 18: 9

Med redan kungjord anledning af dagens heliga Evangelium, och i sammanhang med vår begynta föreställning, skola vi, genom Guds nåd, underhålla vår andakt i denna stunden med några upplysande anmärkningar vid den frågan:

Kan den ostrafflige, den helgade Christen, ordenteligen och utan fel, känna och njuta sitt genom Gudaktigheten vundna företräde?

Den uppbyggliga och rörande berättelsen i vår text, Välsignade Åhörare, hade, som det tydligen visar sig, till ändamål, att bestraffa en otidig stolthet öfver egen inbillad fullkomlighet på Gudaktighetens väg, och att uppmuntra till en ödmjuk känsla af egna verkeliga fel och brister.' Frälsaren låter, i detta afseende, tvenne olika personer visa sig: den ena, tagen ur den klass af menniskor, som var i allmänhet namngifven för noggrannhet i smärre religionsöfningar, och för brist på verkeliga dygder — den andra, hemtad ur en flock, som ryktet gifvit en vanhedrande stämpel af de gröfsta och oförsyntaste missgerningar. Han framställer dem i templet inför Gud. Der, förblindad af sin egenkärlek, berömmer sig den ena af sin frihet från vissa utmärkta brott, och af sitt nit att iakttaga några skyldigheter vid den yttre Gudstjensten. Den andra, med vaknadt samvete, med en förfärad blick på sin af laster förmörkade lefnadsbana, med förmodeligen nyväckta uppsåt att återvända till en bättre väg, anropar den Gudomliga Barmhertigheten, och visar alla tecken af ett innerligen förkrossadt och bedröfvadt hjerta. Hvad böra vi då sluta af detta uppträde, och af detta olika förhållande? — intet annat, än detsamma, som, Frälsaren sjelf uttrycker, att den enas ödmjuka bön mera behagade den Högste än den andras högmodiga lof-

offer: att en syndare, som med oro känner sina verkliga fel, är närmare till förbättring och den dermed följande upphöjelse och lycksalighet, än en annan, som med stolthet hvilar vid en diktad fullkomlighet. Men skulle vi af dessa framgifna exempel draga andra slutsatser: skulle vi taga Phariséens bestraffade sjelfförtröstan på en inbillad rättfärdighet, som ett bevis, att den rättsinnige icke heller skulle få glädja sig inför Gud öfver verkliga dygder: skulle vi af en utmärkt syndares billiga nedslagenhet och förkrosselse i sin bättringsstund, draga den slutsats, att icke heller en redan förbättrad, en redan helgad Christen skulle kunna upplyfta sitt öga mot himmelen utan förebråelse, eller utgjuta sitt hjerta inför Gud utan att anklaga sig — O! det vore att motsäga vår Saliggörares tydliga afsigt; det vore att tänka tvertemot dygdens och fromhetens natur, mot den verkliga andan af Religionen, mot dess uttryckliga läror och uppmuntringar; det vore att fråndömma den rättfärdige dess af Himmelen förlänta rätt, dess på jorden mest fägnande belöning; och det är detta, somtvi, genom en eller annan anmärkning, skola klarare ådagalägga.

Det gifs ett inre värde hos den fromme, ett verkligt företräde genom Gudaktigheten; och det hörer till ordningen och till sakens natur,

att han känner det, att han gläder sig deröfver i sitt hjerta. Dygden är hög och ädel i sig sjelf, och hon ingifver nödvändigt en känsla af upphöjelse hos den, som henne öfvar. Den säkra och hastiga känsla, som i vårt innersta dömmer öfver alla sedeliga föremål, och en nästan sinlig erfarenhet öfvertyga oss, utan alla vidlyftiga undersökningar, om det värde, som tillhörer ett rättsinnigt väsende, och om den aktning, som dygden tilldrager sig. Betrakten, på sammanlefnadens skådeplats eller i edra tankar, en man, hvars steg visheten leder, hvars hjerta blifvit helgadt af Religionen. Betrakten honom i sitt förhållande till Gudomligheten och till sig sjelf: hvilken allvarlig och glädjefull vördnad han offrar åt sin varelses Upphofsman: huru han uppsöker Honom både i samhällets och naturens tempel: huru uppmärksamt han förenar sig med Guds vilja både i styrelsen öfver sitt hjerta och i utförandet af sina gerningar: med hvilket saktmod han njuter sina gladare öden: med hvilken undergifven ståndaktighet han uthärdar sin motgångsstund. Skåden honom i sina förbindelser till menskligheten och till samfundet. J röjen ett nit för ordningen och för rättvisan, en vaksamhet att gagna öfverallt, en sorgfällighet att intet hjerta såra, att utbreda en förnuftig glädje ibland bröder, och hugsvalelse bland de klagande likar, som lyckan miss-

gynnat. Och, vid denna åsyn, hvilket upphöjdt värde framlyser ej från dessa dygder; huru aktningsvärd synes eder icke den rättsinnige, som utöfvar dem, äfven om han skulle möta eder i ett ringa stånd och för öfrigt omärkbara öden! Men detta fromhetens egna värde, som andra hos honom upptäcka, vore det rättvist, vore det naturligt, skulle det ens vara möjligt, att han sjelf icke kände det? Skulle någonting förbinda honom att, emot sanningen, misskänna de dyrbara förmåner, som blifvit honom förlänte? Skulle det möjligen kunna tillräknas honom som ett brott, att han fägnade sig öfver ett företräde, som han vunnit genom dygden? Skulle han allt framgent böra underhålla samma nedslagna missnöje med sig sjelf, samma tillvitelser i sitt hjerta, som i sin första bättringstimme, eller som den på syndens bana ännu förvillade brottslingen? Nej, Gud, som satte menniskans yppersta värde i Gudaktigheten och en ostrafflig vandel, Gud, som sjelf använder sin barmhertighets omsorger att upplyfta henne dertill, har ock visserligen velat att hon skulle njuta detta värde med förnöjelse. Derföre, helgade och förbättrade hjerta, dygdiga Christen, hvem som helst, vägra dig icke att med eget bifall och förnöjelse känna det värdigare tillstånd, hvartill du genom Saliggörarens nåd blifvit upplyft. Se, på andra sidan, med rysning den mörka

och föraktteliga lastens väg, der så många olyckliga varelser ännu skynda mot förderfvet och vanäran; och tacka Himmelen, som, antingen från morgonen af din lefnadsdag, bevarat ditt hjerta mot förförelsen, eller sedan, i en lycksalig stund, återkallat dig från redan begynta villor.

Det gifs en egen ära, ett högre företräde för den rättsinnige, och det är honom tillåtet att njuta det; ty Religionen sjelf kallar och förer oss till en sådan känsla, genom de föremål och utsigter som hon framställer, genom det tillstånd och de förbindelser, hvari hon försätter oss. Den, som antingen af hädelse mot Christendomen, eller af en illa förstådd välmening, ännu skulle påstå, att en beständigt nedslagen och förkrossad anda vore en Christens tillbörliga sinnesställning, låt honom med allvar betrakta dessa höga föremål och belägenheter, hvartill vi kallas af Religionen. Det är just Christi Evangelium, som är skickadt att i alla afseenden upplyfta vår själ och ingifva oss en hög föreställning om menniskonaturen. Eller hvad skulle vara afsigten, hvad bör naturligen blifva verkan af en Lära, som visar och meddelar en förlossning utur träldom till frihet, som visar oss den Högsta Varelsen sysselsatt att återställa menniskans lycksalighet, att sätta henne i den ljufvaste förbindelse med Honom,

och upphöja henne ända intill värdet af ett Guds barn? Hvilka känslor skulle den naturligen ingifva, denna vidgade synkrets öfver lifvets gräns, denna utsigt öfver grafven, denna seger öfver förgängligheten, som Religionen framställt och beredt? Hvad bör väl blifva den varelsens naturliga känsla och omdöme om sig sjelf, som ser sig vara så ömt vårdad, så högt älskad af Gudomligheten: som finner sig småningom förädlad genom ljus och dygder: som mer och mer känner sig lifvas af samma anda, ledas af samma afsigter, syfta till samma ändamål som den Fullkomlige: som, redan här i förening och förvantskap med Himmelen, väntar att blifva det ännu mer i en sällare och fullkomligare verld? Och då Religionen sjelf, genom hela sammanhanget af sin Lära, genom de särskilta ämnen hon framställer för vår kännedom, för vårt hopp och bemödande, genom de uttryckliga uppmuntringar hon meddelar oss, tydeligen åsyftar att bereda en sådan upphöjelse, att väcka sådana känslor och föreställningar i vår själ — skulle det då vara oss af Religionen förmènt att vid vår förbättring njuta denna upphöjelse, att fägna oss af dessa föreställningar, och känna vår lyckliga belägenhet sådan den är? Nej, Värdiga Christen, hvars anda Salighetsläran helgat, hvars hjerta ostraffeliga lefver efter dess föreskrifter, visst må du utan fruktan tillåta dig

att njuta det värde och det företräde, hvartill du genom nåden blifvit upplyft. Intet bud af Christendomen förbinder dig att med ett sorgfullt och sjelfföraktande sinne förtynga dina dagar i Gudaktighetens tjenst. Mildra den oro, som minnet af förflutna fel eller närvarande brister någongång torde uppväcka, med den sanna föreställningen, att du nu är bättre, att din fordna skuld är afplånad, att dess skadeliga följder skola mer och mer och slutligen alldeles blifva undanröjde, att ditt hjerta skall, genom en fortfarande vaksamhet och den helgande Andens biträde, småningom renas från ännu vidlådande ofullkomligheter. Känn lyckan af den förändring, hvarigenom du blef upptagen till värdigheten af ett Guds barn, och det höga ändamål, som sammanbinder din varelse och alla dina närvarande händelser med Evigheten. Ack! ja, när från den höjd, dit Gudaktigheten och dygden dig upplyft, du skådar utöfver det närvarande och öfver framtiden, huru smått och obetydligt må du icke anse allt, som vanligen så mycket intager, eller förfärar ett menniskosinne! Huru stilla kan du icke betrakta omvexlingen af alla jordiska öden, fåfängligheten af hvad du fordom önskat och eftersträfvat, sjelfva aftagandet af dina krafter, ditt märkbara framskridande mot målet; och din yttre hyddas slutliga förstöring, när du lärt att förnämligast eftertrakta det som ofvan

efter, och icke det som förgängligt är: när du känner din innerliga förbindelse med Gud, den Evige och Oföränderlige, alla verldars och alla varelsers Fader: när öfver allt, hvad dig fordom nedtryckte, du upphöjer dig till Honom, att njuta salighet i Hans umgänge.

Ja, Älskade Åhörare, så kan en helgad Christen känna värdet och företrädet af sin Gudaktighet; så kan den ostraffige *glädja sig af Herranom*; så kunna vi på dygdens väg *berömma oss af hoppet, som vi hafve till den herrlighet, som Gud gifva skall.* — Men att kunna njuta detta företräde utan fel, för att fägna sig af dygdens värde, utan att såra andra förbindelser, låt den, som önskar sig denna förmånsrätt, icke förgäta de regler Religionen i detta afseende föreskrifver. Låt honom icke grunda sitt värde på något annat än det, som är verkligt och väsendtligt i en Christens dygdeöfning, icke lättsinnigt hvila vid en eller annan mindre skyldighet, icke uraktlåta hvad som svårast är i Lagen, utan med full vaksamhet och trohet bemöda sig att uppfylla allt *hvad godt är och hvad Herren af honom äskar*: låt honom, vid det värde han finner hos sig sjelf, taga sig tillvara att icke förgäta Gud och det pris, som Honom tillkommer, att icke glömma det första Upphofvet till all god och all fullkomlig gåfva,

icke glömma hvem det var, som kallade honom till trones och dygdens lycksalighet, som visade honom dess väg, som gaf honom kraft att deruppå begynna och fortsätta sin vandring: låt honom vid det goda han hos sig redan finner, icke förgäta det goda som fattas honom ännu — icke, af nöje öfver hvad han uträttat till sin fullkomlighet, afstadna med sitt bemödande för samma stora ändamål: låt honom ändteligen, vid jemförelsen mellan sig och sina likar, dömma med ödmjukhet och saktmod, icke såra rättvisan eller den broderliga kärlek, Christendomen i synnerhet oss anbefallt — så skall han utan fel kunna fägna sig åt dygdens företräde, och alltid med ödmjukt och tacksamt hjerta offra åt den högsta Barmhertigheten äran för den saliga förmånsrätt, som han med ingen egen kraft och förtjenst kunnat bereda. —

PREDIKAN

på

Trettonde Söndagen efter H. Tref. Dag.

Det ser man att din förtröstning är fåfäng, och dina allmosor förtappade. Så dömde en obetänksam vän öfver den gamle Tobiæ välgörande hjerta, och öfver den belöning han derföre hoppades från himmelen; så dömma ännu de oupplysta och vrångvisa sinnen öfver en Christelig Välgörares verk, i synnerhet när den väntade lönen för hans dygder synes dröja eller uteblifva. Om han icke alltid kan fritagas från de bördor, som äro oskiljaktiga från menniskolifvet: om sorgerna någon tid förmörka dagen i hans hydda: om han stundom synes gå otackad från sitt medlidande, och fattig från sin välgerning, så äro de, vid sina korta och misstagna utsigter, redan färdige med sitt domslut: hvar är nu hans ersättning; hvad vårdar Himlen hans sak mer än andras; hvar är det utmärkta beskydd han lofvade sig från Allmakten? — *Det ser man att din förtröstning är fåfäng och dina allmosor förtappade.* Tob. 2: 22.

Men hvad! Christelige Åhörare, skulle det så vara? Skulle en välgörande menniskas för-

röstning vara fåfäng, och dess allmosor förtappade? Skulle den skönaste af alla dygder, medlidandet, ensam beröfvas allt hopp, och ensam sakna all belöning? Skulle den Evige Förbarmaren i himmelen icke hafva någon förmånsrätt i förvar åt en uppriktig menniskovän, åt den, som på jorden trognast tjenar, och närmast liknar Hans milda och kärleksrika väsende? Nej, den Allvisa Godhet, som framför alla andra dygder, anbefallt oss mildhet och välgörande mot våra likar, har ock med denna dygden bifogat öfverträffande belöningar. Allt hvad en naturlig ömhetskänsla har ljuft och behagligt: allt hvad en loflig ärelystnad har skönt och intagande: allt hvad Guds besynnerliga uppseende och nåd har stort och angenämt: allt hvad Hans faderliga välsignelse har förmånligt för vår verkeliga lycka — är i beredskap åt ett hjerta, som i trone öfvar barmhertighet och broderlig kärlek. Det har den högsta Sanningen lofvat; det bevittnar hvarje rätt välgörande menniskas erfarenhet. Den barmhertiges förtröstning till Gud är icke fåfäng; hans allmosor äro icke förtappade. Någon del af sin lön erfar han i sjelfva ögonblicket af sin välgerning; och hvad han ännu kan sakna, väntar honom i de framtida stunder, som den Evige Belönaren pröfvar tjenligast till hans vedergällning.

Med denna tröstеliga känsla gå vi, att, i dess ledning af dagens heliga text, närmare förklara detta ämne, och utförligare visa, huru godt det är för oss sjelfva, att vara barmhertige emot andra; och huru mycket en Christelig Välgörare vinner, under det han synes förlora genom sin hjelpsamhet. Vi utbedje oss härtill ett nådefullt bistånd af barmhertighetens Fader, — —

Evang. Luc. 10: 23.

Den intagande målning af en rätt menniskokärlek, som Frälsaren framställer i vår text; det höga värde Han tydligen synes sätta på denna dygd, och det löfte om lif och lycksalighet; som Han förbinder med dess fedliga utöfning; har gifvit mig anledning, att på denna stund söka upplifva den Christeliga barmhertigheten i edra hjertan med att föreställa:

Hvad verkan ett i rätt ordning öfvadt välgörande har på vår egen sällhet.

Att ömma vid andras nöd, att med villigt hjerta använda de krafter och gåfvor, Försynen oss anförtrott, till en behöfvande nästas lindring och understöd, eller, med andra ord, att öfva ett Christeligt välgörande, dertill hafva vi uti Christendomen de allvarligaste bud och de star-

kaste uppmuntringar. *Varen barmhertige, såsom eder himmelske Fader barmhertig är* — är en lära, som vår Saliggörare låtit ömmast ljuda för verlden: en lära, som Han icke trott sig nog djupt kunna intrycka i menniskornas sinnen. Allt hvad som kraftigast bör kunna röra vår själ och öfvertala vårt hjerta, använder Han i Religionen, för att beveka oss till barmhertighet och välgörande. Än framställer Han, likasom för vårt öga, de rörande föremål, som begära vårt medlidande, för att genom den deltagande sorg, som deras åsyn uppväcker, förmå oss till deras hjelp. Se, ropar Han, den faderlösa utan värn, och den öfvergifna, som ingen tröstare äger; se sjuklingen, som i qval och vånda suckar efter en svalkande dryck och ett trösteord; se den fattige, utan tak och bröd, som vid din tröskel tigger en tillflykt emot köld och hunger; se den betryckta, som med tårfulla ögon söker hvar han måtte finna någon, som skaffar hans rätt i dagen; — skåda dessa nödens offer; se! de lida — *varen barmhertige, såsom eder Fader barmhertig är.* Än, för att väcka vår tjenstfärdighet, påminner Han oss vårt gemensamma ursprung med de olyckliga, som anropa oss: dessa ömkansvärda varelser äro edra bröder — *varen barmhertige, såsom eder Fader barmhertig är.* Än söker Han sätta vårt medlidande i rörelse, genom åtanken på lika öden:

den vedermöda, en annan i dag lider, torde i morgon blifva eder egen lott — *varen barmhertige.* Än uppmuntrar Han oss att göra godt, genom tacksamheten mot en högre Välgörare: det välstånd, J njuten, den lycka, som fägnar eder glada dag, den tröst, som vederqvicker edra mörka stunder, äro ju välgerningar från eder Fader i himmelen; J kunnen ej betala dem åt Honom; vedergällen dem åt Hans lidande barn på jorden.

Sådana och dylika anmaningar till välgörande möta oss öfverallt i vår Salighetslära. De böra påskynda oss i utöfningen af denna älskansvärda dygd; de böra göra vårt hjerta ömt för en lidande nästas vedermödor. Men ännu mer har en vis och välgörande Gud velat uppmuntra oss att utöfva denna skyldighet, då Han förenat dess utöfning med vår egen fördel, och så förordnat, att vår bevista barmhertighet skulle hafva den mäktigaste inflytelse på vår egen sällhet, att, vid våra välgerningar, vi vinna mer, än hvad vi gifva; och förvara åt oss sjelfva ädlare skatter, än dem vi meddela.

Den första verkan, som en Christelig välgörares dygd har på hans egen sällhet, är det nöje, han känner i sjelfva välgörandet. Och jag frågar eder erfarenhet, J menniskovänner: gifves

det någon förnöjelse i dödligheten att jemföra med det inre medvetandet att hafva räddat en olycklig, eller åtminstone hafva lindrat hans vedermödor? Hvad hugnad och tröst är det icke redan, att känna med sig sjelf, att man icke är grym och hårdhjertad: att man följer en förbättrad naturs ordning och rörelser, att man ömmar för nödställda varelser, och öfvar gerningar, som äro de mest anständiga för menniskor, hvilka alla blifvit kallade till ett lika ändamål? Hvad nöje att känna sig föras af samma böjelse, och se sig arbeta i samma plan, som den ädlaste och bästa af alla varelser, den store Förbarmaren i himmelen; och att se sig af Honom vara utrustad med förmåga att bidraga till ett så stort ändamål, som den allmänna nödens borttagande eller förminskande på jorden! Ju större och vidsträcktare en sådan lust och förmåga äro, ju flere föremål de kunna omfatta, ju större och kraftigare hjelp de kunna åstadkomma, ju större och lifligare förnöjelse medföra de. Ack! J som ägen denna verldens gods i ymnighet, om det gifves en stund, då en Christen i ringare omständigheter skulle vara frestad att afundas eder sällhet, så är det då, när J hafven tillfälle att göra godt. Ty det gifves ingen lycksalighet på jorden så stor, så ren och så förträfflig, som den att vara välgörande. Sällhetens rätta art består just i den sinnesförfatt-

ningen att göra godt; och huru små äro icke alla sinliga nöjen, om det ock vore de utsöktaste, emot en Välgörares stilla glädje! Låt girighetens och de fåfänga nöjens slafvar njuta hvad de så högt värdera; förgäfves skola de söka en känsla så ljuf, som den barmhertiges glädje, när han, äfven med möda och uppoffringar, upprättat den förtrycktas lycka, eller återgifvit den bedröfvade en glad dag. *Den som far efter barmhertighet*, säger Salomo, *han finner lif*, det är den högsta glädje och lycksalighet, som någonsin kan njutas i menskliga lifvet.

En Christelig Välgörares dygd har, för det andra, den följden med sig för hans egen sällhet, att hans utvertes lycka, genom en synnerlig välsignelse af Gud, ofta växer och förkofras, under det han meddelar sitt goda åt andra. En af de vanligaste orsaker, som göra menniskor ohågade för välgörandet, är fruktan att derigenom alltför mycket minska sina egna tillgångar. Men låt dem genomse hvilka minnesböcker som helst öfver deras likars fall och menskliga rikedomars förstöring, och de skola finna, att sällan har någon blifvit fattig genom sina välgerningar. Nej, det gifves en vedergällningsrätt i det goda, så väl som i det onda af menniskors förhållande. *Den som förbarmar sig öfver den fattiga, han lå-*

nar Herranom ; Han skall vedergälla honom godt igen. Hvilken hög tanke, hvilket rikt hopp för den barmhertige! Gud, den Allsmäktige Guden, den verklige Ägaren af all verldens sällhet och lycka, sätter sig sjelf i skuld hos en menniska, för det goda hon bevisar Hans nödlidande barn. Och denna frivilliga, nådefulla förbindelse, huru rikligen uppfyller Han den icke ofta redan här i lifvet, äfven med de ymnigaste timliga håfvor! Välsignelsen hvilar öfver välgörarens hus, och hans barn skola ärfva den efter honom. — Helt olika med den obarmhertiges rikedom. Den må förvaras till en tid, såsom ett minnesmärke af ett hårdt hjerta, och en följd af en öfverdrifven besparing; men aldrig gifver den någon rätt glädje åt ägaren sjelf, och huru ofta har den icke blifvit onyttig för hans efterkommande! Deremot kunna vi med trygghet åberopa oss den gamles vittnesbörd, som grånat under beskådandet af verldens händelser och lopp: och han skall betyga för oss med David: *jag hafver ung varit, och är gammal vorden, men ännu hafver jag icke sett den rättfärdige förlåten, eller hans barn efter bröd gå.*

En Christelig Välgörares dygd har, för det tredje, den följden med sig för hans egen sällhet, att den samlar öfver honom hans hulpna bröders kärlek och tillgifvenhet. Visst kan det goda stundom förgä-

tas bland menniskor: visst kunna de ädlaste afsigter och de bästa gerningar någongång misskännas bland ett förvilladt folk: men otack och fullkomlig glömska af en njuten barmhertighet äro dock, kanhända, mindre allmänna, än man förmodar. Tacksamheten kan under nya behof, genom återkommande bekymmer eller af andra orsaker, någongång domna i dens hjerta, som vi tjenat; men den lifvas åter, och kommer oss ofta väl till pass, när vi det minst förmoda. Det vaka många tysta suckar för en välgörares sällhet, medan han hvilar; och många välsignelser utgjutas öfver honom, när han det icke vet. Och, Christne, låt oss icke förakta de fattigas förböner för oss. Guds ord försäkrar, att *deras välsignelser som förgås skulle, skola komma öfver oss; att Gud vänder sig till de öfvergifnas suckar, och försmår icke deras bön.* Nej, dessa böner äro alltid i något afseende hörda utaf Himmelen; de nedkalla många ljufva belöningar öfver ett välgörande hjerta. Ja, Christelige Välgörare, icke blott de få, som sjelfve varit föremål för din välgerning, skola älska dig; andre skola älska dig med dem. Ditt goda och välmenande hjerta skall icke blifva okändt, äfven om du söker dölja det. Ditt menniskoälskande lynne skall förskaffa dig vänner, hvilkas tillgifvenhet du skall röna, när du det bäst behöfver. Din Fader, som i löndom skådar dina goda uppsåt och

gen; jag skall sätta dig öfver mycket; gack in i din Herras glädje.

Ja, Christne, den Barmhertiges möda är icke fruktlös; hans allmosor äro icke förtappade. Vår välgerning flyter tillbaka till vårt eget hjerta; och Gud vill af nåd betala den med en evig belöning. Skulle icke en sådan föreställning göra vårt hjerta ömt för en lidande nästas bekymmer? Skulle den icke göra barmhertigheten till vår käraste och mest älskade dygd? *Medan vi tid hafve,* mine Bröder, *låt oss derföre göra godt emot hvar man. Låt oss göra godt;* men i en ren och Christelig afsigt; icke af högmod och skryt; men af kärlek och välvilja, i en ödmjuk förhoppning till Guds löften. *Låt oss göra godt;* men icke trögt och försumligen, utan med en lefvande drift och åhåga. Låt oss icke alltid vänta, tills den usle med rop och tårar aftvingar oss en välgerning; låt äfven vår barmhertighet uppsöka den gömda nöd, hvars klagoröst ej hinner till vårt öra. *Låt oss göra godt;* låt oss aldrig söka någon undflykt i vår vanmakt och vår ringa förmåga. Det gifves ingen, som icke är i stånd att göra någon välgerning. Den rike har sitt ymniga förråd; den fattige har sin skärf, sin vattenbägare och sin välvilja, att bjuda åt den, som är uslare än han. Låt allenast hvar och en ut-

rätta det goda han förmår; det skall alltid vara tillräckligt att förvärfva honom den Gudens välbehag, som ser till hjertat. Sannerligen det skall icke blifva honom olönt, hvarken i detta eller det tillkommande lifvet. —

har oss att eftersinna, och som vi skola göra till föremål för vår närvarande andakt. Huru stor vore ej vår båtnad af denna korta stundens betraktelser, om de tjente att föra vårt hjerta närmare intill Gud genom en lifvad känsla af Hans godhet, om de lärde oss att finna de njutningar, den ökade lycksalighet, som ett med Himlens välgerningar förnöjdt och tacksamt sinne medförer. Vi hoppas dessa frukter af vårt arbete; vi utbedje oss denna välsignelse af Din nåd, Du, Eviga Föremål både för vår tacksamhet och våra förhoppningar! — —

Evang. Luc. 17: 11.

Vårt upplästa heliga Evangelium, som föreställer en enda tacksam bland de många, som njutit den Allsmäktiges hjelp, har gifvit en naturlig anledning till den redan kungjorda betraktelse, som vi nu i Herrans fruktan gå att företaga, då vi på en kort stund vilja eftersinna:

Hvilka de orsaker äro, som vålla, att menniskorna så svagt och så litet värdera det goda, hvarmed Gud välsignar deras lefnad.

Utan att söka, i en öfverlagd ondska och i ett uppsåtligt trotsande mot Gudomligheten, grunden

den till den ringa förnöjlighet och erkänsla, som menniskor ådagalägga vid dess välgerningar, röja vi tillräckliga anledningar dertill uti en underlåten uppmärksamhet, i felaktiga omdömen, i uppdrifna sinnesrörelser och begär. Jag nämner bland dessa anledningar och orsaker endast dem, som jag anser för de mest allmänna, och först således den, att vi, under ett vanligt lefnadslopp, och der mindre märkbara förändringar förefalla, gemenligen se förbi det goda, som är oss förunnadt, och endast fästa vår uppmärksamhet vid det svåra och obehagliga, som någongång ligger i vår väg. Det lärer ej kunna bestridas, Dyraste Christne, att, äfven med de svårigheter, som åtfölja vår lefnad i verlden, flere anledningar och ämnen gifvas till vår förnöjelse än till vårt qval, och då summan af godt och ondt vore med noggrannhet upptagen, det goda alltid skulle behålla öfverhanden. Men detta, som utgör Försynens stora och samlade välgerning öfver menniskolifvet, som derföre borde gifva den mest lifliga och varaktiga näring åt vår erkänsla, förlorar sin vigt och sin inflytelse på vårt hjerta, genom en alltför stor ömtålighet, och synes oss i vår föreställning helt annorlunda än det är. Vår känslokraft, som är rörligare för lidandet, och lättast behåller sorgliga intryck, förvarar åt minnet det obehagliga så

erfarit, och lemnar det lyckliga i förgätenhet. En enda mötande vidrighet utplånar i vårt sinne en hel föregående samling af gynnande omständigheter; och den minsta närvarande olägenhet gör, att vi nästan icke märka allt det ljufva och förmånliga, som på samma tid bjuder sig till vårt åtnjutande. Så, när vi icke hejda vår känslighet genom eftertanken, förvillar egenkärleken våra omdömen, och gör, att vi misskänna både våra fördelar och den Handen som gifvit dem. Så, när vi räkna med Försynen, äro vi mest benägne att endast räkna vår tid efter de vidriga tillfälligheter vi genomgått, och förgäta eller föga skatta de välsignelser, hvarmed Han fyllde de betydligaste skiften af vår lefnad. Hvad är, tänker en missnöjd dödlig, det goda, som Himlen gifvit åt mina dagar? Huru mången sorglig stund har jag icke genomlefvat; och huru många tyngder trycka icke ännu mina steg på lifvets ban! Hvilka bitterheter inblandade icke lyckan och menniskorna i det man ville kalla min lycksallighet! Är det väl någon liten afdelning af min lefnadstid, der mitt hjerta icke lidit någon förlust, der mina önskningar icke blifvit gäckade med någon stor missräkning, der icke antingen mödan, eller sjukdomen, eller saknaden förorsakat mig något lidande? — Det är sant, klagande Varelse, att med detta sätt att se och beräkna dina öden, skall

du icke finna mycken anledning att vara nöjd; eller känna dig upplifvad af mycken tacksamhet mot Försynen. Men är det icke lika sant, att det är en alltför stor uppmärksamhet på det obehagliga, som tillsluter din syn, eller förslöar din känsla för allt det verkligen goda och förmånliga, som blifvit dig förlänt? Låt Religionen upplysa dina tankar, och dess vishet föra dig till en stilla och oväldig granskning af dina villkor och din belägenhet i lifvet; och du skall finna en lika tillfredsställande som förödmjukande motsats till hvad en lätt sårad egenkärlek velat ingifva dig. Eftersinna hvad menniskan, efter ordningens lagar, väsendteligen behöfver, för att fägnas af sin varelse; och se, om det icke varit dig förunnadt, med så få afbrott, som ett ännu ofullkomligt och inskränkt tillstånd kan medgifva. Räkna, vid öfversigten af din förflutna lefnad och den närvarande, alla de verkliga förnöjelser, eller alla de anledningar till sällhet och ro, som Himlen meddelat eller bjudit åt ditt hjerta. Räkna, huru mången glad och upplyftande känsla Han gaf dig i åsynen af naturen: huru många fägnader och beqvämligheter Han beredde dig i ymnigheten af det jordiska goda: huru mången ljuf och sorgfri stund Han låtit dig tillbringa i umgänget med en vän: hvilka höga glädjerörelser Han skänkt dig med hvarje tillfälle att hugna och hugsvala dina likar; räk-

na, med ett ord, alla de oskyldiga nöjen, som varit dig tillåtne både för inbillningen, för sinnena, och för själen, och — om du samlat någon erfarenhet på Christendomens och Gudaktighetens ban — så mins de förnöjliga rörelser, som Han der ingifvit i ditt hjerta: de känslor, som samvetets frid, salighetens löften och hoppets utsigter öfver grafven låtit dig erfara. Kasta sedan ögat tillbaka på det svåra och vidriga du genomgått; och säg, om du kan, att ämnena för din sorg varit flere än ämnena för din glädje: att din tid varit mera upptagen af bedröfliga än af lyckliga omständigheter.

Nej, Älskade Åhörare, en upplyst, en oväldig granskning af det goda och det onda, som vi erfarit i våra händelser, skulle öfvertyga de fleste, att mera godt än ondt varit dem beskärdt, och att de hafva att tacka Försynen för en alltid rådande välsignelse. Ack! om vi, då och då, efter ett visst omlopp af tid och händelser i vår lefnad, frågade vårt hjerta i ensligheten: hvad nödvändigt ondt har du lidit, hvad sällt och ljuft har du njutit i ett förflutet tidskifte? Om vi rättvist afdroge från våra lidanden alla de större eller mindre olägenheter, som vi genom egen klokhet kunnat undvika, huru stor skulle icke samlingen af Himlens välgerningar förekomma

oss? Huru tacksamme skulle vi icke skynda tillbaka till Välgörarens fötter, och offra Honom ett hjerta, för hvars glädje och lycksalighet Han så mycket uträttat!

En orsak, hvarföre många så litet skatta de välgerningar Himmelen dem bevisar, ligger äfven deruti, att de, vid jemförelsen med andras tillstånd, och belägenheter, endast fästa sin uppmärksamhet på de högre lotterna i verlden, icke på dem, som äro under deras mått af välgång och lycka. Jag vet, Dyraste Christne, att det vore en svag tröst för en olycklig, att tänka det någon olyckligare gifves än han; det skulle äfven vara en oädel känsla, att fägna sig så mycket mer öfver sin lycka, ju flera man kände, som nödgades sakna den. Vi förkasta både denna tröst och denna förnöjelse, såsom ovärdiga ett vist och helgadt hjerta. Men i fråga om större eller mindre erkänsla mot Utdelaren af menniskors olika öden, om större eller mindre förnöjsamhet med den lott Han förlänt, måste naturligtvis vår enskilta förbindelse mot Välgöraren stiga, ju mer vi finna oss sjelfva utmärkte af Hans välgerningar; och tacksamheten för våra högre fördelar förökas, när vi finne andra, som välsigna Honom för en mindre lott. Men se, detta är hvad vi ofta förlora ur sigte, vid betraktelsen af

våra öden i verlden. Vår sällhetslystnad förer oss gemenligen för långt; den stadnar icke så länge den ser någonting ännu återstående att begära. Vi känna icke en tillbörlig förnöjelse med hvad Gud gifvit, emedan vi finna någonting, som Han ännu kunde gifva oss. Vi fägna oss icke öfver en unnad förskoning från många vedermödor, emedan vi ännu nödgas bära någon andel af lifvets besvär. Derföre, Älskade Åhörare, om något öfveriladt ögonblick skulle föra eder att mindre skatta Försynens bevista nåd i edert närvarande tillstånd: om, med utmärkta välsignelser och lindriga bördor, edert hjerta ännu skulle frestas att förgäta Gud, eller att uppsända en suck, som icke vore tacksamhetens — då sänken edra ögonkast till så många edra likar i mensklígheten, åt hvilka Himlen delat sina gåfvor med sparsammare händer: eller ännu längre ned, ända intill dem, som, lutande under årens tyngd och lifvets vedermödor, lida på en gång af saknadens, sjukdomens och betryckets smärtor. Hören, huru mycket dessa begära för sin tillfredsställelse: huru hjerteligen mången ibland dem skulle tacka Himmelen för en enda klarare dag, för en enda lindrad stund, för en enda droppe af hugsvalelse, som den hemliga Goda Makten ville gjuta i dess vedermödor. Ack! Mine Åhörare, visserligen ären J lycklige, i jemförelse mot dem; och vis-

serligen, då J skänken en medlidandets tår åt deras eländen, lären edert hjerta vända sig med tacksamhet till alla menniskors Fader och säga: hvilken är icke min skuld emot Dig; huru mycket har Du icke gjort för min sällhet; med hvilken tillgifvenhet af mitt hjerta, med hvilken ära åt Ditt namn, med hvilka pligter mot menskligheten skulle jag betala Din barmhertighet! *Huru skall jag vedergälla Herranom det mycka goda som Han mig gjort hafver?*

En orsak, hvarföre många så litet värdera det goda, hvarmed Gud välsignar deras lefnad, ligger äfven deruti, att vid de större vedermödor, som stundom afbryta deras lefnad, de lemna ur sigte antingen den räddning Herren lofvat dem derutur, eller de saliga påföljder Han dermed förenar. Hvad är ett lif, frågar en lidande under sina motgångar, hvad är ett lif, som så ständigt vexlar mellan skiftande öden? Hvad! skulle jag tacka för en glädje, som försvunnit, och hvilken, om den återkommer, alltid är öppen för samma förändringar? — Och jag medgifver, att tacksamheten för det goda, vi njutit, skulle naturligen minskas och försvinna under inbrytande olycksfall, om ingen lofvad räddning vore att förbida, eller inga nådefulla afsigter förente med de pröfningar Gud låter oss undergå. Men då den Alls-

mäktiga rösten talat till den olycklige: *du har en Gud, den der hjelper*: då Han med sin sanning försäkrar, *att Han icke hemsöker oss, utan till det nyttigt är*: att äfven det onda, som menniskan sjelf bereder, ofta och vanligen af Hans godhet afhjelpes eller förmildras: då hvar och en, som någon tid lefvat i verlden, måste med sin egen erfarenhet besanna, att han aldrig lidit utan lindring, och alltid funnit någon utgång ur sin nöd — så, långtifrån att några afbrott från vår välgång skulle göra oss berättigade att mindre skatta de förmåner Försynen beviljar oss, blifver Han, under denna synpunkt, ännu mera vår Välgörare, och äger, såsom vår hjelpare i vedermödan, en ny och förökad rätt till vår erkänsla. Besinna detta, Dödlige, när du, antingen vid en allmän betraktelse öfver ödets omvexlingar, eller vid någon obehaglig förändring i din egen lycka, känner dig frestad att klaga öfver Gud. Besinna ännu mer, hvad Religionen lärer och förfarenheten bekräftar, huru väl en större eller mindre motgång då och då kommer till pass, att väcka det hjerta, som under en långvarigare lycka ville förgäta sig: att bevara din dygd, som så lätteligen skulle hänföras af oförändrade nöjen: att göra dig skicklig för en annan verld, som är ditt egenteliga föremål och den stora bestämmelsen för din tänkande och odödliga själ. Genom detta vi-

sa eftersinnande, skall du, i alla belägenheter, behålla ditt hjerta stilla och tillfreds, föröka din glädje af Försynens timmeliga välsignelser, och bevara dig mot den förebråelsen, att hafva misskänt en välgörande Gud.

En orsak, hvarföre många menniskor förgäta tacksamhetens pligt emot Gud, igenfinna vi ändteligen deri, att de missbruka Försynens förlänta gåfvor till eget förderf, och finna således i sin olycka, den de sjelfve vållat, ingenting att tacka Himmelen för. Det är en lika bedröflig som vanlig anmärkning bland menniskorna, att de ofta använda lyckans förmånligaste skänker till sin egen skada, och förgäta sina pligter mot Välgöraren, just genom de medel, som borde gifva dem den ljufvaste påminnelse derom. Huru mången öfverlemnar sig, utan återhåll, åt ymnighetens tillgångar att smickra sinligheten; hans regel är att njuta; han störtar fram på yppighetens och nöjenas fält; han förslösar sin tid; han förgäter sin kallelse; han undergräfver sin framtida lycksalighet; han tänker icke ens, att det är en Varelse, som gifvit honom lyckan för ädlare ändamål. Huru mången, förblindad af nöjet att äga, uppoffrar allt, för nöjet att äga mer! Han tillsluter sitt hjerta för andras rättigheter och för den olyckligas behof, för att tillskynda sig en vinning, som icke gör honom lyckligare än han var;

och i den obetänkta stolthet, som inbillningen om stora ägodelar tillskapar, förlorar han känslan både för sin Välgörare och menskligheten. Ja, Mine Åhörare, det gifves ingen art af lycka, det gifves ingen yttre välgerning af Himmelen, som icke, genom inbillningens och begärens lössgifvande, kan missbrukas, till vårt hjertas och vår sällhets förderf; äfvensom det icke gifves något mått af jordens välsignelser, i hvilket ett missnöjdt lynne icke finner någon önskan återstå. Tagom denna påminnelse, vid minnet af det goda, hvarmed Gud välsignat vår allmänna och enskilta lefnad; och vaktom oss att, genom sättet att njuta det förlänta goda, förgäta både Gifvarens och gåfvans ändamål. Har den Högste förlänt oss en större lott af jordens håfvor, låt oss njuta den med en vis glädje; men besparom någon del deraf till dens understöd, som har ingen annan skörd att berga än den förmögnas barmhertighet. Har han gifvit oss de ämnen, vi förnuftigtvis kunna begära till vår ro, låt oss icke klaga öfver de oundvikliga olägenheter, som uppblanda dem. Låt vårt hjerta i allt tacka Himmelen och vara förnöjdt. Och då vi, från denna andaktsöfning, återgå till sammanlefnadens vanliga yrken, måtte ingen bli funnen, som icke, genom befästade och ökade dygder, af uppriktigt hjerta prisar sin Välgörare. —

PREDIKAN

på

Femtonde Söndagen efter H. Tref. Dag.

De gå bort såsom en skugge, och göra sig mycken onyttig oro. Det var en länge underhållen uppmärksamhet på menniskolifvet, det var en mångårig förfarenhet af egna bekymmer, som ingaf Konung David denna teckning af de dödligas vanliga tillstånd på jorden. Han såg icke allenast och beklagade den ringa varaktigheten af deras närvarande lefnadsdag, och de oundvikliga lidanden, hvaraf deras stunder till en betydlig del skulle upptagas; han betraktade med ännu ömmare deltagande deras obetänksamhet, att med många fåfänga sorger öka sina qval, och derigenom förvandla sin hela varelse till en kedja af eländen. Beklagansvärde och föga vise vandrare genom en förgänglig verld! — *De gå bort såsom en skugge, och göra sig mycken onyttig oro.* Ps. 39: 7.

Densamma heliga Lära, Älskade Christne, densamma röst ifrån Gud, som så ofta varnar oss mot förförelsen af ovisa och fåfängliga nöjen, möter oss i dag med den ej mindre vigtiga erinran,

att taga oss tillvara för onyttiga bedröfvelser — alltid i samma ömma och välgörande anda, då det är gifvet, att en lättsinnig glädje och en öfverflödig sorg lika aflägsna menniskohjertat från en verklig upphöjelse och sällhet. Och skulle vi kunna misskänna det hjerta, som i den Text, oss denna stunden förelägges, så lifligt förmanar sina efterföljare, att icke omåttligen sörja för sitt förgängliga lif? Sannerligen, om ej hvart ord, Jesus talat, om ej hvar gerning, Han gjort, vittnade om en Gudomlig godhet och sanning, skulle dock denna föreställning af Jesu Religion, ensam, böra öfvertyga oss, huru fullkomligt Han kände det menskliga sinnets närvarande svaga författning, och huru ömt Han nitälskade att återgifva det sin förlorade styrka, sin ädelhet och sin ro. *Sörjen icke för edert lif* — i detta bud igenkänner mitt hjerta vårt slägtes visaste Rådgifvare och Vän. Ty, Mine Åhörare, hvem af oss skulle icke hafva sig bekant, huru mycket vårt sinne är benäget att nedtryckas af misströstan och bekymmer, med hvilken missnöjd och orolig anda de fleste förmörka sin korta förgängliga dag, och hvilket stort välde i allmänhet sorgerna hafva inkräktat öfver jorden? Ack! det är icke från vissa leende uppträden i menniskornas sammanlefnad, som man får bedömma deras inre tillstånd. Hvad är den lilla upplågande glädtighet,

som framlyser i nöjets samqväm? Hvad är den sorgfria blick, hvarmed de mötas i umgängets stund? Hvad är sjelfva det smickrande behaget af några vundna önskningar? Hvad är allt detta, betraktadt mot det hela af menniskolifvet? — några bilder af förnöjelse, som tändas och slockna i samma ögonblick. I sin enskilta boning, och återkommen till vanliga föremål, känner hvar och en sin plåga, suckar hvar och en öfver sin saknad, lider hvar och en af sin fruktan och sina bekymmerfulla omsorger. Den hemliga oron, närd af tusen olika ämnen, härjar småningom i deras bröst, nedböjer i förtid deras hufvud, påskyndar deras nedgång i grafven, och stadfäster detta klagande omdöme hos betraktaren: *de gå bort såsom en skugge, och göra sig mycken onyttig oro.*

Ja, Christelige Åhörare, det gifves bland våra lidanden på jorden mycken onyttig oro; det gifvas fåfänga bekymmer, bekymmer, dem vi kunde undvika, sorger, genom hvilkas underhållande vi intet annat uträtta, än att vi församla oss mot Religionens föreskrifter, mot Försynens vård och mot vårt eget hjerta. Bemödom oss att utestänga eller förjaga dessa hemliga fiender till vår ro. Jag skall, genom Guds nåd, använda denna stunden att teckna dessa sorgers fåfänglighet och skada, och genom sjelfva denna teckning uppma-

na vår Christeliga omtanke, att nyttja klokhetens och Religionens krafter till deras utrotande. Gud! gif Din välsignelse till vårt förehafvande. Understöd oss med Din vishet, att förvara oss emot den oro, för hvilken Din godhet velat hafva vår lefnad förskont. Och för hvilka öden Du kan hafva bestämt våra återstående dagar, låt oss åtminstone icke förbittra dem genom onyttiga bedröfvelser. Hör oss, i Jesu namn, — —

Evang. Matth 6: 24.

I öfverensstämmelse med Jesu mildt afsigt och lära i vår Text, hafva vi, såsom ämne för våra tankar på denna stunden, företagit att till inbördes varning och uppväckelse betrakta:

Fåfänga bekymmer för vårt närvarande förgängliga lif.

Det lärorika tal, som i vårt upplästa heliga Evangelium innehålles, och som gifvit anledning till närvarande betraktelse, utmärker äfven tydligen naturen och föremålen af de bekymmer, hvilkas fåfänglighet vi företagit oss att beskrifva. De härleda sig från det hos menniskan medfödda begäret, att bibehålla och behagligen njuta sitt timliga lif, och syfta på beredandet eller förvarandet af de ämnen, som hon för detta än-

tvamål anser nödvändiga. *Sörjen icke för Edert lif*, säger Jesus, *hvad J skolen äta och dricka — och icke för Eder kropp, hvad J skolen kläda eder med.* Och vid detta vår Saliggörares ömma och tröstetiga råd till sina efterföljare, vittnar eder egen urskillning, Mine Åhörare, att det icke var en förnuftig omtanke, ett afpassadt klokt bemödande till befordran af deras jordiska sällhet, som Han ville förbjuda dem. Nej; Gud har icke upphäfvit, genom Religionen, hvad Han ålagt oss, genom Naturens lag. Hans lära uppmuntrar och gillar en måttlig omsorg hos menniskan att befrämja äfven sitt utvertes väl, och afvända sitt eget lidande. Han ser med välbehag den omtänksamme invånaren på jorden, som med munterhet öfvar de egenskaper, som tjena att bereda, och använder den klokhet, som tjenar att bibehålla hvad han verkligen behöfver till sin egen trefnad, och till deras, som blifvit anförtrodde åt hans vård. Det är icke heller utan detta villkor af omtanke och flit, som Han lofvat oss någon välsignelse under vår lefnad. Men när Han ser en dödlig, hvars omsorg för lifvet och dess fördelar uppgår till ett verkligt sinneslidande: som orolig sträcker sitt begär till förmåner, dem han ej oundgängligen behöfver, och till en morgondag, den han ej med visshet känner: som qväljer sig af hvarje fruktad motgång och af hvarje felslagen

förhoppning: som med förgätenhet af den högre Styrelse, som bestämt hans mått af lycka, arbetar med ängslan att förändra sina öden efter sin egen plan — vid denna syn, som så ofta förekommer Honom bland menniskorna, låter vishetens Gud och lifvets Vårdare höra sin röst i Religionen: *sörj icke;* dina bekymmer äro fåfänga; de kunna icke förändra händelserna; de kunna icke öka dina njutningar; de förjaga glädjen af det goda du redan har; de förhindra de ädlare omsorgerna för ditt hjerta; de förolämpa den faderliga Försyn, som lofvat göra dig lycklig genom sin omvårdnad. Och se, häruti består fåfängligheten af våra jordiska omsorger. Låt oss närmare utreda detta ämne för våra tankar, för att, af sjelfva dessa omsorgers onytta, hemta en ny väckelse att utestänga dem ur vår själ.

Sörj icke; låt icke dina omsorger för bättre öden i det förgängliga lifvet uppgå till verkliga bekymmer; de äro fåfänga; de kunna icke förändra händelserna, icke tillskynda dig de önskade föremål, som du så oroligt eftertraktar. Det synes, Mine Åhörare, såsom skulle ingen anmärkning vara mer öfverflödig än denna, och såsom borde ingenting vara mer närvarande för menniskornas tankar, än vårt ringa inflytande på verldens

dens gång, och på de tillfälligheter, som, till-skyndade af en helt annan Styrelse, grundlägga eller förändra våra öden. Det synes som kännedomen af denna synbara vanmakt borde naturligen bringa oss till utöfning af den gamla vishetens regel, att icke göra till ämne för vår åtrå eller vår sorg, hvad som icke ligger inom kretsen af vår förmåga. Likväl visar menniskors dagliga förhållande, huru väl de behöfva erinras om denna enfaldiga sanning. Vår Frälsare framställer den genom en liflig liknelse i vår text, bland de skäl, som Han för öfrigt nyttjar, till inskränkning af våra jordiska bekymmer. *Hvilken är ibland eder,* säger Han, *som med sin omsorg kan sätta en aln till sin längd?* Likaså litet kunna vi med all vår oro lägga ett år till vår lefnad, återfylla ett tomt rum bland våra vänner, bilda menniskolynnet efter vår smak, eller åstadkomma någon annan efterlängtad förändring emot naturens och händelsernas antagna rigtning. Och äro de väl mindre ställda utom vår möjliga åtgärd, många fåfänga ämnen, öfver hvilka vi hemligen oroa oss? De rikare tillgångar, det högre anseende, det lugnare lif, öfver hvars saknad så många menniskor sucka och beklaga sig, för hvilkas ernående de göra sig så mycken orolig möda — huru få kunna gifva sig en enda af dessa fördelar, och hvar är

den varelse på jorden, hos hvilken de alla finnas förenade? — Men kan nu vår oro öfver dessa och dylika ämnen icke verka deras förändring, hvarföre sörja vi? Dödlige! dina bekymmer i detta afseende äro fåfänga; de återbära dig ingen annan vinst än deras bitterhet. Hör den Gudomliga Vännens råd, som bäst vet att leda dig genom lifvet: *sörj icke!* Har Himmelen gifvit dig nog för ett ordentligt hjertas önskningar, låt icke inbillningen skapa diktade saknader. Tag dig tillvara för den i verlden så vanliga villfarelsen, att trängta efter fördelar, som ej kunna förenas, eller som ej naturligen kunna tillhöra din belägenhet och din krets. Begär icke lugnet på höjderna, eller solstrålarna i dalen. Beklaga dig ej, i ungdomen, öfver saknaden af en mognare ålders företräden; och se ej tillbaka, i din ålderdom, efter lifligheten af dina unga år. Äger du verkliga skäl att önska en möjlig förändring i dina öden, använd med ståndaktighet de medel, som visheten och ett rent hjerta bjuda dig; och afbida med tålamod den utgång, som icke är i din, men i den osynliga Styrelsens hand.

Sörj icke; hejda dina omsorger för lyckans gåfvor; låt dem ej förvandlas i ditt sinne till verkliga bekymmer — ty dessa bekymmer äro fåfänga, äfven i det afseendet, att deras föremål,

äfven vunnit, föga kunna öka dina njutningar? Det är en af de stora fåfängligheter, som vidlåda den timliga lyckans gåfvor, och som mycket bör minska deras saknad, hvilka deraf erhållit en mindre lott: att dessa gåfvor, äfven i den högsta ymnighet, ej kunna gifva mer än en viss inskränkt grad af tillfredsställelse. Denna anmärkning bekräftar sig, antingen vi rådfråga de sinliga tingens natur eller menniskornas förfarenhet. Ehuru mycket begäret och en dårad inbillning må på afstånd prisa den varelse säll, som kommit i besittning af de högre lotterna på jorden, så kan han dock deraf icke äga andra fägnader än dem, som likaväl kunna njutas, äfven i en medelmåttig lycka. Allt det öfriga är honom onyttigt. Eller hvad har han då vunnit, denne af verlden prisade och afundade man, som, genom långa bekymmerfulla omsorger, ändteligen upphunnit en viss höjd af rikedom och lycka? Är han mera lycklig i sitt hus, är han mera älskad af sina vänner, är han mera förnöjd i sin själ, än han var det i sin fordna belägenhet, der han blott ägde det nödvändiga till ett behagligt lif? Vore det icke att säga mycket, om man medgaf, att hans nöjen och hans mödor i begge tillstånden uppväga hvarandra? Och hvad är då hans vinst af så mycken uppoffrad ro, af så många tunga stunder, som det kostat honom, för att gifva denna ef-

terlängtade förändring åt sitt tillstånd? Men kanhända finner han sig ersatt genom varaktigheten af sin förvärfvade lycka? Ack! det är en så liten tid han kan lofva sig att njuta den: *Lyckans skänker*, vittnar Skriften, *hvila på en stormvind och en låge. De göra sig vingar, och fara såsom Örnar åt den höga luften.* Huru snart, dessutom, har icke den lyckligaste hunnit till målet! Huru hastigt står han vid den eviga skiljopunkten från alla jordens nöjen och gåfvor! Och för dessa gåfvor, Christne, som medföra en så inskränkt njutning och en så liten varaktighet, skulle vi göra oss så mycken oro! För dessa *grässtrån, som i dag stå, och i morgon kastas i ugnen*, för dessa sandkorn af en verld, som förgås, skulle förnuftiga varelser uppoffra en så stor del af sitt sinneslugn, och hela år af den korta tid, som blifvit dem beviljad på jorden! — Nej, tänkande och förfarne Lärjunge af den sanna lycksalighetens Lärare, du vet att bättre rigta din omtanke för lyckan i en förgänglig tid. Under din vaksamma, men måttliga omsorg att bereda eller vårda ditt timliga välstånd, instämmer ditt sorgfria hjerta i denna förträffliga bön till Himmelen: *fattigdom och rikedom gif mig icke, men gif mig min afskilda del af det nödvändiga.* Du vet, att genom alltför mycken tillgifvenhet, genom en alltför vidsträckt omsorg för jordiska sällhetsämnen, skulle du

betaga dig hela glädjen af din redan beskärda lott. Du vet, att denna omsorg, uppdrifven till ett verkligt sinneslidande, skulle tillsluta en af de ädlaste källor till lifvets förnöjelse, den, att befrämja andras båtnad och ro. Derföre ärar du din Välgerningsman och Hans gåfvor med din tillfredsställelse; du öfverhopar Honom icke med din klagan, eller med nya begär; du gifver ett väckande efterdöme åt den ovisa verlden, att det gifvas högre omsorger för menniskan, än omsorgerna for detta förgängliga lif.

Ja, Älskade Christne, det är ännu en fåfänglighet i de öfverdrifna verldsbekymren, emot hvilka Jesus i dag varnar sina vänner: desaa bekymmer förhindra de ädlare omsorgerna för vårt hjerta. *J kunnen icke*, säger Han, *tjena Gudi och Mammon*. J kunnen icke på en gång offra eder hela omsorg åt himmelen, och åt verldens gods, icke med lika sorgfällighet vårda eder själs angelägenhet och eder utvertes lycka. Endera måste hafva företrädet. Men hos en menniska, sådan som förfarenheten vanligen visar henne, endast sysslosatt af yrken, som alla tillhöra det timliga, begrafven i mödor för sin utkomst eller sin rikedom, jagad af omsorger för ärelystnadens eller nöjets fordringar — hos en vanlig vän af verlden, hvar är något rum öfrigt för högre känslor

och bemödanden? Hvilka stunder återstå honom, att tänka på sin själ och på Gud? När har han tillfälle att öfverlägga, huru han skall blifva väl med sin Skapare och Försonare, som skall blifva hans Domare i en annan verld? När undersöker han sitt hjerta, sina fel, och sättet, huru de skola förbättras? När tackar han sin Välgörare i himmelen, som välsignat honom? När söker han nåd för sin synd, rening för sitt samvete, och hopp för sin dödstimma? När uppfyller han, med ett ord, någon af de pligter, hvilka främst åligga honom, såsom Guds förnuftiga kreatur, såsom Jesu återlösta barn, och såsom en varelse för evigheten? Är han icke hindrad från alla dessa omsorger, genom de rådande bekymren för sitt förgängliga lif? Och denna enda dag, offenteligen egnad åt Salighetens vård, och den Allsmäktiges dyrkan, är den icke ofta upptagen af samma föremål? — Dödlige! det stundar en dag, och nalkas med hvarje ögonblick närmare, då allt, hvad vi förvärfvat oss af jorden, skall vara oss till intet nyttigt: då nöjen, vänner och hela förgängelighetens verld skola lemna oss blottade på alla de tillgångar, för hvilkas vinst vi fordom sörjde och arbetade: då vår varelses andra och oändeliga tidehvarf skall öppnas, detta tidehvarf, egnadt åt redogörelse, belöningar och oföränderliga öden. Behöfva vi inga ämnen samlade

och förvarade för dessa vigtiga uppträden? Behöfva vi, för dessa tillkommande stunder, ingen tröst, intet hopp, inga behagliga minnen, ingen vän att trygga oss vid, ingen förberedd bekantskap med Honom, af hvilkens välbehag vi bero för både detta och det tillkommande lifvet? — Christne! låtom icke verldens lynne och bekymmer bedraga oss om våra verkliga fördelar. Låt oss icke lemna till sist, hvad vi borde först företaga. Hvad är brödet, och lyckan, och några små njutningar för en dag — emot samvetsfriden, emot lugnet på vår sotsäng, emot hoppet till de återlöstas Far, emot saligheten i det oförgängliga land, dit vi kallas snart genom döden. Glömmom icke, att allt är förgängligt på denna sidan om grafven. *Sökom först efter Guds rike och Hans rättfärdighet, så skall allt annat* antingen lätteligen kunna umbäras, eller i ymnigt mått *falla oss till.*

Gör dig ingen onyttig oro; låt icke dina omsorger för din eller de dinas utkomst och lycka i tiden öfvergå till verkliga bekymmer i din själ — ty de äro fåfängliga, dessa bekymmer, fåfängliga till den grad, att de förolämpa den Gudamakt, som vakar för ditt bästa, och innebära en låg otacksamhet emot den Faderliga Försyn, som lofvat göra dig lycklig genom sin omvård-

nad. Visste Han icke, vår Himmelske Fader, allt hvad oss göres behof, undandroge Han oss sin ömma försorg, hade Han lemnat oss åt vår vanmakt, till rof för tidens och händelsernas sjelfrådande skiften — det vore åtminstone en oskyldig svaghet, om, i sådan belägenhet, en menniska under stundelig oro kämpade mot sina vidriga öden, plågade sig med sina egna tankar, och öfverväldigades omsider af omsorger för de ting, som dock af hennes åtgärd så litet bero. Men, älskade och ömt vårdade Barn af en Allrådande Fader! hvad säger eder detta himmelska ord, som Jesus till eder tröst framburit i verlden? *Skåder liljorna på marken, huru de växa. Ser uppå fåglarna under himmelen, huru de försörjas* utur en osynlig hand och *mättas rikeligen; ären ej J mycket mer än de? Äro ock eder hufvudhår all räknad?* Hvad säger eder den egna förfarenheten, under alla de ombytliga öden J genomgått på jorden? — hvad, om icke, att *Guds nåd varit med hvar morgon ny öfver eder:* om icke att Hans godhet sträckt sig till alla eder lefnads särskilta skiften: att Han beredt tusentals ämnen för eder glädje i lifvet, och att, då bedröfvelse var å färde, besparade Han eder ännu mången oväntad hugnad, mången oförsedd tröst? Och emot en Gud af denna oinskränkta mildhet och kärlek skulle ej edert hjerta vara tacksamt? Vid Hans Försyn skullen

J icke våga med trygghet fästa edert hopp? Christen, oförrätta då åtminstone icke Honom, som utgjutit så ymniga välsignelser öfver ditt lif. Låt minnet af fordna dagars lycksalighet göra dig trygg för kommande tider. Använd, till förvarande af din sällhet, hvarje sinnes och kroppsförmåga, som blifvit förlänt åt din natur; men, vid gränsen för din omtanke och ditt bemödande — der spar dina sorger, lyft ett tacksamt öga åt Himlen, befall dig i Hans vård, förtro dig åt Hans löften, *ty Herren är god och förbarmar sig öfver all sin verk.* —

PREDIKAN

på

Adertonde Söndagen efter H. Tref. Dag.

Älska Gud, det är den skönaste vishet. Så hördes en vis och dygdig man, vid aftonen af *sin* lefnad, gifva ära åt Religionens första och ädlaste grundregel; så hördes den förfarna ålderdomen bevittna värdet af den lära han pröfvat, *och* sätta menniskans högsta klokhet i ömma och tillgifna tänkesätt emot Gud. Bland allt hvad som intager en dödligs hjerta, eller sysslosätter dess tankekraft, hade han aldrig erfarit någonting så högt, så skönt, så rikt på tillfredsställelse, som denna glada och känslofulla själens lyftning till den Oändlige. Jag har, tänkte han, genomvandrat den långa och omvexlande banan af detta lifvet: jag har njutit dess nöjen — de äro förgångne: jag har pröfvat de mångfaldiga arter af kunskap och vishet, som på jorden högt aktas — de fägna ej mer: jag har ändteligen lärt att älska Gud; och det är denna vishet jag har att tacka för min tröst ända in i denna stunden, då jag står på brädden af min graf. Dödlige! hör den åldriges vittnesbörd: *älska Gud, det är den skönaste vishet.* Syr. 1: 14.

Hvilken är väl den vishet, Christelige Åhörare, den anda i tänkesätt, känslor och böjel-

ser, som J dömmen mest värdig och skön, i afseende på förhållandet emellan Gud och Hans förnuftiga kreatur? Hvilken vishet dömmen J mest tjenlig för en tänkande och inskränkt, för en känslig och lidande varelse på jorden? Från hvilken stor tanke tron J eder böra utgå, för att finna en kedja af begrepp och föreställningar, som måtte bäst tjena att leda och hugsvala menniskolifvet? Hvilken allmän känsla skulle troligen vara den mäktigaste att upplyfta, helga och förljufva alla öfriga känslor och rörelser i vår själ? Många tankebyggnader gifvas i verlden, som pryda sig med vishetens namn, och som äfven med rätta må framställas, såsom lysande minnesmärken af menniskosnillets vidd och skarpsinnighet. På tusende från hvarandra mer eller mindre skiljaktiga sätt, hafva menniskor försökt att rigta och lifva de menskliga sinneskrafterna, till åstadkommande af den högsta möjliga godhet, fullkomlighet och sällhet. Och knappast lärer, bland dem, som någorlunda nyttja sin tankegåfva, det gifvas en enda, som icke, efter sitt särskilta lynne, väljer, antingen inom den verldsliga vishetens eller Religionens område, någon egen synpunkt, följer någon egen synnerlig rörelsekraft på sinnet, för att bereda hvad han tror mest bidraga till hans tillfredsställelse, under hans lefnads och varelses olika uppträden. Men ibland alla sär-

skilta arter och vändningar af tänkesätt, hvar visar erfarenheten, att man funnit ett mera klart, ett mera hugneligt ljus, en kraft, som mera upphöjer, förädlar, tröstar och gläder menniskosinnet, än i den enkla och rena vishet, som utgår från kärleken till en vis och älskande Gud? Nej, Mine Åhörare, nej, *älska Gud, det är den skönaste vishet.* — Jag vill, genom Guds nåd, företaga mig att närmare upplysa och bekräfta denna tanke; och då jag, efter Evangelii anledning, väljer detta ämne för vår andakt, önskade jag kunna förvara några hjertan, så väl mot de sinliga förvillelser i tänkesätt, hvarvid man förgäter Gud af lättsinnighet, som mot faran af de kalla, hårda och ofruktbara tankebyggnader, som utesluta eller förqväfva den enfaldiga, men stora, glada och lifgifvande känslan för naturens och *mensklighetens* Far. Jag önskade kunna förena alla här församlade sinnen i en lifvad vördnad, i ett stadgadt förtroende för den heliga Lära, som kallar oss till Guds kärlek, och som sätter vår lycksalighet i den ömma föreningen med vår Upphofsman. Gud! Du ser mina uppsåt; välsigna dem. Fader! Du, som först hafver älskat oss, uppväck de varelser, öfver hvilka Du i synnerhet förbarmat Dig, att med hela hjertat älska Dig tillbaka. Låt ingen ibland oss med liknöjdt sinne bemöta sin första Välgörare, eller beröfva sig sjelf den gläd-

je, som födes af en hjertelig förening med Gud! Hör denna bön, i Jesu namn, — —

Evang. Matth. 22: 34.

Med anledning af dagens upplästa heliga Evangelium, och i följd af hvad vi redan talat, skall ämnet för vår närvarande andakt blifva att föreställa:

Visheten att älska Gud — menniskans högsta och skönaste vishet.

Välsignade Åhörare, Visheten att älska Gud, J veten det, är en vishet, som egenteligen tillhörer och utmärker den Christna Religionen. Det naturliga budet att vara vår Skapare, Uppehållare och Beskyddare af hela hjertat tillgifne, att omfatta Honom, framför allt annat, med en varm känsla af vördnad, tacksamhet och förtroende, detta bud är icke allenast af Frälsaren bekräftadt och framställdt, såsom det främsta och vigtigaste af en Gudomlig Lag, utan hela andan af Hans Lära går ut på att sätta menniskorna i skick till detta budets glada och frivilliga utöfning. För detta ändamål framställer Christendomen förhållandet mellan menniskorna och Gud, såsom ett förhållande mellan Barn och Fader. *Gud är kär-*

leken; så älskade Gud verlden; älskom Honom, ty Han hafver först älskat oss — det är ju den allmänna röst, hvarmed den Christna Religionen bebådar sig bland dödlige; det är den själ, som råder i alla dess läror och föreställningar. Med ett ord, hela vår Religion är en lärobyggnad, en vishet, som har sin grund i Guds kärlek, och syftar att uppväcka en lefvande och varaktig kärlek till Gud. I denna tillgifvenhetskänsla för det bästa och fullkomligaste Väsendet sätter hon ämnet för menniskans högsta värde och ro: deruti lifvet och rörelsekraften till åtlydnaden af Guds lagar: deruti den stora väckelsen och näringen för en sann menniskokärlek: deruti den rika anledningen till tålamod och hopp, under det förgängliga lifvets tunga och sorgliga öden. — Låt oss se, Mine Åhörare, om någon sammanfattning af känslor och tänkesätt kan vara mera värdig och skön, om menniskan på jorden kan vara mera vis och lycklig, än då hon följer och utöfvar denna kärlekens Lära.

Älska Gud, det är den skönaste vishet, ty denna sinnesförfattning är i sig sjelf den mest värdiga, den mest öfverensstämmande med Guds förklarade Faderliga lynne emot oss, och, i allmänhet, den mest naturliga, den mest ljufva och behagliga för menniskosjälen. Det gifves ett tän-

kesätt i verlden, som icke underlåtit att gifva sig namn af en stor och upphöjd vishet, men som är bygdt på en lika kall som orimlig och svigtande tankegrund. Det gifvas menniskor, som tänka sig Gud endast såsom ett Föremål för en stum beundran: som föreställa sig Honom alltför hög och likasom alltför aflägsen, för att ingå någon närmare förening med den låga jordens invånare, och för hvilken vi således, ej utan en viss förmätenhet eller utsväfvande inbillning, skulle hysa någon ömmare och förtroligare känsla. Lemnom, säga de, lemnom med en förbigående häpnad åt sin obegripliga höjd det stora och fördolda Väsendet; och sökom vårt nöje och vår njutning endast i de föremål, som äro inom kretsen af våra sinnen. — Kalla och orörliga varelser! som, i den irrande farten af sina tankar, kunna betrakta verldarnas gång och orsakernas sammanhang, utan att känna någonting ljufvare för den Makten, som lifvade naturen och dem. Jag ryser för den tröstlösa vishet, i hvilken de tro sig finna en Skapare utan all välgörande förbindelse med sitt verk; och jag beklagar den dystra ensamheten i ett sinne, som tror sig uteslutet från all uppmärksamhet af den Allrådande. Hvar är då i deras hjerta den rörelsekraft, som närmar hvarje känslofullt väsende till sin Upphofsman? Hvar är det hemliga medvetandet af en mäktigare omvårdnad, som gifver

lif och behag åt hvarje njutning och hvarje förhoppning på jorden? O! måtte de komma att, i det ljusare förståndets och i Christendomens skola, lära känna en Gud, som kan älskas, och som påkallar vår tillgifvenhet genom välgerningen. — Ack! Mine Åhörare, till hvilken hög grad måste en menniska missbruka sin tankekraft, huru djupt måtte man i sin egen själ hafva förderfvat naturens ädlaste och allmännaste känsla, för att kunna, för att vilja utesluta sig sjelf och andra från en kärleksfull förbindelse till Gud? Jag vänder mig till hvarje oförvillad menniskas omdöme, och frågar, om någonting är mera öfverensstämmande med våra klaraste begrepp om det Gudomliga Väsendets och vår egen själs egenskaper, än att med den varma tacksamhetens och tillgifvenhetens känsla uppstiga till den Makten, af hvilken jag har min varelse, och genom hvilken jag fortfar att vara-till: att jag helgar Honom min hjerteliga tillförsigt och mitt förtroende: hos Honom söker, af Honom väntar och hoppas hvad jag behöfver till mitt beskydd och min lycksalighet?

O! deremot med hvilken ljuft dragande kraft närmar Han icke till sig ett hjerta, som betraktar Honom i de stora och välgörande verk, under hvilka Han uppenbarar sig. Värdiga och upp-

lysta

Tysta Gudsdyrkare! när du ser himlarna tala om en oändelig vishet och nåd: när solen uppgår att gläda ditt sinne och naturen: när du ser så många krafter och gåfvor förente till din njutning och din ro: när du med uppmärksamhet följer de välgörande skickelserna i dina öden: och, hvad som är ännu mer, när du hör Guds röst i Religionen, när du der ser Honom sjelf framträda såsom din Far och din Saliggörare: när du eftersinnar allt hvad Han i Christo uträttat till förlåtelse af din skuld, till helgelse, tröst och förhoppning i ditt hjerta, till öppnande af en evig lycksalighet i en annan verld — när du *ser hurudana kärlek, Fadren hafver bevist oss, att vi kallas Guds barn*, huru mäktigt lockas ej ditt sinne att älska Honom; hvilka känslor af öm tillgifvenhet, glädje och förtroende böra icke dervid uppgå i din själ! — Ja, Älskade Åhörare, allt hvad som är köld och motbjudighet, allt hvad som är trälaktig bäfvan och räddhåga, bör härvid naturligen vika ur vårt hjerta. Och huru fridgifvande, huru full af ljufhet och behag är icke en sådan sinnesförfattning! Hos en troende och älskande Christen blir tanken på Gud den mest angenäma, den mest ljusa och förnöjliga tanke, det må vara i hans offentliga dyrkan, eller i hans ensligthet: en tanke, som aldrig faller honom till last eller förfärar honom, som aldrig för ho-

nom minskar någon oskyldig ro, eller förmörkar någon stund af lyckans dagar. Tvertom bereder honom hans fromma och tillgifna tänkesätt emot Gud mången lugn och stilla timme, gläder hans ensamma hvila från göromålen, gifver honom munterhet till nya mödor, och upprymmer hans sinne till en glad välvilja för allt hvad som omgifver honom. *En dag*, säger han, *i din dyrkan, är bättre än eljest tusende. Det är min glädje, att jag håller mig intill Gud; och sätter mitt hopp till Herran, Herran.*

Älska Gud, det är den skönaste vishet; ty ur en Gudälskande sinnesförfattning uppkommer naturligast en rätt lefvande välvilja och ömhet för våra medmenniskor. Jesus visar oss i vårt Evangelium det nära sammanhang, som är emellan kärleken till Gud och kärleken till vår nästa; och som dessa heliga skyldigheter äro förente i den Högstes Lag, så äro de ock förente i sin utöfning. Den första af dessa pligter, lifligen känd och utöfvad, gifver den kraftigaste väckelse och näring åt den sednare. Många andra bevekningsgrunder till ett mildt och välgörande sinne gifvas visserligen i verlden, som icke heller sakna sitt värde och sitt behag. En medfödd känsla i naturen talar ofta i menniskohjertat till lidande likars fördel. Det är en makt i den olyckligas

tårar, som den hårdaste ej alltid kan emotstå, och hvaraf det blödiga lynnet alltid upprörес. Åtanken af inbördes behof, möjligheten af lika öden, välgörandets naturliga ljuflighet, behaget af ett älskadt namn, som alltid åtföljer den barmhertige — många andra bevekande skäl kunna stundom öfvertala menniskor till några inbördes tjenster och välgerningar. Och om alla de, som någongång utöfva menskligheт, voro verkeliga menniskovänner, om med en gåfva åt den fattiga man hade uppfyllt sin heliga broderliga pligt, så skulle man snart föreställa sig, antingen att hela verlden älskade Gud, eller att man, utan att fråga efter Honom, kunde tillräckligen fullgöra hvad menskligheten af oss kräfver. Men om en allmän och till alla utsträckt broderlig välvilja, om en jemn och alltid underhållen öfning af menniskokärlekens bud, om en alltid lika uppmärksamhet att befordra allt hvad som i något afseende kan bidraga till likars lycksalighet — om dessa äro egenskaper, som utmärka en rätt Christelig brödrakärlek, då, huru otillräckliga befinnas icke de i verlden mest gångbara tänkesätt och grunder att uppväcka den? Nej, skönare är, i detta afseende, visheten att älska Gud; mäktigare verkar denna heliga känsla, till att upplifva och nära en verkelig menniskokärlek. En Christen, hvars genom Nåden förbättrade hjerta känner sig intaget

och genomträngdt af tacksamhet mot den kärlek han sjelf erfarit af en Evig Förbarmare: som betraktar sitt lif, sin själs frälsning, och sin jordiska lycka, såsom oförtjenta skänker af Hans hand; som eldas af ett heligt begär att kunna, på allt upptänkeligt sätt, betyga Honom sin tillgifvenhet; som anser verlden, menniskorna, deras behof och deras öden med samma ömma och välgörande blick som de skådas af Gud, och ställer efterdömet af Hans skyddande, välsignande, och förlåtande godhet till mönster för sitt jordiska umgänge — en sådan Christen har, igenom sin sinnesförfattning, den sanna menniskokärlekens anda och verksamhet. Och om, i denna samling, jag frågar: mot hvilka föremål, och i hvilka afseenden bör jag öfva den af Religionen anbefallda välvilja — hvem svarar mig? Tyst, i sitt hjerta, svarar mig den Gudälskande Menniskovännen: hvar helst du ser en menniska, ser du ett värdigt föremål för din ömma bevågenhet, ty de tillhöra alla samma hus och samma Eviga Fader. Der ser du dina lyckligare likar — gläd dig af deras fördelar; ty det är genom Guds godhet de äga dem. Der äro dina ovänner och förföljare — qväf hämden, och var villig att förlåta, som Gud gör. Der är den svage — missbruka ej din makt att förtrycka honom; den Gudomliga Handen är öfver eder båda. Der lefver den ringa, af ingen prakt och

inga äretecken omgifven — förakta honom icke; han är din like inför Gud. Och der, med krossadt sinne, med brutna lemmar, med sönderrifna kläder och ett af sorgerna vanställdt ansigte, vandrar den eländige, hvars lott i verlden blifvit torftigheten och plågorna — vänd icke bort din syn; Gud som, kanhända, icke satt honom i detta tillståndet, utan för att pröfva ditt hjerta, Gud ser honom utan vedervilja, och skall en dag icke vägra att erkänna honom för sin vän.

Af sådana tänkesätt, Mine Åhörare, ledes en Gudälskande Christen mot sina medmenniskor. De blifva honom alla kära och aktningsvärda, genom den kärlek, som uppvärmer hans hjerta för deras gemensamme Fader och Saliggörare. Denna heliga känsla utestänger ur hans bröst alla omilda tankar och rörelser: det är den, som alltid styrer hans hjerta att fördraga, och hans tunga att ursäkta den felandes brister: det är den, som alltid sätter hans själs och kroppskrafter i rörelse, der något godt kan uträttas, till allmänt eller enskilt väl: det är den, som sprider en älskvärd godhet och vänlighet i hela hans väsende, och som gör sjelfva hans umgänge till en välgerning. O! när vill verlden lära att älska Gud, hvars kärlek bildar sådana hjertan till verldens lycksalighet.

Älska Gud, det är den skönaste vishet; ty denna sinnesförfattning förenar oss i alla afseenden med Guds vilja och skickelser. Jag söker en sammanfattning af tänkesätt och känslor, der vi måtte finna den kraftigaste näring, den lifligaste uppmuntran, så väl till våra pligter i allmänhet, *som* i synnerhet till de dygder, hvilkas utöfning mest kostar ett svagt och svigtande menniskohjerta. Hvar finner jag en vishet, som, utan tvång *eller* obehag, böjer mitt sinne till undergifvenhet i svåra skickelser, håller mig tillhanda hvad jag behöfver till min hvila i bekymren, till *min lättnad* under plågorna, till min förhoppning äfven i de öden, ur hvilka hela lifvet icke lofvar någon upprättelse? — endast i den ljufva sinnesställning, som Jesu lära ingifver, endast i min ömma tillgifvenhet och mitt förtroende till en god och älskande Gud. Denna enda stora och heliga känsla innefattar ämnet till vår dygd, till all vår tröst och till alla våra förhoppningar. Visa och Gudälskande Christen! du känner det. Du tillåter dig icke att, genom någon frivillig afvikelse, genom något knot, eller genom någon olydnad, misshaga en Gud, som är så kär för ditt hjerta. Gud kan icke öfvergifva dig i din strid och dina bekymmer, emedan Han älskar dig; och du kan icke misströsta, emedan du älskar Honom. Se der grunden och sammanhanget af den vishet,

hvars sälla verkningar verlden, med alla långa undersökningar, med alla vacklande slutsatser aldrig förmår åstadkomma. En saliggörande Gud, säger den troende, är min Vårdare och min Herde. När jag följer Hans väg, vet jag att Han följer mig med en öm uppmärksamhet. Jag älskar Honom; och mitt hjerta finner sig, redan genom denna känsla, fredadt och förnöjdt. Menniskorna blifva mig kära, emedan Han är min och deras Välgörare. Mina pligter behaga mig, emedan de komma från Honom. Sjelfva lidandet har sin ljuflighet, emedan Gud lofvat vara när mig i nöden, och en dag låta mig till äro komma. Och i dessa svårare skiften af lifvet tilltalar han sin Vän i himmelen med förtröstan. O! Du, som glädde morgonen af min lefnad, som strödde lättnad och behag öfver mina förflutna lindrigare mödor, den sällhet Du i dag nekar mig, den sällhet har Du förvarat mig till en annan tid. Lifvets stormar hafva en öfvergång; lugnet skall återkomma; allt, och äfven mina öden, går till ett bättre. Var Du allenast alltid närvarande i mitt hjerta — *ty när jag Dig hafver, så frågar jag efter himmel och jord intet. Om mig än kropp och själ försmäktade, så är Du dock, Gud! alltid mitt hjertas tröst och min del.* —

PREDIKAN

på

Michaëlis Dag.

Jag vet, min Gud, att Du pröfvar hjertat, och enfaldighet är Dig täck. Det var en helig tanke i Davids själ, Christelige Åhörare; det blef en lärorik erinran för den Högstes öfrige tillbedjare på jorden. Tillfället, då han yttrade denna sanning, gifver den förökad liflighet och ljus. David, i närvaro af den församlade Israels menighet, anförtrodde åt sin Son att i framtiden uppresa ett Tempel, der hans folk skulle gemensamt tillbedja sin och hela verldens Välgörare. En stor och majestätlig boning skulle sinligen afbilda högheten af det Föremål, som der dyrkades, och den inre andakten lyftas genom en utvertes högtidlighet och prakt. Men hela denna lysande inrättning, alla dessa yttre prydnader, alla dessa inbillningens och rikedomens bemödanden, att göra Gudstjensten högtidlig och stor, voro dock endast goda för det svaga menniskosinnet. Hvad som, vid hela denna dyrkan, skulle egenteligen behaga Gud, var den okonstlade enfalden i tankar och hjerta, det innerliga förtroendets, den glada tacksamhetens, den redliga tillgifvenhetens offer: *jag*

vet, min Gud, att Du pröfvar hjertat, och enfaldighet är Dig täck. 1 Krön. Bok. 29: 17.

Och hvilken bör väl vara den stora utmärkande egenskapen i en Christens Gudsdyrkan, Älskade Åhörare? Hvilket sätt att tänka och handla, i afseende på Gud, skulle väl vara det mest anständiga för oss, och det mest angenäma för Honom? Hvem skulle, vid sin Religionsöfning, sannolikt kunna med bästa bifall vara ansedd af den Allvetande och den Helige? — Önsken J att upplysas öfver dessa frågor, Mine Bröder, så hafven J redan ett betydande ljus uti Davids upprepade märkvärdiga utlåtelse; viljen J härutinnan vinna en ännu klarare öfvertygelse, så kommen att hemta den i denna dagens heliga och lärorika Text. J skolen der höra Saliggöraren i en talande sinnebild förklara, huru det sinne borde vara beskaffadt, som i Jesu andeliga rike, bland Hans sanna vänner och tillbedjare, skulle erhålla ett rum eller vinna ett företräde. Han framställer för våra ögon ett barn, en afbild af allt hvad som kan vara mest okonstladt och enfaldigt i en menniskosjäl, och, tecknande på detta mönster, ropar Han till menniskorna i närvarande och kommande tider: *utan J omvänden eder och varden såsom Barn, skolen J icke komma i himmelriket.* Ja, Christne, sådan är vår Frälsares Lä-

ra, sådan den stämpel Han sätter på en rätt Christelig Gudsdyrkan. Enfald i tänkesätt och *hjerta* måste utmärka en dödlig, som vill behaga Gud, och finna en lycksalig ingång i Hans rike. Fåfänga vore, utom denna egenskap, alla *utvertes* offer åt Gudomligheten; fåfänga alla djupa betraktelser, alla samlade insigter, och den *högsta* förvärfvade konst att tänka och dömma i *Religionens* sak. Men hvilken lära yrka vi här för det stolta menniskosinnet och ett sjelftänkande tidehvarf? Hos hvem hoppas vi kunna intrycka *en*faldens och ödmjukhetens bud? Och hvilken är väl denna enfald, hvartill i Christendomens namn vi uppmana våra likar? Hvarföre skulle *egente*ligen denna egenskap tillvinna sig den *Högstes* välbehag och pris? Är den värdig vår förnuftiga natur och högheten af vår Himlalära? *Hvad* verkar denna sinnets författning till vår andas fullkomnande och sällhet? — Utan tvifvel, Mine Åhörare, äro dessa frågor af vigt; och ju *högre* enfaldigheten yrkas i vår Religionsöfning, ju angelägnare blifver det, att känna dess natur och af dess beskaffenhet visa dess värde. Må *detta blif*va ett föremål för vårt bemödande på denna stunden. Lärom att känna den mest nödvändiga egenskapen i vår Gudsdyrkan, och *uppmuntrom* hvarandra att förvärfva den. Dock, hvad äro alla våra bemödanden, utom Ditt bistånd, all god-

hets och all fullkomlighets Gud? Förunna oss nådigt Din välsignelse. Böj Du sjelf våra hjertan till den enfaldighet, som är Dig täck. Lär oss den hemliga vishet, att blifva barn i oskuld, i undergifvenhet, i kärlek och förtroende till Dig, på det Du alltid måtte kunna älska och välsigna oss, såsom vår Fader! —

Evang. Matth 18: 1.

Vårt upplästa heliga Evangelium, jemfördt med Davids anförda uttryck, har gifvit oss anledning att, genom Guds nåd, söka underhålla eder andakt på denna stunden med att betrakta:

En värdig enfald i vår Gudsdyrkan.

Den enfald, Religionen äskar, och hvars värde vi företagit oss att ådagalägga, kan yttra sig dels i våra begrepp, våra tänkesätt och vår tro, dels i vårt hjerta eller våra känslor, böjelser och afsigter. *Jag vet, min Gud, att Du pröfvar hjertat, och enfaldighet är Dig täck:* enfaldighet först i vårt förstånds föreställningar, våra tänkesätt och vår tro. Och i sådant afseende skulle vi väl behöfva erinra, att vi härmed visserligen icke åsyfta den enfaldighet, som består i en mer än vanlig brist på tankekraft, omdöme och insigter? Hvem i den-

na samling skulle icke inse, att saknaden af en nödig upplysning och reda i en menniskas tankar öfver de ämnen, som tillhöra Religionen, att olust eller en sjelfförvållad vanmakt att härutinnan öka och rikta sina begrepp, vore lika så ovärdig vår förnuftiga natur, som stridande mot afsigten af det högre ljus, Guds godhet velat hålla oss tillhanda, och oförenlig med sjelfva möjligheten och föreställningen af en helig och behaglig Gudsdyrkan. Nej; Mine Åhörare, långtifrån att en sådan enfald skulle synnerligen täckas Gud, är det just genom motsatsen, som menniskan måste lägga en grund och göra en begynnelse till Guds värdiga tillbedjande. Huru skulle vi dyrka den, vi icke kände, om hvars egenskaper, vilja och afsigter vi endast ägde mörka och orediga begrepp? Med hvad nit skulle vi bemöda oss, att i hjerta och vandel vara Honom behaglige, när den kärlek Han oss bevist, när de lagar Han föreskrifvit, när det saliga ändamål, hvartill Han kallat oss, antingen vore oss obekanta, eller endast sväfvade i obestämda och vacklande föreställningar för vår syn? Nej; förgäfves söka många kallsinniga bekännare af Christendomen att bemantla sin okunnighet, sin tröghet att samla en bättre kännedom i Herrans vägar, under det föregifvande, att de ej behöfva veta mer, att deras enfaldiga kunskap är tillräcklig att leda dem i den Högstes

fruktan och till deras föresatta mål. Låt dem höra, hvad Gud sjelf i detta afseende bjuder; låt dem gifva akt på så många mäktiga uppmaningar i Ordet att bemöda sig om ett städse tilltagande ljus. *Varen icke barn i förståndet*, ropar Apostelen; *växer till i vårs Herras Jesu Christi kunskap; varen icke oförståndige, utan förståndige, hvad Herrans vilje är; beder, att eder kärlek, ju mer och mer, må rik varda i kunskap och i allt förstånd.* Och i enlighet med dessa Gudomliga bud, i enlighet med hvad vårt eget förnuft i detta afseende vittnar, huru skulle det icke vara den Högste angenämt, huru skulle det icke vara vår ovillkorliga förbindelse, att vi använda våra förståndskrafter och alla medel, som Hans godhet gifver vid handen, till att rena våra begrepp, rikta våra tänkesätt, stadga och befästa vår tro, vår öfvertygelse i de ämnen, som höra till Guds dyrkan, och vår deruti grundade lycksalighet. Upplyste Vän af Religionen och den sanna visheten, när du med allvar arbetar att både skingra mörkret i dina egna tankar och att upplysa dina bröder, utan tvifvel är ditt redliga bemödande angenämt inför sanningens och ljusets Gud. När, i Gudaktighetens ämnen, du än utreder en svårighet, än utrotar en villfarelse, än upplöser ett tvifvelsmål, än framställer ett nytt bevis för hvad menniskan är kallad att tro och att hoppas;

visserligen hvilar då den Allvetandes öga öfver dig med välbehag. Du arbetar ej emot den enfald, Gud älskar i sin dyrkan; du strider för dess befordran; och ju mer du fullkomnar din egen eller andras kännedom, ju mer ljuft och öfvertygande du bringar sinnet att fatta en helgande och tröstrik sanning i Himlaläran, desto hjerteligare tillbeder du dess Upphofsman, desto värdigare och behagligare blifva de offer, som din vördnad Honom frambär.

Men då det sålunda är en Christen värdigt, då det är honom ålagdt, såsom en helig förbindelse, att allt mer vidga och upplysa sin Gudaktighets kännedom, hvilken är då, frågen J, den enfald, man fordrar och beprisar, i afseende på förståndets föreställningar, i afseende på begreppen och tänkesätten i Religionen? Mine Åhörare, länen eder uppmärksamhet åt hvad vi hafve att svara på denna fråga. — Gud, som fullkomligen känner menniskans natur och de ändamål, hvartill Han henne ämnat, Gud har dömt i sin eviga vishet, huru mycket hon här behöfde veta, och huru mycken kunskap hon här kunde emottaga. Efter dessa grunder, våra behof och våra naturskrafter, har Han meddelat oss andeliga upptäckter. Hvad vi hufvudsakligen hade af nöden att känna för Guds tillbedjande, för vår själa-förbättring,

för våra förbindelser i lifvet, för vår tröst, för vårt beredande till en lycklig öfvergång ur förgängligheten, det finna vi, genom Hans visa föranstaltande, antingen kungjordt i vår natur, eller uppenbaradt i en klarare Himlalära. Vi behöfde en kännedom om vårt Upphof och vårt beroende — Gud är vår och alla menniskors Far; vi begära ett stöd och en tillflykt i våra öden — Gud vårdar oss; vi behöfva en rigtning för vårt hjerta och vår vandel, — Gud har gifvit oss sina lagar; vi hafva syndat — Gud har uppfunnit ett medel till förlåtelse; vi sakna krafter till en nödvändig förbättring — Gud verkar hvad vi ej förmå; vi se bedröfvade åt gränsen af vår närvarande lefnad — Gud har en annan verld och ett bättre lif, som väntar oss. Se der grundbegrepp, Mine Åhörare, höga och enfaldiga, som Gud meddelat oss i Religionen, och som Han meddelat oss på det mest klara och enfaldiga sätt. Dessa och dylika hufvudsanningar äro oundgängliga för vårt hjerta och vårt ändamål; de äro lemnade åt vår tro till utöfning; och deras klara fattande, deras bevarande i ett oförfalskadt ljus, deras befästande till en stadig öfvertygelse utgör ett föremål och en pligt för vårt förstånd. Att med en vis återhållsamhet inskränka sin tankes bemödanden inom denna gräns — sen der, Christne, hvad vi kalla en värdig enfald, i afseende på förstån-

dets sysslosättande vid vår Gudsdyrkan. Följ denna vishet, Min Vän; hvila vid det ljus, som är gifvet, och som menniskan här kan emottaga; låt dig icke hänföras, af en fåfäng vettgirighet, att begära upplösning på oupplösliga svårigheter; förmörka ej, genom en sjelfskapad konst, det klara och okonstlade i en Gudomlig lära; och gör icke en förvillande irrgång af salighetens räta och banade väg; lär att, från hvad du ser af en saliggörande sanning, antaga med förtroende hvad du icke ser — med ett ord, använd tankens krafter och dess undersökningar på ett sätt och på sådana ämnen, som närmast och vigtigast inflyta på Gudaktighetens stora ändamål: menniskohjertats helgelse, rening, hugsvalelse och hopp; och denna enfald i dina tänkesätt skall vara värdig din förnuftiga men inskränkta natur, värdig Upphofsmannen till den Sällhetslära dig är gifven, och bidragande, mer än all annan vishet i verlden, till ditt sinnes förnöjelse och frid. — Ack! Mine Åhörare, det är icke utan anledning vi uppmuntra eder att eftersträfva denna visa enfaldighet. Huru mycket ondt har icke saknaden af denna egenskap i många tider åstadkommit i Religionens verld; huru många hinder för den sanna Christendomens ändamål har icke dess urakttlåtande ännu i våra dagar förorsakat! Den stol-

ta

ta och beställsamma fåfängan i menniskosinnet; att icke i rättan tid vilja erkänna sin inskränkning: att i alla ämnen vilja tillägga någonting af sitt eget: att antingen vilja förklara hvad som i sig sjelft är ljust och enfaldigt, eller utforska hvad Försynen endast funnit nödigt att framställa för vår känsla och vår tro: att hellre sysslosätta sig med mörka frågor, som endast väcka nya tvifvel, än använda sin tankeförmåga till att befästa och intrycka hvad som synbarligen är Gudaktighetens hufvudsak — detta ovisa förståndets högmod, huru mycket misstroende och kallsinnighet har det icke uppväckt för de högsta och mest hugsvalande sanningar! Hur ofta, genom den osäkra och tveksamma anda det utspridt, har det icke undergräft en eljest välsinnad menniskas dygd, ofredat dess lugn, och försvagat dess hopp i den tid, då han det bäst behöfde! Ack! i de yttre plågornas stunder, då han begärligt söker och famlar efter Religionens tröst, ligger mången olycklig kastad och skakad af den osäkerhet, som tidens anda honom ingifvit. Huru mången gång önskade han sig tillbaka till den lyckliga enfalden af sina fordna år, der hvarje blick till himmelen var en förhoppning: der han, lugn i sitt förtroende till en högre Vishet, bemödade sig att mera följa än dömma öfver Försynens vägar, un-

der den ljufva tanken till Ransakaren af hans själs innersta: *jag vet, min Gud, att Du pröfvar hjertat, och enfaldighet är Dig täck.*

Ja, i hjertat, Mine Åhörare, i känslan, böjelsen och afsigten består dock förnämligast en Christens värdiga enfald vid sin Gudsdyrkan; och för att visa denna enfaldens natur och dess behaglighet inför den Gud vi tillbedja, skulle vi väl behöfva mer, än att återföra eder uppmärksamhet på den rörande bild, som Jesus i detta afseende framställt i vårt Evangelium. Hvad säger oss detta välböjda barn, som Han uppgifver till ett mönster för vårt hjerta? *Sådana hörer Guds rike till!* Oskuld, ödmjukhet, undergifvenhet, förtröstan — sen der, hvad som utgör ett barns vackraste egenskaper, och egenskaperna af en värdig enfald hos Guds tillbedjare. Att hafva nämnt deras namn, är att hafva förklarat deras pris och deras värde. Åtminstone skulle vi fåfängt försöka, att bättre yrka deras efterföljd, än då vi föreställa oss dem samlade hos en Christen, som dyrkar Gud. Sen denna man, som upplyft, men okonstlad i sina tankar om Guds vägar och sanning, sätter sin förnämsta Gudsdyrkan i sitt hjertas inrättning efter Hans välbehag. Icke att synas inför menniskor, icke att köpa af den Allsmäktige ett hopp för sin egennytta eller en glöm-

ska af fortfarande brott, icke af slafvens räddhåga, men af tacksamhet, af oförfalskad kärlek, tillbeder han en mild och älskande Far. Ingen föreställning, inga afsigter, som behöfde gömmas för den Allvetande, äga rum i hans sinne. Ingen oren böjelse, ingen oordentlig känsla uppstiger utan motstånd i hans själ; ingen hemlig anläggning till någon menniskas skada eller missnöje näres i hans hjerta; han är oskyldig, så mycket en menniska kan vara det i sina uppsåt och sin öfverlagda vilja; och hans enda uträkning är, att kunna säga i sitt samvete: *mitt vittne är i himmelen.* Långtifrån honom likväl den stolta föreställning om egen fullkomlighet, som sjelfkärleken ingifver i ett ovist hjerta. Långtifrån honom all nedsättning af andra menniskors värde för sitt eget pris. Han känner lifligt sina brister; han känner sitt behof af en Gudomlig förskoning. Minnet af många fordna afsteg och dagliga svagheter förer honom bedjande till den *Nådastol, som är satt genom trona för den ångerfulle.* Ödmjuk, under öfningen af sina dygder, likasom i sin bättringsstund, räknar han på ingen egen rätt, endast ett förbättradt barns förhoppning: *Fader, jag hafver syndat i himmelen och för Dig, och är icke värd att kallas Ditt barn. Gud! miskunda Dig öfver mig syndare.* Det är icke han, som i ett öfverdådigt sinne vågar gå till rätta med sin Skapare öfver sin

lefnads många mödor och besvärligheter. *Han ödmjukar sig under Guds mäktiga hand*, och är i sitt innersta tillfreds med den väg, på hvilken Guds vishet honom leder. Ingen strid med den Allsvåldige öfver tidens skick och de allmänna händelsernas utgång; intet knot från hans läppar öfver den mindre lyckliga lott, som enskilt blifvit honom i dödligheten beskärd; ingen förmäten önskan, att dock förändringarne af hans omständigheter måtte foga sig efter hans hugskott. Hvad vet han, om det ena eller andra vore för honom bättre och nyttigare. Nej; han erkänner, i hjertats enfald, sin trånga synkrets, sin inskränkta omdömesförmåga, och böjer sin vilja under Guds: *Fader! ske icke min vilja utan Din. Din vilja, min Gud, gör ock jag gerna.* Och icke är han derfore nedslagen, misströstande, sorgsen; Gud är hans tröst; och hvilken glädje sprider sig icke derifrån öfver hela hans väsen! I hans sinne intränger ingen orolig omsorg för framtiden. I hans uppsyn röjer sig ingen ledsnad, intet missnöje med den närvarande dagens sorgliga omskiften. Hotas han af förluster, tröstas han af saknader, lider han af motgångar, *Herre*, säger han, *när jag Dig hafver, så frågar jag efter himmel och jord intet.* Verlden synes frestad att anse honom såsom en af dessa fåkunniga små, som, samlade omkring sin faders eller moders bår, roa sig ännu

åt den sorgliga ståten, och vända ingen tanke åt sin gjorda förlust. Si! är man färdig att säga, han förstår icke att bekymra sig; han vet icke att sörja öfver sin olyckliga lott. — Men han vet att hoppas; han har lärt att, i hjertans enfaldighet och tro, förlita sig på den Allsmäktiges vård. Och, Mine Åhörare, hvad synes eder i sanning om denna enfald i ett Christeligt sinne? Är den ej värd att eftersträfvas? Förtjenar den icke vara den egenskap, som hufvudsakligast råder i vår Gudsdyrkan? Christne, dömmen sjelfve deröfver; men om ett rum i himmelen är eder kärt, *sen till att edor sinne icke varder förvänd från den sanna enfaldigheten i Christo;* och kommen ihåg den dom, som Saliggöraren afsagt: *utan J omvänden eder och varden såsom barn, skolen J icke komma i himmelriket.* —

PREDIKAN

på

Tjugutredje Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Älsker sanning och frid. Denna förmaning framställde Gud till det fordna Judarikets afkomlingar. När Han hade återkallat dem till deras fädernesbygd, att der uppbygga sitt Tempel, der förena sig under gemensamma lagar till ett förnyadt samhälle, påminte Han dem om vissa heliga pligter, på hvilkas iakttagande sällheten af deras begynta sammanlefnad skulle bero, och grunderna till deras framtida välstånd befästas. Gudsfruktan i hjertat, mer än i fastor och högtider, rättvisa i domen, redlighet, välvilja, barmhertighet i deras inbördes förhållande till hvarandra, dessa dygder, hvilkas förgätenhet vållat deras fäders olyckor, blefvo dem nu heligt anbefallda. Men främst, och såsom källorna till all annan dygd och sällhet, såsom en sammanfattning af allt godt i hjertat och lefnaden, yrkades för dem: *älsker sanning och frid.* Zach. 8: 19.

Är det föråldradt för menskligheten, detta budet, Christelige Åhörare? Älska och befordra

sanningen, hylla och vidmakthålla friden, har det upphört att vara hvarje menniskas heligaste pligt, eller hafva dessa dygders naturliga ändamål och verkningar förändrat sig? Skulle man kunna vara en Christen, en menniska, ställd i den heligaste förbindelse till Gud, lefvande i det närmaste förhållande till menniskorna, och tro sig fritagen från den ena eller den andra af dessa skyldigheter? Gifves det, i lynnet af Jesu Lära, någonting, som antingen upphäfver eller inskränker deras förbindande kraft? Nej; samma grunder i Skaparens inrättning och i naturen, samma ändamål och afsigter för menskligheteus väl, samma behof i det inbördes umgänget, samma bjudande röst af Religionen, yrka ännu den ovillkorliga förbindelsen hos oss alla: *älsker sanning och frid*. Också lärer det endast behöfva nämnas hvad dessa pligter i allmänhet innefatta, för att göra deras vigt och värde känbara för hvarje sund menniskotanke. Hvad är att älska sanningen? Hvad är att älska friden? Älska sanningen, J kännen det, är ej allenast att med benägenhet antaga, med åtrå eftersträfva, med allvar befordra det rätta i hvad som tillhör menniskans kunskap och begrepp: det innefattar äfven, efter Christi sinne, en sådan öfverensstämmelse mellan en menniskas grundsatser och gerningar, mellan dess meningar och dess uttryck, som gör alla

dess inre och yttre väsende till ett ordentligt och sammanhängande helt; det innefattar denna ljusa och ädla enfald, som okonstladt följer en klar öfvertygelse, icke yttrar annat än hvad den tänker, och, med en alltid öppen redlighet, icke visar sig annorlunda än den är. — Älska friden, åter, är att underhålla sådana tänkesätt för menniskor i sitt sinne, iakttaga ett sådant förhållande i sin vandel, behandla dem i ord och gerning på ett sätt, att inbördes förtroende, nöje och tillfredsställelse befästas, att inga billiga anledningar gifvas, som kunde minska eller förstöra denna välsignelse i det menskliga samhällslifvet. Jag säger, Älskade Åhörare, att blotta erinran af hvad det är, att älska sanningen och friden, bör vara tillräcklig att öfvertyga om dessa särskilta pligters vigt och höga värde för menskligheten. Det är således icke egenteligen detta, hvartill jag velat använda vår närvarande andaktsstund. Jag förutsätter, hos tänkande och upplysta Christna, denna allmänna aktning för sanning och frid, denna öfvertygelse att bådas eftersträfvande är oss, såsom på det högsta värdigt och nyttigt, af Religionen lika heligt anbefaldt. Men kunna ock dessa särkilta pligter verkeligen stå tillsammans i utöfningen? Kunna *sanningen* och *friden* på en gång befordras? Kan en sanningsälskande menniska troget i detta afseende följa sin böjelse, utan

att derigenom lägga hinder i vägen för umgängets frid och stillhet? Är det icke en gammal anmärkning öfver menniskolynnet, att sanning föder hat; och har det icke derföre bland menniskor visat sig likasom en tyst öfverenskommelse att, just för fridens skull, uppoffra sanningens rättigheter? — Detta förtjenar vårt allvarliga eftersinnande; och vi skola bemöda oss, på denna stunden, att ådagalägga sanningens och fridens förening, eller huruvida vi, enligt Christendomens bud, kunna på en gång bevaka begges fördelar. Förläna oss härtill Din välsignelse, Sanningens och Fridens Gud! Vi bedje Dig derom, i Jesu namn, — —

Evang. Matth. 22: 15.

Tvenne märkvärdiga exempel, Välsignade Åhörare, framställa sig för vår eftertanke uti det heliga Evangelium vi uppläst — det ena, hos Jesu fiender, ett exempel af osanningen och det nedriga svekets anda, ledande till ofrid och förderf: det andra, gifvet af Saliggöraren sjelf, ett efterdöme af den renaste sanning, med vishet yrkad, åtföljd af fridsamma verkningar: ett efterdöme, som, då det framställde ett nytt bevis, att Han i allt var *sannfärdig*, att Han i sanningens förkunnande och utöfning *fruktade för ingen*,

och *såg icke efter menniskors person*, tillika ådagalade den omtanke och försigtighet, som sanningen fordrar och förutsätter, om dess förkunnande skall bidraga till menniskors frid och sällhet. Detta är vår anledning till den fråga vi väckt, till det ämne vi gå att undersöka, då vi nu, under bön och hopp om Guds nådiga bistånd, föreställa till betraktelse:

Huruvida ett sanningsälskande lynne är tjenligt att befordra frid i de Christnas umgänge.

Då vi känna beskaffenheten af ett rätt sanningsälskande lynne, hvars allmänna teckning vi framställt i vår förberedelse, synes väl ingenting mindre troligt, mera motbjudande för ett sundt omdöme och ett sundt hjerta, än att ett sådant lynne skulle på något sätt vara fiendtligt mot menniskors inbördes frid. Det stöter allt begrepp om ordning, det motsäger all föreställning om vishet och sammanhang i Guds inrättningar, om ändamål och helighet i Guds gifna bud och reglor för menniskohjertat, att hvad som i sin natur är *rätt och ädelt*, skulle vara i någon verklig strid med hvad som är *godt och lycksaligt* för menskligheten. Det framställer sig såsom en orimlighet, att en menniska, hvars sinne är mest öppet och benäget för det rätta i tänkesätt och menin-

gar, som äger den mesta fallenhet att dömma riktigt öfver förekommande ämnen, som vandrar den oförställda redlighetens räta och öppna väg i sin sammanlefnad, skulle, genom en sådan egenskap, skaka eller oroa det menskliga umgänget. Men hvarifrån härleder sig då den så allmänna tanken i verlden, att sanningens trogna yrkande och efterföljd snarare föder ovilja än frid; eller under hvilka omständigheter kan sanningen verkeligen medföra denna obehagliga verkan? Detta är, hvad vi skola upplysa genom följande anmärkningar.

Allt är icke sanning, som utgifves under sanningens namn; och det onda, som föregifna sanningsälskare åstadkomma, har ofta och orättvist blifvit sanningen tillräknadt. Och skulle icke hvar och en tänkande, vid någon uppmärksamhet på verldens allmännaste händelser, hafva anmärkt, huru ofta menniskoförståndets misstag, huru ofta sinnesrörelsers utbrott, huru ofta sjelfva den öfverlagda ondskans dikter blifvit utgifne under det heliga namnet af sanningens språk och läror. Under detta namn har den oupplyste svärmaren i Religionsämnen, den ärelystne eller förhetsade folkledaren, den ovise vännen, den hämdfulle fienden bragt i omlopp mången skadlig och fridsförstörande sats. Hvad inbillningen eller begäret hos dem ingifvit, har egen-

kärleken dristigt förklarat för sanning, och lättrotheten eller en misstagen fördel hos andra såsom sanning antagit. Derifrån så många djerft framtågande och länge herrskande villomeningar, som ofta nedsänkt hela tider och folkslag i blod och tårar; derifrån så många falska personliga omdömen, som ofta förstöra den oskyldiges ro och frid; derifrån ofta det motstånd, det hat och den förbittring, som möta ett stundom välgörande nit att upplysa och förbättra. Men hvilken skada måste icke sådana under sanningens värdiga drägt framställda villor tillskynda sanningen sjelf! Hvilka farhågor, hvilket misstroende för mången verklig sannings yrkande och efterföljd måste de icke åstadkomma! Om det blifvit ett så allmänt rop ibland menniskor, och en så allmän fruktan, att sanning är vådelig att förkunna: att den, som vill vårda sin egen och andras frid, bör sparsamt blottsälla sig för denna fara, härleder det sig icke, till en betydlig del, från dessa föregifna sanningsälskares missnöje, som anklaga den ovilja de sjelfve erfarit vid enskilta meningar, såsom ett motstånd och ett hat mot sjelfva Sanningens vördnadsvärda Majestät? Om äfven den tänkande och ömsinte menniskoslägtets och fridens vän, ofta icke utan häpnad och betänklighet, anser mången nyväckt sanning, som åsyftar sinnets eller samhällslifvets förbättring, månne det icke har

sin orsak uti en samlad bedröflig erfarenhet af de olyckor, som oförståndets eller egennyttans under sanningens namn framställda villosatser icke sällan utbredt öfver verlden?

Så hafva de visserligen, till en icke ringa del, uppkommit, dessa i verlden gångbara föreställningar om sanningens oförenlighet med friden; så har villans skadeliga lynne förmått att göra sanningens alltid gagnande och fridsamma lynne misskändt och befruktadt. Men hvarföre nämner jag detta, Älskade Åhörare? Hvilka slutsatser önskar jag man måtte draga af denna anmärkning? Jo, den slutföljden, som för hvar och en tänkande ligger uppenbar, att det icke är sanningen vi böra frukta att älska och åtfölja, utan villfarelsen, som stundom länar sanningens skugga och drägt. Tagom derutaf, framförallt, den vigtiga erinran, att, vid allt som framställer sig såsom sanning i våra tankar, noga undersöka om det är sanning i sig sjelft. Lärom oss visligen misstro våra egna insigter, våra egna ofta hastigt fattade omdömen; låtom icke sinnesrörelsen eller begäret afgöra, hvad förståndet bör långsamt undersöka; på det vi icke måtte blottställa oss sjelfva och andra för villfarelsens olyckliga följder, då vi tro oss arbeta för sanningens fördelar. Känna vi oss eldade af detta heliga nit, att bära vis-

hetens förbättrande röst till tiden eller våra enskilda likar; låt oss se till med sorgfällighet, att vi vända vårt nit emot verkeliga, icke *mot diktade* brister: att vi betjena oss af den sanna vishetens, icke af tyckets eller inbillningens medel. Om vi uppväcka några obehagliga verkningar *ibland* menniskor genom orätta och misstagna påminnelser, så lida icke vi för sanningen, utan sanningen lider för oss. Om vi angripa hos vår *Med*-Christen ett fel, hvartill han sjelf känner sig oskyldig, så stadnar skulden hos oss, att vi möta mera hat än tacksamhet.

Vid undersökningen huruvida *ett* sannings-älskande lynne är tjenligt att befordra umgängets frid, förekommer, för det andra, den anmärkning: att ett ovist och okärligt sätt att yrka sanning ofta undergräfver den frid, som sanningen, *bättre* framställd, skulle säkrast upprätta. Menniskosinnet äger visserligen en allmän fallenhet att emottaga sanningen, att röras af dess föreställningar, *och* äfven att finna ett behag i dess efterföljd. Men detta sinne är ombytligt; det är icke alltid lika öppet eller benäget för goda intryck; det har en öm och innerlig känslighet för eget väl; det har en lätt sårad egenkärlek; det har en stark tillgifvenhet för hvad det efter egen smak och *eget* omdöme skattar såsom godt och förmånligt.

Häruppå måste den nödvändigt hafva afseende, som hos menniskor vill göra sådana sanningar gällande och antagliga, hvilka på något sätt röra deras sedetillstånd, och syfta på sinnets förbättring. Uti hans skicklighet och välvilja att använda dessa egenskaper, att röra, att skona, att sysslosätta eller lemna dem, efter behofvet, ligger, till en betydlig del, framgången af hans företag, och det nöje, hvarmed hans afsigt skall emottagas. — Men, efter denna regel, eller rättare efter denna anmärkning öfver menniskonaturen, huru illa handlar icke den, som vid utöfningen af den hvarje Christen ålagda förbindelse att yrka förbättrande sanningar hos sin like, antingen i otid företager, eller med okärligt sinne fullbordar denna sanningens och vishetens vigtiga sak! Och likväl är det icke sällsynt att möta sådana sanningsvänner i den menskliga sammanlefnaden, som, utan att välja tillfället, utan att rådföra lynnet hos sin medmenniska, angripa med hårdhetens tungomål de brister, som skulle förbättras med vishetens erinringar. De må tilläfventyrs älska sanningen: de må kanhända ledas af en god afsigt: men af deras sätt att utföra den, skulle man snarare tro sig röja ett utbrott af hat än af välmening, snarare ett nöje att såra än att hela hjertan, mera en lust att upptäcka än att afhjelpa sin nästas fel. Och, vid ett sådant förhållande, bör

man förundra sig, att sanningen förlorar sitt ändamål; att hon uppretar det sinne hon var skickad att sätta i ordning, att dess förkunnare bereder sig ovilja och hat, i stället för frid och erkänsla? Om sanningen ofta i sig sjelf är förödmjukande för ett bristfullt hjerta, bör man änhu tillägga en ny förödmjukelse i det språk hon länar af sin förkunnare? Men hvem ser icke att de obehagliga verkningar, sanningen vid sådana tillfällen medför, icke tillhöra henne, icke böra henne tillskrifvas? Ack, Mine Åhörare, fruktom icke sanningen, eller att följa sanningens väg, och föra sanningens bud ibland menniskor; fruktom allenast att förmörka dess rena och älskvärda höghet genom våra egna svagheter. Och för att taga oss tillvåra för en sådan brist, hafva vi icke i Religionen den klaraste anvisning, det mest intagande efterdöme? Jesus, som var *dertill född och dertill kommen i verlden, att Han skulle vittna med sanningen*, förde Han icke mildhetens och kärlekens språk? Lären af mig, säger Han, *ty jag är mild och ödmjuk af hjertat;* samma regel upprepade hans Apostlar efter Honom: *med saktmodighet straffa dem som emotstå, om Gud en gång vill gifva dem vishet att förstå sanningen.* — Så undervisar oss denna på en gång Sanningens och Fridens lära om sättet att yrka och befordra sanning bland våra

bröder

bröder. Så gör ock du, hvem du må vara, sanningsälskande Christen! Förena sanningens värdighet med kärlekens mildhet i din vandel; vandra uppriktigt och redligt, icke tungt och förolämpande med dina likar; ömma för den svaghet du vill förbättra; i hvilken högre eller lägre krets den MedChristen må vara, till hvilken du finner dig förbunden att föra vishetens helgande språk, öfvertyga honom först om din välvilja, innan du öfvertygar honom om hans brister. Då skall ditt sanningsälskande lynne medföra en verkan till frid, och icke till förbittring; det hjerta, du ville upplysa, skall i sin förbättrare igenkänna sin vän, välsigna din ärofulla afsigt, och gifva dig, i sin tilltagande fullkomlighet, sanningens och godhetens lön.

Men, under allt detta, Dyraste Christne, och ehuru tanken om ett sanningsälskande sinnes oförenlighet med umgängets frid och behag är en fördom, som icke har sin grund i någon sanningens egen beskaffenhet, utan för det mesta härleder sig från de orsaker vi nämnt, måste man dock medgifva, att hos menniskor, som kommit till en viss grad af förderf i förstånd och hjerta, sanningen, ehuru den ock må föreställas, nödvändigt i början åstadkommer obehagliga rörelser. Vi medgifve, att det sanningsälskande lynnet ic-

ke alltid bäst sörjer för sin egen frid, när det utöfvar sig bland länge förvända tänkesätt, bland inrotade syndavanor, bland menniskor, som ännu tycka sig finna sin fördel på villans och förderfvets väg. Det äro sådana, som, efter Frälsarens uttryck, *hata ljuset, emedan deras gerningar äro onda;* hvarföre Han äfven sjelf, i afseende på sådana menniskor, förekommer sina och sanningens vänner med den erinran: *förundren eder icke om verlden hatar eder, ty hon hafver hatat mig förr än eder.* Men om ock den redlige någongång för sanningen skulle våga sitt enskilta lugn — ty andras sätter han, som verklig sanningsälskare, aldrig på vågspel — bör han icke finna sig tillräckligen styrkt och ersatt af äran att uppfylla sin pligt emot Gud, som är sanningens upphof och bevakare: mot menskligheten, hvars varaktiga frid och sällhet endast genom sanning grundlägges: mot sjelfva sina förföljare, hvilkas framtida förbättring han, kanhända, med sin ädla sannfärdighet beredde?

Jo, Christne, *älskom sanning och frid;* ty de kunna icke allenast förenas, utan det sanningsälskande lynnet i sig sjelf innefattar äfven och befordrar sådana tänkesätt och känslor, som grundlägga inbördes tillfredsställelse bland menniskor. Vishet är sanning. Gudsfruktan och dygd äro san-

ning. Den, som ledes af sanningens anda, har tillika den rigtigaste, den säkraste, den lifligaste känsla för hvad som är rätt, för hvad som är billigt, anständigt, dygdigt och berömligt. Han anser allting för hvad det är, och under dess rätta synpunkt. Han betraktar sina likar och hela menskligheten, lifvet, pligterna, lyckan och omvexlingarna under Religionens sanna och helgande ljus. Han sätter icke sin sanningskärlek i blotta tankar och betraktelser inom sig sjelf; han sätter den i ett sammanhang mellan sina insigter och sitt förhållande. Så, som han ser hvarje föremål i begreppet, så behandlar han det i utöfningen. Alla onda anslag till någon menniskas förderf höra, efter hans tänkesätt, till osanningens rike; rättvisan och välgerningen äro sanningens verk. Men hvem gifver mera ämnen och näring åt friden i det menskliga umgänget, än den, som så tänker, så handlar bland sina likar? Ack! om någonting skulle kunna återgifva lugnet, tryggheten, tillfredsställelsen åt de samlade menniskorna, så vore det visserligen ett sådant sanningslynne, utvidgadt till alla klasser och alla medlemmar af samhällslifvet. Ack! om vi äro för svage att älska sanning, endast för dess skönhet och höjd, måtte vi åtminstone älska och öfva den, såsom det bästa medel att befordra vår inbördes välfrefnad.

Älskom sanning och frid; ty ett sanningsälskande lynne undanrödjer naturligen de falska personliga omdömen, det hemliga misstroende mellan menniskor, som vanligen föda oenighet och hat. Eller vore det möjligt, om sanningen ledde deras hjerta, att de så hastigt och obetänkt, stundom så grymt och obarmhertigt, skulle fälla förklenande domslut öfver andras meningar, öfver andras gerningar och förhållande, hvarigenom ej allenast ofta tillskyndas en menniska den hårdaste oförrätt, utan dess hela lefnadstid förmörkas, hela slägter försänkas i bedröfvelse, och ett hat grundlägges, som icke en gång upphörer vid grafven? Nej, om sanningens vän betänker sig, innan han skänker sina loford, så betänker han sig ännu mer, innan han belastar någon med ett hårdt omdöme. Om man, vid hans möte, ej alltid kan vänta sig den mest smickrande, så är man deremot säker att i sin frånvaro af honom äga den mest billiga dom. Och huru mycket skulle icke det inbördes förtroendet hafva vunnit, om ett sådant lynne blefve mera allmänt i verlden, om hvar och en beflitade sig, att med en lika öppen redlighet, med en lika sann skonsamhet behandla sina likar! Eller skulle detta tänkesätt afdraga någonting från den vänlighet och behag i umgänget, som tillhörer upplysta seder? Nej den verkeliga sannin-

gen uteslöt aldrig en inbördes aktning; och ett betygadt bifall var alltid dubbelt angenämt genom öfvertygelsen om dess uppriktighet.

Ja, Älskade Christne, *älskom sanning och frid;* förjagom den fördomen ur vårt sinne, att sanningen ej skulle kunna förenas med friden. Det sanningsälskande lynnet, en gång erkändt för hvad det är, har någonting i sig sjelft så ädelt, så älskansvärdt, att få menniskor kunna neka det sin kärlek och sin högaktning. Vore än den sanningsälskande ensam i sitt slag, så skulle dock denna hans dygd vanligen bereda honom mera nöje än vidrighet ibland menniskor. Sanningen gifver ett nytt värde, och sätter en krona på alla våra öfriga egenskaper. Den både grundlägger alla dygder och pryder dem. Den gör vår sammanlefnad på en gång mera värdig och behaglig. Låtom derföre detta sanningsälskande lynne alltid vara oss kärt. Låtom oss dermed allt mer förädla och förljufva samfundslifvet. Det tillhör värdigheten af vår förnuftiga natur; det tillhör vår Christendom; det tillhör oss, såsom efterföljare af den Frälsare, hvilken, i sin höga kallelse att vittna om sanningen, tillika kunde förbarma sig öfver andras svaghet, och lemna åt verlden på en gång Sanningens och Fridens efterdöme. —

PREDIKAN

på

Tjugefjerde Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Icke som jag vill, utan som Du. Så bad vår Saliggörare, då Han, såsom menniska, ifrån jorden påkallade sin Faders omvårdnad. Så stort var Hans förtroende, så stor Hans undergifvenhet för den Oändlige. Och i hvilken belägenhet var *det*, som Han visade denna öfverlåtenhet åt Guds vilja; hvad var det Han begärde af Himmelen med en så stilla och undergifven själ? Det var *icke* en högre lycka; det var icke ett ökadt anseende bland menniskor; det var icke fördelar, dem Han kunde umbära, utan att ändå vara olycklig. Nej, Han bad endast att befrias från den kalk, som förföljelsen för Honom ifyllde med alla smädelsens och dödens bitterheter; Han bad endast att skonas för det yttersta elände, som någonsin kunde qvälja en känslofull varelse; och likväl begärde Han det utan alla dristiga påståenden, utan all klagande egenvilja, med ett hjerta, som hänförde allt till sin Faders välbehag. Hvilket mönster af den undergifvenhet, som egnar en dödlig i dess sällhetsbegär! Hvilken regel att föl-

ja vid alla våra önskningar inför Gudomligheten: *icke som jag vill, utan som Du.* Matth. 26: 39.

Med glädje, Dyraste Christne, upplyfta vi vårt hjerta till Försynen. Han har gjort det till vår pligt, och vi må räkna det som vår största välsignelse, att af Honom sjelf begära och emottaga våra öden. Från vårt anvista rum i verlden, der vi söka bereda vårt närvarande och framtida väl: från särskilta tillfällen, der vår svaghet behöfver ett särskilt biträde: från motgångstimmen, der vi hafve att strida mot behofven, plågorna och oviljan — huru ljuf är den rättigheten, att, från alla dessa belägenheter, få vända sitt öga, och höja sin suck till en mild och allsmäktig Öfvermakt! Huru förnöjlig den tanken: att Gud icke lemnar mig obemärkt bland hopen af varelserna: att äfven mitt öde på jorden är Honom om hjertat: att Han äfven vill göra något afseende på mina önskningar, och besvara mina bönerop med välsignelse! Men, Älskade Åhörare, detsamma skäl, som väcker vår glädje, att få frambära våra begär inför den Högste med frihet och förtröstan, detsamma skäl bör ock lära oss att frambära dem med en vis undergifvenhet. Vår syn är inskränkt, och Guds vishet är oändlig. Hvad utgör vår verkeliga lycka i verlden; hvad är godt, och hvad är ondt, i afseende på det he-

la af vår lefnad? Kunna vi alltid med visshet afgöra det? Ack! nej. Vi föras af en beständig osäkerhet. Våra lustar, och sjelfva vår *klokhet* missleder oss. Vi må begära af Himmelen hvad oss godt synes; men vi må begära det med ett ödmjukt hänskjutande till Hans ljusare *omdöme*. Undergifvenhet är vår rätta vishet; och rätta stämpeln på våra böner till Försynen är denna: *icke som jag vill, utan som Du*.

Och denna visa undergifvenhet, hafva vi alltid öfvat den, under vår åtrå efter jordens lycksalighet? Känna vi tillräckligen dess art och dess helsosamma inflytelse på vår lefnad? Ack! *måtte* den i dag upplifva oss. Måtte den i dag grundlägga vår framtida tillfredsställelse, och till en början nedkalla välsignelse öfver den bön vi *nu* i Jesu namn uppsända, — —

Evang. Matth 9: 18.

De tvenne lidande personer, Välsignade Åhörare, som vår heliga text framställer, och som ödmjukt förtrodde Frälsaren sina begär, i afseende på sin timmeliga glädje och vältrefnad, hafva fört våra tankar på det ämne vi redan begynt, och hvarmed vi nu, genom Guds nåd, tänka vidare underhålla vår gemensamma andakt:

En Christens ödmjuka och undergifna hjerta i sitt sällhetsbegär inför Gud.

Den ädla sinnesförfattning vi här yrka, denna visa undergifvenhet vid vår sällhetsåtrå, uppkommer af ett upplyst begrepp om Guds rättighet och makt att bestämma våra öden, om Hans visa och ofelbara godhet att leda och sammanbinda dem till de bästa och lycksaligaste ändamål, och om vår egen oförmåga att alltid inse hvad som utgör vår verkeliga fördel. En Christen, i hvars helgade själ denna dygd kommit till stadga, gifver åt sin sällhetslust en viss inskränkning. Vid den allmänna planen för sin lycka, äskar han icke det som hans lusta, men som Guds vishet föreskrifver. Vid särskilta tillfälligheter, och vid de begär, som synas honom de mest billiga, knotar han icke öfver ett uppskof i Himmelens hjelp, utan framhärdar i ett ödmjukt förtroende till Hans omvårdnad. Och under allt detta vågar han icke begära någonting utaf Gud, utan så länge han sjelf söker redligen uppfylla hvad Gud af honom fordrar.

En Christens ödmjukhet i sina begär inför Gud yttrar sig uti den visa återhållsamhet, att han, i begäret till vältrefnad i allmänhet, icke fordrar det som hans lusta, men som Guds vishet föreskrifver. Om vi på afstånd, med kall eftertanke, betrakta menniskorna, våra likar, i deras häftiga och bekymmersamma fikande efter lyc-

ka och ro: om, ännu mer, vi kunde tränga in i deras sinnen, och skåda de hemliga planer och anläggningar, som der förehafvas och framläggas inför Utdelaren af våra öden — hvilka öfverdrifna önskningar, hvilka förmätna påståenden skulle vi icke upptäcka! — begär, dem ofta Gud ej skulle kunna uppfylla, utan att bryta både naturens och samfundens ordning, ja, utan att förstöra deras egen lycksalighet, som dem framställa. Låt oss känna det som föregår i vårt hjerta. Då vi der utstaka vår förestående lefnadsban, och gå att äska af Försynen det goda, som, efter våra begrepp och känslor, skall utgöra vår lycksalighet, huru är då i allmänhet vårt förhållande? Då betrakta vi verlden under dess vackraste, dess mest förtjusande synpunkter; och af alla de fördelar, som vi der upptäcka, af alla de högheter, som der pråla för vår syn, af alla de ägodelar och de ymniga beqvämligheter, som der smickra vår sinlighet, är det intet eller ganska litet, som icke upptänder vårt begär, och ingår i den stora plan, som vi gerna ville föreskrifva den Allsmäktige. Och alla dessa stora lotter ville vi ej allenast säkert åtkomma, utan vi önskade vinna dem utan möda, och njuta dem utan omvexling. Vår egenkärlek, som föder dessa begär, underlåter ej att visa oss vår rätt till deras uppfyllande. Den föreställer oss denna förmenta rätt, antingen i den

borgerliga värdighet, hvartill vi blifvit födda; eller i de lyckliga egenskaper, som naturen oss meddelat, eller i de mödor vi användt att dem förkofra, eller i ett slags skyldighet, som vi pålägga menniskolifvets Upphofsman, att göra oss, så väl som andra, lyckliga efter vårt begär. Och då dessa tilltagsna påståenden för de fleste ej kunna uppfyllas, då deras lösa förhoppningar, byggda på djerfva begär, kastas öfverända, och lemna dem åt ett helt annat lopp af öden, än de sig föreställt — det är då de födas, dessa hemliga missnöjen, detta upproriska knot mot Försynens regering, dessa trotsande klagerop: hvarföre njuter jag ej samma fördelar, som dessa mina likar, hvilkas glada lycka lyser för min syn? Hvarför skall jag vika för deras högre anseende? Hvarför skall jag med så mycken möda blott vinna en liten del af beqvämligheter, som i ymnighet bjuda sig åt dessa utan omsorg? Hvilka företräden äga de i naturen framför mig? Är jag icke också ett barn af Dig, Du gemensamme Fader, som kallat menniskorna till detta lifvet? Äro desse mera ädle i sitt hjerta, mera trogne mot Din vilja, mera gagnelige för verlden? Ack! hör och välsigna den bön jag utgjuter inför Ditt ansigte — eller jag anklagar Din lag, och finner orättvisa i Din styrelse på jorden.

Fåfängliga menniskohjertan! är det med detta lynne, som J viljen nalkas fullkomlighetens

Herre, fullkomlig i vishet, som i nåd? Må vara, att kärlekens Gud förlåter den oförrätt, som svaga kortsynta varelser tillfoga Hans stora Majestät; men de, kunna de sjelfve en dag, efter bättre upplysning, förlåta sig det öfverdrifna förtroende, de hysa till sin egen klokhet, *i valet af de medel*, de fordra för sin lycksalighet? Borde de ej kunna inse, att det, de häftigast begära, skulle mångengång snarast förstöra deras verkeliga ro? Hafva de, under lifvets omvexlande uppträden, aldrig haft Salomos syn, som, bland alla andra onda ting under solen, såg att *rikedomar*, likasom de öfriga jordens förmåner, *ofta varda förvarade honom till skada, som dem äger?* Och skulle de ej derigenom lära, att vara återhållsamme och ödmjuke i sina begär?

Chrisne! betrakten ännu en gång eder Saliggörare, denna vise Vän, som möter eder med den ljusaste lärdom, huru J bören *åkalla* Gud, och som understödjer och lifvar denna lärdom med sitt eget efterdöme. Med hvilken älskansvärd ödmjukhet företräder Han oss sjelf bedjande till sin Fader: *ske icke min vilja, utan Din!* Det är detta heliga efterdöme, som en värdig Christen följer i sina begär, antingen han öfverväger dem i sitt hjerta, eller han utgjuter *dem* inför Gud. Då nalkas han, som en Salomo, med

undergifven anda den Far, som uppmuntrat honom att begära hvad han ville. Han beder om visheten, om vishet att känna det sanna goda, och att älska det: om vishet att rätt nyttja den lycka Gud behagar gifva: om vishet att umbära den, som han ej kan få. Bekröna, säger han, o! Gud, dessa önskningar, som Du läser i min själ, om Du finner dem oskyldiga och ej stridande mot Ditt stora ändamål med min varelse; gif mig på denna skådeplatsen det rum, der jag bäst kan gagna, och åt min lefnad den glädje, som bäst kan underhålla min dygd. Låt mig allenast vara trygg att alltid äga Dig i mitt hjerta, och att det är Du som styrer mina ödens lopp; då skall förnöjsamheten vara min rikedom, samvetet min ära, och hoppet på Din Faderliga vård min ersättning för hvad jag möjligen kunde sakna af en fullkomlig lycka.

En Christens ödmjukhet i sina begär inför Gud yttrar sig deruti, att han uti särskilta tillfälligheter, och vid de begär, som synas de mest billiga, icke låter stöta sig af ett uppskof i Guds hjelp, utan framhärdar i en undergifven förtröstan. Den eviga Godheten har i allmänhet kallat oss att förtro Honom våra angelägenheter, och begära Hans bistånd; men det är uti vissa belägenheter här i lifvet, det är uti olyckans och be-

dröfvelsens stunder, som Han i synnerhet muntrat oss att söka Hans hjelp. *Åkalla mig i nöden, så vill jag hjelpa dig.* Emedlertid sätter Han dock stundom sina käraste vänner på prof, och låter dem antingen sakna det slags biträde de begära, eller någon tid förgäfves afbida det. Det är då, som det kostar något, äfven för det bästa hjerta, att vara tåligt och undergifvet. I dessa stunder, då våldsamma plågor qvälja våra känslor, då hotande olycksfall skaka och uppröra vår själ, då fienders orättvisa synes segra på vår oskuld, då en vän i dödens famn synes färdig att taga vår sista glädje med sig i grafven — hvad det är hårdt att då finna våra böner vägrade, eller vår undsättning länge fördröjd! — Herre! förlåter Du då den klagan, som undfaller ett såradt hjerta; och det knot, som uppstiger från en öfverilad sorg? Ja, jag vet Du förlåter det. — Men, Älskade Åhörare, om det tillhörer naturens svaghet, att vika för de flesta intrycken af våra smärtor, så tillhörer det Christendomens vishet att återkalla vårt mod, vår förtröstansfulla undergifvenhet för Guds välbehag. Det är uti sådana omständigheter, som vi kunna gifva öfvertygande prof af denna ödmjukhet inför Gud, af denna öfverensstämmelse i hjerta och vilja med Hans afsigter, som bibehåller och stärker vår förening med Honom. Ty, om jag endast inskränker mi-

na begär efter Hans vilja, så länge mina sinnesrörelser hvila, så länge ingen känsla i mitt hjerta uppstiger, som kan föra mig till knot eller motstånd, hvilken uppoffring gör jag då af min egenkärlek åt en allvis och helig Gud? Men i de sorgligaste öden, under lifvets eländen, i det djupa mörkret, efter många fruktlösa tårar, utan någon droppe af den himmelska dagg, som Herren någongång låter regna öfver vissa själar, i en sådan ställning vill jag följa efterdömet af den i Gethsemane bedjande Frälsaren: *är det möjligt, gånge denna kalken ifrån mig, dock icke som jag vill, utan som Du.* Du synes öfvergifva mig, min Gud! då Du i mina närvarande smärtor nekar mig Ditt frälsande biträde; men i det tunga molnet är dock solen närvarande, och ur djupet af mina olyckor väntar jag dock att se Din hand uppenbarad. Jag släpper Dig icke; jag skall icke öfvergifva Dig med min förtröstan. Jag vet, att Du skall *fast blifva vid Ditt löfte*, och efter detta pröfningens ögonblick *med eviga nåd omfatta mig.*

En Christens ödmjukhet i sina begär inför Gud yttrar sig deruti, att han icke begär någonting utaf Gud, då han sjelf redligen söker uppfylla hvad Gud af honom fordrar. Detta slags ödmjukhet i begär, som jag kanske här för sent

nämner, borde så mycket mer vara iakttaget bland de Christna, som de, efter sin heliga och fullkomliga lära, icke ens böra våga att inför Gud frambära böner om någon synnerlig välsignelse, så länge deras böjelser äro aflägsne ifrån Honom. De äro ålagde att bedja i Försonarens namn, att bedja troende och med en barnslig tillförsigt; men huru skulle de med någon god verkan kunna bruka detta heliga namn, med hvad tillförsigt skulle de vänta att i detta namnet välsignas, utan på förbättringens och dygdens väg, utan med förödmjukade hjertan, utan med rena uppsåt att vara den Guden tillgifne, hvars hjelp de begära? Vi se väl ofta de ogudaktige blomstra på jorden, och njuta ymniga skänker af Försynens hand; men skulle vi deraf kunna sluta, att dessa gåfvor äro bevis till Hans välbehag? Skulle de Gudlöse derföre med någon rättighet eller ens med någon anständighet kunna begära att blifva föremål för Guds synnerliga godhet? Nej; *om J än mycket ropen*, säger Han, *så hörer jag eder dock icke.* Låt oss besinna, Mine Åhörare, att böner af ett orättfärdigt hjerta äro ett förakt emot Gud, och att det första steget till bifall för våra önskningar är att helga oss till Hans åtlydnad. Derföre, i alla våra behof, i vår allmänna åtrå efter sällhet, i våra bönerop i nöden, låt återhållsamhet, ödmjuk-

het

het och undergifvenhet åtfölja alla våra begär inför Gud. Ingenting är mera skönt och tillfredsställande i sig sjelft än denna ädla dygd.

En menniska är aldrig mera stor och värdig inför den Högste, än när hon vet att rätt förödmjuka sig inför Honom. Hvilken ädelhet, hvilket behag i en dygd, som uppoffrar sig sjelf, med alla sina begär, åt det Aldrahögsta Väsendet: som af intet högmod ledes i sin sällhetsåtrå: som under de ömmaste behof hvilar och tryggar sig vid den Allvisa Maktens välbehag; och hvilken förnöjsamhet och frid ingjuter den icke i vårt hjerta! Då den egenkäre skakas af sitt eget missnöje vid nekade välgerningar, och sjelf aggas af de förebråelser han utgjuter mot Försynen, så skall detta vårt stilla öfverlemnande åt den milda Makt, som vakar öfver oss, rätta våra begrepp, mildra våra sinnesrörelser, underhålla vårt mod, och, uti detta lugn af alla vår själs förmögenheter, grundlägga och bereda vår verkeliga sällhet.

Dessutom hvad kan göra våra ansökningar mera angenäma inför Gud, och bättre befordra vår bönhörelse? Då *Gud står emot de högmodiga, är det dem ödmjukom, som Han gifver sina nåd.* Det äro de, som bedja efter Hans vilja; det är

dem som Han hörer. Med hvilket välbehag måtte Han icke se ner på en ren och undergifven själ, som icke begär utan hvad Han älskar, som icke vill utan genom Honom; och med hvilken förtröstan kan han icke lofva sig den bästa sällhetslott af Hans hand! Detta klarsynta Vittne till vårt hjertas undergifvenhet och tro, skulle Han lemna utan uppmärksamhet eller belöning sin vän, som älskar Honom mer än sin egen lusta? Nej; stunden skall komma, då Han välsignar ditt undergifna begär. *I mörkret skall Han låta dig ljus uppgå igen, och ditt fromma hjerta glädje.* Och i den stund, då det är för sista gången som en svag syndare anropar Honom från jorden, skall Han för alltid aftorka din smärtas tår, och låta dig fara i frid att emottaga din stora belöning i det land, der inga böner mer behöfvas. —

Böndags-Predikan.

Jag vill betala mina löften Herranom, inför allt Hans folk. Ännu i sin återfundna lycka, Mine Åhörare, tänkte David på Gud. Åt den Makt, som hugsvalat hans hjerta, ville han offra sina första glädjerörelser, och den varaktiga tacksamhet han i nöden lofvat en med tårar anropad Välgerningsman. Han ville bära Honom detta skyldiga offer i åsyn af den myckenhet, som vanligen med försvundna faror och fyllda behof glömmer sin Beskyddare: *jag vill betala mina löften Herranom, inför allt Hans folk.* Ps. 116: 14.

Hvem helst, som med någon uppmärksamhet betraktar sin ställning i verlden, lärer ej kunna misskänna sin egen och menniskornas skuld hos den Evige: jag menar den skuld af erkänsla, som födes med ymnigheten af Hans oförtjenta gåfvor och välsignelser. Densamma tanke, som visar oss hvad vi äro, och hvad vi njuta, vår naturs förmögenheter, lifvet, och de skänker, som finnas utbredda omkring oss att förljufva det, densamma tanke måste naturligen föra oss tillbaka till Gud, för att uti Honom erkänna ursprunget af all god gåfva. Hvad säger jag? Den känsla af vår egen och alla skapade varelsers vanmakt, som leder oss att i behofvets och i nödens stunder sö-

ka utom naturen en fördold Välgörares biträde; denna känsla ensam bör säga oss hvad vi äro skyldige denna mildt vårdande Öfvermakt, när vi finna våra suckar med ömhet besvarade, våra behof uppfyllda, våra bedröfvelser stillade, och vårt hjerta hugsvaladt. Jag förbigår ett vidlyftigare upprepande af de grunder, som förena sig att fästa vår förbindelse till tacksamhet emot Gud; och kanske skulle alla bevis i verlden vara förlorade för den förnedrade själ, hvars egen känsla *icke* säger henne något om skyldigheten mot dess högsta Välgerningsman. Jag talar till Christna, som visserligen erkänna denna heliga, denna *främsta* af alla pligter: som, kanhända mer än en gång i sin lefnad, blandat sin smärtas rop till en frälsande Gud med de varmaste löften om en oupphörlig erkänsla, men för hvilka dock ännu dessa frågor återstå att afgöra: hafven J om utöfningen af denna erkända förbindelse gjort *eder* de begrepp, som äro den Gudomliga Godheten värdige: hafven J betalat eder Välgörare de löften, J Honom i nöden svurit: och utgör *det*, vid hvarje njuten välgerning, edert enda bekymmer, huru J skolen *vedergälla Herranom* det goda, Han låtit eder vederfaras? __ Det är *detta*, Dyraste Christne, som är oss alla vigtigt att undersöka; det är detta jag vill gifva eder anledning att besinna, då jag går att framställa efter-

dömet af en rätt tacksam själ, i det sätt hon väljer att betyga sin erkänsla mot den Högste.

Den heliga pligt att tacka vår förbarmande Välgörare i himmelen tillhörer hvarje dag af vår lefnad, likasom vi hvarje dag röna förnyade ömhetsprof af Hans hand. Den fordrar dock vår synnerliga och högtidliga omtanke i dag, då Herren, genom sitt folks Smorda, kallar oss att i gemensam andakt eftersinna hvad vi äro Honom skyldige. Ett år är framlidet, sedan Herrans helgedomar i detta land, uti lika afsigt, öppnades för Hans namns bekännare. Om, under denna korta tid, Han låtit oss erfara några känbara slag af sin tuktan, huru många ämnen har Han icke derjemte företett till tacksamhet mot sin nåd! Huru mildt har Han icke böjt sitt öra till våra allmänna bönerop, att skona ett folk, hvars förgätenhet af Hans rätter förtjent en strängare medfart! Huru många enskilta suckar har Han ej välsignat med en nådig bönhörelse — suckar, uppstigne från sjuksängens vedermödor, från armodets betryck, från den bedröfvades enslighet, från syndarens ångerfulla hjerta! Med huru många glada dagar har Han icke ökat den lyckligas lif; med huru många tillagda skänker välsignat den idogas mödor; med huru många nya segrar bekrönt den stridande dygden; med huru många okända upp-

muntringar underhållit den fromme lidandes tålamod! Men, då så många bekanta och obekanta välgerningar förente vittna om Guds milda omvårdnad: då, i så många särskilta tillfällen, och så många stunder af en förfluten tid, Han visat sig benägen för våra allmänna och enskilta bönerop, skulle Han då ej förtjena, att vi använda denna stunden, till att lära oss rätt bemöta Hans kärlek? Skulle Han ej förtjena att af våra hjertans innersta emottaga den tack, som våra läppar nu skola tyda Honom, — —

Text. Ps. 116: 12.

Huru skall jag vedergälla Herranom alla Hans välgerningar, som Han mig gör?

Det möter oss, Dyraste Åhörare, i vår text, exemplet af det ädlaste bekymmer, som någonsin upprört ett menniskohjerta. Den Gudfruktige Konungen, vid åtanken af den Allsmäktiga Godhetens välgerning, likasom ljuft dignar under bördan af sin tacksamhet. Hela hans själ är icke nog för denna stora böjelse. Han likasom hemligen anklagar den inskränkning och den vanmakt, som hindra honom att svara mot en oändlig nåd, och frågar sig brydd och hänryckt: *huru skall jag vedergälla Herranom?* — en fråga, som visserligen för evig tid skulle blifva obesvarad,

om det fordrades att uppgifva något, som kunde svara mot värdet af den Högstes bevisade nådeprof. Men då, under detta uttryck, vi förstå det tänkesätt och förhållande hos menniskan vid åtnjutandet af Guds godhet, hvarmed den Evige Välgöraren vill vara nöjd, såsom med ett efter vår ställning afpassadt bevis af vördnad och erkänsla, då kunde utan tvifvel en David, då kunna upplyste Christne besvara sig denna fråga; och det är det, vi till vår inbördes uppbyggelse nu skola göra, då vi gå att med Guds nåd föreställa:

En Christens värdiga sätt att vedergälla den Högstes välgerning.

Allting i verlden bebådar oss Gud såsom en allmän Välgerningsman, såsom en evigt alstrande orsak till de mångfaldiga ämnen, som tillhöra vår varelses bestånd, trefnad och lycksalighet. Det är endast genom välgerningar som Han uppenbarat sig. Att beskrifva huru Han ådagalägger sin milda inflytelse på vårt väl, det vore att teckna de rikedomar, dem Hans Skapande hand utbredt i naturen, till fyllnad af våra nödtorfter, till förnöjelse för oskyldiga begär; det vore att tala om alla de vördnadsvärda egenskaper, som Han låtit ingå i ett menniskoväsendes sammansättning, vår kropps och vår andas fullk-

komligheter; det vore att beskrifva Hans ömma uppmärksamhet på hvarje enskilt menniskas timmeliga behof och öden: huru Han öppnar åt hvar och en tillfällen att begagna sig af sina förlänta egenskaper, välsignar deras mödor, gifver dem utgångar utur nöden, lättar och hugsvalar deras vedermödor; det vore att måla, framförallt, de kärleksfulla omsorger, hvarmed Han framgifvit medel och oupphörligen verkar att göra vår odödliga själ vis, helig och lycksalig, det ljus Han bjuder åt våra tankar, de ömma slag, hvarmed Han väcker våra samveten, det tålamod, hvarmed Han väntar vår förbättring, den Gudomliga kraft, hvarmed Han omskapar vårt förderfvade hjerta, de försäkringar om nåd och förskoning, hvarmed Han upprättar vårt nedslagna mod, all den styrka och alla de ljufliga vederqvickelser, hvarmed Han underhåller och muntrar sina tjenare på den eviga sällhetens väg. Jag säger, att det är på alla dessa särskilta sätt, som Gud uppenbarar sig såsom vår allmänna Välgerningsman, såsom källan af allt det goda, vi i tiden eller evigheten kunna åtnjuta. Jag beskrifver det icke i sin vidd, jag nämner det endast; och, lemnande åt edert eget medvetande att bevittna de nådeprof J enskilt erfarit, hastar jag att visa det värdiga sätt, hvarpå en Christen bör vedergälla Guds åtnjutna godhet.

J föreställen eder lätteligen, Älskade Christne, att vi uti denna fråga räkna för intet dessa kalla bekännelser, dessa tomma lofoffer, som stundom uppfylla den välgörande Gudens tempel: tacksägelser, dem ingen grundad öfvertygelse, ingen hjertats rörelse upplifvar. Nej; ett värdigt sätt att bemöta den Högstes bevisade ömhet innefattar en samling af pligter, hvilkas villiga fullgörande den eviga Kärleken begär, såsom ett rättmätigt offer af förnuftiga varelser, dem Han med sin utmärkta godhet välsignat.

Gud är min högste Välgerningsman — *huru skall jag vedergälla Hans välgerning?* Gudaktigheten svarar: *icke oss, Herre, icke oss, utan Dino namne gifvom ärona.* Vid hvarje välsignelse du i lifvet njuter, upplyft dina tankar till det Godas Ursprung, och igenkänn Gud i hvar och en gåfva, hvarmed din lefnad välsignas. — Det tillhör den oordning, hvartill vår natur förfallit, att, äfven då vi i allmänhet tro och erkänna den Gudomliga Försynen, handla vi likväl ofta tvertemot denna öfvertygelse i tillämpningen på egna händelser. Ingenting är vanligare, än att, vid de tillfälligheter, som hafva någon gemenskap med vårt väl, vi endast fästa vår uppmärksamhet vid medel-orsakerna, utan att med någon eftertanke beskåda den kedja, som hänförer alla

händelser, de må vara vigtiga eller mindre betydliga, till Gud och Hans regering. En jemnare välgång har utmärkt dina dagar: du njuter i en önskad ymnighet lifvets nöjen och behof, och du tänker på dina använda mödor, på din noggranna försigtighet, på de gynnande omständigheter af börd, uppfostran och förmögenhet, som krönt dina företag. Du fägnas af helsans behag och glädje, och du tillskrifver den åt din fasta kroppsbyggnad, din måttliga lefnad, eller mäktiga förvaringsmedel. Du finner dig flyttad ur vidriga öden till välstånd och en gladare lyckasdag, och du berömmer den rättvisa, som skyddade din oskuld, eller de vänner, som arbetade till din fördel, eller den dristighet, hvarmed du sjelf beredde din väg. Du uppstiger af en sotsäng: du återkallas ur dödens armar, och du tackar den helande konst, de ömma omsorger, de kraftiga läkemedel, som blifvit använda till din räddning. Utan tvifvel voro ock desse de närmaste synbara medel till ditt väl. Men hvilken blindhet gömmer för din tanke den välgörande Makt, från hvars styrelse, såsom det godas verkeliga Ursprung, alla dessa välgerningar utflyta? Dödlige, föremål för en förgäten Faders omvårdnad! hvem lade din sällhets första grunder i naturen; hvem satte alla de mindre orsakerna i det sammanhang, hvem bragte dem i rörelse att med förenta verk-

ningar åstadkomma din båtnad? Hvem lät dig födas i den krets, der lyckan skulle möta dina första steg; eller hvem utrustade dig med egenskaper att grunda din välfrefnad; hvem rörde menniskors hjertan att älska dig, och att ömma för dina öden; hvem öppnade tillfället för din rätt och din betryckta oskuld att komma i dagen; hvem gaf den styrka åt din kropps sammansättning, som vidmakthållit din helsa; hvem har skyddat dig mot de olycksfall, som kunnat bryta den; och hvem har danat medlen, som upprättat din hydda, när hon lutat mot grafven? — Svara, hvem tillhörer äran af dessa välgerningar, utom Gud? Och du njuter dem, och förgäter Honom; och du rycker otacksamt denna ära ifrån Honom, för att gifva den åt dig sjelf och dina svaga likar!

O! Mine Åhörare, lärom oss att erkänna den Gudomliga hand, *från hvilken all god gåfva kommer, och hvilken all hjelp gör, som på jordene sker.* Låt det skydd och den nådiga omvårdnad, som minnet af de förflutna dagar vittnar att vi erfarit, föra oss tillbaka till Gud, att bära Honom de offer Hans bevista mildhet förtjenar. Vid hvarje välsignelse vi njuta, vid hvarje glad dag, vid hvarje lycklig händelse oss möter, vid hvarje behag, hvaraf vi fägnas i vänskapens och fri-

dens sköte, vid hvarje öfvervunnen fara för vårt lif eller vår vältrefnad, vid hvarje tröstelig känsla, som lättar våra bedröfvelser, vid hvarje inskjuten påminnelse i vårt bröst att vårda den lycksalighet som komma skall — i alla lyckliga omständigheter af vår lefnad, upplyftom vårt öga till himmelen, till denna verkeliga källa af alla våra fägnader och hugsvalelser. Eller är det endast uti eländet, i de mörka och hjelplösa öden, som vi skola se och erkänna Gud? Är det endast sorgernas klagerop Han skall emottaga från jorden? Skall Han förgätas i det goda Han beredde, och endast ihågkommas i det onda, som menniskan skapade åt sig sjelf? — Ack! då Han så ofta med godhet upptagit våra tårar, hvarföre skulle vi ej så mycket hellre offra Honom vår glädje och vår ro? Christne! Gud har utmärkt vårt samfund med välsignelser; låt oss utmärka det med vår erkänsla. Låt oss i allt det goda, oss vederfares, uppsöka spåren af en vårdande Skapares makt och vishet; och, ödmjukt erkännande att Han gjort allt, der vi utan Honom kunnat göra intet, glade nalkas Honom med detta tacksamhetens uppriktiga vittnesbörd: *Du är min Gud, min starkhet och min tillflykt. Lif och välgerning hafver Du gjort mig, och Ditt uppseende bevarar min anda.*

Gud är min högste Välgerningsman — *huru skall jag vedergälla Hans välgerning?* Gudaktigheten svarar: gif Honom ditt hjerta och låt din lydnad lifvas af din tacksamhet. Om ingen rätt är heligare för vår känsla än en Välgörares, om intet band är ljufvare på menniskohjertat än välgerningens, huru bör icke Gud blifva kär, och Hans vilja helig för ett hjerta, som lärt att uti Honom erkänna sin högsta och ömmaste Välgerningsman! Den heliga låga, den ömma tillgifvenhet, som känslan af Hans bevista godhet uppväcker, är den stora drifjädren till den villiga lydnad och den rena dygd, hvartill Hans lagar förbinda. Det är denna vedergällning för sig Han begär; det är denna nya välsignelse för menniskorna, som Han åsyftar i de täta ömhetsprof, hvarmed Han öfverhopar dem. Eller hvad söker Hans barmhertighet, genom de ymniga lotter af lycka och välgång, hvarmed Han ofta förekommer och gläder äfven sina ovänner; hvi lemnar Hans långmodighet den djerfvaste brottsling så länge ostraffad; hvi skonar Han dess dagar; hvi för Han honom ännu tillbaka från grafvens och eländets brant, till lifvets och sällhetens möjlighet? Är det icke för att genom kärlekens band draga hans hjerta till den Gud han öfvergifvit? Och hvad är afsigten med de välsignelser Han tilldelar den svage botfärdige i dess strid, den fromme bland verl-

dens förförelser? Är det icke att genom den uppväckta känslan af tacksamhet mot deras Välgerningsman befästa deras tillgifvenhet för *Honom*, föröka deras trohet, och muntra deras lopp på trones och dygdens väg till lycksaligheten?

Visserligen erkänna vi dessa Guds milda afsigter; och kanhända hafva vi ofta *i förflutna* dagar, då vi begärt Hans välgerning, gifvit *Honom* de högtidligaste löften att med en sådan tacksamhet bemöta den. Kanhända mångengång *i* våra mörka stunder, nedsänkte i smärtor och bekymmer, hafva vi från en plågobädd eller ur ensligheten vändt våra sorgsna ögon mot himmelen *med* denna löfvande bönesuck: om Du förbarmar Dig, *nådefulle* Gud, öfver min jemmer, om Du hör min öfvergifna svaghets rop, och frälsar *mig* ur den vånda jag lider, och från döden, som förfärar *mig*, så skall mitt hjerta för evigt tillhöra Dig, så skall ingen frestelse i verlden mera förföra *mig* från Din lydnad, så skall jag icke hafva någon annan lust än att tjena Dig, och med en ståndaktig Gudsfruktan i min vandel förherrliga Ditt namn bland menniskor. Herren har hört vår bön; Han har förbarmat sig — och vi, huru hafva vi uppfyllt våra löften? Ack! Älskade Christne, hvilken blygd, om vi skulle förgäta hvad vi äro den ömmaste Välgörare förbundne. Hvilken otack, om vi skulle

använda Hans förlänta gåfvor att ännu mera styrka oss uti gensträfvighet mot Hans afsigter och olydnad mot Hans bud! Hvilken evig vanheder och olycka öfver vårt hjerta, om åtnjutna välgerningar endast skulle tjena att afsöndra oss från vår Fader! Hvilket odrägligt ansvar, om vi härda oss mot välgerningen, som klappar på vårt bröst, och göra dess ömma bemödande fruktlöst för vår förbättring! *Tackar du så Herranom dinom Gud, du galna och ovisa folk?* Nej; Christne, vare fjerran ifrån oss att handla så otacksamt mot vår himmelske Beskyddare! Låt vårt hjerta väckas och uppeldas af Hans stadigtvarande ömhetsprof, till att följa Hans vilja. O! jag ser efterdömet af en på Guds vägar öfvad Christen, hos hvilken en rätt uppmärksamhet på den Högstes bevisade nåd fått uppväcka den sanna Gudaktighetens känsla. Det är samma heliga bekymmer, som hos den Gudälskande Konungen i vår text: *huru skall jag vedergälla Herranom?* O! Du, som jag tillbad, som hörde mina rop i nöden, och frälste mig: Du, som redan långt innan jag visste bedja Dig, förekommit mina behof, och utströdt mångfaldiga glädje- och hugsvalelse-ämnen bland mina dagar: Du, på hvars godhet jag lefver, och på hvars barmhertighet jag en dag skall dö med förhoppning — må aldrig någon otacksam rörelse eller någon glömska af Dig breda en skugga öfver den lefnadsban,

som Du upplyser med Din välgerning! Nej; Din godhet är förmycket närvarande för mitt hjerta, att jag med uppsåt skulle kunna vanära den. Jag skall tänka på Din kärlek; och hvarje oädel böjelse, som vill uppstiga i min själ, skall bäfva och förlora sig. Och om, bland förföriska *likar*, jag någon stund skulle känna mig i fara att förråda den trohet jag är Dig skyldig, så skall en blick af Dig, min Beskyddare, komma *mig att* rodna för min svaghet, och upptända mitt mod, att framgent uti dygden ära och tillbedja Dig.

Gud är min högste Välgerningsman — *huru skall jag vedergälla Hans välgerning?* Gudaktigheten svarar: njut det förlänta goda med en vis tillfredsställelse, och var nöjd. Om vi frågade en stor del af våra medmenniskor på deras samvete: ären J lycklige? — Nej. — Men hvad fattas då i eder tillfredsställelse? Har Himmelen nekat eder nödiga tillgångar till uppehälle för eder sjelfva och eder omvårdnad? Saknen J er helsa, eller er frihet? Ären J förföljde af våldet; eller hafva några ohjelpliga sorger träffat er? — Nej, intet af allt detta. — Skulle vi väl kunna gissa, Mine Ahörare, hvad som våller dessa menniskors missnöjen, om vi icke kände, i vårt eget sinne, hvad tillgjorda behof, hvad de brister, som yppigheten tillskapar, hvad

det omåttliga begäret att samla mer, hvad fåfängans och täflingslystnadens utsväfningar hafva för en olycklig inflytelse på vår lefnad. Ty det äro ju dessa orsaker, som oftast rubba det välstånd Himmelen oss beskärt, och göra sjelfva lyckan otillräcklig till vår förnöjelse? Så länge Gud fortsätter sina vanliga välsignelser öfver ett folk, äro de få, som böra kunna sakna, eller som icke äga tillfälle att förskaffa sig det nödvändiga till ett behagligt lif. Hvilken otacksamhet, då sådane tillgångar blifvit oss öppnade af Försynen, om vi skulle förvända dess faderliga ändamål, och ännu sjelfve bereda oss ämne för en fortfarande klagan! Åtminstone må de, som känna sig vara i en ostridig besittning af lyckans fördelar, göra rättvisa åt den Handen, som välsignat dem. Må de förena sin egen omtanke med Försynens, att bereda sig en förnuftig glädje. Må de icke samla, till sin plåga — och icke njuta, till sin förstöring. Må de ännu mer förhöja sin egen lycksalighet genom meddelandet, känna den glädjen att se andra lycklige genom deras åtgärd, och höra den fattige tacka Gud, som nedlagt sitt goda i så värdiga händer. Och J, torftige Bröder, åt hvilka Försynen bestämt en ringare lott, må icke ens ibland eder någon förolämpa den Högste genom fruktlösa missnöjen. Ack! huru litet är

det icke menniskan behöfver till sin bergning och verkeliga lycka, om hon allenast äger en vis och förnöjd själ. Huru mycket har icke äfven den ringaste att tacka Himmelen för, om han besinnar sina fördelar, vet att begagna dem, och jemförer sin förtjenst emot Gifvarens godhet! O! erinra dig detta, äfven du, sorgsne, beklagansvärde Vän, hvars ömmaste bön ej blifvit hörd, hvars oskyldiga önskan ej kunnat beviljas; och tveka icke heller du att bära ett tacksamt, fastän tårblandadt offer åt den Fader, hvars vishet för högre afsigter nödgats vägra dig en gåfva, den Hans kärlek så gerna velat förunna. Den glädje, Han nu funnit nödigt att fråntaga dig, har Han förvarat åt en annan tid. Tacka Honom för de trösteämnen Han ännu qvarlemnat åt dina sorger, för den lindring sjelfva tiden ger, för hoppet, som visar dig den fulla ersättningens ögonblick. Tacka Honom för den vinst för din själ, som beredes genom timliga saknader, för den segrande känsla, hvartill Han lyfter dig öfver lyckan och lifvet, då Han småningom låter dig erfara förgängligheten af dess yppersta skänker — och gå att framgent ära din Skapare genom din undergifvenhet för Hans vilja, genom din förtröstan till Hans styrelse för kommande dagar, och genom det efterdöme af tålamod du gifver dem

alla, som med dig hafva att genomvandra en sorgfull verld.

Älskade Åhörare, till sådana tänkesätt och sådan vandel väcker oss Religionen i dag, vid minnet af Guds allmänt åtnjutna välsignelser. Med en sådan sinnesförfattning kunna vi värdigt tyda och ådagalägga vår Välgörares lof. — Gode Gud! vare Din välgerning i dag och alltid innerligen prisad af oss alla; och hvile Din Anda ännu öfver oss med samma omvårdnad! Vi tacka Dig för Ditt nådiga beskydd öfver en vördad Öfverhet och ett kärt fosterland: värdes aldrig hädanefter taga Din välsignelse ifrån oss. Vi tacka Dig för friden: värdes förnya dess lycksaliga frukter. Vi tacka Dig för Din Gudomliga Läras sanning och tröst: värdes allt framgent hålla våra ögon öppna för dess ljus och våra hjertan för dess hugsvalelser! Vi tacka Dig för så många särskilta ämnen till inbördes vältrefnad och sällhet: värdes fortsätta Din faderliga godhet emot oss, och gifva oss nåd att rätteligen känna värdet deraf, och i ett lydaktigt och förnöjsamt hjerta alltid hembära Dig tacksägelse och lof! —

Böndags-Predikan.

Fader! jag hafver syndat i himmelen och för **Dig.** Många sälla verkningar har den redan åstadkommit i verlden, denna vår Mästares bekanta målning af ett förloradt och återkommet barn. Mången, når han i templet hörde, eller i sin enslighet betraktade detta rörande exempel, kände derutinnan sin uppväckelse till ett bättre beslut; mången rönte deruti sin tröst mot en redan vaknad förebråelse. Och skulle jag väl befara, att denna teckning efter naturen i någon tid skulle blifva utan rörelse och kraft för menniskohjertat? Nej; så länge ännu i verlden den Lära låter höra sig, som talar om ånger och nåd, och det gifves nog känsla i menskligheten att emottaga dess intryck, skall visserligen alltid någon syndare gråta en varm och hjertelig tår öfver den förlorade sonen, och öfver sig. Ännu i dag, kanhända, skall den likhet, som denna tafla visar honom af egna villfarelser, och det glada möte, som hon vid slutet framställer med en förlåtande Far, uppväcka i hans hjerta en lika önskan för en lika salig upprättelse. Ännu i dag, då han här hörer den älskade affällingens uttryck af sin ånger, skall, genom en hemlig återverkan, hans väckta samvetskänsla upprepa samma bekän-

nelse såsom sin egen: *Fader! jag hafver syndat i himmelen och för Dig.* Luc. 15: 18.

Vi hafva i dag till föremål för våra tankar, Älskade Åhörare, icke ett af de ämnen, som antingen förnöja själen genom en känsla af dess naturliga höghet och företräden: eller som hugsvala henne mot timmeliga sorger genom hänvisande till den Makt, som förändrar lyckan: eller som upplyfta henne öfver sig sjelf genom hoppets ljusare utsigter åt oändligheten. Vi skola deremot sysslosättas med en föreställning, som i sin grund måste hafva alltför litet behagligt för vår egenkärlek, som få, kanhända, skulle sjelfve välja att afhöra, och hvars lärdomar ett ännu mindre antal torde känna sig benägne att sätta i utöfning. Vi måste betrakta menniskan i sina brott och villor, i sitt behof af nåd, i nödvändigheten att återsöka ett förloradt värde genom sin förbättring. En sorgelig, en bedröflig föreställning, Mine Åhörare! Dock, hvarföre så bedröflig? Väl är det sant, att den skall framställa oss såsom ganska svaga och ofullkomliga varelser; den förödmjukar syndaren genom vissa minnen, dem hans hjerta icke gerna ville återkalla; den oroar sinnets hvila och säkerhet, hvarmed han älskade att följa den kosa begären utstaka; den torde uppfylla honom med förebråelser och farhågor; den skall upptäcka för

honom hans fåfänglighet, hans intet, hans verkeliga elände utom Gud. Men är det icke, just genom dessa omständigheter, som en sådan föreställning blifver oss mest vigtig och angelägen? Är det icke genom denna trånga port, som menniskan måste ingå i Guds rike? Är det icke genom de smärtsamma känslor, som tillhöra syndaren, vi småningom skola upplyftas till de känslor af frid och glädje, som tillhöra Guds barn? Skulle vi då fly de tillfällen, som tjena att upptäcka oss för oss sjelfva, påminna oss vårt fall, och fortskynda vår upprättelse? Nej, Christne; välsignom hvarje anledning, som återkallar oss till vårt hjerta och till Gud! Denna dagen är en väckelsedag till allmän och enskilt förbättring; användom den för detta visa ändamål. Jag vill, enligt de efterdömen, som oss utur sanningens lära föreställas, teckna den villsefarande menniskans nödvändiga återgång till Gud, tillika med de väckelser, som den föranleda, och de verkningar, som den åtfölja. Måtte, vid denna teckning, hvar och en ibland oss anse sig sjelf, såsom i detta ögonblick framställd inför den Allvetande, pröfva i Hans åsyn sitt innersta, dela den botfärdiges rörelser, och söka den förbättrades frid! — Fader! låt en gång alla Dina villsefarande barn återfinna vägen till Dig, och den ångerfulle vid sin återkomst möta Din barmher-

righet! Låt ingen af dem, som Dig här tillbedja, sakna hvarken känsla af sin nöd eller förtröstan till Ditt Fadershjerta! — —

Text. Manasse Bön, v. 11.

Ack, Herre! jag hafver syndat; syndat hafver jag, och känner mina missgerningar.

Det är i en rörande och lärorik belägenhet, Välsignade Åhörare, som en olycklig Konung uti vår text framställer sig för våra ögon. Det är i den högtidliga stund, då, med ångerns upplyfta känsla af sina villfarelser och fel, han återvänder till fromhetens väg, som han öfvergifvit, och anropar Skaparens barmhertighet, som han förtörnat. Hans efterdöme är talande och starkt; det visar hvad en felande varelse har att göra, hvad han bör känna, hvad han kan lofva sig till sin upprättelse; det kallar oss alla i dessa ögonblick att till vår egen vishet betrakta:

Menniskans framträde inför Gud i sin bättringsstund.

Hvilka äro i belägenhet att behöfva bättring, Mine Åhörare; eller är det nödvändigt, att alla menniskor skola ingå genom den trånga porten, genom ångern och tårarne återföras till Gud? Denna fråga torde lättast kunna besvaras genom

upplösningen af tvenne andra: gifs det någon menniska så fullkomnad, att hon ej kan blifva bättre än hon är; gifs det någon menniska, som från lifvets början, då hon helgades åt Religionen och dygden, behållit sin goda sinnesförfattning, och förvarat sitt hjerta från alla uppsåtliga affall? Den första af dessa frågor förklarar sig sjelf i det ögonblick den nämnes; den besvaras af alla tiders och alla menniskors erfarenhet; den besvaras genom vår allmänna kännedom af menniskosjälen, som, med en gifven svaghet och inskränkning, endast småningom och gradvis kan närma sig till en alltid aflägsen fullkomlighet. Ack! ibland de mest helgade och dygdiga varelser på jorden, hvar skulle man söka en *dödlig*, som, vid den grad af ljus och rättsinnighet han redan upphunnit, icke ännu hade många brister att afhjelpa, många fördomar att bestrida, många återkommande fel att öfvervinna, många uraktlåtna pligter att ställa i en lifligare utöfning, med ett ord, som icke ännu hade mycket *både* i hjerta och vandel, som han behöfde sätta i ett bättre skick? Nej; då bättring innefattar denna mening, då den betyder en menniskas bemödande att blifva allt mer upplyst och vis, allt mer god och fullkomlig, så gifs det visserligen ingen enda i dödligheten, som kunde blifva ett undantag från denna pligt, som icke beständigt med en

förnuftig vaksamhet och omsorg behöfver arbeta på sin vidare förbättring. Också är detta edert visa förhållande, J dygdige! hvilkas hjertan genom Religionens anda fått en lycklig vändning åt det goda och fullkomligheten. J kännen edert behof; J helgen eder möda att stärka eder förening med dygden och med Himmelen. Edra ensamma stunder, edra ledigheter från bullret och göromålen äro lika så många heliga framträden inför Gud. När J der, i Hans närvarelse, pröfven eder själs innersta: när J der grannsynt undersöken edert förhållande i en förfluten dag, och hvad J under umgänget med menniskorna vunnit eller förlorat för edert hjerta: när J upptäcken för eder sjelfve någon återstående felaktighet i edra tänkesätt, någon uppstigande oordning i edra sinnesrörelser, något tillfälle, der J kunnat vara mera verksamme i det goda, mera rättvise, mera välgörande mot edra likar: när J förnyen edra ädla föresatser, upptänken de bästa medel att utföra dem, och med upplyft anda till ljusets och dygdernas Fader hemten mod till allt större och muntrare framsteg på Hans väg — då vittnen J, med edra efterdömen, huru mycket äfven de bästa menniskor behöfva, och huru mycket de hafva att vinna på en städse fortfarande förbättring.

Men det är en bättring, Dyraste Christne, J kännen det, som Religionen gifver en mera stor och högtidlig betydelse, och på hvilken vi här besynnerligen hafva vårt afseende: en bättring, som består uti en allmännare tänkesättens och böjelsernas förändring i ett menniskohjerta, i hela sinnesförfattningens vändande åt en annan sida, för att blifva god och vinna Gudomlighetens välbehag; och det är i afseende på behofvet af en sådan förbättring, som vi framställde denna andra fråga: om det gifs någon menniska, som, från den stund hon vid lifvets början helgades åt fromheten och åt Gud, behållit sin goda författning oförändrad, och bevarat sitt hjerta mot alla uppsåtliga affall? *Och* hvarföre skulle vi icke tillåta oss att hoppas, hvarföre skulle vi icke äfven taga för gifvet, att, bland mängden af förvillade varelser, det här och der gifves någon så lycklig själ? Var det icke *en* son, som valde att qvarblifva i sin faders hus och omvårdnad, under det den andra förslöste sitt arf och sin lycka i lasternas främmande land? Ja; det är till ära för Religionen och menskligheten, det är till ojemförlig sällhet för dem sjelfve, som de finnas, dessa Himmelens ättlingar, som från morgonen af lifvet behållit det goda rådande i sina tänkesätt och böjelser, och dem Gud, genom alla deras påföljande åldrar och skiften, bevarat för alla större

afvikelser, för allt herrskande förderf i hjertat, för allt hvad som egenteligen kallas uppsåtliga fall. Det är icke för dem, det är icke för deras närvarande behof, som vi framställa eller yrka denna hela sinnesförändring, denna omvändelse, denna högtidliga återgång till Gud genom ångern och bedröfvelsen. Vi lyckönska dem till deras förvarade sälla företräde. Ack! hvad hafva de icke vunnit? Hvad många sorgfulla händelser, hvad många bittra förebråelser hafva de icke undvikit! J hvilken frid med Himmelen och sig sjelfva måste icke deras dagar hafva framflutit! De voro väl, äfven i detta tillstånd, icke fullkomliga: de voro alltid behäftade med menskliga fel: de föllo stundom i ögonblicks-förseelser och misstag: de erforo någongång vishetens missnöje öfver egna svagheter — men aldrig föllo de i dessa öfverlagda brott, i dessa fortsatta förvillelser, som skilja menniskan från dess vänliga förbindelse med Gud, som samla långvariga tyngder på samvetet, och släpa olyckorna och sorgerna i sina fjät. J lycklige! åt hvilka denna sällhet ännu är förbehållen, förvaren den med en vakande uppmärksamhet på eder sjelfva och på farorna, som omgifva er. Ännu ären J ej vid målet; ännu veten J ej hvilka stötestenar kunna möta eder, på eder resa genom verlden: hvilka försökelser kunna vänta er, som torde fordra mera mod och styrka, än eder hittills

varit af nöden. Hållen derföre edert hjerta stadigt till Honom, hvars Faderliga omvårdnad J till denna dagen så utmärkt erfarit, och som ensam kan bibehålla eder på en rätt väg. Framträden ofta inför Gud i den dageliga förbättring visheten ålägger eder, så länge J kunnen nalkas Honom med ett barns fulla glädje och fortroende, på det J måtten undvika det förderf och de villor, som i en annan tid skulle göra eder återgång till Honom kanhända mindre säker, och visserligen mera besvärlig och tung.

Ja, utan tvifvel, en mennniska, hvars hjerta blifvit bortvändt från Gud och Hans lagar: hvars böjelser och hvars smak, genom fortsatta afvikelser och genom tiden, hunnit rigtas åt en annan sida: hvars grundsatser och tänkesätt derigenom i större eller mindre mån blifvit brutne och förderfvade — utan tvifvel, när en sådan menniska skall återvända till sin öfvergifna sällhetsväg, och försona sig med sitt samvete och med Himmelen, kan sådant icke företagas utan bekymmer, eller fullbordas utan möda. Det ligger i naturen af en sådan författning; och Religionen och förfarenheten bekräfta det. Jag ser en dödlig, som i denna belägenhet framträder inför Gud. Tung är hans första bättringsstund. Hans hjerta uppröres af mången sorgefull känsla. Den klara anblicken på hans

verkeliga förhållande, som sanningens ändteligen framträngande ljus upplyser: känslan af de ledsnader och de olyckor, som synden ådragit honom: förödmjukelsen att känna sig nedsatt under sitt ursprungliga värde: saknaden af de glädjeämnen och af den verkeliga ro, som han förlorat, tillika med sin Gudaktighet och sina dygder: aggningarne i samvetet öfver det onda, som hans vandel eller hans efterdomen torde hafva verkat ibland menniskor: fruktan huru han tilläfventyrs torde blifva bemött af Domaren öfver hjerta och gerningar: den mildare, men icke derföre mindre lifliga förebråelsen att hafva så illa tackat sin första Välgörare, och sjelfva svårigheten, som så väl låter känna sig, att blifva lös utur sinnenas och syndens band, att återgå till länge förgätna pligter, och sålunda verkställa det hufvudsakliga af en nödvändig förbättring — allt detta äro känslor och rörelser, som antingen måste föregå en syndares verkeliga bättringstimma, eller åtfölja den. Det är sådant, som Christendomen kallar den trånga porten till himmelen, den mödosamma vägen genom ångern och tårarna till Guds rike.

Och ännu, Älskade Åhörare, måste vi härvid anmärka en omständighet. Den angår de väckelsemedel, som Gud utur händelsernas och tillfälligheternas verld måste använda, för att dra-

ga den förvillade tillbaka till sig och lycksäligheten. Stor och tillfredsställande är den sanningen, att Gud icke finner något nöje i vårt lidande, att Han helst genom mildhetens och kärlekens band skulle återföra sina villsefarande barn. Hans vänliga röst låter höra sig i Himla-läran; Han talar i välgerningen; Han varnar i exemplet; Han väcker genom många rörande tillfälligheter i vår egen och andras lefnad. Men huru sällan, på våra villovägar, låta vi dessa mildare medel uppväcka ett allvarligt bättringsbeslut! Vanligen afbida vi någon af de stora hemsökelser och sorger, som den eviga Försynen förbundit med menniskans fel, eller eljest nedlagt i naturen, såsom de yttersta medel att göra henne uppmärksam på sin själ och sin eviga bestämmelse. Men, i en sådan händelse, när känslan af det utvertes lidandet förenar sig med ångerns sorg och bättringens möda, visserligen måtte då denna vigtiga förrättning blifva oss mera tung, och kosta oss flera bedröfliga och tårfulla ögonblick.

Och sådan, Dyraste Christne, var den märkvärdiga mannens belägenhet, som vår text visar oss, i dess framträde inför Gud i dess bättringsstund. Hans hjerta hade blifvit förderfvadt af villan och begären. De goda tänkesätt, som blifvit inplantade i hans unga år, voro förbytta.

Han hade, efter de heliga Skrifternas vittnesbörd, afvändt sitt hjerta från sina Fäders Gud; han hade gjort mycket, *det ondt var för Herranom*, och allt detta under åtnjutande af de mest utmärkta och länge fortsatta välgerningar. Hvad fordrades sluteligen till hans uppväckelse? Det fordrades ingenting mindre, än förlusten af hans hela värdighet och lycka; det fordrades ingenting mindre än fängelsets och nödens ensamhet. Der öppnades hans syn för sanningen, och då — hvilken blick för hans öga! Då såg han fasan af sin synd, tillika med eländet af sin belägenhet. Då kände han sina missgerningar; då sökte han med tårar sin Gud; då beslöt han med allvar att öfvergifva den brottsliga bana, på hvilken han så länge hade vandrat till olyckan.

Men detta exempel framställes icke för våra ögon, för att bevisa det hvar och en förderfvad och villsefarande själ måste nödvändigt, genom lika svåra omständigheter, genom lika sorgfulla känslor, genom lika tunga mödor, återföras. Ack! om någon ännu förvillad, och ännu af olyckan skonad varelse skulle höra min röst, till honom ville jag endast säga: nyttja dessa sälla ögonblick; följ dessa mildare väckelser, som ännu röra sig i ditt sinne; hör rösten, som ännu kallar dig genom lyckan. Hvarföre icke nyttja din

friska och fullkomliga sinnesstyrka, din tankes frihet och din ännu glada dag till din förbättring? Det beror ännu af dig att icke afbida olyckans och sorgernas stund. Upphör att samla någon ny tyngd på samvetet, någon ny styrka åt synderna och begären. Ditt framträde inför Gud skall då blifva mindre sorgfullt, och din själs förbättring kosta dig mindre möda och bekymmer.

Det är en tröstefull sanning, att en menniskas förnuftiga återgång till Gud i sin förbättring medförer flere glada och förnöjda, än qväljande och smärtsamma känslor. Känslan af ånger blandas med känslan af förlåtelse; mödan att förbättra våra böjelser förljufvas af medvetandet om ett återvunnet värde inom oss sjelfva, af den återkommande friden i ett stilladt samvete, af ett å nyo uppgående hopp om sällhet i framtiden under en försonad Faders omvårdnad. O! hvilken tröstelig tanke. Den verkliga ångern kan icke missräkna sig på ett förlåtande Fadershjerta. *Förrän J ropen,* säger Herren, *vill jag svara eder.* Den gode Fadren uthärdade ju icke det första ögonkastet på sin återkommande, ångerfulle Son, förr än hans hjerta upprördes; det ville brista; och han måste förbarma sig. *Då han såg honom på långt håll, begynte han varkunna sig öfver honom.* Han såg icke

mer

mer på den fordne affällingens brott och dårskaper; han såg endast sitt förbättrade barn, som nu ville behaga honom genom nya prof af sin trohet. Ja, det varder glädje i himmelen öfver en syndare, som sig bättrar; och den glädje Gud känner att hafva återfunnit en älskad flykting, den glädjen vill Han äfven meddela åt den förbättrades egen själ. O! du, som ännu älskar synden mer än Gud, och som ännu vandrar på orättfärdighetens villsamma stigar, der du aldrig äger någon verklig frid, och der du sluteligen skall upphinnas af olyckan, om du eftersinnade hvilken nåd i himmelen, hvilket lugn i samvetet, hvilket lefvande hopp mot din dödstimma och mot Evigheten, som skulle möta dig i din bättringsstund, så skulle du intet ögonblick dröja att stå upp och gå till din Fader, intet ögonblick qvarblifva på ondskans och förderfliga lustars väg. — Ja, Älskade Med-Christne, låtom vår nu slutade betraktelse hafva någon god och välsignad verkan på oss alla. Låtom oss hvar och en med redligt hjerta framträda inför Gud i en daglig förbättring. Måtte den hårde och hittills obotfärdige syndaren af dessa föreställningar taga en väckelse att i tid verkställa en alltför länge uppskjuten omvändelse. Måtte den rättsinnige och den fromme, i en ofta återkallad tan-

ke på Gud, mer och mer aflägga vidlådande fel och svagheter, allt mer vaka emot förförelsen, allt mer förkofra sig i dygden, och sålunda bereda sig till det sista glädjefulla mötet mellan den gode Fadren och Hans barn i fullkomlighetens land! —

Böndags-Predikan.

Men jag och mitt hus vilja tjena Herran. Det var ett ädelt beslut af en stor man och ett värdigt efterdöme af en upplyst och stadgad Gudsfruktan. Josua, det Iraëlitiska samfundets Anförare och Styresman, gammal, och färdig att snart nedstiga i grafven, talade för sista gången till sitt folk. Han påminte dem hvad de främst och vigtigast hade att iakttaga för sin fortfarande trefnad och lycka; han påminte dem den Gud, som han sjelf med glädje dyrkat i en lång förfluten lefnadstid, och af hvilken de alla i förbigångna öden rönt en så faderlig omvårdnad. Med värman af ett redligt nit, och med myndigheten af sitt stånd och sin ålder, föreställer han dem detta stora föremål för deras tacksamhet, och denna enda grund för deras förhoppning. Han besvär dem, att i alla tider med ett troget och rättsinnigt hjerta följa sina fäders Gud. Han tröstade på deras förnuftiga omtanke för eget väl, att de ej skulle vägra honom det löfte han begärde. Men om, tänkte han, oaktadt allt hvad jag hade rättighet att förmoda, mina ömma föreställningar skulle blifva utan någon önskad påföljd, ville jag åtminstone för mig sjelf till slutet förblifva vid den bana jag så länge vandrat, och anbefalla samma lyckliga pligt åt mina barn och dem mig närma

tillhöra. Den förblindade skaran må offra åt hvad diktad Gudamakt den vill; *men jag och mitt hus vilja tjena Herran.* Jos. B. 24: 15.

Huru skönt, Välsignade Åhörare, när den, som väldet äger, kan med sanning framställa sig till ett efterdöme af de dygder han begär, och gifva styrka åt sina bud genom värdet af sina gerningar! Med hvilken bevekande kraft måtte icke en vis och Gudälskande Josuas förmaning hafva verkat på den kringstående menighetens sinnen! Men, om den åldrige Styresmannens uppmuntran till Gudaktighet och dygd hade rättighet att röra och beveka, böra vi mindre väckas af den förmanings röst, som i lika afsigt blifvit ställd till oss? J påminnen eder hvem det är, som sammankallat oss i dag inför den Högstes ansigte. Från detta rum hafven J hört Konungens värdiga kallelse till denna Högtid. Kommen, säger han, Älskade Folk, att med mig tillbedja våra fäders och vår egen Välgörare. Förenom oss i den dyrkan, vårt hjerta tillegnar Honom, och Hans Lära förklarar. Sökom vår sällhet gemensamt i åtlydnaden af Hans lagar, och i gåfvan af Hans välsignelse; det gifves ingen lycka utom dem. Åtminstone vill jag sjelf icke följa någon annan väg. Jag har påkallat Gud, att vara den förnämste Ledaren af mitt hjerta och mina afsigter. Åt

Honom har jag helgat mina framfarna år; af Honom väntar jag mitt stöd i de lefnadsår som följa. — Det är sådana tänkesätt, som den dygdige Fursten yttrar i sina ord; hvilken bör ej blifva deras verkan, då vi känna hans efterdömen! I sanning, det felar oss icke skäl och uppmuntringar att ära Religionen och följa dess föreskrifter i vår vandel. De framställa sig ymnigt i Gudaktighetens välgörande natur, och i dess lyckliga förmåga att bereda menniskans lycksalighet. Men vi behöfva äfven yttre påminnelser om hvad vår frid tillhörer; och, ibland dessa, hvad är det icke för en ljuf och rörande väckelse, att emottaga fromhetens bud och efterdömen ifrån dem, som genom sitt upphöjda rum ådraga sig vår främsta uppmärksamhet och vördnad! Skulle vi ej, alla, vid en sådan uppmuntran, erfara någon ljuf rörelse, och likasom med en ny och väckande kraft känna vårt hjerta dragas till Gudaktigheten? När en älskad Konung vill förena sig med oss, skulle vi ej vilja förena oss med Honom uti Herrans tjenst? Detta framkallar en stor och glädjande utsigt. Ingenting är mera skönt i sig sjelft, eller mera lyckligt i sina påföljder, än öfverensstämmelsen mellan Öfverheten och Folket i en upplyst och öfvad Gudsfruktan. Det är detta ämne, hvarmed våra tankar ytterligare i denna stund skola sysselsättas. Då man vanligast, vid våra andaktsöf-

ningar, betraktar Gudaktigheten till dess inflytande på den enskilta menniskan allena, är det tillbörligt, att vi någongång betrakta den i förbindelse med samfundet. Stora och dyrkansvärda Varelse i himmelen! uppväck oss alla i dag att hvar för sig icke blott högakta, men använda det verksammaste medel till allmänt väl. Låt utsigten af Gudaktighetens saliga påföljder till sammanlefnadens rolighet och frid, till allas trefnad och lycka, öfvertala oss att henne allmänt utöfva. Vi bedje Dig om denna nåd, och fägna oss med denna förhoppning, — —

Text. 1 Tim. 2: 1, 2.

Så förmanar jag nu, att man för allting hafver böner, åkallan, förböner, och tacksägelse för alla menniskor, för Konungar och för all Öfverhet, på det vi måge lefva uti roligit och stilla lefverne, i all Gudaktighet och ärlighet.

När Apostelen i vår Text, Välsignade Åhörare, framställer ett fridsamt och stilla lefverne såsom ett ändamål för vår sammanlefnad i verlden, och förmanar oss att bruka böner och åkallan till Gud för Öfverheten och för hvarandra, såsom ett synnerligt medel till detta ändamål, har han icke blott sitt afseende på den

utvertes öfningen af denna stora skyldighet, utan syftar fastmer på den goda och helgade sinnesförfattning, som till dess värdiga iakttagande erfordras. De goda önskningar och förböner, som alla medlemmar och alla klasser af samfundet böra uppsända för hvarandra, äro frukter af den allmänna välviljan; och denna återhemtar sitt lif och sin styrka från en inbördes öfvad sann och lefvande Gudaktighet. Detta är anledningen, som kallat mig att på denna stunden, i hopp om Guds nådiga biträde, föreställa till betraktelse:

De stora och välsignade följderna af Öfverhetens och Folkets förening i Herrans tjenst.

Det fordrar inga långa undersökningar, det är, med den minsta kännedom, tydligt för hvar och en, huru väl vår välsignade Christendomslära är afpassad för menniskans lycksalighet, äfven i afseende på den borgerliga sammanlefnaden. Dess rena, och heliga bud och pligter: den förbindelse med Gud och det beroende af Honom, hvaruti hon framställer menniskan och verlden: de stora utsigter hon öppnar i afseende på vår bestämmelse, och sammanhanget mellan detta och ett annat lif: det kärleksfulla lynne hon bjuder och meddelar mellan varelser af samma slägte, och i allmänhet den upphöjda, oegennyt-

tiga och lugnt verksamma anda hon innefattar — allt detta bevisar synbart, och utan rimlig motsägelse, af hvilken helsosam inflytelse hon är och kunde vara på det menskliga samhället, och hvilka lycksaliga verkningar hennes lifliga och upplysta tillämpning i hvart enskilt hjerta skulle åstadkomma på den allmänna lefnaden.

Gifvom först några ögonkast på Religionens verkningar, så vida den utöfvas af de Styrande; och fästom sedan våra tankar på de lyckliga följderna, när Folket förenar sig med dem uti Herrans tjenst. Gudsfruktan i de rådandes hjertan visar dem det folk de regera under en rätt synpunkt, ingifver dem en mera öm och nitälskande känsla för det godas utbredande i landet, och sätter dem i stånd att genom sina efterdömen gifva en ny kraft åt lagarna. Hvad är menniskan, i afseende på sin natur och sina likar? Huru bör hon anses uti ett samhälle; och under hvad dag bör den rådande betrakta så väl den menighet han styr, som dess särskilta medlemmar? Vi veta hvad det allmänna förnuftet och samhällsläran meddelar för ljus öfver dessa ämnen; vi veta hvad begreppen om naturligt värde och frihet, om samfundsordningen, om allas lika rättighet till beskydd under lagarna, om den maktägandes pligt att tillämpa dem med rättvisa, om skyldigheten

att vårda den enskiltas väl, så vidt det kan bestå med det allmännas — vi veta, säger jag, hvad dessa och dylika föreställningar af den menskliga visheten kunna hafva för inflytelse på de Väldigas sinnen, och det är af största vigt, att de icke sakna den. Men hos en upphöjd dödlig, som, äfven med de bästa naturliga benägenheter, likväl bär inom sitt eget menskliga hjerta så många anledningar, och omgifves utanföre af så många föremål, som kunna villa eller förmörka hans synkrets, är det sannolikt, och, jag må väl säga, vore det möjligt, att allmänna betraktelser och långväga undersökningar skulle vid alla tillfällen bevara honom mot känslan af egen höghet och glömskan af andras rätt? Nej, här måste vara något mäktigt, på en gång upplysande och värmande ljus, en känsla, snarare än en slutledning; och detta ljuset äger den Christelige Regenten i sin andäktighet. Der ser han menniskan som en varelse af samma ursprung och samma ändamål som han, och sitt undergifna folk som en samling af nära anförvanter i naturen, hvilkas sällhet Himlen kallat honom att bevaka, hvilkas särskilta svaghet han bör gifva sitt beskydd, och hvilkas samfälta styrka han bör leda till visa ändamål. Med tanken upplyft till mensklighetens högste Vårdare, af hvilken han erkänner sig hafva emottagit sin krona och sin makt, ser han sin

rätta högket uti att arbeta för samma afsigter. Utaf den räkenskap han vet sig inför den Allvetande en gång skola aflägga, har han ett mäktigt förvaringsmedel mot alla missbruk af sin makt; han har ett ännu mäktigare i sjelfva åtrån att göra sitt slägte lyckligt, så långt han förmår. O! hvilken välsignelse öfver folket är icke en Konung, som af hjertat fruktar Gud. Huru många tårar, under hans styrelse, förekomne genom rättvisan, eller aftorkade genom mildheten! Hvilken benägen uppmärksamhet skall han icke läna åt den betryckta som klagar! Den Gudälskande är menniskovän. Hvad skulle man frukta af honom, för sina förnämsta ändamål i samhället, för sin frihet, sitt lugn och sitt utvertes välstånd? Bär han icke inom sitt eget bröst en bevarare mot den första orsaken, hvarifrån ett ondt råd skulle uppkomma? Religionen, då hon gaf honom välde öfver sina böjelser, förekom i sjelfva källan alla de olyckor, som så ofta strömmat öfver verlden från maktägande utan dygd, och begärelser utan motvigt. Är det icke mycket, att veta sig bevarad mot allt det onda, som en elak vilja hos den rådande, eller en underlåten vaksamhet mot förförelser skulle kunna åstadkomma, och att vara försäkrad om allt det goda, som kan alstras af det varmaste nit för menskligbet och foster-

land? Gudaktighetskänslan, lifvad i Öfverhetens hjerta, är oss en underpant på dessa fördelar.

Men huru många äro ej de lyckliga följderna af Gudsfruktan i en Konungs själ! Genom den vördnad han sjelf hyser för Religion och dygd, vänder han sin synnerliga uppmärksamhet på deras utbredande hos andra. Han är icke blott en väktare öfver Lagarnas utvertes efterföljd: han söker lägga en säkrare grund för deras åtlydnad, i hjertat och i sederna. Han känner att *synd är folks förderf*, att Gudlöshet och laster äro den menskliga lycksalighetens förstörare; och han använder allt att förekomma eller utrota dem hos sitt folk. Han kallar till en älskad Gudaktighet genom sina bud; men han visar sina efterdömen, och kallar ännu starkare genom dem. Hvilken gåfva åt menigheten äro icke dygdernas exempel från de höga i samhället! Det är en glädje och ett slags seger för den fromme undersåten, att se sin Öfverhet frukta Gud: det är en helsosam förebråelse för den lastfulle. Det förtroende, Folket kan hysa för en sådan Öfverhets hjerta och tänkesätt, lättar naturligen deras samfundspligter, och lifvar deras håg att dem uppfylla. Högheten blir icke mera förfärlig för deras ögon genom sin makt: den blir älskansvärd genom sina dygder. Och hvem ser icke den sälla inflytelsen af allt detta

på ordningen i det hela, på sederna, lugnet och trefnaden i det borgerliga samhället?

Men då jag här beskrifver värdet och verkningarne af de Styrandes Gudaktighet, hvad är väl mitt ändamål, Älskade Åhörare? Jo, att väcka en tillbörlig uppmärksamhet på en af de största välsignelser, hvarmed Himmelen kan benåda ett folk, och påminna hvad tacksamhet vi äro Honom skyldige för en sådan välgerning. Ty hvilken känd orsak till välgång i Landet kan väl jemföras med ett godt hjerta hos dem som väldet äga? Den Konung, som med redlighet och allvar tänker på Gud, kan icke glömma Folket; och hans tankar för detta sednare måste i någon mån likna den Varelsens, i hvilken han ser sin egen Öfverherre. I sanning, om man någonsin med god anledning kan hoppas en fortsättning af fridens ljuflighet, sedernas upprättelse, rättvisans jemna och oförvillade gång, yppighetens inskränkning, det sanna förståndets muntran och utbredande i allt, så måste det vara af en Maktägande, som älskar fridens Gud, af den Dygdige på thronen, af en Furste, som i allt sitt väsende visar ordning, allvarsamhet och ljus. Sådant hafva vi bland oss den bästa anledning att hoppas; af sådant hafva vi sett den mest fägnande begynnelse. Det tillhör icke en upplyst och redlig Christen att gif-

va åt någon menniska det pris, som främst bör gifvas åt den Evige; men det tillhör honom att se det goda Gud gifver, och älska och välsigna det hos den det visar sig. Om det alltid är en Christelig medborgares och god undersåtes pligt, att *vara all mensklig ordning undergifven för Herrans skull.*, att vörda och bedja Gud för all Öfverhet, huru skulle icke vi med glädje uppfylla denna heliga skyldighet, då vi uti Öfverheten igenkänna Himmelens och Folkets Vän! Med hvilken öm och hjertelig välvilja böra vi ej tillönska all välsignelse åt en god Konung; och med hvilken villig lydnad böra vi ej möta hans välgörande afsigter. Skulle vi ej tacksamt följa hans röst och hans efterdöme, och förena oss med Honom att i anda och sanning, med hjerta och vandel, dyrka våra fäders Gud?

Den sanna Gudaktigheten, öfvad bland ett folk, har den välsignelsen med sig, att den i allmänhet sätter hjertan och sinnen i den ordning, som grundlägger en fridsam och lycklig sammanlefnad. Det ligger i menniskans naturliga lynne en myckenhet af orsaker till ett tungt och oroligt lif: en viss öfverdrift i begären, som trängta efter egen tillfredsställelse, med uteslutande af andras rätt: en viss benägenhet att missnöjas: en viss orolighet att önska något annat än det när-

varande — med ett ord, en häftig och illa rigtad egenkärlek, som ofta utbryter i en förderfvande sinlighet, i en förolämpande orättvisa, i en tärande afund, i en fåfanglig täflan, i ett förföljande hat och hämdlystnad. Hvem skall borttaga dessa källor till lefnadens vedermödor; hvem skall tygla dessa medfödda fiender till vår ro? Det är Religionens och Gudaktighetens sak, Mine Åhörare; det är hon, som, lifvad och verkande i vårt sinne, bringar det oroliga menniskohjertat i ordning, som hjelper vår svaghet, som rättar våra sinnesrörelser, som dämpar alla de skadeliga lustar, hvilka äro springekällor till det onda i verlden. Hvad uträtta de visaste författningar, der dygder saknas? Hvad verkar all utvertes makt på den gömda brottsligheten, som vill skada andra, eller på den fria svaghet, som vill nyttja rättigheten att förderfva sig sjelf? Men låt den Christna Visheten taga välde öfver själar, och utöfva sin helsosamma kraft ibland folket — det är då vi skola se dem efterhand födas och uppkomma, dessa dygder, som grundlägga menniskolifvets trefnad och ro: denna villighet att bära gemensamma samfundsbördor och gifva lydnad åt Öfverheten och Lagen: denna rättrådighet, som unnar hvar och en sin bestämda rätt: denna värdighet i lynnet, som med stadga lemnar sig åt det nyttiga: denna måttlighet, i lefnadsart, som aktar helsan och förrådet: denna förnöjsamhet med

en inskränktare lott, som gläder mer än rikedom och lycka. Ack! att menniskorna en gång måtte rätt värdera de källor till inbördes nöje och vältrefnad, som Religionen för dem öppnar. Ack! att det folk, som olyckligen vikit af från denna deras sällhets ursprung, måtte åtminstone se sig tillbaka, och betänka hvilken skatt de öfvergifvit, och återvända till den Gud, som länge förgäfves kallat dem. De skulle då finna sin upprättelse i samma Hand, som ofta nödgas tukta dem för deras öfverträdelser: de skulle i en lycklig erfarenhet röna, att *Herren, som milder är, varder dem alla nådelig, som ställa sitt hjerta till att söka deras fäders Gud.*

Den sanna Gudaktigheten, öfvad bland ett folk, har den välsignelsen med sig, att den väcker och underhåller den synnerliga menniskokärlek och välvilja, som är den närmaste och mest verkande orsak till inbördes lättnad under lifvets besvär. Älska Gud, och älska såsom Gud — det är att i tvenne ord hafva funnit grunden till en fridsam sammanlefnad. Ack! från den lyckliga stund, då en Christen, vaknad ur syndens förströelser, återkommer till sin älskande Fader, från denna stund är han fridens barn, och sitt slägtes verkliga vän. Lugn och stillad i sitt hjerta, längtar han att vara i frid med al-

la andra varelser, och, om möjligt vore, förena dem till en lika frid med hvarandra. Hvarje inbyggare i samhället, hvarje medlem af menskligheten är hans frände och hans vän. De äro mina likar, tänker han, dessa menniskor; de må vara af hvad olika stånd eller egenskaper som helst, men de hafva med mig samma ursprung, de äro kallade till samma fädernesland, de genomvandra samma bana af en mödosam *verld*, de hafva samma känslor för glädjen och bekymret; månne jag aldrig ofreda den lyckligas ro, och aldrig lemna den bedröfvades hjerta utan hugsvalelse! Dessa tänkesätt, som Religionskänslan ingifver, huru välsignad måtte ej deras verkan blifva på sammanlefnaden; och med *hvilken* glädje belöna de icke det visa hjerta, som dem utöfvar! O! du, som, fridsam i ditt eget bröst, söker, genom stilla och välgörande dygder, förtjena de varelsers tillgifvenhet, som omgifva dig, huru många anledningar möta dig ej att tacka Himmelen för ditt lif och dina dagar. När du ser dig omkring i ditt hus, möta dig nöjda anleten, som vittna om tacksamma och tillgifna hjertan; när du träder ut i verlden, känner du dig icke i fara att möta en enda röst, som anklagar dig, eller hviskar någon tystad hämd öfver ditt namn; när du njuter din oskyldiga lycka, behöfver du icke

frukta

frukta någon utmanad fiendes våld, eller någon oförrättad menniskas missnöje; och när, då och då, du tänker på den stund, som skall sluta ditt umgänge i en närvarande verld, behöfver du icke en gång frukta för ditt minne; ditt namn skall njuta den frid du älskade i din lefnad; och din menniskokärlek välsignas i det jordiska Samfundet, när du är gången till belöningens Land, dit dina goda *gerningar följa dig efter*.

Huru stora äro icke välsignelserna af en inbördes öfvad Gudaktighet! Hvem besinnar dem med allvar, och fattar ej sitt beslut, att älska och uppsöka dem i deras rätta källa? Måtte i synnerhet den, som i någon krets äger rättigheten att befalla, och värdigheten att gifva exempel, fatta, med Josua, den ädla föresatsen: *jag och mitt hus vilja tjena Herran*. I mitt eget hjerta skall den Guden alltid tillbedjas, som välsignat mina dagar; och jag skall göra hvad jag förmår att utbreda Herrans fruktan till andra. Men måtte ock hvar och en ringare, hvar och en i sin hyddas mörker bortgömd Christen, utan afseende på andras beslut, för sin egen båtnad besinna hvad hans frid tillhörer, och stadga sig i detta heliga uppsåt: *jag vill lofva Herren, så länge jag lefver, och tjena i helighet och rättfärdighet inför Honom i alla mina lifsdagar*. —

Böndags-Predikan.

En menniska ser det för ögonen är; men Gud ser till hjertat. Ja, Dyraste Åhörare, hvilken helst må vara en menniskas skarpsinnighet att granska de föremål, som omgifva henne i verlden, är det dock endast ytorna af tingen, som hon med visshet upptäcker. Deras inre beskaffenhet, deras första rörelsegrunder, deras hemliga driffjädrar må hon söka, och någongång tro sig hafva funnit i sannolika gissningar; men hon ser icke klart, längre än hennes öga räcker. Det är icke gifvet åt den svage åskådaren af naturen, det tillhörer endast den Store Mästarens syn, att fullkomligen inse det fina sammanhanget, de gömda rörelserna af det verk Han sammansatt. Och som vi äro inskränkte domare uti allt, äro vi det ännu mer i våra omdömen öfver hvarandra. Vi sluta om våra likar från hvad vi se, och vi se endast deras yttre väsende; deras gerningar äro oss uppenbara — det är allt. Gud allena ser ljust i det fördolda och i menniskosjälen: *en menniska ser det för ögonen är; men Gud ser till hjertat.* 1 Sam. 16: 7.

Denna sanning uppväcker otvifvelaktigt i våra tankar mer än en helsosam erinran. Hvilken skillnad ofta mellan den stämpel menniskorna gifva oss, och det värde vi äga inför Gud — mel-

lan de omdömen, hvartill yttre liknelser gifva anledning, och de omdömen, som grunda sig i den ljusa kännedomen af vårt hjerta. Huru ofta, der vi sågo storhet, ädelmod och dygd, såg den Alltseende svagheten, egennyttan och gömda missgerningar! Huru ofta, deremot, såg hjertats Ransakare en hederlig afsigt, ett oskyldigt uppsåt, eller, till det värsta, en misstagen öfvertygelse, i ett förhållande, der menniskor trodde sig finna ovedersägliga märken af en ond och brottslig själ! Visheten säger oss vid denna tanke: sätt icke, i afseende på dina tänkesätt och din vandel, ditt hufvudsakliga, ditt enda ögonmärke i dina likars dom. Var icke alltid nöjd med dig sjelf, när de prisa; och fördöm icke alltid, när de ogilla. Ditt säkra Vittne är i himmelen; och den, dig rätt känner, bor i höjden. Sök att vara gillad af Honom, som icke blott skådar den gerning du gör, utan ock de rörelser, som födde henne i ditt hjerta; och när ditt samvete försäkrar dig, att du äger Hans bifall, var tröstad öfver deras förebråelser, som dömma efter utseendet.

Men, Älskade Åhörare, då den Christna Visheten bjuder oss att hafva vårt första afseende på den Varelsen, som ransakar vårt innersta, utesluter den då all omsorg att bereda ett förmån-

ligt begrepp om vår sinnesförfattning hos dem, som endast sluta från hvad de se? Nej; densamma Lära, som bjuder oss att vara helige i vårt hjerta inför Gud, bjuder oss äfven att vara helige i våra gerningar inför menniskor. Det äro förenta pligter, som ej kunna bestå utan hvarandra, och hvilkas samfälta utöfning utgör en Christens hela kallelse på jorden. Den tro oss är gifven att underhålla i vår själ, den tro äro vi kallade att bevittna för våra bröder; och dessa bröder taga sina förnämsta lärdomar af våra gerningar: *en menniska ser det för ögonen är.* Låt oss då intrycka det goda i vårt hjerta, och göra det synbart för verlden; låt oss dyrka Gud, och förelysa våra likar. Låt oss vara uppmärksamme på vårt yttre väsende, så att vi gifva värdiga efterdömen, och att de, som endast dömma från hvad de se, icke må se annat än det godt är.

Det är denna förbindelse, att genom inbördes exempel utbreda Religion och dygd i landet, som en Christelig Öfverhet haft i sigte, då den helgat denna dagen åt vår andakt, och då den föreskrifvit oss en Text, hvars innehåll yrkar denna lära. Att uppmuntra hvarandra till en så värdig pligt, skall blifva vårt allvarliga bemödande. Sanningens Gud! gif det ljus åt vår själ, som vi med förmån må kunna meddela åt verl-

den; och uppväck vår andakt, då vi tillbedja Dig, i Jesu namn, — —

Text. Matth. 5: 16.

Låter edert ljus lysa för menniskorhen, att de må se edra goda gerningar, och prisa eder Fader, som är i himmelen.

Må ämnet för denna stundens andakt, med Guds nåd, blifva:

Vår heliga kallelse och pligt att göra vår Religion synbar för andra.

Det är ett bud i vår Christeliga Lära, Välsignade Åhörare, som, vid en hastigare åtanke, synes motsäga den skyldighet oss i dag föreskrifves i vår text, jag menar det budet af vår Saliggörare, som anbefaller oss att i tysthet göra godt, att icke söka vittnen till våra Gudaktighetsöfningar, *låt din allmosa blifva lönlig; bed din Fader hemliga; när du fastar, visa dig icke bedröfvad.* Denna föreskrift, huru kan den förenas med den lära vi här yrka, *att låta vårt ljus lysa för menniskorna, att de må se våra goda gerningar?* Skulle icke det ena af dessa buden betaga verkan af det andra, och begges åtlydnad

blifva omöjlig? Nej; de hafva båda sin särskilta synpunkt: det förra innefattar en varning att icke antaga skenet af en Gudsfruktan, som man icke äger, och vanära verkliga dygder genom åtrån efter fåfängligt pris — det sednare yrkar en skyldighet att icke undangömma för verlden den Gudaktighet man verkligen har, att genom gerningar, som äro värdiga vår upplysning, väcka likars vördnad och förtroende för en välgörande *Lära* och dess Upphofsman.

Fly skrymtarens förhatliga exempel: *han* härmar en andakt, som han aldrig känt, och en dygd, som han aldrig högaktat. Sök icke, som han, att vinna ett oförtjent lof, för en låtsad *helighet*. Samla icke med ståt och buller dina medmenniskors uppmärksamhet på en liten välgerning. Kläd dig ej på bättringsdagen i sorgens skrudar; och välj icke alltid för din bönestund det rum, der du kan vara mest sedd. Tala ej i tid och otid om Gudaktigheten; och ifra ej högt för andras förbättring, under det du hemligen gynnar egna fel. Med ett ord, vill du frukta Gud, *låt det vara ditt allvar*, låt det vara ett hugneligt vittnesbörd af Honom, som du främst åsyftar; och sätt icke till ditt högsta ändamål, att vinna bifall eller beundran af dem, som endast se *det för ögonen är*. — Men också, då du vaktar dig

för detta afsteg, när du icke skrytsamt prålar för ett helgons namn, när dina afsigter äro rena och uppriktiga, undvik ej att göra din Religion synbar för andra. Och skulle väl en sann vördnad för Gud, och de sanna dygder, som den framalstrar, kunna förmycket visa sig inför verlden? Nej; när det Gudomliga ljuset af salighetens och dygdens lära uppgått för din själ: när ditt sinne blifvit satt i en författning att känna det goda, och att utöfva det: när du äger klara och rörande föreställningar om Gud, om dygdens eviga värde, i sig sjelf, i de sällheter hon utbreder öfver verlden, och i de odödliga förhoppningar hon medförer — med ett ord, när du äger en Religion i ditt hjerta, frukta ej att visa den. Ännu mer, sök tillfället att göra den känd och aktad ibland menniskor. Låt hvarken en onödig bäfvan för den lättsinniga verldens omdömen, eller en för högt drifven ödmjukhet vid din egen dygd, afhålla dig från att otvunget visa hvad du känner för Gud och för dina skyldigheter. Hvarföre skulle du dölja den tår, som Gudaktighetskänslan framkallar i ditt öga; eller blygas att blifva känd som en menniska, den der älskar och tillbeder sin Skapare? Vägra icke att följa den tanken: jag går att göra en god gerning, för att gifva ett godt efterdöme. Denna tanke är icke skrymteriets, den är dygdens röst. Stäng derföre icke

alltid din andakt i ensligheten; och göm icke alltid i mörkret den hand du uträcker till den olyckligas tröst; du gagnar ännu en gång, då du gagnar med ditt exempel; du ärar Gud ännu mer, då du väcker en ny tillbedjare åt Hans namn. Ja, detta är ej allenast din rätt, det är din heliga förbindelse. Det ljus du fått, det ljus är du kallad att meddela. I din hela vandel, i hela omkretsen af de dygder, hvartill din lära och din bekännelse dig förpligta, bör du framställa en helsosam föresyn; icke begärligt eftertrakta verldens pris, och icke fly för verldens öga — *låt ditt ljus lysa för menniskorna, att de må se dina goda gerningar.* — Sen här, Dyraste Christne, sammanhanget af de bud vår Saliggörare gifvit, i frågan om vår Gudaktighets framställande för andra; sen här teckningen af det lynne, hvarmed vi böra visa vår tro inför verlden. Och, för att upplifva vår känsla af hvad oss i detta vigtiga afseende åligger, hörom en eller annan erinran.

Vi böra i våra gerningar göra vår Religion synbar för andra, ty det är det säkraste, och icke sällan det enda medel vi äga, både att bevisa vår egen tro, och att väcka likars förtroende för Religionen och dess Upphofsman. Hvem ser våra känslor, hvem upptäcker de rörelser vi kunna hysa i vårt hjerta för Gud, hvem vet hvad vi

hemligen tänka om de höga och från sinnena aflägsna föremål, som Gudaläran innefattar? Skulle vi väl sjelfva kunna vara försäkrade antingen om fastheten af våra begrepp, eller om uppriktigheten af våra inre rörelser, om icke dessa begrepp och dessa rörelser vanligen föra oss till motsvarande gerningar i vår vandel? Och menniskorna, hvilka omgifva oss, huru skulle de, utan detta medel, fatta någon förmånlig tanke om verkligheten af våra egna tänkesätt, och om värdet af den Lära, hvarpå de grunda sig? Att med ord förklara för andra hvad vi tro, att tala med en viss lifaktighet om våra andeliga förbindelser, om vigten af en Christens kallelse, och om skönheten af hans förhoppning, det tillhörer utan tvifvel vår pligt, det tillhörer klokheten att dertill afpassa tid och lämpeliga tillfällen. Visserligen bör icke heller vår tunga vara stum att ära Gud och sanningen. Men detta vittnesbörd för Gudaktigheten mister dock ofta någon del af sin verkan, genom den anmärkningen hos dem som höra oss, att andre hafva talat som vi, och likväl i lefnaden gifvit prof af en annan lära.

Christne! skola vi gifva dugliga vittnesbörd för den tro vi bekänna, låt oss egenteligen framställa dem i vår vandel. Det äro gerningar, som skola gifva vigt åt våra ord. De lemna icke nå-

gon billig misstanke öfrig. Den svage eller den tvifvelaktige, som följer våra steg med sin uppmärksamhet, skall i våra dygder skåda ett bevis, som han ej kan vederlägga. Han skall vörda Religionen i dess verkningar. Han skall fatta förtroende för en vishet, som gör sin bekännare dygdig och god. När han ser ordningen och ett rent hjertas böjelser utmärkta i vår enskilta lefnad, skall han tro den helighet vi säga oss tillbedja hos Gud. När han ser oss med ståndaktighet öfva rättvisa, försonlighet och frid: ser oss erkänna uti hvarje menniska en varelse af samma slägte och med lika anspråk på lycksaligheten: ser oss dela vårt bröd med den hungriga, och anse en gifven välgerning för ett bevaradt gods — då skall han tro vår Lära grundad på kärleken, och utgången från menskligketens allmänna Välgerningsman. När han ser det visa verldsförakt, som utan oro eftersträfvar och utan nedslagenhet förlorar det närvarande lifvets fägnader, skall han tro, att vi vänta vår lycka i en annan verld; och han skall önska att dela vår förhoppning. När han ser att vår stadiga vandel efter Religionens lag icke förtynger, men gläder vår själ, icke förmörkar, men upplyser vårt anlete, skall han tacka Himmelen för ett ljus, som lärde menniskan att vara lycklig och nöjd. — Christne! *låten edert ljus lysa för men-*

niskorna; låt dem alltid *se edra goda gerningar;* och de skola *prisa eder Fader, som är i himmelen.*

Vi böra göra vår Religion synbar för andra; ty den allmänna menniskokärleken bjuder oss att utbreda det goda Gud gifvit oss, och göra andra delaktige af den sällhet vi sjelfve erfara. Var icke lycklig blott för dig sjelf: var lycklig äfven för dina likar. Om detta bud är heligt i afseende på njutningen af jordens goda, huru mycket mer i afseende på den lycka Religionen gifver! Ack, då vi genom en lycklig erfarenhet känna en renad Gudaktighets sälla inflytelse på ett menniskohjerta: då vi sjelfve smakat dess nöjen och rönt dess ljufva förmåga att utbreda stillhet och frid öfver vår lefnad: då vi åtminstone, vid en sann föreställning i våra tankar, ej kunna neka att Religionen är det bästa medel Himmelen kunnat gifva till enskilt och allmän lycksalighet — hvilken blir ej vår förbindelse, huru ifrigt böra vi icke, hvar på sitt rum, bidraga att leda dess välgörande verkningar så långt vi möjligen kunna bland våra bröder! Eller hafva vi i detta afseende ingen pligt att uppfylla mot en omgifvande menskliget? Äro vi ingenting skyldige åt våra barn, åt vårt husfolk, åt våra vänner och åt fäderneslandet? Om de begära våra omsorger till deras yttre vårdnad och bestånd, begära de

icke äfven våra efterdömen till stöd för deras rätta lycksalighet? Lasten och förderfvet framställa sina förföriska exempel oblygt till mensklighetens fall; skulle icke vi, som känna ädlare grundsatser, mota detta onda, så långt vi förmå, genom dygdens efterdömen? Må då det gagn vi derigenom kunna tillskynda våra likar, blifva oss en ny orsak att underhålla Gudaktighetens känsla i vår själ, och bevittna den i våra gerningar. Låt oss inbördes förena vårt bemödande, att hålla Religionens ljus vid makt uti verldens mörker. — Ädla sinnen, som hållen Gud kär, och bären ömhet för menskligheten, fortfaren att låta verlden märka värdet af eder tro. Himmelen skall alltid välsigna edert uppsåt med någon framgång. Något hjerta skall alltid, här och der, välsigna edert efterdöme, för en bevarad dygd, eller en vunnen förbättring; och brottslingen sjelf skall, vid åsynen af eder värdiga vandel, känna en helsosam förebråelse. —

Böndags-Predikan.

Då skola dig behaga rättfärdighetens offer. Från den enskilta andaktens ögonblick, der David offrade ett uppväckt hjertas ånger åt en älskad, men i villorna förgäten Gud, fördes hans tanke till den lyckliga och önskade framtid, der bättre upplysta menigheter skulle, som han, bära förädlade och i alla afseenden rättsinniga offer åt det godas Upphofsman. Då, tänkte han, när Gud i sin helighet och barmhertighet blifvit, genom Messiæ ljus och Hans anda, närmare känd af menniskorna: när de hunnit klarare inse hvad Gud fordrar, och hvad de kunde gifva Honom: när, i en lycklig erfarenhet af Hans förskonande och välsignande nåd, de lärt att nalkas Honom med mindre bäfvan och med mera tillförsigt, då skulle Folkslagen i sina tempel, och den enskilte tillbedjaren i sin hydda, vid hvarje särskilt anledning, helga Honom den gåfva, som var Honom mest angenäm: *då skola Dig behaga rättfärdighetens offer.* Ps. 51: 21.

Vi mötas i ett af dessa tempel, Mine Åhörare, der ett klarare Religionens ljus bör uppväcka mera rena och ljufva känslor för Gudomligheten — hvilka offer komma vi att frambära? Skola de hafva det värde, den rättskaffenhet, som kan göra dem behagliga för Gud? Eller, hvad är

syftemålet för denna synnerligen helgade dag, och huru instämmer vårt sinnes närvarande författning med detta syftemål? Bland många heliga Fester, som äro oss föreskrifne till Guds dyrkan, till vår allmänna uppbyggelse, till vår själs upplysning, förbättring och frid, har denna dagens andakt sin egen utmärkta bestämmelse. Den är en Christelig Samhällshögtid, ämnad egenteligen att föra oss till sinnes Försynens allmänna och enskilta vård, och hvad uppfyllandet af våra pligter emot Gud äger närmast bidragande till en lycklig sammanlefnad. Den inträffar i det skifte af året, då bergade skördar vittna om Himmelens välsignelse i det förflutna, och då de korn blifvit anförtrodde åt jorden, som skola grundlägga det tillkommande årets hopp. I denna tidepunkt samlas vi af Öfverhetens bud i Helgedomen, der Religionen möter Christeliga Samfundsbröder med den frågan: hvad hafven J njutit, och hvilka äro för framtiden edra vigtigaste behof? Denna erinran utmärker icke otydligen hvilka offer, hvilka känslor och rörelser vi här egenteligen böra helga åt den Högste Vårdaren. Kommen att frambära dem i dessa ögonblick. Eller snarare, kommen att i dag, genom en allmän väckelse, bereda er till dessa pligters värdiga uppfyllande i eder hela återstående tid. Ja; vi samlas ej i dag, att för våra tankar utreda mindre erkända sanningar, eller fram-

ställa förbindelser, som hittills voro oss obekante. Vårt enda syftemål är att väcka någon värma i utöfningen af pligter, hvilkas bättre iakttagande skulle hafva den lyckligaste inflytelse på vårt hjerta och samfundslifvet. Ack! om i denna stund vi kunde lyckas att lifligen återkalla i vårt sinne de välgerningar, vi redan njutit af Försynen, och de välgerningar, som hädanefter äro oss mest oundgängliga — huru många hjerteliga rörelser skulle icke uppstiga till Himmelen från detta tempel; och huru väl beredde skulle vi ej återgå i sammanlefnaden, att i en lugn och värdig vandel ära barmhertighetens och hoppets Gud! Fader! se på Ditt församlade folk med mildhet och välsignelse. När våra röster höjas till Ditt lof, och våra läppar tala om förtröstan, måtte våra hjertan erfara de heliga rörelser vi uttrycka! Måtte vi räknas bland de värdiga Gudsdyrkare, som David föresåg, och våra offer vara *rättfärdighetens offer, som Dig behaga!* — —

Text. Tob. 4: 20.

Tacka Gud alltid, och bed, att Han dig regerar, och att du, i allt det du dig företager, följer Hans ord.

I anledning af dagens ändamål, af innehållet i vår upplästa heliga Text, och af hvad vi

redan talat i vår förberedelse, skola vi, i hopp om Guds bistånd och nåd, underhålla vår andakt med att föreställa:

Ett rättsinnigt folks behagliga offer inför Gud på sin samhällshögtid.

Hvilka skola då vara våra hufvudsakliga, våra inför Gud behagliga offer på vår samhällshögtid? Rättsinnige Christen, du nämner dem redan i ditt hjerta; från hvilket du hvarje dag helgar dem åt din och dina bröders Välgörare; och en from Tobias i vår Text föreskrifver dem uti de faderliga råd han der lemnar sin son och efterföljare på lifvets och rättfärdighetens väg: *tacka Gud alltid, och bed att Han dig regerar, och att du, i allt det du dig företager, följer Hans ord.* Se der hvad som både bestämmer och indelar vårt betraktelseämne. Således: tacksamhet emot Gud — förtroende och undergifvenhet för Hans styrelse — heliga löften att uti allt och beständigt följa Hans föreskrifter; enfaldiga offer, Mine Åhörare, ofta yrkade i verlden, och lika ofta förgätne; men behagliga för Gud, och anständiga för menniskan, i den mån de svara mot våra behof och Hans välgerningar.

Tacka

Tacka Gud alltid. Ja, Dyraste Christne, det bör ej kunna blifva en fråga ibland oss, om Gud har rättighet till vårt lof, eller på hvilka grunder Han förtjenar vår tacksamhet? Ej allenast det odlade förstånd, som med klarhet inser förhållandet mellan Skaparen och Hans verk, i afseende på behof och biträde, utan äfven en hemlig och af alla undersökningar oberoende drift i menniskosjälen kallar henne att med en tillbedjande rörelse erkänna och välsigna det godas Upphof. Den enfaldige Vilden tackar den sol, som uppgår majestätlig öfver berget, upplyser hans hydda, och gör dalen fruktbärande; eller söker han sin Välgörare i källan, som släcker hans törst, eller i lunden, som ger honom skugga mot middagsvärman. Hans oupplysta tanke far villse om välgerningarnas rätta Upphofsman; men hans hjerta älskar Honom i verkningarna. Och en Christen, ledsagad af renare begrepp, och som af Himlaläran känner Gudomlighetens ännu högre omsorger och verkningar för de förnuftiga varelsernas sällhet, skulle han härutinnan kunna misskänna mensklighetens allmänna pligt? Skulle han ej, med sin upplysning och erfarenhet, vara lifligen öfvertygad, att tacksamheten emot Gud ej allenast är vår högsta förbindelse, utan ock att den är den ädlaste, den mest oegennyttiga, den mest ljufva och

behagliga författning i ett rörligt och välböjdt hjerta? Men, då vi måste taga för gifven denna öfvertygelse hos ett folk, för hvilket salighetens kunskap blifvit uppenbarad, som uppreser tempel åt barmhertighetens Gud, och äfven stundom knäböjer i Hans boning: då sjelfva naturens inre rörelsekraft manar oss till någon erkänsla, huru skola vi då förklara, att denna heliga pligt finnes så svagt utöfvad, så ofta uraktlåten i vår verld? Vore tacksamheten ej annat än en hastigt uppslående rörelse, i ögonblicket af en undfången synnerlig välgerning: vore den endast en smältande känslas utgjutelse vid solens första anblick efter ovädret, vid en oväntad räddning ur en hotande nöd, så skulle den allmänna Välgöraren visserligen icke sakna sitt tillbörliga offer. Men då en fortfarande erkänsla för en oupphörligen god och beskyddande Gud: då en stilla förnöjlighet ej allenast vid stora och ovanliga välgerningar, utan äfven vid de dagligen gifna bevis af en Gudomlig omvårdnad: då en liflig benägenhet att, så väl i användandet af Hans gåfvor, som i alla andra afseenden, förena sig med sin Välgörares vilja och afsigter — då endast dessa egenskaper utmärka ett rätt och Christeligen tacksamt sinne, huru få äro då verkligen tacksamma mot den Faderliga hand, *från hvilken all god gåfva kommer?* Gif någon akt på det allmänna menniskolynnet,

eller snarare, låt hvar och en undersöka sitt eget hjerta, och han skall se, huru ofta äfven de bästa menniskor vackla mellan tacksamhet och knot; han skall höra flere klaga än välsigna; han skall se mången använda Försynens skänker mot Försynens ändamål, och öka sin kallsinnighet emot Gifvaren, i mån af gåfvornas rikedom och vidd. Men hvad våller detta förhållande hos menniskor, som, vid ett allmänt omdöme, icke hafva något att invända hvarken mot den Allsmäktiges vård, eller mot menniskans förbindelse? Jo, Dyraste Christne — jag upprepar hvad jag eder ofta tillförene sagt — det härleder sig, till större delen, från en ofta slumrande eftertanke, från en bristande särskilt uppmärksamhet på värdet af Guds mångfaldiga välgerningar, antingen genom vanan att äga dem, eller genom känslan af vissa saknader och besvär, hvaraf de stundom uppblandas. Det är menniskornas vanliga fel: de njuta och förgäta; de gifva akt på bördorna, icke på uppmuntringen; och deras erkänsla försvinner, tillika med deras förnöjsamhet. Men följom, så långt vi kunna, den välgörande Försynens spår; gifvom oss tid att särskilt eftersinna värdet af hvarje känd fördel, som blifvit oss beviljad, huru mycket det goda, vi njutit, kunnat inflyta på vårt verkeliga väl, och hvad verkan sjelfva blandningen af lyckliga och svåra omständigheter i vår lefnad kun-

de hafva på det hela af vår lycksalighet — och medgifvom, att det skulle vara antingen ett ovanligen hårdt, eller ett alltför olyckligt hjerta, som, vid en sådan betraktelse, icke skulle finna tillräckliga ämnen för sin tacksamhet; och ett förnyadt lif i sin känsla för den Högste Välgöraren.

Och sen här, Älskade Christne, en väckelse gifven, som egnar denna dagens ändamål; sen här ett medel att i vårt hjerta bereda åt Gud ett rättsinnigt och behagligt offer. Bröder! vi äro samlade inför Upphofsmannen af vårt lif, och Vårdaren af våra öden. Hans hand skyddade våra förflutna dar, och sträcker sig ännu välgörande öfver framtiden. Folkslagens och varelsernas händelser äro öppna för Hans syn, och Han läser i våra hjertan. Han är närvarande. Han frågar edra minnen och samveten, huru Han i en närmast förfluten tid vårdat edra andeliga och timmeliga behof, i samfundet och i eder enskilta lefnad? Dödlige! i hvad sammanhang af öden och händelser du må lefva, erinra dig: du behöfde ljus för din själ — har Han icke hållit dig tillgångar öppna till tankens odling och Religionen? Du älskade dygden, men bäfvade för frestelserna — har Han icke bevarat dig för uppsåtliga brott? Du felade — har Han icke afböjt många svåra följder af dina förseelser? Du önskade

stillhet och frid — har Han icke skyddat dig mot våldet? Du var lycklig i din husliga lefnad — har Han icke bevarat dig för stora olycksfall? Du begärde blott det nödvändiga till din bergning — har Han icke äfven unnat dig något öfverflöd? Du har lidit — har Han icke gifvit dig hugsvalelser, och beredt mången oväntad utgång ur din nöd? Och gifves väl ibland oss någon enda varelse, som icke i sitt hemliga medvetande finner mången mäktig anledning till tacksamhet emot en vårdande Försyn? Den mest sorgbundne har dock alltid funnit någon tröst, den mest fattige någon undsättning, och den mest nedtryckte under mödorna någon vederqvickande lättnad i sina besvär. O! hvilka lefvande offer skola icke samla sig inför Gud, då hvar och en i sin ensliget betänker de särskilta bevis af en Faderlig omvårdnad, som endast inom en kort förfluten tid blifvit beviljade åt hans böner. Den rättsinnige förvaltaren af allmänna värf, som bad om den Allsmäktiges biträde att bereda andras lycka, och nu ser sig välsignad i sina omsorger — den bedröfvade far eller mor, som anropade Himmelen för ett lidande barns räddning, och nu ser dess dagar skyddade, och sin glädje förvarad — den sjukling, som suckade från smärtans bädd om lindring i sina plågor, och nu fägnas af helsans behag, eller af dess uppgående förhoppning — den

fattige arbetaren, som, under sina mödor att bergå ett talrikt hus, sände en tvekande blick till menskli
ghetens Försörjare, och nu ser sin lilla del välsignad, och sina barn ej behöfva sakna bröd — i alla dessa hjertan, som, hvart och ett, haft sin synnerliga önskan och bön till den Allmänna Vårdaren, huru många tacksamma rörelser lära icke uppstiga, vid ett allvarsamt eftersinnande i andaktens stund! *Du är min Gud; jag vill ära Dig; lif och välgerning hafver Du gjort mig; och Ditt uppseende bevarar min anda. Jag vill tacka Herran i alla mina lifsdagar, och prisa min Gud, så länge jag är-till.*

Tacka Gud alltid. Ja, det är vår heliga pligt, i afseende på hvad vi njuta af Hans omvårdnad; det är ett behagligt offer, som den rättsinnige dageligen och med glädje går att frambära inför Gud. Men ej mindre angenämt inför Honom, ej mindre vigtigt för oss är det andra hufvudsakliga offret, hvartill denna dagen uppmanar oss: förtroendet för Guds framtida styrelse, och vår lefnads öfverensstämmelse med Hans bud. *Bed att Han dig regerar.* Denna bön både förutsätter och underhåller ett hjerteligt förtroende till den visa och välgörande Makt, hvars vård vi behöfva, hvars välde vi äro underkastade. Den sträcker sig med lika skäl till Guds styrelse öfver vårt

hjerta, som till Hans råd och skickelser vid våra lefnadsöden. Och huru skulle icke hvarje eftertänksam menniska i båda dessa afseenden med glädje uppsända denna bön, och antaga detta undergifna förtroende? Ej blott Hans oändeliga makt och vishet, ej blott Hans allmänna välde öfver kreaturen gör ett sådant förtroende till vår pligt, utan ock vår redan vundna erfarenhet af Hans faderliga sätt att leda oss, vårt kända behof af en så vis och ömsint Ledsagare genom lifvet gör det till vår högsta fördel. Ack! hvilket är det ljus i vårt sinne, som i afseende på vårt timmeliga väl, kan visa oss hvad som skall blifva nyttigt eller skadligt i vår framtid? Hvar döljer sig den sällhet du söker — antingen i verldshvirfvelens mödor, eller i hvilan och ensligheten: antingen i de ämnen, som nu på afstånd mest fägna ditt begär, eller i ett tillstånd, som mest strider mot dina närvarande önskningar? Och såg du än med visshet hvilken ställning som skulle vara dig förmånligast, hvar hemtar du förmåga att sammanföra händelserna efter din åstundan? Hvad makt äger du öfver känslan och böjelserna i ditt eget hjerta? Hvarmed sätter du en gräns för begärelsen; hvarmed strider du emot frestelserna; hvarmed bevarar du ditt samvete; hvarmed underhåller du den dygd, den sinnesordning, utan hvilken lyckan saknar allt behag, och den mulna

dagen all tillfredsställelse? — Mine Åhörare! Menniskan är ofta icke olycklig, utan genom ett alltför stort förlitande till sig sjelf och till de krafter hon finner i sitt eget hjerta. Hennes rätta vishet, hennes sanna lycka är att med ödmjukt förtroende öfverlemna sina öden att ledas, sitt sinne att rigtas af Guds hand, under en trogen efterföljd af hvad Han föreskrifvit. Hans ord är *ett säkert ljus på hennes väg* genom lifvet; Hans *kraft är mäktig i de svaga.* Och detta ljuset och denna kraften åkallar en rättsinnig Christen till sitt biträde, vid hvarje öppnad utsigt åt sin framtid, vid hvarje företagande för sin lycka, vid hvarje fråga i sitt samvete, vid hvarje försökelse för sin dygd, vid hvarje vidrig eller behaglig förändring i sina jordiska händelser. Barmhertighetens Fader, säger han, enda, visa Ledsagare för menniskan genom lifvets pligter och lifvets vexlande uppträden! Dig anförtror jag med undergifvenhet vården af min själs och min lefnads angelägenheter. Gif mig ljus att alltid inse Din vilja, gif mig kraft att göra hvad Du befallt. Låt mig villigt vandra den väg Du för mig utstakat, antingen den leder öfver ljusa höjder eller genom bekymrets och mörkrets dal; gif mig vishet att oförderfvad njuta lyckans gunst; gif mig styrka att möta motgången utan förfärelse. Var mig när i min sorg, med tålamodets och hoppets ingifvelser.

Låt mig, ehvad som händer, likväl *städse blifva vid Dig;* ty Du har lofvat *leda mig efter Ditt råd, och upptaga mig på sistone med ära!*

Och detta undergifvenhetens och bönens rena offer åt en vårdande Gud, huru skulle det icke vara Honom behagligt? Huru skulle Han ej med välbehag anse det folk och den enskilte tillbedjare, som, med tacksamhet för det förflutna, lemnar sig med undergifvet sinne åt Hans lagar och styrelse för framtiden? Skulle ej Hans godhet gerna öppna medel till sällhet för det folk, som söker henne på den väg Han utvisat? Skulle Han ej med nöje bevara den lycka, som, förvärfvad i oskuld, njutes och meddelas efter Hans afsigter? Skulle Han ej hugsvala den sorg, och höra de böner, och välsigna de önskningar, som utgjutas från ett hjerta, hvars alla begär hemta sina lagar från himmelen och samvetet? Jo visserligen, Dyraste Christne, vill Han med välsignelse besvara de undergifna förhoppningar, som i dag åtfölja våra öfriga offer till Hans thron. Och, att sjelfve försäkra denna ljufva tillförsigt, tagom med oss ur andaktens helgedom, till en daglig utöfning i vår enslighet, den visa förmaning Tobias lemnade åt sin Son: *tacka Gud alltid, och bed, att Han dig regerar, och att du, i allt det du dig företager, följer Hans ord.* —

Böndags-Predikan.

Herren fullborde alla dina böner! Det var ett yttrande af den allmänna välviljan för en man, hvars värdiga begär inför den Högste, hvars rena och goda afsigter mot menniskor voro kända af förfarenheten. Hvilken önskan skulle ock det enskilta nitet för bröders väl, med afseende på hela samfundets lycksalighet, kunna uppsända antingen mera öm eller af en mera vidsträckt omfattning än denna: *Herren fullborde alla dina böner!* Ps. 20: 6.

Denna dagen, Älskade Åhörare, är den sista af de utomordentliga Högtider för innevarande år, dem en Christelig Öfverhets nit egenteligen helgat åt Bönen. Trenne föregående Böndagar hafva kallat eder att tillbedjande frambära edert hjertas begär inför Gud; och det synes som edra tankar i dag skulle naturligen fråga efter uppfyllandet af hvad J begärden, och edra böner i denna stunden samla sig i den sluteliga önskan: att *Herren måtte fullborda alla edra böner.* Åtminstone är det denna bön, som mitt hjerta för eder ville ingifva mig. — Men hvad hafven J bedit, Bröder! hvilka ämnen hafva hos hvar och en varit de förnämsta, hvarom han åkallat den Högste Välgöraren? Hvad hafva vi, hvar och en för sig,

uträttat, för att kunna försäkra oss om de gåfvor vi begärt? Det är på det svar J sjelfve kunnen gifva på dessa frågor, som hoppet, att få edra böner fullbordade, till en icke ringa del beror. Väl är det sant — och vi böra i dag påminna oss det med den hjerteligaste erkänsla — att många uppsända önskningar hafva, för de fleste ibland oss, redan blifvit uppfyllda. Inom hvarje slägt, i hvarje enskilt hydda, i alla särskilta slag af menskliga öden och behof, huru mången välgerning har icke inom detta årets omlopp varit njuten, huru mången suck besvarad från himmelen med välsignelse! Eller har icke Herren fullbordat din bön, du lycklige, som bad om den Allsmäktiges vård öfver dina glada dagar? Har Han icke mött dina önskningar, idoge arbetare, som åkallade Försynen om nödvändiga tillgångar att försörja ett talrikt hus? Hörde Han icke din suck, du sorgbundna hjerta, som bad om en lindring i hemliga bekymmer? Och äfven du, otacksamme son af den bästa Fader, du, som icke ville se annat än brister i Hans styrelse, och icke ägde en känsla att bedja om Hans välgerning, var icke också du förekommen och välsignad af en osynlig Beskyddares hand? — O! Mine Älskade MedChristne, visserligen hafva många våra böner blifvit fullbordade, många sällhetsämnen gifna, så väl för det enskilta, som för samfundslif-

vet. Vi hafva bedt om förskoning för de allmänna landsplågor, hvilkas härjningar bland andra folkslag vi länge betraktat med rysning och tårar; och Gud har skonat oss. Vi hafva bedt om frid; och friden omgifver våra boningar — om bröd; och kunna vi väl säga, att denna gåfva varit nekad åt vårt land? Ty om än himmelens fruktgifvande källor synts förtorkade öfver vissa nejder, så hafva de dock utgjutit sig i ymnighet öfver andra; och der fäderneslandets egna tillgångar funnits otillräckliga, så har ju alla folkslags Far hållit främmande förrådshus öppnade till vårt understöd? Detta är nåd, Mine Bröder; det är fullbordade böner; det påkallar tacksamheten från det innersta af vårt hjerta. — O Gud! huru stor är Din godhet! Välsignadt vare Ditt namn! Vi böra *tacka Dig i den stora församlingen*, och *bland mycket folk böra vi prisa Dig.* — Emedlertid, Älskade Åhörare, är det dock vissa vigtiga böner, som ännu icke synas fullbordade: böner, alltid underhållna i den vises hjerta, och ofta upprepade i de Christnas församling — jag menar våra önskningar för Religionens och den verksamma Gudaktighetens allmännare utbredande, för utbredandet af dess saliga verkningar, till hjertans helgelse och ro, till grundläggande och förkofran af en verklig sällhet i samfundslifvet. Hvad våller att vissa ämnen för vår bön

ännu till en så ringa grad synas beviljade? Hvad hindrar så heliga önskningars fullbordan, och hvad skulle tilläfventyrs ankomma på oss att göra, för att påskynda deras uppfyllande? — Detta är en betraktelse, som billigt må sysslosätta våra tankar på årets sista allmänna Böndag. Gif ljus och välsignelse härtill, all vishets och lycksalighets Fader! Fullborda äfven i detta afseende Din församlings bön! Men med vårt böneoffer om en förökad nåd, emottag äfven offret af vår tacksamhet för redan njutna välgerningar, då vi nu — —

Text. 2 Cor. 13: 13.

Vårs Herras Jesu Christi nåd, och Guds kärlek och den helige Andas delaktighet vare med eder alla.

Med anledning af Apostelens i vår text upprepade ömma och vigtiga bön öfver Christenheten, och i följd af de tankar, hvarmed vi öppnat vår andakt på denna stunden, skola vi nu, genom Guds nåd, underhålla vår uppmärksamhet och söka vår uppbyggelse med en Christelig föreställning, rörande:

Fullbordan af Christi församlings vigtigaste böner.

För hvar och en, som äger blott den vanligaste kännedom af Christna Religionens natur och ändamål, lära vi här knappast behöfva nämna hvad vi förstå med församlingens vigtigaste böner. Den saliggörande Sanningens ljusa och öfvertygliga erkännande, dess möjligast vidsträckta tillämpning och verkningar till verldens förbättring, utbredandet af Gudaktighetens välgörande frukter och välsignelser, till befordran af en mera allmän, en mera stadgad lycksalighet ibland menniskor — sådana äro i allmänhet föremålen för dessa böner. Apostelen uttrycker deras hufvudsakliga innehåll i vår text: *vårs Herras Jesu Christi nåd, och Guds kärlek, och den Helige Andas delaktighet vare med eder alla.* Det är: jag anropar Gud, att J måtten alltid rätt skatta och använda den nådefulla Lära om edra själars frälsning och edra synders förlåtelse, som Jesus, eder Saliggörare, fram-burit: att Gudomlighetens bevista kärlek måtte af eder alltid med tacksamt förtroende njutas och erkännas: att Hans helgande och hugsvalande Anda måtte, genom sin förbättrande kraft, föra eder till en ståndaktig utöfning af alla Christeliga dygder, och sålunda göra eder delaktige af all den närvarande och tillkommande sällhet, som Han utlofvat; och detta önskar jag, icke blott öfver en och annan ibland eder, icke öfver några få af den hjord, som den Öfverste Herden samlat

under sin omvårdnad, utan öfver alla, som, genom användandet af en lika nåd, kunna komma till åtnjutande af en lika välsignelse. — Så bad Apostelen, Älskade Åhörare; så hafva, efter honom, Christi verkeliga bekännare bedit i alla tider; och dessa hafva äfven varit de vigtigaste ämnena för vår bön under våra föregående högtidliga Andakter. Vi hafva bedit, med ett ord, att de goda frukter och verkningar Christendomen, efter sin natur och ändamål, kunde åstadkomma, måtte allmännare spridas, lifligare erfaras, synbarare röjas, till verldens, samhällets, hvarje enskilt hjertas fullkomligare ordning, öfverensstämmelse, stillhet, lugn och tillfredsställelse.

Men röja vi då, efter dessa uppsända böner, alla dessa önskade välsignelser af Religionen? Hafva vi sett denna renhet i tänkesätten, denna stilla, tacksamma förnöjlighet i Gud och med Hans skickelser: dessa inom sig sjelfva fredade, förhoppningsfulla sinnen: denna oegennyttiga, fridsamma, mildt dömmande brödra-anda, som, under alla olikheter af stånd och öden, arbetar med tålamod och ståndaktighet för ett inbördes väl? Hafva vi funnit bland Christenhetens folk de måttliga och välstyrda begär, det saktmod i lyckan, den styrka i motgången, det alltid jemna och visa förhållande, som utgör den verkliga sällhe-

tens väsende, och sprider henne från den enskilte till slägterna, och från slägterna till samfundet? Hafva vi sjelfve blifvit mera vise, mera nöjde med vår lott, mera verksamme till vårt fullkomnande, mera upplyste i vår själ genom utsigtet till högre och ädlare ändamål? Har det då blifvit henne gifvet, detta andeliga goda, som Jesu församling utbedt sig af Himmelen, denna sälla inflytelse från Religionen på menniskornas närvarande och tillkommande väl? — Visserligen, Mine Åhörare, hafva icke heller i detta afseende våra böner varit alldeles förlorade. Sanningens Fader har aldrig än lemnat henne utan någon god verkan i menskligheten. Vi hafve att tacka Hans välgerning genom Christendomen för många minskade eländen, för mången ingjuten hugsvalelse i vår verld. Dageligen förbättras någon brottsling; dageligen tröstas någon olycklig; dageligen går någon döende varelse nöjdare ur verlden genom Religionens kraft. Och huru skulle väl, utom hennes åtgärd, tillståndet vara i detta förgängliga hemvist för dårskapen och bedröfvelsen? — Men, med allt detta, kan det dock icke undfalla vår uppmärksamhet, att denna i sig sjelf kraftiga Lära icke åstadkommer alla de goda verkningar, icke medförer alla de lycksaliga följder, hvartill den var gifven och bestämd. Och huru

skola

skola vi förklara detta, Christelige Åhörare? Vi hafva ju bönfallit om dessa välgerningar hos Gud; skulle Han vara ovillig att fullborda dessa böner — Han, som uppfyllt så många af våra mindre vigtiga önskningar — Han, som i synnerhet uppmuntrat oss att bedja om det andeliga såsom det högsta och nödvändigaste goda? Nej; om vår bön, i detta afseende, är mindre fullbordad: om Religionen, för det närvarande, i en inskränktare mån än vi önskat, verkar på det allmänna menniskovälet, så uppsökom orsakerna dertill i de hinder och motstånd, som möta verldens närvarande lynne, och låtom kännedomen af dessa motstånd visa oss hvad vi hafve att göra till deras upphäfvande.

Herren vill fullborda sin Församlings bön; Han vill utbreda Religionens välsignelser i det menskliga samfundet; men Religionen möter ett naturligt motstånd i den allmännare lättsinnighet, i den rådande böjelse för sinlig ro, som utmärker tidens lynne. I ett sinne, som leker med allt, som i hvarje framställdt föremål uppsöker med omsorg den sida, som möjligen kan läna sig åt löjet: i ett sinne, som flyr all stillare eftertanke såsom en fiende af sin ro, och icke känner någon skillnad mellan plågan och det allvarsamma — i

ett sådant sinne huru skulle Religionen finna något inrymme för sina höga och vigtiga betraktelser? Hvilken smak skulle man vänta att der kunna uppväcka för nöjen af en ädlare och varaktigare, men tillika af en allvarsam art? Huru skulle man fästa detta sinnes uppmärksamhet på det rätta och ädla i dygden, på det ljufva i förbindelsen med Gud, i ett godt samvete, i utsigten till öfversinliga saligheter i det tillkommande? Fordras det icke en naturlig förändring, en omställning, om jag så kan säga, i den allmänna tonen af en sådan själ, innan Gudaktighetens värde och fördelar för henne kunna göras känbara? Och denna sinnesförfattning har spridt sig så vidt bland den närvarande tidens folk, att den, i många kretsar, blifvit ett rådande lynne. Eller hvilken anda är det som vanligast talar i våra umgängen; hvilka tankar upptaga enslighetens stund; hvarefter mäter man värdet af de ämnen eller göromål som förekomma? Är icke allt beräknadt på hvad som kan underhålla en glädtig tanklöshet, och smickra lystnaden efter sinlig ro? Sannerligen, Christne, vi kunna icke nog uppmuntra våra likar och hvarandra inbördes att förvara hjertat mot detta lättsinniga väsende och detta alltför stora behof af nöjen och förströelser; vi kunna icke nog uppmana dem, som redan skulle vara beherrskade af ett sådant lynne, att i tid eg-

ha någon uppmärksamhet åt förnuftets röst, och småningom gifva åt sinnet en manligare och allvarsammare vändning. En viss stadga och allvarsamhet i själen är första grunden till all förbättring: en grund, utom hvilken Religionens föreställningar icke finna något fäste i menniskosinnet, eller der kunna verka med någon framgång och varaktighet. Det är då denna egenskap, som man måste till en viss grad söka återkalla, om man önskar finna Christendomens välsignelser vidsträcktare utspridda och lifligare njutna i vår verld. Låt det allmänna förnuftets varningar lära de äldre, och en visare uppfostran inöfva ungdomen, att uti allt bruka en åt naturen gifven eftertanke: att sätta mera värde på ett sundt omdöme, än på den mest lekande qvickhet: att lära betrakta hvar sak för hvad den är, och skatta den efter dess verkliga värde. Låt dem vänja sinnet ifrån den barnsliga benägenheten att alltid och uti allt vilja finna någonting förlustande: att vilja söka det låga på stjern-hvalfvet, och det löjliga i läran om Gud. Låt oss i allmänhet, och under det vi billigt tillåta oss ett muntrare umgänge, icke med uppsåt undvika alla samtal om vigtigare ämnen, icke anse dem såsom stridande mot ett finare lefnadssätt, eller för någonting, som endast skickade sig för den sorgbundna och för en ur verlden nedgående ålderdom. Nej; Älska-

de Vänner, vi kunna ju af hvarandra inhemta tusende saker, som medföra nytta och förnöjelse; vi hafva gemensamma med hvarandra många vigtiga både timmeliga och andeliga angelägenheter, många föremål i sigte, så väl för det närvarande som för det tillkommande lifvet, öfver hvilka vi, på ett lika behagligt som gagneligt sätt, kunna meddela hvarandra våra tankar och rörelser, våra betraktelser och vår förfarenhet, och allt detta utan nedslagenhet och tvång, med ett fritt och muntert sinne, Låt, med ett ord, hvar och en göra hvad han verkeligen förmår, och hvad eftertanken bjuder, för att gifva den allmänna stadga och allvarlighet åt sinnet, som egnar en förnuftig varelse; och det är då, som ett rum kan vara lemnadt åt Religionen och dess lyckligare verkningar; det är då, som menniskor kunna äga sansning att känna sina högre behof, sina vidsträcktare ändamål, och de välsignelser Christendomen frambjuder i all deras naturliga värdighet och höjd. — Ack! Älskade Christne, önska vi uppriktigt att finna Gudaktigheten mera verksam i vår verld, och att, genom dess ökade välsignelser, finna oss sjelfve och våra bröder lyckliga, låt oss, i allt hvad på oss ankommer, sorgfälligt söka undanrödja de motstånd, som kunna hindra fullbordan af denna vår ädlaste och vigtigaste bön. Låt oss både i eget hjerta underhålla, och inplanta hos

våra barn denna aktning, detta tycke för ett tänkande och allvarligt väsende. Besinnom, att, med det lättare och vidsträcktare tillträde vi kunna bereda i verlden för Religionens hugnader och tröst: att för hvarje menniska, hvars förbättring och frid vi kunnat befordra med vårt efterdöme, för hvarje god och hugnelig känsla vi uppväckt, hafva vi gjort ära åt menniskonaturen, påskyndat Skaparens ändamål, och ökat summan af lycksalighet i denna och en tillkommande verld.

Herren vill fullborda sin församlings bön; Han vill utbreda Christendomens välsignelser öfver menniskolifvet; men fullbordan af denna Hans faderliga afsigt hindras eller förminskas i en betydlig mån genom mångas orätta och mindre sorgfälliga sätt att använda Religionen. Jag gör mig den öfvertygelsen, Dyraste Christne, att Gudaktighetens läror, dess löften och dess föreskrifter icke äro alldeles likgilltiga för någon af dem, som i dag bevista dess öfningar. Jag vet att många, i vissa tider och omständigheter, taga till Religionen sin tillflykt, och söka der sin hvila och sin tröst: att alla lofva sig af henne många välsignelser, i synnerhet för sin dödsstund och sitt tillkommande lif. Det är mig ock, till min glädje, bekant, att många verkeligen göra af Gudaktigheten sin hufvudsak, aldrig för-

lora den helt och hållet ur sigte, och hafva så införlifvat den med alla sina tankar och känslor, att den blifvit en alltid närvarande ledare för deras hela vandel. Och det är på detta sätt jag önskade att den af eder alla måtte betraktas och användas. Ty, låt det vara satt utom all fråga, Christen, att så länge Religionen endast är ett föremål för en verklös kunskap och ofruktbara betraktelser: så länge du inskränker den inom någon då och då uppkommande hastigare å;anke eller några utvertes andakter: så länge du blott betraktar den såsom en sak, hvilken icke har någon gemenskap med din öfriga lefnad, hvilken du ej kan taga med dig i ditt umgänge, i dina sysslor och dina förnöjelser — så länge gagnar dig föga din Gudaktighet, så länge meddelar den en alltför ringa del af sina välsignelser åt ditt hjerta. Nej; den måste leda och föra dig öfverallt; den måste gifva rigtning och fart åt dina tankar, inskränkning och verksamhet åt dina sinnesrörelser, lif och värde åt ditt kall, ljufhet och oskuld åt dina nöjen, nytta och gagnelighet åt ditt tal, helighet och upphöjelse åt alla dina önskningar. Då först, när den i allt leder dig att säkert urskilja det onda och det goda: när den förer dig att öfva din pligt med lika oförtrutenhet som tillfredsställelse: när den gör dig till en ömsint menniskovän, som uppsöker hvarje tillfälle att gag-

na dina bröder: när den inöfvar dig i den lyckliga vanan, att med undergifvenhet och hopp hänföra allt hvad dig händer till den högste Vårdarens regering — då kan du fägna dig att i ymnigare mått få erfara Religionens välsignelser; då blifver hon verkeligen ditt ljus i mörkret, din rådgifvare i bekymmerfulla omständigheter, din tröst i olyckan, din mäktiga och glada ledsagare, genom denna, till en fullkomligare verld. Ja, *Herren fullborde din bön*, då du ber om förlåtelse för begångna fel! *Herren fullborde din bön*, då du i lidandets stund ber om hugsvalelse! *Herren fullborde ändteligen din bön* i dödstimmen, då du ber om styrka för ditt hopp, då du ber om den salighet, hvartill du kallades i din födelsestund! —

Tredje och Sista Delens slut.

Rättelser:

Sid.	7	rad.	6	står:	upplysta	läs	upplyfta.
	10	—	17	—	verkligen	—	verldsligen.
	77	—	23	—	nedgående	—	nedgången.
	250	—	14	—	Gifyarens	—	Gifvaren.
	290	—	22	—	upplyft	—	upplyst.
	291	—	1	—	slafvens	—	slafvisk.

REGISTER

öfver

framledne Biskop LEHNBERGS

samlade Predikningar.

REGISTER.

Annandag Jul.

Nyårsdagen.

Trettondedagen.

REGISTER.

Kyndelsmässo-Dagen.

Söndagen Septuagesima.

Söndagen Sexagesima.

Fastlags Söndagen.

REGISTER.

Första Söndagen i Fastan.

Andra Söndagen i Fastan.

Midfasto Söndagen.

Långfredagen.

Påskdagen.

REGISTER.

Annandag Påsk.

Phil. 3: 20. *Men vår umgängelse är i Himmelen, tädan vi ock vänte Frälsaren Herren Jesum Christum.* Afh. Det odödliga lifvets saliga närvarelse och verkan i ett heligt hjerta på jorden. 2 Del. 1 Uppl. sid. 209. 2 Del. 2 Uppl. sid. 207.

Tredje Söndagen efter Påsk.

Tob. 3: 11, 12. *Gud gifve dig glädje! — Hvad skulle jag hafva för glädje, som i mörkret sitta måste.* Afh. Några sanna och tröstande begrepp om den dygdiges sorger. 2 Del. 1 Uppl. sid. 222. 2 Del. 2 Uppl. sid 220.

Fjerde Söndagen efter Påsk.

Joh. 15: 11. *Detta hafver jag talat till eder, att min glädje måtte blifva i eder, och eder glädje varda fullkommen.* Afh. Ett återkalladt minne af hvad jag talat till eder, under min nu slutade embetsförvaltning. 1 Del. 1 Uppl. sid. 157. 1 Del. 2 Uppl. sid. 153.

Es. 38: 15. *Jag vill i alla mina lifsdagar tacka för denna min själs bedröfvelse.* Afh. De synnerliga skäl vi äga att tacka Himlen för våra bedröfvelser. 3 Del. sid. 129.

Bön-Söndagen.

1 Kon. B. 3: 11. *Och Gud sade: efter du detta begärde — så vill jag göra efter din ord.* Afh. Värdigheten och nyttan af en Christens bön. 1 Del. 1 Uppl. sid. 174. 1 Del. 2 Uppl. sid. 170.

Sjette Söndagen efter Påsk.

Joh. 5: 39. *Desse äro de som vittna om mig.* Afh. Värdiga vittnen ibland menniskor för Christendomens ära och befordran. 1 Del. 1 Uppl. sid. 189. 1 Del. 2 Uppl. sid. 185.

Pingstdagen.

Ps. 73: 28. *Det är min glädje att jag håller mig intill Gud.* Afh. En själs glädje, som håller sig intill Gud, jemförd med den glädje verlden gifver. 2 Del. 1 Uppl. sid. 235. 2 Del. 2 Uppl. sid. 233.

Pred. B. 2: 26. *Den som from är inför Honom, gifver Han vishet och sannskyldig glädje.* Afh. Till hvad grad af full-

Helga Trefaldighets Dag.

Första Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Andra Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Tredje Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Fjerde Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Femte Söndagen efter Hel. Tref. Dag.

Sjunde

Böndags - Predikningar.

Tacksägelse-Fest

för ymnig Skörd och bibehållen Fred.

